

TWAALF TWAALFTALLEN PREKEN

9DE TWAALFTAL

Door

Dr. H. F. Kohlbrügge

Predikant te
Elberfeld, Duitsland

STICHTING DE GIHONBRON
Voltaweg 18
4338 PS MIDDELBURG
2002

INHOUD

97. 2 KRONIEKEN 7:13 en 14.

"Zo Ik de hemel toesluit, dat er geen regen zij, en zo Ik de sprinkhanen gebied, het land te verteren, of zo Ik pest onder Mijn volk zend, enz.

98. RICHTEREN 7: 16b.

"En hij gaf een ieder een bazuin in zijn hand en ledige kruiken en fakkelen in het midden der kruiken."

99. PSALM 105:7 en 8.

"Hij is de Heere onze God; zijn oordelen zijn over de gehele aarde. Hij gedenkt Zijns verbonds tot in eeuwigheid, des woords dat Hij ingesteld heeft tot in duizend geslachten."

100. PSALM 71:19-22.

Ook is uw gerechtigheid, o God, tot in de hoogte; Gij, Die grote dingen gedaan hebt! O God, wie is U gelijk?

101. MARKUS 9:24. Voorbereidingspreek Heilig Avondmaal

"Ik geloof, Heere! kom mijn ongelovigheid te hulp."

102. PSALM 93.

"De Heere is Koning, en heerlijk versierd; de Heere is versierd, en heeft een Rijk begonnen zover de wereld is, en heeft het toebereid dat het blijven zal. Enz.

103. LUKAS 1:5-13.

"In de dagen van Herodes, de koning van Judéa, was een zeker priester, met name Zacharias, van de dagorde van Abia, enz.

104. Lukas 1:14-16

En er zal blijdschap en verheuging zijn, en velen zullen zich over zijn geboorte verblijden. Want hij zal groot zijn voor den Heere; enz.

105. LUKAS 1: 17

"En hij zal voor Hem heengaan in de geest en de kracht van Elia, om te bekeren de harten der vaderen tot de kinderen, en de ongehoorzamen tot de voorzichtigheid der rechtvaardigen, om den Heere te bereiden een toegerust volk."

106. LUKAS 1: 18-25.

En Zacharias zeide tot de engel: ik ben oud, en mijn vrouw is verre op haar dagen gekomen. (Vs. 18) En de engel antwoordde en zeide tot hem: Ik ben Gabriël, enz.

107. PSALM 22:27.

"De zachtmoedigen zullen eten en verzadigd worden, zij zullen de Heere prijzen, die Hem zoeken, ulieder hart zal in eeuwigheid leven.

108. LUKAS 2: 1-14. 3 Kerstpreken

"En het geschiedde in diezelfde dagen, dat er een gebod uitging van de keizer Augustus, dat de gehele wereld beschreven zou worden.

Prekschetsen voor Oudjaar Jesaja 26:3 en 1 Samuël 7:12b; Nieuwjaar, Jesaja 9:6b

97. 2 Kronieken 7:13-14

Deze leerrede werd gehouden te Elberfeld op de "Allgemeinen Buss-und Bettag", Woensdag 17 Mei 1848, 's voormiddags. Gezongen werd Psalm 99: 5 8, Psalm 130: 2; Psalm 124: 4. In het Hoogduits verschenen zij in 1889 in "Licht und Recht", 3. Heft, 6. Predigt. In het Nederduits vertaald verschijnt zij 't eerst in deze verzameling Leerredenen.

Wanneer ook alles wankelt, zo wankelt toch Uw Getuigenis niet, o God!

Dat kunnen wij, mijn Geliefden, met een dankbaar gemoed voor de Heere uitspreken; want wij hebben het ondervonden: God heeft grote dingen aan ons gedaan, dies zijn wij verblijd. Als een mens zich aan Gods Getuigenis houdt, zijn ziel voor Hem verootmoedigt, in allen nood tot Hem bidt en Zijn Aangezicht zoekt, zo verhoort de Heere uit de hemel van Zijn heiligheid het gebed en is met zijn hulp ter plaatse, ook waar men allerminst dit had verwacht.

Nadat wij ondervonden hebben, hoe de Heere met een machtige arm en een uitgestrekte hand ons heeft geholpen, hebben wij alle oorzaak, om ook voor de dag van morgen ons met de onze tegen allen nood van lichaam en ziel onze getrouwe Schepper te bevelen. Het is immers een waar wonder Gods, dat juist in deze tijd God ons heeft verwaardigd, om voor een ieder te staan als levende getuigen van wat de Heere doet dengenen, die op Hem hopen. Omdat wij echter van hart willen belijden, dat wij alles onverdiend van de genade en goedertierenheid Desgene hebben, Die dit alles heeft gedaan, opdat zijn grote Naam ons bekend zou worden, daar wij met onze zonden wel iets anders verdiend hadden, zo moeten wij ook indachtig blijven, dat wij mensen zijn, en van de kinderen Israëls leren, dat in nieuwe nood altoos weer nieuw ongeloof in onze zielen opkomt. Immers toen de kinderen Israëls door een hoge hand uit Egypte verlost en droogvoets door de Rode Zee gekomen waren in het licht der vuurkolom, waarin de Engel des Verbonds was, en zij kort daarop in de woestijn brood noch water vonden, toen begonnen zij te klagen en te murmureren tegen de Heere, als ware Hij niet bij machte, om ook daarin voor hen te zorgen. nu beleven wij ernstige, gevaarlijke tijden. Al kan ik ook enerzijds met allen, die op Gods wegen letten, slechts van vreugde opspringen in Mijn God en Heiland en met Habakuk op mijn Neginoth zingen, en met u het lied van Mozes aanheffen: "Het paard en zijnen ruiters heeft Hij in de zee geworpen"; al verblijd ik mij ook met u in de Heere, al verheug ik mij in Mijn God, dat Hij begint Zijn woord waar te maken: "De (tien) hoornen, die u gezien hebt op het beest, die zullen de hoer haten en zullen haar woest maken en naakt." (vergelijk Openb. 17:16)

Zo liggen mij toch anderzijds om uwentwil zware zorgen op het hart; want er kan spoedig wel een andere nood zich voordoen, dan die der beide verleden maanden geweest is. Want daar de vorsten en volken niet naar God vragen, zal Hij ook niet naar hen vragen, maar zij zullen "hun tongen kauwen van pijn en de God des hemels lasteren vanwege hun pijnen en vanwege hun gezworen, zonder zich van hun werken te bekeren."

Ook mijn tweede vaderland, mijn geliefd Elberfeld, kan nog een nooit gekende nood tegemoet gaan; want het is als Sodom en Gomorra geworden. Daarom hebt u er wél

aan gedaan, u volk des Heeren, dat u opgekomen zijt, om met mij het Aangezicht des Heeren te zoeken in waarachtige ootmoed en vurig gebed. Dit gebed, laat het ons voor Zijn Aangezicht brengen op grond van een belofte, die Hij aan Zijn volk gegeven heeft. Want, zo wij maar eerst een belofte hebben, kunnen wij doordringen met ons gebed. De belofte, die ik u breng, zij voor u het meel tegen de tijd, als u zou willen roepen: "O man Gods, de dood is in de pot!" Hoort de belofte uit de mond Gods. Zo lezen wij in onze

Tekst: 2 KRONIEKEN 7:13 en 14.

"Zo Ik de hemel toesluit, dat er geen regen zij, en zo Ik de sprinkhanen gebied, het land te verteren, of zo Ik pest onder Mijn volk zend, en Mijn volk, zij, over dewelke Mijn Naam genoemd wordt zich verootmoedigen en bidden en Mijn Aangezicht zoeken en zich bekeren van hun boze wegen, zo zal Ik uit den hemel horen en hun zonden vergeven en hun land genezen."

Nadat Salomo het Huis des Heeren voltooid had naar het voorbeeld, zoals het door de Heilige Geest aan Zijn Vader David gegeven was, wijdde hij dit Huis in met een gebed, waarin hij de Heere allerlei nood van Zijn volk en ook allerlei soort van toekomstige plagen voorlegde, en van Hem tegen al zulke nood en zware toekomstige plagen ontferming, genade, uitredding en heil afsmeekte. De Heere antwoordde met vuur uit de hemel, dat het brandoffer en andere offeranden verteerde, en de heerlijkheid des Heeren vervulde het Huis. Ook verschenen de Heere aan Salomo in de nacht en zeide tot hem: "Ik heb uw gebed verhoord en heb Mij deze plaats verkozen tot een offerhuis." (Vers 12) Daarna verleende de Heere onder anderen deze belofte, die wij voor ons hebben. De Heere God wilde in dit Huis aangeroepen zijn; aldaar had Hij Zijn Naam een plaats bereid; in Zijn Huis wilde Hij hen, die Hem aanriepen, verhoren en hen uitredden uit allen, allen nood.

U weet, mijn Geliefden, dat dit Huis, hetwelk Salomo bouwde, een afbeelding van Christus geweest is. Dit is duidelijk uit de woorden van de Profeet Nathan, die hij tot David zeide: "Zo spreekt de Heere: Zoudt u Mij een Huis bouwen tot Mijn woning? De Heere geeft u te kennen, dat de Heere u een Huis maken zal." En daarop gaf de Heere aan David de belofte van Christus en van Diens Koninkrijk. Zo is dan voor ons het Huis Gods "Christus"; in Christus is de Naam Gods; en zijn wij in Christus gevonden, zo verhoort God het gebed en de smeking, schenkt uitredding uit allen nood en maakt alle zijn belofte waar.

Aan ons en onze kinderen is dus ook deze belofte gegeven, waaruit wij deze twee zaken vernemen:

1. Dat het volk Gods vanwege zijn zonden allerlei plagen en noden heeft te wachten, tot hun verootmoediging.
2. Dat zij bij zulke verootmoediging verhooring, kwijtschelding van zonden en allerlei heil vinden ter wil van de naam, die over hen is aangeroepen.

I.

Wij hebben een getrouwe en genadig Vader in de hemel, mijn Geliefden, de God en Vader van onze Heere Jezus Christus, Die een rechte Vader is over al wat "kind" genaamd is. Omdat Hij de God en Vader van onze Heere Jezus Christus is, wil Hij ons genadig zijn en ons zeer getrouw leiden aan zijn hand. Tot deze trouwe leiding behoort echter ook dit, dat het ons niet ten allen tijde goed gaat naar onze begrippen. Het moet ons goed gaan naar de Geest van Zijn wijsheid; en waar het ons dan nu goed

gaat, omdat Hij ons leidt, gaat het met ons nochtans naar het zichtbare menigmaal zeer slecht. Totnogtoe zal wel niemand van onze de moed hebben, op de vraag des Heeren: "Zolange tijd bent u met Mij geweest; heeft u ook ooit iets ontbroken?" te antwoorden: "Ja, toch."

Want onze onwaardigheid is veel te groot, dan dat wij iets van God zouden mogen eisen; anderzijds is ook het geringste, dat wij van Hem verkrijgen, nog onverdiende genade; en zijn algenoegzaamheid is immers voor de arme mens wat de moederborst is voor het dorstlijdend kind.

Intussen er kunnen dagen aanstaande zijn, waarin het ook bij ons in eigenlijke zin zo toegaat, als wij hier lezen. Als hier, in de stad van onze inwoning, de fabrieken niet werken, dan is de hemel wel toegesloten, dan regent het niet. Wanneer allerlei neringen en hanteringen stilstaan, dan moet wel een ieder over vreselijke droogte klagen. Wanneer God de vijanden van Duitsland beveelt de Rijn over te trekken, en oorlog alom verwoesting aanricht, en men hoort van moord en brand en plundering, van verkrachten der vrouwen en maagden, en men zijn laatste stuk moet overgeven als oorlogscontributie, zo ziet het er nog erger uit, dan wanneer een geheel leger sprinkhanen het land verteert.

Als God aldus de drievoudige plaag "zwaard, honger en pestilentie" over een land roept, zo komt dat alles ook over des Heeren volk; ja, dat volk lijdt allereerst onder zulke nood en zulke druk, omdat het Gods belofte heeft en, terwijl het voor ogen heeft het ververschrikkelijke tegenstrijdige ervan, daarheen gaat met allerlei gedachten en overleggingen in de ziel, gelijk een schip zonder mast en zonder roer midden in de storm drijft op de eindelozen oceaan.

Wij zien hier, dat zulke bezoeken allereerst over Gods volk komen, zoals ook de Apostel Petrus schrijft, dat het oordeel moet beginnen van het Huis Gods. (1 Petrus 4: 17) Gods volk is van de oordelen, die over de aardbewoners gaan, nooit ontheven; want hier staat: "als zij onder Mijn volk komen" of "als Ik ze onder Mijn volk zend." Daarom schrijft ook de Apostel Paulus aan de Hebreëen in het 12de hoofdstuk: "Dien de Heere liefheeft, kastijdt Hij, en Hij geselt een iegelijken zoon, die Hij aanneemt; indien gij zonder kastijding zijt, welke allen deelachtig zijn geworden, zo zijt gij dan bastaarden en niet zonen." "De Vader der geesten kastijdt ons tot ons nut, opdat wij leven en van Zijn heiligheid zouden deelachtig worden." (Hebr. 12: 6, 8 en 12) Zo is het dan om onze zonden, als ons plaag en nood treffen; want ten eerste is God een Wreker van al het kwade, ten andere wil Hij Zijn volk hebben, zoals Hijzelf is.

Dat Gods volk zonden heeft, blijkt uit des Heeren woorden: "En zij zich bekeren van hun boze wegen." Als het nu zelfs nog erger wordt, dan het in de vorige maanden geweest is, als het gevaar nog meer begint te dreigen en tenslotte al die nood ons mocht overvallen, die voorzegt en aanstaande is, zo moeten wij belijden dat ons zulks alles geschiedt vanwege onze zonden. Want God is wel lankmoedig, maar indien Hij ons niet zou kastijden, zo zouden wij met de wereld moeten omkomen. nu hebben wij meer zonden, dan wij graag weten, en wij gaan meer verkeerde wegen, dan wij ons liefst zouden zien ontdekken.

Ik wil hier niet gewagen van de zonden van deze stad en van dit dal, zoals die naar buiten zich openbaren, want het afwerpen van alle banden der tucht en der orde, het verscheuren van de koorden der godsvrucht breidt zich op schrikbarende wijze uit. De sabbatschennis met paarden en wagens, met orgels en fluiten, met kopen en verkopen, met het najagen van allerlei genot en volvoeren van eigen lust wil hier niet meer

ophouden. Het liegen en lasteren heeft hier geen einde, zomin als de ontzettende lichtzinnigheid, waar toch de stem van God tot bekeuring roept. God heeft heden nog een groot volk in deze stad; maar hoeveel onder hen zijn bevangen, zoals de dwaze maagden in de gelijkenis, van een diepe slaap; zij verkrachten hun geweten, blijven doof voor de vermanende stem des Geestes en wanen zalig te worden, terwijl zij het Woord Gods van zich stoten de eigen wil doordrijven en de huichelarij voor een spel achten, alleen maar om nog van het zichtbare te verkrijgen, wat zij daarvan nog denken te kunnen verkrijgen. Vanwege de zonden van zo'n volk moet God de wereld bezoeken.

In dit volk is echter nog een kern, die het oprecht meent met de Heere en Zijn woord; maar ook van deze kern is het waar, wat wij lezen: "Jozua had onreine klederen aan." Wij, die hierin elkander verstaan, laat ons toch onszelf vooral niet uitsluiten, of ons voor heiliger houden dan de anderen. er is een nog veel te veel onbekeerd-zijn onder ons, al houdt men zichzelf ook voor bekeerd. De eigenliefde, het zoeken van zichzelf in plaats van wat van de naasten is, vermetelheid en hovaardij, hoogmoed en verbeelding, ongerechtigheid en allerlei verkeerdheid, verwaarlozing der kinderen, een ongezond voorbeeld in de huishouding, allerlei wanorde en luiheid, ongehoorzaamheid en koppigheid; vooral echter zekere lichtvaardigheid, waardoor men meent, dat men aan Gods Woord beantwoordt; deze en andere ondeugden zijn als met handen te grijpen onder ons, daarbij is er ook weinig begrip van, om bij de liefde tot de broeders ook liefde jegens allen te voegen.

Daartoe komen nog allerlei verborgen ongerechtigheden, die de Heere alleen u kan ontdekken. Want als ik u met het Woord menigmaal tot in de hemel verhef, dan doe ik dat niet, omdat ik geloof, dat u zo hoog gezeten zijt, maar opdat u tot uzelf zou inkeren, om genezen te worden van uw geestelijke ziekten, opdat u in waarheid in de verhoging moogt bevonden zijn, waarmee Christus u verhoogd heeft. Wie zich daarbij echter niet verootmoedigt, die moet tenslotte op een andere wijze verootmoedigd worden, opdat de mens van zichzelf belijde, wat er in hem is; een ieder ontvangt zijn eigen plaag.

Om ons nu te verootmoedigen, laat de Heere onder Zijn volk allerlei plagen en allerlei nood komen, zoals het in onze tekst luidt: "Opdat zij Mijn volk verootmoedigen." Immers wij zijn een geheel eigenaardig volk: welvaart kunnen wij niet lange tijd verdragen. Met de mond kunnen wij ons lang bij het Woord houden, maar met het hart zijn wij wel spoedig weer van de levenden God af en laten ons zeer snel door het zichtbare betoveren, geven spoedig weer aan de afgoden een plaats, ijveren tegen Belial, te weten tegen dien, welke wij "Belial" noemen, maar wat God "Belial" noemt, menen wij weldra weer met "Christus" te kunnen doen samenstemmen. Wanneer wij geen nood zien en geen plaag hebben, dan zeggen wij, dat het goed gaat, roepen en smeken niet tot God, en dan is het wijn nergens lediger, dan in de wijnkelder van het Huis Gods. Daarom zijn allerlei verootmoedigingen voor ons nuttig. Als de schapen weiden, waar zij 't niet mogen, dan moet de herder zijn hond bevelen, dat hij op hen afga en hen daarheen drijve, waar de herder hen wil hebben. Daarom zijn de verootmoedigingen voor ons nodig. Wanneer deze echter verschenen zijn, blijven wij moedeloos op de ashoop zitten, beginnen te klagen en te wanhopen. Zo mag het echter ook niet zijn; daarom moge ons Gods belofte, zoals wij haar hier vinden, van tevoren daartegen wapenen, ons opwekken en bemoedigen.

II.

Dit nu is de belofte, die ons moet opwekken, dat wij bij zulke verootmoediging verhooring, kwijschelding van zonden en allerlei heil vinden zullen van God, terwijl van de naam, die over ons aangeropen is. De Heere God geeft hier een drievoudige belofte: "Wanneer zij bidden", spreekt Hij, "Zo zal Ik uit de hemel horen." God belooft aan Zijn volk overal de Geest der genade en der gebeden. Hij zegt niet: "Als de plaag en de nood hen zal verootmoedigen en zij bidden, zo zal Ik niet horen", maar "Zo zal Ik horen uit de hemel." Daarmee doet ons God het middel aan de hand, om van alle plaag en allen nood verlost te worden. Daarom zult u goedsmoeds zijn tegen al, wat er komen mag, en u gewapend houden met deze gedachte: Er kome, wat er kome, ik wil het aan Mijn God en Ontfermer klagen, tot Hem roepen en schreeuwen. Want dit is toch ook eigenlijk het enige, dat voor het volk Gods overblijft. Als wij toch ervaringen hebben opgedaan, dat God ons gebed naar zijn grote genade nooit heeft afgewezen, maar in weerwil van onze grote en zware zonden en trots onze onwaardigheid om Zijns lieven Zoons Jezus Christus wil steeds in allen nood boven bidden en denken met ons heeft gedaan, zo geeft zodanige bevinding een zeker vertrouwen tot God, Die immers gezeten is boven alle golven en baren, en Die ons menig Eben- Haëzer heeft doen oprichten in de stellige verwachting, dat Hij Zich ook in de toekomst zal bewijzen als de ouden getrouwe God.

"Bidt al wat u wilt" is het woord van onze getrouwe Heere en Zaligmaker, "bidt in Mijn Naam, en het zal u gegeven worden." Alle heiligen Gods hebben door allerlei nood en druk moeten doorgaan. Paulus schrijft van hen: "zij zijn allen der kastijding deelachtig geworden"; maar door de gehele Heilige Schrift vinden wij het ook, dat zij de Heere hebben geprezen, dat Hij hun gebed verhoord heeft. Daarom, al zouden nog zeer moeilijke dagen voor ons aanstaande zijn, zo laat ons deze toezegging onzes Gods gedachtig blijven: "Als zij bidden, zo zal Ik uit de hemel horen."

Dat is een zeer liefelijke belofte, waarin God het verklaart, vanwaar de hulpe zal komen, namelijk, uit de hemel. In de hemel staat waarachtig de Troon der genade, en van deze Troon moet allerlei uitredding en hulp komen. Want daarbij zal het wel blijven, wat de Apostel zegt: "Die ook Zijn eigen Zoon niet gespaard heeft, maar heeft Hem voor ons allen overgegeven, hoe, zal Hij ons ook met Hem niet alle dingen schenken? Onze God kan in de hemel doen, wat Hij wil, en kan van uit de hemel wel zeer koninklijk voor Zijn arm volk zorgen; Hij zal het ook doen, al mocht er ook geen rund meer in de stal zijn. Wie bidt, die ontvangt.

God spreekt verder: *"Als zij Mijn Aangezicht zoeken, zo zal Ik hun zonden vergeven."* Wanneer nood en plaag over ons komen, dan komt het ons gewoonlijk zo voor, omdat daarbij alles zo donker rondom ons is, dat God Zijn Aangezicht voor ons verborgen heeft, zoals wij dat ook werkelijk verdiend hebben, dat Hij ons nu bezoekt vanwege onze zonden en grote overtredingen, dat Hij gedachtig is der zonden van onze menigvuldige ongerechtigheden en ons deswege bestraft.

Het moge zo zijn, het hart klage ons naar waarheid aan; de duivel heeft gelijk, als hij ons oude, lang vergeten zonden weer voorhoudt. God zegt niet: "Ik zal Mijn Aangezicht voor Mijn volk verborgen houden", nee, Hij zegt veeleer dit: "als zij Mijn Aangezicht zoeken, zo zal Ik hun zonden vergeven." Gods Aangezicht zien wij in het Aangezicht van onze Heere Jezus Christus. Om Zijntwil wil God ons als zijn kinderen behandelen, Zijn Aangezicht over ons verheffen en ons vriendelijk, liefdevol en vaderlijk aanzien. Dat wij slechts Zijn Aangezicht zoeken, dat is, Hem niet de rug toekeren, niet denken: "Omdat ik een zondaar ben, hoort God mij niet!" Maar Zijn

Aangezicht zoeken, dat is ten spijt van alle boze gedachten, die wij van God hebben, als wilde Hij Zich thans aan ons wreken, doen als de kinderen, die, hoewel bestraft zijnde, nochtans zolang naar de ogen van de vertoornden vader en de bestraffende moeder uitzien, totdat zij van hun ouders een vriendelijke blik hebben overmeesterd, want zo zal het ons gelukken!

Daarom spreekt de Heere van een zoeken van Zijn Aangezicht, als ware het moeilijk te vinden. Hij belooft ons echter, dat wij het zullen vinden, dat Hij ons liefderijk en vriendelijk zal toelachen, ons in zijn armen zal nemen en aan Zijn hart drukken.

Daarom, mijn Geliefden, mocht ons nu nog enige plaag of nood overvallen, zoals wij het nog nooit hebben beleefd, laat ons dan gewapend zijn met deze belofte en niet denken: "Vanwege mijn grote en zware zonden moet ik in dit ongeluk blijven liggen", maar deze gezindheid hebben: "Ik zal mij opmaken tot Mijn Vader, al heb ik grote en zware zonden, en ik zal niet ophouden, tot ik Zijn Aangezicht gevonden heb"! Dat heeft onze Heere immers gezegd: "Wie zoekt, die vindt." Als Hij mij maar in genade aanziet, zo weet ik, dat ik kwijtschelding heb van mijn zonden; en heb ik daarvan kwijtschelding, dan kan ik het Hem ook wel toevertrouwen, dat Hij ook in dit korte leven voor mijn huis en gezin zorgen zal. En dat zal God ook bij Zijn volk doen.

Hij wij niet slechts voor huis en gezin zorgen, Hij wil ook wel de vorige welstand teruggeven, zodat het verwoeste weer gebouwd, het uitgeroeide weer geplant worde, en opnieuw rijke overvloed en volheid genoten worde. Als het tot over de hals gaat en het water tot aan de lippen komt, zo is Hij er nog wel, om op gans onverwachte wijze allerlei overvloed te verschaffen. Dat spreekt de Heere zo uit in zijn belofte: "Als zij zich van hun boze wegen bekeren, zo zal Ik hun land genezen."

Dat wij ons van onze boze wegen bekeren, is de hoofdzaak; de genezing van het land heeft God de Heere in zijn hand, om die als 't ware met één slag te hebben aangebracht. Zo is het voor de Heere God een geringe zaak, hier de fabrieken weer aan de gang te brengen, evenals allerlei nering en hantering, zodat er haast te veel werk is. Ja, het is voor Hem ook een geringe zaak om op elke andere wijze aan een arm en ellendig volk, dat Hij Zich zal doen overblijven, zijn brood en zijn water gewis te laten zijn; want te midden van Zijn oordelen kan de Heere wel zeer wonderbaarlijk Zijn barmhartigheid grootmaken, zodat men moet verbaasd staan over de wonderen van Zijn trouw.

Dat een ieder van onze zich maar in waarheid moge bekeerd hebben van zijn boze wegen, een ieder van zijn eigen smart en plaag, dat hij ze erkenne en belijde voor God, zoals ik u immers van zulke boze wegen er enige heb aangewezen, maar een ieder kent zijne boze wegen wel zelf het best, zo kan de genezing, de gezondheid spoedig genoeg komen. Immers voor onze Heere God in de hemel is niets te wonderlijk. Schiep Hij niet in één week de hemel en de aarde, de zee en al wat daarin is? En wat al niet doet Hij zo genadiglijk om Zijns groeten Naams wil, gelijk Hij van Zijn volk zegt, dat het naar Zijn Naam genoemd is.

Dit is voor ons in de Heilige Doop geschied; daar werden onze namen verdrongen en stierven, en kwamen wij te staan op de naam des Vaders en des Zoons en des Heiligen Geestes. Onze Heere Jezus Christus heeft die grote Naam op ons gelegd, zoals Hij immers gesproken heeft: "Ik heb hun de heerlijkheid gegeven, die u Mij gegeven hebt." En deze grote Naam heeft Hij over ons aangeroepen, waar Hij heeft gezegd: "Zij zijn niet van de wereld, zij zijn Uwe, en gij hebt hen Mij gegeven, en Ik wil, dat, waar Ik ben, ook zij bij Mij zijn." Omdat wij dus "Gods kinderen" heten en op Zijn

heerlijke Naam staan, zullen wij wel in de hemel allerlei uitkomsten verhoring vinden, volkomen genoeg hebben van al wat tot onze nooddrift dient.

Gaat zo de toekomst, hoe donker zij ook zijn moge, tegemoet, mijn Geliefden! Gaat haar tegemoet met de dierbare en waarachtige belofte uit de mond Gods, in alle ootmoedigheid en in de vreze Zijns Naams. In deze vreze en ootmoedigheid willen wij ook nu , naar Zijn woord, tot Hem bidden en Zijn Aangezicht zoeken.

AMEN.

98. Richteren 7:16

Deze leerrede is gehouden te Elberfeld op 21 Mei 1848, 's voormiddags. Gezongen: Psalm 149: 1 - 3; Psalm 150: 1; Psalm 100: 3, 4. Na de Bediening des Heiligen Doops (aan 6 kinderen) Psalm 18:15. In het Hoogduits is zij verschenen 1895 in "Licht und Recht" 8. Heft, 1. Predigt. In het Nederduits vertaald zag zij voor 't eerst het licht 1896 in het "Amsterdams Zondagsblad" 9 Jaargang, blz. 312 vv., en thans in deze verzameling Leerredenen. Des avonds preekte K. over Jesaja 37:15, 16. Gezongen: Psalm 33:9, 10; Psalm 134:3. Er had een *huwelijksbevestiging* plaats.

"Neem weg alle ongerechtigheid en geef het goede, zo zullen wij betalen de varren van onze lippen", zo lezen wij bij de Profeet Hoséa, hoofdstuk 14:3. Dat is een eigenaardige offerande, die de Profeet der Gemeente voorschrijft. Zo'n offer schijnt volstrekt niet naar de Wet te zijn, want de Wet wil wezenlijke, tastbare varren; desniettemin is het naar het bevel en naar het hart Gods. Immers zo spreekt God Zelf in Psalm 50: "Ik zal uit uw huis geen var nemen, noch bokken uit uw kooien." (Vers 9)

De wezenlijke, tastbare varren waren als offerande een beeld van het voor God alléén geldende offer, hetwelk Christus, de Uitvoerder des Nieuwe Verbonds, door Zijn Zelfovergave geofferd heeft. Als God, de Heere, deze woorden "Zo zullen wij betalen de varren van onze lippen" in het hart legt van Zijn volk, dan brengt Hij juist in deze woorden Zijnen Eerstgeborenen in de wereld, predikt de afschaffing van alle zichtbare offers, van alle werken van het "doe dat", verbreekt alle steunsels der eigen gerechtigheid en legt een grond, waarop Hij de zonden vergeeft en Zijn volke weldoet, een grond, die gans en al buiten hen ligt.

Hier is geen spraak van een offer onzerzijds, dat de wegneming der ongerechtigheid en de goedertierenheid Gods jegens ons mensen bewerkstelligt; maar van een offer, dat uit de vergeving der zonden en uit het weldoen Gods geheel en vanzelf voortvloeit, evenals het licht uitstraalt van de zon en het water borrelt uit de opene bron. Immers er staat niet geschreven: "Wij willen u offeren, dan zult u ons de ongerechtigheid vergeven en ons het goede schenken", maar omgekeerd: "Neem weg, vergeef ons alle ongerechtigheid en geef het goede, zo zullen wij U offerande doen."

Zo leren wij dan uit dit woord, dat de vergeving der zonden en de goedertierenheid Gods jegens ons mensen haar grond heeft in een ander offer, dan wij kunnen brengen; dat wij de vergeving van onze zonden en Gods goedertierenheid jegens ons uit loutere genade van God moeten ontvangen, zonder offerande onzerzijds; en dat, wanneer de zondenvergeving en de goedertierenheid Gods er is, onzerzijds uit deze genade wel andere offers zullen voortvloeien, dan die, welke wij tot dusver voor Gode welbehaaglijke offers gehouden hebben. Want "varren van onze lippen" zijn niet wezenlijke varren, niet zichtbare varren; het zijn dingen, die bij God "varren" heten, maar wij zien niet, dat het varren zijn; wij kunnen ze niet bij de horens grijpen, niet met de hand aan touwen leiden, om ze tot God te brengen; wij kunnen ze ook niet kopen, niet door enig middel van onze zijde verkrijgen; zij passen niet eens bij onze lippen, want: hoe groot zijn varren, en hoe klein onze lippen! Hoe zouden er varren op onze lippen kunnen zijn? Hoe zouden onze lippen dingen kunnen voortbrengen, die

bij God varren heten, en voor Hem in een eigenlijke zin "varren" zijn, met meer recht dan de grootste varren, die ooit naar de Wet geofferd werden?

Wat verstaat God hier onder "varren"? Hij verstaat daaronder de lofprijzing Gods, zoals ook de Apostel Paulus schrijft aan de Hebreëen: "Laat ons dan door Hem", onze Heere Jezus Christus, "altijd Gode opofferen een offerande des lofs, dat is de vrucht der lippen, die Zijn Naam belijden." (Hebr. 13: 15) De Gemeente dan wordt door de Profeet onderricht deze belijdenis te doen: "Mijn God, ik heb met alle offers beproefd de zonde meester te worden; al mijn varren, die ik bezat, zijn geslacht geworden; ik heb geen offer meer voor de zonde, ik kom van de zonde niet los, ik word, hoe ik mijn best ook doe, niet bevrijd van het kwade geweten; ik word de zonde niet meester! U hebt nog een ander offer; ik belijd het: dat offer vermag het alleen; het is Uw lieve Zoon Jezus Christus; zie om Zijns offers wil in genade op mij neer, dat ik genade voor genade moge genomen en ontvangen hebben uit zijn volheid. Wil om dit offer mij nemen, zoals ik ben, en mij het goede geven, dan zal ik luid van u verkondigen, dat u alleen een Heiland zijt; dan zal ik alleen prediken van uw gerechtigheid, en gij zult mijn God zijn mijn leven lang!"

Mijn Geliefden, dat is een blijmoedige gelofte. Wie die gelofte in waarheid doet, houdt haar ook. In deze morgenure willen wij overwegen, hoe zo'n gelofte de Heere welgevallig is, opdat wij ons nimmer de mond laten stoppen, om luid te verkondigen de naam onzes Heeren en Zijn gerechtigheid.

Tekst: RICHTEREN 7: 16b.

"En hij gaf een ieder een bazuin in zijn hand en ledige kruiken en fakkelen in het midden der kruiken."

Deze woorden bevatten een eigenaardige trek uit de geschiedenis van Israëls verlossing van de verdrukking door de Midianieten. De verlosser, welke God verwekte, om Zijn volk te bevrijden, heet Gideon. Zijn naam was ook Jerubbaäl, want toen Gideon op het bevel des Heeren in de nacht (omdat hij het om zijns vaders huis en om de mannen der stad niet durfde doen overdag) het altaar van Baal had omvergeworpen en het bos, dat daarbij was, had afgehouden en met het hout van dat bos de Heere een brandoffer had geofferd, eisten de mannen der stad van de vader, dat hij Gideon zou uitbrengen, opdat zij hem doodden. Toen zeide Joas, zijn vader, tot allen die bij hem stonden: "Zult gij voor de Baal twisten? Wilt u hem helpen? Indien hij een God is, hij twiste voor zichzelf, omdat men zijn altaar heeft omvergeworpen." De geschiedenis zelf is u allen bekend. Hoezeer leerrijk en moedgevend zij is, zo is zij ook van zeer grote betekenis; want de Heere heeft Gideon in alles zo laten handelen, als in het algemeen Zijn wegen zijn, waarin Hij Zijn volk de overwinning doet behalen over alle vijanden Gods. Zo als Gideon op bevel des Heeren het volk uitrustte, zo rust God de Heere nog altijd Zijn volk uit; bij deze uitrusting van 's Heeren volk door de Heere, zijn God, opdat zij de overwinning wegdragen, willen wij stilstaan, opdat wij Zijn Naam belijden en Zijn gerechtigheden boodschappen.

Te dien einde beschouwen wij:

1. de bazuinen;
2. de ledige kruiken,
3. de fakkels in het midden der kruiken.

I.

Van de betekenis der bazuinen sprak ik reeds bij een andere gelegenheid; ik behoef het derhalve niet te herhalen. Wat de Heere door Gideon deed, dat heeft Hij altijd gedaan, en dat doet Hij nog. Israël wordt verlost door de Heere, zijn God, met een eeuwige verlossing.

Wij lezen hier van Gideon: hij gaf een iegelijk een bazuin in zijn hand; er staat niet van hem: hij gaf een ieder een zwaard in zijn hand, maar een ieder een bazuin. Zo rust de Heere Zijn volk toe. De bazuin, die de Heere hun in de hand geeft, is hun zwaard. Gideon alleen droeg een zwaard, zoals ook van onze Heere geschreven staat in het Boek der Openbaring (Hoofdstuk 19: 15): "Uit Zijn mond ging een scherp zwaard, opdat Hij daarmee de heidenen slaan zonde"; zijn heirlegers in de hemel volgden Hem, zonder zwaard, op witte paarden gezeten, evenals Hij, maar "gekleed met wij en fijn lijnwaad", dat is met Zijn gerechtigheid en heiligheid.

Wat is de bazuin, die onze Gideon ons in de hand geeft, die ons tevens een zwaard is, om alle vijanden te verhouwen? Zo lezen wij in Psalm 149: "De verheffingen Gods zullen in hun keel zijn", dat wil zeggen, hun mond zal God verhogen, en die lof is "een tweesnijdend zwaard in hun hand." (Vers 6) De lof Gods dus is het scherpe zwaard, dat alle Zijn heiligen in hun handen hebben, de lof Gods en des Heeren Woord. Zoals ook in de eerste Psalm staat: "Welgelukzalig is het volk, dat juichen kan." (Zo luidt het in Psalm 89 vers 16 in de Bijbelvertaling van Luther, waar onze Statenvertaling heeft "Welgelukzalig is het volk, hetwelk het geklank kent.)

Het volk, dat niets kan en niets vermag, omdat het in zichzelf volstrekt geen macht heeft, zal het goed hebben; het zal in grote vrede en bestendige rust leven; het zal zeker wonen, want het zal de overwinning wegdragen over eiken vijand. Deze overwinning zal het behalen doordat het juicht; dat heeft dit volk van de Heere geleerd. Terwijl zij juichen, storten de muren van Jericho in puin, worden duizendmaal duizend zwarte duivelen verpletterd (2 Kron. 14: 9 vv), vallen de Midianieten in hun eigen zwaard. Het geluid hunner bazuin is een stem uit de hemel, een stem als van veel wateren, als de stem van een grote donderslag, een stem als van citerspelers, spelende op hun citers. (Openb. 14: 2)

Machtig wapen, hetwelk de Heere, de ware Gideon, aan Zijn machteloos volk in de hand geeft! Hoe zullen wij die bazuin blazen? Welk geluid geeft zij? Weet u dat niet? O, zij heeft een klank, als het geluid der offerdieren, welker geluid en stem God hoorde. Het is niet onze stem, als wij de bazuin blazen; het is de stem van het Lam, dat ener wereld zonde droeg; de stem van een offerdier, dat roept en schreeuwt, dat recht heeft om te roepen en te schreeuwen, en het wordt ook verhoord, als het roept: "Ik wil niet, dat deze in het verderf neerdalen Ik heb verzoening voor hem gevonden." Het is de stem van de Zoon: "Ik bid voor degenen, die u Mij gegeven hebt, want zij zijn Uwe; . . . dat zij in Ons één zijn. Ik in hen, en gij in Mij, opdat zij volmaakt zijn in één." (Joh. 17: 9, 21, 23)

Daarom, als wij de bazuin blazen, is het de stem van onze Heere Jezus Christus; deze komt voor de Troon, en van de Troon af komt het antwoord, een macht van volkomen verlossing, zodat de vijanden allen overhoop geworpen worden.

U hebt de bazuin. De Heere heeft ze ook u in de hand gegeven, u, wier hart verlangt naar gerechtigheid, naar heiliging, naar allerlei verlossing van al de doodsvijanden uwer ziel, van duivel, dood, zonde en wereld. Blaast op deze bazuin, zoals onze ware

Gideon u bevolen heeft. Hij blaast Zelf u voor: "Niemand zal Mijn schapen uit Mijn hand rukken; Mijn Vader, Die ze Mij gegeven heeft, is meerder dan allen." Blaast en roept: "Hier, zwaard des Heeren en van Christus! Roept en bazuïnt het moedig de legerplaats der vijanden in; staat op uw plaats en aanschouwt de daden des Heeren, zoals Hij verschrikking doet komen over de vijanden, dat zij lopen, schreeuwen en vlieden.

Hoe menigeen onder u zou graag verlost zijn van de druk en last der zonde, om eens vrij te kunnen ademen in de vrijheid, waarmee de Heere vrijmaakt, maar hij heeft de moed niet, om te blazen. En dat, waarom niet? De duivel zegt, dat de Heere hem zal verdoemen, als hij de bazuin aan de mond zet! De duivel toch kan deze muziek niet uitstaan, want daarvoor moet hij vluchten; hij zou wel graag de armen geplaagden zondaar in zijn macht behouden; hij wij niet in de afgrond. Maar hij predikt leugen!

Onze Gideon heeft geblazen, blaast Hem na, u allen, die graag wilt verlost zijn. Luistert niet naar de toefluistering: "eerst verlost en dan geblazen"! Dat is des duivels wet. Maar Gods Wet, de Wet des Geestes des levens in Christus Jezus, luidt aldus: "Blaast in de bazuin: ik ben heilig! Al ziet u niets voor uw ogen dan het wel toegeruste heirleger der Midianieten." Met onze macht is niets gedaan. Maar de bazuin gezet aan de mond: "Mijn God, ik ben uw gerechtigheid, en U, Heere, U bent mijn zonde. Bewaar mij, o God, want ik ben heilig! Dat heeft Uw bloed teweeggebracht" en u zult het heil des Heeren zien, de volkomen verlossing en geen enkele vijand. Voor zulk blazen lopen zij haastig heen en vallen in hun eigen zwaard.

II

Dat er met onze macht niets gedaan is, geeft de Heere ons ten volle te verstaan met de lege kruiken. Wanneer Gideon op het bevel des Heeren aan een ieder van het zwakke hoopje volks, dat bij hem was, een ledige kruik in de hand gaf, die hij bovendien in stukken moest slaan, zodra hij in het midden der vijanden kwam, dan geschiedde dit niet zonder betekenis. een lege kruik, dat moeten wij zijn; zo werpen wij 't best elke vijand overhoop.

Toen Petrus zeide: "Al werden zij ook allen aan u geërgerd, ik zal nimmermeer geërgerd worden; ik ben bereid met U in de dood te gaan", toen was hij niet een ledige, maar een volle kruik. Doch hoe ras lag hij in stukken gebroken, bij de eerste de besten stoot ener dienstmaagd, en het kostelijke, met zoveel moeite uitgeperste sap van het goede voornemen lag uitgegoten, en Petrus had op eens niets meer. Wie daarentegen, gedachtig zijnde de woorden des Heeren: "Zonder Mij kunt u niets doen", zichzelf beziet, zoals hij zich voor God en zijn Wet behoort te bezien, namelijk als een ledige kruik, en zichzelf in stukken slaat voor het oog der vijanden, die zal kunnen zeggen en zingen: "Waarlijk, ik ben vol kracht van de Geest des Heeren, en vol van gericht en dapperheid." (Micha 3: 8) Die zal met koning Asa tot de Heere roepen: "Het is niets bij U te helpen hetzij de machtige, hetzij de krachteloze" (2 Kron. 14: 11), en met koning Josafat: "In uw hand is kracht en sterkte, zodat niemand zich tegen u stellen kan." "In ons is geen kracht tegen deze grote menigte, die tegen ons komt, en wij weten niet wat wij doen zullen, maar onze ogen zijn op U." (2 Kron. 20:6 en 12)

Hij zal doen als Gideon deed. Toen de Heere tot hem zeide: "De Heere is met u, u strijdbare held!" antwoordde hij: "Och, mijn Heere, zo de Heere met ons is, waarom is ons dan dit alles wedervaren? En waar zijn alle Zijn wonderen, die onze vaders ons verteld hebben?" (Richt. 6:12, 13) Toen was Gideon ook een lege kruik. Daarom keerde Zich de Heere tot hem en zeide: "Ga heen in deze uw kracht. Heb Ik u niet

gezonden?" Zo'n ledige kruik was ook de Apostel Paulus, als hij schrijft: "Ik ben de voornaamste der zondaren", en wederom: "Ik weet, dat in mij, dat is, in mijn vlees, geen goed woont", en wederom: "Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezès doods?" (Rom. 7:18 en 24)

Waarom is het toch voor zo menig een onder u een aanvechting, als hij gevoelt, dat hij een ledige kruik is? Hij heeft er een welbehagen in, zoals ook de Apostel een welbehagen gehad heeft in zijn zwakheden en het voor de Gemeente betuigd heeft: "Als ik zwak ben, dan ben ik machtig." (2 Kor. 12:10) Met welk een moed in God heeft hij zichzelf altijd in stukken geslagen voor het oog der Gemeente en der vijanden, als hij betuigt: "Niet ik, maar de genade Gods, die met mij is." (1 Kor. 15:10) Hij toont het steeds en altoos aan, waar de schatten der genade liggen, namelijk, in Christus Jezus.

O daarin alleen ligt het geheim der macht, dat wij namelijk, ophouden, zelf vol te willen zijn, en bij alle gevoel van onze ledigheid daarheen de ogen op te heffen, waar de volheid voor ons is. Zijn wij lege kruiken, slaan wij onszelf aan stukken, in het aangezicht der vijanden, dan zullen wij ervaren, dat wij geloven en dus niet ledig zijn, al zijn wij ledig; ervaren zullen wij, "welke de uitnemende grootheid Zijner kracht is aan ons die geloven, naar de werking der sterkte van Zijn macht, die Hij gewrocht heeft in Christus, als Hij Hem uit de doden heeft opgewekt." (Ef. 1:19, 20)

Wanneer God wil, dat wij lege vaten zijn, dan geschiedt dat, om ons vervuld te hebben. Hij blaast in deze ledige kruiken, zo worden zij met Zijn woord vervuld, al is het, dat wij er niets in zien. Hij wil deze lege kruiken in stukken hebben; dan zal het Woord, dat Hij in deze ledige kruiken gelegd heeft, midden onder de vijanden slag doen, zodat een verschrikking over hen allen valt en zij de vlucht nemen.

Met hetgeen vol is kan de Heere niets uitrichten, met hetgeen geheel, onverbroken is, ook niets; met hetgeen leeg is, met hetgeen verbroken is doet Hij grote daden, zodat alle vijanden moeten heenvlieden, met duivel, dood, wereld en vlees en bloed. Wie dan vol zijn wil, die worde leeg, heel leeg, dat er geen druppel meer in hem gebleven zij; die zij en blijve een gebroken vat! Het Woord zal het doen! En er is iets in de lege kruiken. Daarvan willen wij nu ook nog een enkel woord zeggen.

III.

Gideon gaf aan een ieder ledige kruiken en fakkelen in het midden der kruiken. Zo doet ook de ware Gideon. Als ledige kruiken, die in stukken moeten geslagen worden, maar met licht in deze vaten, rust de Heere ons toe.

De Apostel Paulus zinspeelt op deze ganse geschiedenis en ziet daarin Goddelijke wijsheid en een wonderbare genade, wanneer hij aan de Korinthiërs schrijft: "God, Die gezegd heeft, dat het licht uit de duisternis zou schijnen", zoals ook het licht der fakkels uit de duisternis lichtte en verschrikking en verwoesting bracht in het vijandelijke leger, "is Degene, Die in onze harten geschenen heeft, om te geven verlichting van de kennis der heerlijkheid Gods in het Aangezicht van Jezus Christus. Maar wij hebben deze schat in aarden vaten, opdat de uitnemendheid der kracht Godes zij en niet uit ons" de ledige kruik gaat in stukken; "altijd", in allerlei opzicht, "de doding van de Heere Jezus in ons lichaam omdragende", de bazuin blijft in de een hand en de fakkel in de andere hand. (2 Kor. 4:6, 7 en 10)

De kennis der heerlijkheid Gods in het Aangezicht van Jezus Christus, dat is onze fakkel in onze lege kruik. Hij, wiens levenslicht de Heere is, heeft geen andere roem.

Het zij in waarheid ons genoeg. arme zondaren te zijn, zo wij maar een God hebben, rijk in genade en erbarming, een God, Die woord en trouwe houdt, een God, Die overvloedig doen kan boven bidden en denken, en Die gezegd heeft: "Mijn genade zij u genoeg, want Mijn kracht wordt in zwakheid volbracht." Zal het licht des Heeren in ons aarden vat zijn, dan mag dit niet vervuld zijn met dingen, die niet zijn "de Heere Zelf." Laat ons minder worden, zo Hij maar wast. (Joh. 3: 30) Laat ons maar ledige en ontledigde vaten zijn, opdat de fakkel van Zijn genade en van Zijn macht in ons brande! Wie meent iets te hebben, iets te kunnen, die heeft niet, wat hij hebben moet. Wij hebben verlichting nodig, verlichting van de kennis der heerlijkheid Gods in het Aangezicht van Jezus Christus.

Toen de kinderen Israëls tegen de vijanden moesten optrekken, hadden zij niets in hun kruiken dan de brandende fakkels, en toen zij midden onder de vijanden kwamen en hun kruiken in stukken sloegen, toen hadden zij alleen maar het licht der fakkelen in de duisternis in te dragen. Zij moesten niet met de vijanden slaags raken; het licht en de stem der bazuinen wierp de vijanden overhoop. Dit blijve ons drievoudige wapen: dat wij de Heere loven, onze ledige kruiken in stukken slaan, en de kennis Zijner heerlijkheid voor ons heen dragen! Wereld, zonde en duivel en dood kunnen tegen dat wapen geen stand houden.

Wie roemt, die roeme in de Heere alleen. De zwakke mens kan het tegen zijn doodvijanden niet opnemen. Maar wie de genade des Heeren roemt, wie Zijn gerechtigheid boodschapt, de waarheid Zijns Woords predikt te midden van eigen verlorenheid, die zal zich weldra uit alle verlorenheid gered zien.

Al wie over zichzelf in elk opzicht de staf heeft gebroken, wie alle Zijn gerechtigheid, die uit de Wet is, verbreekt, en bij de waarheid der ervaring blijft, dat er uit hem, als uit hem, niets goeds is te wachten, die zal dit licht wel in zijn hand behouden, waarmee hij de vijanden kan tegemoet treden. Hijzelf kan zijn vijanden niet eens goed onderscheiden, hij kan hen nauwelijks zien. Maar dat behoef. ook niet. Hij zie slechts op het licht, en dat licht zal de vijanden verschrikken; want deze hebben geen licht, maar liggen in de duisternis.

Als wij op de vijanden zien in het licht hunner wachtvuren en geen kennis hebben van de heerlijkheid Gods in het Aangezicht van Jezus Christus, dan blijven wij onder hun juk, en wij hebben zulke kwade gedachten van God, dat wij menen, dat Hij ons niet zou kunnen of willen verlossen; dat ook de vijanden te machtig zijn, zodat wij niet eens de moed hebben, om iets van God uit te spreken tot lofprijzing van Zijn genade. Als wij evenwel overeenkomstig Gods bevel de fakkel der kennis van Zijn heerlijkheid in onze ledige kruik steken, deze kruik dan in stukken slaan In het aangezicht van het vijandelijke leger, en met deze fakkel de vijanden tegemoet gaan, dan is de slag gewonnen, en de overwinning is onze en onzes Gods.

Daarom, wie onder de druk ligt van zonde, dood, duivel en wereld, van eigen vlees en bloed; en hij zou van zodanige tirannie van Zijn vijanden willen verlost zijn, die zie zijnen Heere en Heiland aan, Die heeft een goedertieren, vriendelijk, genadevol Aangezicht voor alle armen, nooddriftigen en aangevochtenen, hun tot heil en troost, tot verkwikking en verlossing. In dit Aangezicht zal hij God zien, zal hij de Vader zien, zoals onze Heere gezegd heeft: "Wie Mij ziet, die ziet de Vader." Dan zal hij het weldra ontdekken: zoals de Heere Jezus Christus is. Zo is God. de armen zondaren, de bekommerden, die naar gerechtigheid vragen, naar verlossing uitzien van de Heere,

hun is Hij genegen, hun is Hij genadig en goed, hun zal Hij graag vergeven, en Hij wil hun God zijn.

Deze kennis der heerlijkheid Gods is zo'n fakkel, is zo'n licht, dat wij daarbij graag onze ledige kruiken stukslaan een licht, dat de vijanden zo verblindt, dat zij zich onder elkander verderven, dat zij de zwakken en machtelozen niets kunnen doen, maar ijlings moeten vlieden met achterlating van een rijke buit.

Daarom: de ledige kruiken gebroken, voorwaarts met de kennis der heerlijkheid Gods en de bazuin geblazen: "Hier, zwaard des Heeren en van Zijn Christus!" Zo zult u de één overwinning na de andere behalen (Psalm 84: 8 naar Luther's vertaling), want dat is het ware geloof, dat de wereld, zonde, duivel en dood overwonnen heeft, dat wij onszelf in stukken slaan in het aangezicht van elke vijand, die in ons gerechtigheid wil hebben, welke in ons nooit te vinden is, dat wij de Heere alleen groot maken en verheffen vanwege zijn grote genade, dat Hij al onze zonden geworpen heeft op Zijn lieve Zoon, dat wij het juichend uitroepen en met groots blijdschap verkonden: "Christus is hier. Die onze zonde gedragen heeft." Voor Zijn geroep: "Laat Mijn gebondenen uit de kuil, Ik heb hen verlost door het bloed Mijns verbonds", is de machtigste vijand overwonnen en moet vallen in zijn eigen zwaard. Amen.

99. Psalm 105:7-8

Deze leerrede is gehouden te Elberfeld op 28 Mei 1848 's voormiddags. Gezongen: Psalm 34:1 3, Psalm 130:4 (of Psalm 102: 2) En Psalm 105 vers 5. In het Nederduits vertaald zag zij voor 't eerst het licht in de "Schriftverklaringen" van Dr. Kohlbrugge (1894) No. 225 en 226, waar in de noot staat aangetekend, dat deze preek gehouden is "in een tijd van grote maatschappelijke en bijzondere noden en beroeringen van allerlei aard". In het Hoogduits is de preek tot dusver niet verschenen. Des avonds behandelde Ds. K. Jesaja 37:17 30. Gezongen: Psalm 40: 1 en 2. Na de trouwing van 3 echtparen: Psalm 128: 4.

*Zijn machtig' arm beschermt de vromen
En redt hun' zielen van de dood;
Hij zal hen nimmer om doen komen
In duren tijd en hongersnood.
In de grootste smarten
Blijven onze harten
In de Heer gerust;
'k Zal Hem nooit vergeten
Hem mijn Helper heten
Al mijn hoop en lust.*

Dit Psalmvers, mijn Geliefden, werd door ons gezongen op vorige zondagavond. Het zingen gaat wel goed, als men blij te moede is. Wat zal men echter doen, als men in nood zit? De Apostel Jakobus schrijft: "Is iemand goedsmoeds, dat hij psalmzingt, is iemand onder u in lijden, dat hij bidde." (Jac. 5:13) Moet men dan volstrekt niet zingen, als men in nood verkeert? U kent het oude rijmpje wel:

*Bidden en zingen in tegenspoed,
Dat maakt het hart dra welgemoed.*

Het is de Heere, Die psalmen geeft in de nacht, en voor zulke psalmen gaat de duivel op de vlucht, wijkt de zwaarmoedigheid, de angst, de benauwdheid, zodat het hart verruimd wordt, om vrij te kunnen ademen in zijn God, en van Dien, Die de hemel en de aarde geschapen heeft, alles te verwachten, ofschoon men niets dan nood en ellende voor ogen heeft. God te loven, Hem tot zijn toevlucht te stellen en bij het nochtans des geloofs te volharden, dat doet de ziel over al wat hierbeneden is heen zien. Hier beneden is allerlei lijden, allerlei verdrukking en nood; nauwelijks is de een nood voorbij, nauwelijks de vorige angst geweken, of er is weer nieuwe nood, nieuwe benauwdheid. Desnietteenstaande is dat volk welgelukzalig, hetwelk het eigendom zijn Gods is, hetwelk een genadig en getrouw Vader in de hemelen heeft. Al moet dat volk ook klagen: "U drukt mij neer met al uw baren" (Psalm 88: 8) "al uw golven en baren gaan over mij heen" (Psalm 42:8), zo kan het nochtans zijn Heiland niet loslaten en roept met Job uit: "Ziet, zo Hij mij doodde, zou ik niet op Hem hopen?" (Job 13:15)

En Hij, Die Zijns volks Helper en Verlosser is van ouds, kan ons, zijn armen en ellendigen, nog veel minder laten varen. Daarom mogen wij zingen en bidden, al wilde de duivel ook het psalmgezag bij ons smoren, en al zou het ook de schijn hebben, dat God het gebed niet hoort. Koningskinderen mogen niet mager uitzien, zij

moeten maar blijven kloppen aan de deur der genade en der verlossing, al zou men ook de moed geheel willen opgeven; eindelijk zal hun toch worden opengedaan, zodat zij het heil des Heeren aanschouwen, en zij zullen er hun lust in hebben, dat de Heere zo goedertieren is, dat Hij zo overvloedig doet boven bidden en denken, dat Hij zo wonderbaar heerlijk het gebed verhoort.

Onze dierbare Heere en Zaligmaker heeft "Aanziet de vogelen des hemels, dat zij niet ... maaien, noch verzamelen in de schuren; en uw hemelse Vader voedt nochtans dezelve. Gaat u die niet zeer veel te boven?" en: "Indien God het gras des velde, dat heden is en morgen in de oven geworpen wordt, aldus bekleedt, zal Hij u niet veel meer kleden, gij kleingelovigen? Daarom zijt niet bezorgd, zeggende: wat zullen wij eten, of wat zullen wij drinken? Of waarmee zullen wij ons kleden? ... want uw hemelse Vader weet, dat u al deze dingen behoeft. Maar zoekt eerst het Koninkrijk Gods en Zijn gerechtigheid, en al deze dingen zullen u toegeworpen worden." (Matth. 6:26 vv)

Velen van ons zeggen: "Het is thans een droeve tijd, wij beleven donkere dagen"; angstvallig vragen zij: "Wat zal er van dit alles worden?" Alsof het inderdaad een droeve tijd ware, wanneer de Heere het gebed van Zijn volk verhoort, het gebed, dat toch eindelijk eens Zijn Naam moge geheiligd zijn, dat Zijn Koninkrijk gekomen en Babylon gevallen zij; alsof er uit al wat er thans gebeurt iets anders zou voortkomen dan de verhoring van het gebed van de Heere Jezus voor de Zijnen; dan de verhoring van onze gebeden: "Verlos ons van de boze"; dan de verheerlijking des Heeren en van Zijn volk in Hem. Ja maar, hoe komen wij aan brood? Hoe aan kleren? U hebt immers het antwoord van uw Heere: "Zoekt eerst het Koninkrijk Gods en Zijn gerechtigheid." O, dat wij toch onszelf niet voor zulke mensen houden, die boven deze vermaning reeds lang verheven zijn, die niet meer naar het Koninkrijk Gods en Zijn gerechtigheid hebben te zoeken, dan zal het ander er ook wel wezen: niettegenstaande oude zonden, bij nieuwe nood en nieuwe plaag zullen wij dag bij dag ondervinden de oude trouw, steeds nieuwe uitkomst, en redding keer op keer. Zo'n hartelijk vertrouwen in God ten opzichte van Zijn arme volk moeten de Profeten, moet ook de Apostel Johannes wel gehad hebben, hoe zouden deze anders zo juichende hebben kunnen schrijven, dat Babylon, dat Tyrus gevallen is, en dat er niemand is, die hun koop waren wil kopen! Immers toen Tyrus viel, was het gedaan met de veel purperververijen, en als Babylon valt, staan alle weefstoelen stil. Zo liefdeloos toch waren de Profeten weiniet en ook niet zo rijk, dat zij bij zulke gebeurtenissen onverschillig hadden kunnen zijn aangaande de nood van het volk des Heeren of aangaande hun eigen financiële omstandigheden.

U weet veelmeer, dat zij met grote liefde vervuld waren jegens hun volk, en zelf weinig geld hebben gehad. De Heere Zelf en Zijn eeuwige trouw, dat was hun toeverlaat. En hoe nu de Heere en Zijn eeuwige trouw de grond is van ons betrouwen, overwegen wij in deze morgen ure, naar aanleiding van de woorden van de Psalmist, die u opgetekend vindt in Psalm 105.

Tekst: PSALM 105:7 en 8.

"Hij is de Heere onze God; zijn oordelen zijn over de gehele aarde. Hij gedenkt Zijns verbonds tot in eeuwigheid, des woords dat Hij ingesteld heeft tot in duizend geslachten."

Geliefden! Zo betuigt de Apostel Paulus (Rom. 5:1 vv): "Wij dan gerechtvaardigd zijnde uit het geloof, hebben vrede bij God door onze Heere Jezus Christus, door welke wij ook de toeleiding hebben door het geloof tot deze genade, in welke wij staan, en roemen in de hoop der heerlijkheid Gods; en niet alleen dit, maar wij roemen ook in de verdrukkingen, wetende, dat de verdrukking lijdzaamheid werkt, en de lijdzaamheid bevinding, en de bevinding hoop, en de hoop beschaamt niet." Zodanige betuiging vinden wij op elke bladzijde van Gods heilig Woord. "*Beschaamt dan waarlijk de hoop niet*", zo vraagt angstvallig het aangevochten gemoed. Op deze vraag vinden wij een machtig, met een sterke stem tot ons komend, troostrijk antwoord in deze 105de Psalm. Het is de psalm van een man, die ellende gezien heeft, wiens weg door diepen nood is heengegaan, die echter ook ondervonden heeft, dat het geloof standhoudt, dat de hoop niet beschaamt, en dat degene in waarheid gelukkig is, die volhardt tot aan het einde. Het is de psalm van een man, bij wie alles uit en voorbij is geweest, die echter ook het wonderbare, het verrassende van Gods hulp en heil heeft ondervonden; en die uit de Schrift, uit de Heilige Geschiedenis het aan al de aangevochtenen in Sion mededeelt, dat zij recht doen voor God, waar zij in het geloof volharden en op de Heere blijven hopen ook tegen hoop, omdat de Heere altoos Zijn ellendigen heerlijk helpt, zijn bedrukten in Sion uit de kuil en uit de druk bevrijdt, hun juk verbreekt en hun brood en hun wateren hun gewis doet zijn. Deze man is David, een man, die veel lijden heeft geleden, maar die ook de Heere en zijn trouw op 't hoogst heeft geroemd, die nu de heerlijkheid aanschouwt, welke ook wij, die in Christus zullen bevonden worden, na een kleine tijd van lijden, zo het nodig is, zullen aanschouwen.

"Looft de Heere en roept Zijn Naam aan; maakt zijn daden bekend onder de volken. Zingt Hem, psalmzingt Hem! spreekt aandachtiglijk van al Zijne wonderen. Roemt in de naam Zijner heiligheid; het hart dergenen, die de Heere zoeken, verblijde zich. Vraagt naar de Heere en Zijne sterkte; zoekt Zijn Aangezicht geduriglijk. Gedenkt Zijner wonderen, die Hij gedaan heeft, Zijner wondertekenen, en der oordelen Zijns monds" (Vers 15); zo begint David zijnen lofzang. Zelf arm en ellendig zijnde, had hij een hart ook voor degenen, die evenals hij in nood in druk verkeerden. Daarom roept hij hun toe: "Gij zaad van Abraham, Zijn knecht, u kinderen van Jakob, Zijn uitverkorene." (Vers 6)

"Zaad van Abraham" noemt hij hen, omdat zij, evenals de aartsvader, alleen te geloven hadden; "kinderen van Jakob", omdat zij met God worstelen tegen allen nood; "Zijn uitverkorenen", omdat juist dit "een van God verkorene te zijn" een machtige troost schenkt, als men niets dan het tegenstrijdige van Gods beloften waarneemt en in allerlei kruis, lijden en nood geraakt. Hij prijst het vaste genadeverbond Gods: Hij heeft het opgericht, Hij heeft het met een eed bezworen, en dat juist ten dage, dat het scheen vertreden te zijn. Hij, de Heere, heeft woord en trouwe gehouden. Het kleine hoopje van Zijn volk deed Hij zeer wassen en heeft het machtig en groot gemaakt, meer dan Zijn tegenpartijders.

Niemand en niets kon ooit de Zijnen schade berokkenen; wat zich tegen hen verhief, moest om hunnentwil vallen. In dure tijd gaf Hij hun brood. Het scheen wel, alsof de Heere met Zijn volk verkeerde wegen insloeg, maar dat waren de rechte wegen. Israël moest weinaar Egypte, maar Jozef werd uit de kuil verhoogd, en Egypte om Zijns volks wil overhoop geworpen. Zo togen zij straks door de woestijn onder de bedekking Zijner genade tegen de hitte der zon, in het licht van 't vuur Zijner liefde tegen de koude en de duisternis. In de woestijn vonden zij vlees op hun gebed; in de

woestijn ontvingen zij hemels Manna tegen de honger, en waar zij geen water vonden, daar opende Hij de steenrots, en er kwam water voort, zodat er beken vloeiden als rivieren in het dorre en woeste land. Want Hij is gedachtig aan Zijn heilig woord en aan Zijnen eed, en Hij heeft er blijdschap in, Zijn volk er door en uit te voeren. Daartoe moet alles hun dienen, dat zij het nochtans goed hebben en zij aan het einde betuigen: dat heeft de almachtige arm des Heeren gedaan! Hij is het alleen, Hij heeft woord en trouw gehouden! Daarom willen wij het geloof alleen, het geloof in Hem, en niets daarnevens! Looft Zijn Naam, looft Hem.

Zo zingt de Profeet David, de man liefelijk in psalmen Israëls, door de Heilige Geest, welke Geest het volk des Heeren steeds troost en bemoedigt, als zij moedeloos zijn, opdat zij te midden van nood en ellende het geloof behouden en de hoop niet laten varen.

De grondtoon van de Psalm zijn de woorden, die wij tot onze tekst gekozen hebben, waarvan het eerste stuk is: *Hij is de Heere onze God.*

I

Hij is de Heere onze God. Hij wie?

- Hij, Wiens Naam alleen moet grootgemaakt worden.
- Hij, Die alle afgoden verbrijzelt, Die de raadslagen der volken verijdelde.
- Hij, Wiens Naam alleen heilig en zo "wonderlijk" is, Wiens wonderen bij ons menigvuldig, Wiens wonderwerken bij ons groot zijn. Die ons in geen enkel opzicht ooit heeft beschaamd. Die een arm heeft met macht, Die een Beloner is dergenen, die Hem zoeken.
- Hij is het, Die ons antwoord geeft op ons gebed. Die Zijn Aangezicht niet voor eeuwig verborgen houdt voor Zijnen Jakob.
- Hij is het, Die alleen wijs is, Die voor alle dingen raad weet en zeer trouw vervult al Zijn goede woorden en toezeggingen, zodat alles komt, wat Hij gesproken heeft, en er niets aan ontbreekt.
- Hij is het, Die leeft van eeuwigheid tot in eeuwigheid, Die de hulp en sterkte is van Zijn volk, hun gerechtigheid en macht, hun Trooster en getrouwe Leidsman. Hij, Die de hemel en de aarde geschapen heeft, de zee en de afgronden; Hij spreekt, en het is er; Hij gebiedt, en het staat er.
- Hij, Die Zich een volk verkoren heeft tot Zijn eigendom, welks vader was een verdorven Syriër (Deuter. 26: 5), en welks moeder was een Hethietische (Ezechiël 16: 3 vv); en aangaande zijn geboorte, het was en het is aldus: zij liggen in hun bloed, zij zijn geworpen op het vlakke des velds.
- Hij is het, Die Zichzelf aan Zijn volk openbaart uit eeuwige liefde, Zich met hen ondertrouwt in eeuwige gerechtigheid, hen tot Zich trekt uit louter goedertierenheid. Die ons gekend heeft, toen wij lagen aan van onze moederborst, ja, eer wij nog geformeerd werden in van onze moeder schoot.
- Hij, Die ons gedragen heeft in geduld en lankmoedigheid. Die al onze zonden achter Zijnen rug heeft geworpen, onze verdraaidheid van ons heeft weggenomen en ons gewassen heeft in Zijn Bloed, gereinigd in de heiligmaking des Geestes door het geloof der Waarheid. Die ons heeft levend gemaakt, toen wij dood waren, en Die tot op den huidigen dag het heeft bewezen, dat men veilig op Zijn woord vertrouwen kan.
- Hij is de Heere. Alle afgoden zijn ijdelheid, de afgoden, de beelden, die wij ons hebben opgericht en oprichten; te vergeefs hebben wij het heil verwacht of verwachten wij het van de bergen en de heuvels. Bij Hem is raad, en er is geen

einde aan Zijn verstand; ook is Zijn wil de beste. Welke heren er ook over ons geheerst hebben, op wie wij ons vertrouwen gesteld hebben, zij hebben allen ons bedrogen. Maar Hij verbreekt het juk van onze hals.

- Hij, Die ruimte maakt en schenkt vrijheid aan de Zijnen, die daar gebonden liggen op hoop. Al zijn zij ook in de diepten der hel begraven, al heeft de aarde haar mond ook over hen toegesloten, nochtans moet de hel haar buit wedergaven, en die zonder hoop neerlag, offert Gode dank.

Al wie wandelt in de voetstappen van de gelovenden Abraham, moet voor en na zware wegen gaan. Daar is dan alles afgesneden, het liefste, het beste moet losgelaten en overgegeven worden in de handen Gods. In plaats van wat men heeft gehoopt, ziet men slechts verlatenheid, ziet men de dood en een geopend graf; daar rijst dan de ontzettende vraag en het dringt door merg en been: "Mijn vader, zie het vuur en het hout, maar waar is het lam tot het brandoffer?" En wederom rijst de vraag: Zal er wel iets waar worden van het antwoord, dat men, diep doorwond en zelf als 't ware geslacht zijnde, geeft: "Mijn zoon, God zal Zichzelf een Lam ten brandoffer voorzien"?

Hij is de Heere. Zullen wij dan Hem, Zijn dienst, Zijn woord en bevel, Zijn genade en waarheid prijsgeven, laten varen, omdat wij niets zien? Alle Filistijnen over ons! De Heere ziet het! Geen moeder kan haar kind door een leeuw laten verslinden. Nog veel minder zal het duivel, dood en nood gelukken een kind te verscheuren, tot hetwelk de Heere God gesproken heeft: *Ik ben uw God, vrees niet, Ik heb u bij uw naam geroepen!*

Hij is de Heere onze God. Hij heeft geen gemeenschap met de raad der goddelozen, met de huichelaars en de kwaaddoeners, die zeggen: Wijkt van ons, want wij zijn heiliger dan gij! God wij nooit wat duivel en dood willen; deze willen de armen en ellendigen neerdrukken en verstikken; zij willen, dat zij herroepen hetgeen zij met hun hand hebben geschreven: *"ik ben des Heeren"*; anders willen zij hen vermoorden, uitroeien, geheel teniet doen. Daar moet dan 's Heeren volk weten, welk een God het heeft, namelijk Dien, Die Zich niet te vergeefs laat aanroepen; Dien, Die Zich Zijn schapen niet uit zijn hand laat rukken; Dien, Die sterker is dan alle machten, welke er zijn in de hemel, op de aarde en in de hel; Dien, Die alleen wonderen doet; Die het wel ziet, in welke nood Zijn volk is neergezeten, en bij wie het altoos, wanneer het water tot aan de lippen gekomen is, heet: "Nu wil Ik opstaan"; Dien, Wiens Naam is *Heere*.

Van deze zegge al het volk: *Hij is onze God!* Hij heeft wel oren om te horen en een hart om op te merken, ook is zijn Rechterhand nooit verkort om te helpen. Hem hebben wij verkoren tot onze Toevlucht. Zo zal Hij ons dan ook door alles heen helpen. Wij hebben niet een god, zoals de goden der heidenen zijn, onze God is groot van raad en machtig van daad.

II.

Daarom staat er geschreven: *Zijn oordelen zijn over de gehele aarde, Hij richt de volkeren.*

Dat prijst het hard geplaagde en verdrukte volk in zijn God: dat Hij Rechter is, en dat Hij, als Hij Zich te eniger tijd voor Zijn volk op Zijn troon zet en gericht houdt over degenen, die dat volk verdrukken, zijn oordelen dan niet doet komen in een hoekje der

aarde, maar in de gehele wereld. Dat hebben Hanna, de moeder van Samuël, en Maria, de moeder des Heeren, en met hen alle heiligen Gods van oudsher in de Heere geprezen, dat Hij zijn oordelen doet gaan over de hele wereld. Daarom zingen zij: "De boog der sterke is gebroken, en die struikelden", de zwakken, "zijn met sterkte omgord. Hij zal de voeten van Zijn gunstgenoten bewaren, maar de goddelozen zullen zwijgen in duisternis, want een man vermag niet door kracht. Die met de Heere twisten, zullen verpletterd worden; Hij zal in de hemel over hen donderen; de Heere zal de einden der aarde richten", en wederom: "Hij doet een krachtig werk door Zijnen arm; Hij verstroot de hoogmoedigen in de gedachten hunner harten. Hij trekt de machtigen af van de tronen en verhoogt de nederigen." (Zie 1 Sam. 2:4, 9 vv. En Luc. 1: 51, 52)

Dat het waar is, dat onze God op de ganse aarde Zijn oordelen doet komen, kunnen wij heden wel met de handen tasten! En al is het, dat wij enerzijds er diepe smart van moeten hebben, dat de mensen niet gedachtig zijn de woorden van de Heere Jezus: "Indien de Zoon u zal vrijgemaakt hebben, zult gij in waarheid vrij zijn" en zichzelf allerlei vrijheid beloven, terwijl het niets anders zijn dan banden der macht der duisternis, zo hebben wij anderzijds, als wij in waarheid kunnen zeggen: "Hij is de Heere onze God", alle reden tot blijdschap, om te juichen: "De Heere is Rechter, Zijn oordelen zijn over de hele aarde!" Want als iemand zoekt het Koninkrijk Gods en Zijn gerechtigheid, dan kan hij er zich slechts over verblijden, dat, waar de God des hemels de eer niet wordt gegeven, en de zonde niet door gerechtigheid wordt afgebroken, de Heere de wijsheid der wijzen, de macht der machtigen, het vermogen der vermogenden teniet doet, opdat er eindelijk bekend worde, dat in God alleen het heil is, en dat het Koninkrijk Zijns is, evenals alle macht en eer en heerlijkheid, en dat het niet is van de mens der zonde, die zich in de tempel Gods verheft, als ware hij God. Daarom moeten wij met blijdschap zeggen en zingen: "Zijn oordelen zijn over de gehele aarde!"

Immers wanneer Hij zijn oordelen doet komen, wordt Hem eindelijk weer de eer gegeven, zodat men, hoe ongraag men het ook doe, toch zal moeten bekennen: het is Gods hand, het is Gods vinger. Gods oordelen nu gaan over de gehele aarde om Zijn grote Naams wil; en dat Hij het is, Die Zijn volk uitgeleid heeft uit dit Egypte en Sodom, en het gebracht heeft tot de erfenis, die Hij hun beloofd en toegezegd heeft.

Het heeft evenwel ook zijn keerzijde, wanneer God opstaat en gericht houdt in de ganse wereld. Die keerzijde is, dat Gods volk ten opzichte daarvan ook in nood geraakt, zodat het vaak de schijn heeft, alsof die oordelen hen treffen en niet de wereld. Welk een oordeel deed de Heere komen over de ganse Egyptische wereld, toen Hij Zijn volk uit deze dienstbaarheid verlost! Desniettemin was het voor hen, toen zij deze verlossing beleefden, zo'n benauwde tijd, dat zij veelmeer de ongelukkigste mensen scheen te zijn, Faraö daarentegen met zijn heirlegers het zegepralende volk! Welk een gejammer en geklag, welk een geroep in het leger der Hebreëen, toen zij stonden voor de Rode-Zee. Zelfs Mozes gedroeg zich aldaar zo, dat de Heere tot hem moest zeggen: Wat roept gij tot Mij!

Zo schreeuwen en roepen ook velen van Gods volk in deze dagen, ofschoon zij zeggen en zingen kunnen: "Hij is de Heere onze God, zijn oordelen gaan over de gehele aarde"; immers terwijl Hij thans zijn oordelen doet komen, als zelden tevoren, zo ligt ook zwaar op 's Heeren volk de druk der tijden, ja, die schijnt op hén 't allermeest te rusten. Hierop wenste ik u opmerkzaam te maken en de vraag u voor te

leggen: of Hij, van wie wij zingen; "Hij is de Heere onze God" ons ook door de Rode-Zee, ook door de woestijn zo voeren kan en zal, dat al worden de schapen uit de stallingen genomen en al staat de arbeid stil, nochtans de rechtvaardige uit het geloof het goed hebben zal?

III.

"Nee", zegt het zwakke hart metterdaad, want het is versaagd, het siddert en beeft; het vraagt bekommerd en beangst: *waar moet het vandaan komen?*

Men ziet uit naar alle zijden, maar het heil schijnt zich meer en meer te verwijderen. Het hart zou graag geloven, maar ach, de macht van het tegenstrijdige is zo groot, en het zichtbare dreigt met verderf en ondergang! Zou God vensters de hemel maken? Zou Hij van Boven laten regenen brood en kleren? Indien het niet door mijn handen wordt daargesteld, indien ik het niet in de hand heb, waar moet het dan vandaan komen? Het zwakke hart, het wil geloven, zolang het nog iets op de hand ziet, maar het siddert voor de dag van morgen, voor de komende maand, en denkt: spoedig zal het een einde met mij nemen; daar gaat Wet laatste beetje meel uit de kruik, om te dienen tot spijs voor mij en mijn kind, één maal nog, en dan is het "sterven"! "Nee" zegt dus het hart, hetwelk een arglistig en dodelijk ding is, nu eens trots en hovaardig, dan weer angstig en versaagd. "Nee" zegt het in nood, "nee" in zonde, "nee" in aanvechting.

En toch, ... en toch luidt het op de diepste grond van datzelfde hart bij allen, die de Heere kennen: "ja, ja." "Ja" zegge mijn ziel, Hij kan het doen, en Hij zal het ook doen, al is het dat er niets wast! En dit "ja" beschaamt niet; het is uitgesproken ten spijt van het beangste hart, trots duivel en ongeloof, is uitgesproken naar het hart Gids, in overeen: stemming met Zijn woord, in vertrouwen op Zijn verbond. Lijdzaamheid werkt bevinding, en de bevinding hoop, en de hoop beschaamt niet. De Heilige Geest vertroost Zijn arm en ellendig volk, dat de Heere Zich doet overblijven, een dat op de Heere hoopt, door de mond van David, als hij zegt: Hij gedenkt Zijns verbonds tot in eeuwigheid. Immers Die weet het wel, hoe het een aangevochtene te moede is. Daarom steekt Hij hem een riem onder het hart en zegt hem, dat hij nochtans de gezegende des H Heeren is, al schijnt hij ook de zondebok te zijn, op wie alles aanstormt.

Zo nu luidt het verbond, dat God met Abraham en zijn zaad gesloten heeft: "Ik wil u zegene en vermenigvuldigen." Dit verbond werd bevestigd met offeranden en zout, werd bezworen met Gods eedzwering: Waarlijk, zegenende zal Ik u zegenen." Aan dit verbond nu, zegt de Geest door David, gedenkt de Heere tot in eeuwigheid, en waar de bevinding er is, daar roept de ganse Goegemeente door dezelfde Geest uit: "Ja, amen. Hij gedenkt Zijns verbonds tot in eeuwigheid."

Maar waarom wordt dit voor en na uitgesproken met zo'n vreugdekreet, met een opspringen der ziel in de Heere? Immers daarom, omdat de Gemeente steeds in de mening verkeert, dat de Heere Zijns verbonds niet gedenkt. Want hoe kan een kind Gods geloven, dat het gezegend is met een eeuwige zegen door de God van alle genade, macht en zaligheid, wanneer het tegenovergestelde door hem wordt waargenomen? Hoe kan het kind, de gunstgenoot des Heeren het voor waarachtig houden, dat God de Heere aan Zijn verbond gedenkt, wanneer het er uitziet, als ware hij verstouten van het Aangezicht des Heeren, als ware hij uitgedelgd uit het Boek des levens, of als ware de Heere volstrekt niet meer zijns gedachtig. Of, zeg mij: "Ben ik dan gezegend, denkt dan de Heere aan mij, wanneer mijn plaag elke morgen nieuw is?"

Wanneer ik, als aller mensen uitvaagsel en ook als een van Hem vervloekte, onder Mijn last gebogen daarheen gaan moet? ben ik dan een gezegende, wanneer ik met allerlei zorgen, nood en kommer bezwaard ben? Wanneer de weefstoel stilstaat en er geen werk voor mij is? Wanneer ik op de aarde dat niet eens kan vinden, wat de vogelen des hemels, wat de mussen als hun voedsel verzamelen? Wanneer de hemel meer en meer donker wordt boven mijn hoofd, en de mensen, de Filistijnen op mij aanstormen in wier handen ik moet vrezzen te zullen vallen? Wanneer bovendien oude en nieuwe zonden mij kwellen, en allerlei verwijtingen en beschuldigingen mijn deel zijn, en nu boven dat alles het Woord Gods, waarbij ik nog troost heb gezocht, mij neerwerpt? Staat dan in zulke smarten, die ik eigenlijk onder geen woorden brengen en aan geen mens beduiden kan, het verbond nog vast, dat de Heere met mij gemaakt heeft in de dagen mijner jeugd, in die zalige dagen, toen Hij tot mij zeide: "gij zijt de Mijne, en u zult het in eeuwigheid goed hebben"? Zou God de Heere dan nu nog aan Zijn verbond gedenken? Immers alles is uit en voorbij! Waar is Zijn vorige trouw? Wat is er van Zijn zegen geworden? Wat van Zijn eed? Ach, ik heb alles verbeurd, verkwist en doorgebracht; ik heb mijn eigen heil verdorven met mijn ongerechtigheden, daarom kan en zal er ook niets geschieden van hetgeen Hij mij beloofd heeft!

Zo zijn de gedachten van het door allerlei stormen bewogen hart, als er geestelijke en ook lichamelijke nood is, en men op het punt staat het geloof te laten varen. Daar zal evenwel altoos de stem van Boven gehoord worden, juist dan, als het water tot aan de lippen is gekomen, de stem tot de geweldig bruisende zee van helse aanvechtingen, van zonde en nood: "Tot hiertoe en niet verder, hier zullen zich neerleggen uw hooggaande golven" én: "Hij gedenkt Zijns verbonds tot in eeuwigheid." En de ziel roept uit: Nee, nee, de Heere heeft mij niet vergeten; opnieuw heeft Hij mij getoond, dat Hij nog de oude trouwe God is. *Loof den Heere, mijne ziel, en al wat in mij is, Zijnen heiligen Naam!* Dat is het loflied, dat gehoord wordt in het kamertje, waar men kort tevoren niets zag, van de legerstede, die men even nog nat maakte met zijn tranen.

IV.

"Een woord een woord, een man een man", zo zegt het oude spreekwoord. De Heere God in de hemel is de rechte Man, Die woord weet te houden. Vraagt men naar een eerlijk man, God is eerlijk en heerlijk; wat Hij heeft beloofd, zal Hij ook doen. Is er een woord uit Zijn mond uitgegaan, als dit: "Zegt de rechtvaardigen, dat het hun welgaan zal", dan moet het hun ook welgaan, al was het, dat alle duivelen er tegen opkwamen; Zijn woord moet komen; geschieden zal, wat Hij aan Zijn arm en ellendig volk heeft beloofd, vanwaar en langs welke weg het ook kome! Zijn hand kan wel spoedig alles veranderen, en o, hoe ras doet zij dat menigmaal; en dan zo, dat wij er over verbaasd staan en zingen: O ja, dat heeft de Heere gedaan! Gelijk Hij zijn oordelen doet komen over de gehele aarde, zo heerst Hij ook in de gehele wereld; en gewis, alles moet eerder overhoop worden geworpen, dan dat Hij niet zou vervullen Zijn woord, dan dat Hij niet zou gestand doen het woord, dat Hij toegezegd heeft allen, die op Hem wachten. Het komt, het komt! het komt zeker en gewis!

Dwaas moge het schijnen, ja bespottelijk, om het alleen van Hem te verwachten; de weg, die wij moeten gaan, moge schijnen in de dood en in het graf te voeren, nochtans, omdat Christus is opgestaan van de doden, moeten ook alle degenen, die in Hem geloven, in allerlei opzicht allerlei opstanding beleven! Daarom staat er in onze Psalm: *"Hij gedenkt des woords, dat Hij ingesteld heeft tot in duizend geslachten."*

De Heere gebruikt, overeenkomstig Zijn raad, het woeden en tieren van hel en wereld, om voor Zijn volk datgene daar te stellen, wat Hij hun beloofd heeft, om Zijn ellendigen ter hulpe te zijn, om hun te schenken waarnaar zij zolang hebben gezocht, namelijk de bevestiging der waarheid, waarbij alleen hun ziel kan leven. "Ik doe barmhartigheid aan veel duizenden, die Mij liefhebben en Mijn geboden onderhouden", dat is Zijn woord; en welgelukzalig zijn wij, zo wij daarop hopen en in stilheid en geduld, als een gespeend kind bij zijn moeder, uitzien naar de vervulling van zodanige belofte, blijvend staan op onze wacht.

Barmhartigheid heeft de Heere gedaan aan Zijn Abraham, barmhartigheid ook aan Izak, barmhartigheid ook aan Jakob. Van deze barmhartigheid Gods hebben alle ellendigen getuigenis gegeven; daarvan heeft een Zacharias, de vader van Johannes de Doper, gezongen: "Opdat Hij barmhartigheid deed aan onze vaders en gedachtig ware aan Zijn heilig verbond." (Lukas 1: 54) Van deze barmhartigheid schreef een Apostel met gouden letteren: "Maar daarom is mij barmhartigheid geschied, opdat Jezus Christus in mij, die de voornaamste ben (namelijk: der zondaren), al zijn lankmoedigheid zou betonen, tot een voorbeeld dergenen, die in Hem geloven zullen ten eeuwige leven." (1 Tim. 1:16)

In de wereld, bij de duivel, bij de mensen vindt een aangevochtene, met zonde en nood bezwaarde ziel of geen barmhartigheid of niet die barmhartigheid, welke geheel en volkomen barmhartigheid is; veelmeer ontvangt zij slagen en komt haar verlatenheid dan nog dieper te gevoelen. Maar bij God de Heere "Zijne barmhartigheden zijn vele", zo riep David uit, toen hij onder Gods roede moest doorgaan. Dat was een Vaderlijke roede; zo die iemand slaat, wordt hij geheel genezen.

Daarom zijt getroost, o kinderen Sions: de God des hemels en der aarde, de God en Vader van onze Heere Jezus Christus, de oude trouwe Helper in allen, alle nood is uw God en uws zaads God, Zolang de wereld nog blijven zal. Zijn woord aangegrepen en op grond van dat woord, op grond van Zijn verbond, dat in het bloed van Jezus Christus vastgemaakt en aan u verzegeld is door de Heilige Geest, God niet losgelaten, maar bij Hem aangehouden met alle bidding en smeking om de vervulling van al uw begeerten! Hij kan Zijn woord niet vergeten.

Daarom: in nood, in smart, in lijden, in zonde, in aanvechting, - als het huis leeg is, als de kelder, de kast en de beurs leeg zijn, ook het hart leeg is, en de hemel u toeschijnt leeg te zijn, en de troon Gods leeg, ... nochtans, nochtans, Hij is u nabij; houdt bij Hem aan op grond van Zijn belofte; volhardt, volhardt, zeggende: U bent nochtans de oude trouwe God, en Hij zal u doen vinden, waaraan U niet eens moogt gedacht hebben, boven bidden en denken. Hij kan het doen, Hij wil en zal het ook volbrengen.

Weg met het eigen geliefde "ik"! In de plaats van dat "ik": Zijn Naam, Zijn woord, Zijn verbond! Dat zal Hij wel getrouw handhaven.

AMEN.

NASCHRIFT.

Voorbereiding om het Heilig Avondmaal te gebruiken. (Schets)

1. *Is het een handeling naar het vlees of een handeling naar de Geest: het Heilig Avondmaal te gebruiken?*

Als ik vraag: "naar het vlees"? doe ik dat,

a. opdat niemand mene: het zal wel om het even zijn, of iemand ten Avondmaal gaat, al dan niet; het is voldoende, dat ik geloof. Zulke gedachten zijn in strijd met het uitgedrukte bevel des Heeren: "Doet dat tot Mijn gedachtenis" Ook lezen wij van de eerste gelovigen Hand. 2:42: "En zij waren volhardende in de leer der Apostelen, en in de gemeenschap, en in de breking des broods en in de gebeden", en van de Apostelen zelve: "En dagelijks eendrachtelijk in de tempel volhardende, en van huis tot huis brood brekende, aten zij tezamen met verheuging en eenvoudigheid des harten (Vers 46). Ook schrijft de Apostel Paulus: "Ik heb van de Heere ontvangen, hetgeen ik ook u overgegeven heb." (1 Kor. 11:23)

b. Als ik vraag: "naar vlees"? doe ik dat, opdat niemand mene: omdat het Heilig Avondmaal gehouden wordt, moet ik het ook houden; terwijl hij dan door bijgeloof of lichtzinnigheid gedreven zich ten Avondmaal begeeft en denkt: als ik het gedaan heb, dan is het daarmee goed Daarom schrijft de Apostel 1 Kor. 11:27: "Zo dan, wie onwaardig dit brood eet of de drinkbeker des Heeren drinkt, die zal schuldig zijn aan het lichaam en bloed des Heeren. Maar de mens beproeve zichzelf en ete zo van het brood en drinke van de drinkbeker."

Hieruit zien wij, dat het geen vleselijke handeling is, het Heilig Avondmaal te gebruiken, dat is, geen handeling, waarvoor men zich té geestelijk achten mag; ook geen handeling, die men in bijgelovigheid of lichtzinnig mag verrichten; veelmeer, dat het een handeling naar Geest is, dat is, een handeling, die de Heilige Geest wil, dat wij zullen verrichten, die echter ook in de Heilige Geest moet verricht worden.

2. Omdat wij dus deze handeling in de Heilige Geest hebben te verrichten, *zo is de tweede vraag: wat werkt de Heilige Geest met het Avondmaal?*

Dat leert ons onze Catechismus; evenals door het gebruik van de Heilige Doop, zo ook door het gebruik van het Heilig Avondmaal bevestigt Hij ons in het geloof, hetwelk Christus en al zijn weldaden aangrijpt (zich toeëigent), zodat de macht Gods tot zaligheid, die het Evangelie is, door het Avondmaal, evenals door de Doop, de genade en de eeuwige zaligheid in onze harten verzegelt. *Wij hebben beide in Doop en Avondmaal zichtbare waartekenen en zegelen, van God daartoe ingezet, dat Hij ons door het gebruik derzelve de belofte des Evangelies des te beter te verstaan geve en verzegele, enz.* (Heidelb. Catech. Vr. En Antw. 66) *Immers beide, het Woord en de Sacramenten zijn daarheen gericht, dat zij ons geloof op de offerande van Jezus Christus aan het kruis als op de enige grond van onze zaligheid wijzen; en zo wordt het dan door de Heilige Geest ook in het Heilig Avondmaal bevestigd, dat onze volkomen zaligheid staat in het enige offer van Christus, voor ons aan het kruis volbracht.*

3. Mijn derde vraag is: *wat wordt ons derhalve door de Heilige Geest verzekerd, als wij het gebroken brood en de drinkbeker der dankzegging nemen?*

Er wordt ons door de Heilige Geest de verzekering gedaan, dat wij aan het enige offer van Christus en aan alle zijn heilsgoederen gemeenschap hebben. Deze verzekering berust op het bevel en de belofte van Christus. (Heidelb. Catech. Vraag en Antw. 75: "Zodat Christus mij en alle gelovigen, enz)

4. Dat in het Avondmaal deze gemeenschap voor ons aanwezig is, betuigt de Apostel Paulus 1 Kor. 10:16: "De drinkbeker der dankzegging, die wij dankzeggende zegenen, is die niet een gemeenschap des bloeds van Christus? Het brood, dat wij breken, is dat niet een gemeenschap des lichaams van Christus?"

Wij zien met onze ogen brood en wijn; wat wij met de mond eten en drinken is brood en wijn; wat wij echter daarbij aan Geest eten en drinken, is het gekruisigde lichaam van Christus en Zijn vergoten bloed. Wat dat zeggen wil, leren wij uit het 76ste Antwoord van de Catechismus.

5 Dat Christus Zijn gekruisigd lichaam en Zijn aan het kruis vergoten bloed bedoeld heeft, bewijzen wij uit de woorden: "Dat is Mijn lichaam, dat voor u gegeven wordt, dat is Mijn bloed, dat voor u vergoten wordt."

6. Dat Christus waarachtig Zijn lichaam en Zijn bloed bedoeld heeft, en wij derhalve waarachtig Zijn lichaam eten en Zijn bloed drinken, bewijzen wij uit Zijn woorden: "Neemt, eet, drinkt! dat is Mijn lichaam, dat is Mijn bloed."

7. Dat bij dat alles dit eten en drinken naar de Geest geschiedt en niet op natuurlijke wijze, is daaruit openbaar, dat, toen de Heere dit zeide, Zijn lichaam nog niet gegeven en Zijn bloed nog niet vergoten was, veelmeer de Heere nog in Zijn sterfelijk lichaam voor hen stond; wanneer Hij hun dus Zijn lichaam en bloed meedeelde, zo kon dit alleen geschieden door Heiligen Geest. Daarom drukken onze Formulieren zo op de woorden "door werking des Heiligen Geestes." Desniettemin is deze mededeling werkelijker en wezenlijker, dan alle werkelijkheid en wezenlijkheid, die wij met onze zintuigen waarnemen.

8. Maar ik zeg, dat deze mededeling geschiedt door de Heilige Geest, opdat niemand wane, dat brood en wijn bij het gebruik ophouden brood en wijn te zijn, of denke, dat brood en wijn veranderd worden in Christus lichaam en bloed; ook moet niemand menen, dat het lichaam van Christus enigermate in het brood zou wezen, of Zijn bloed in de wijn, alsof in, met en onder brood en wijn ons het lichaam en bloed van Christus werden meegedeeld. Wij weten toch uit Lukas, dat de Heere met de woorden "dit is mijn bloed" heeft gemeend: "De drinkbeker is het Nieuwe Testament in Mijn bloed", en dat Hij niet heeft gezegd: "Het bloed is het Nieuwe Testament in de drinkbeker." De Heere heeft willen zeggen: Terwijl u uit deze drinkbeker drinkt, drinkt u alle heil van het verbond der genade, dat bevestigd is in Mijn bloed.

9. Daarom behoort alle bijgeloof verre te zijn van een ieder, en terwijl hij aanzit aan de Dis, heeft hij ogen en hart opwaarts te heffen naar de hemel, waar Christus is, en het te verstaan, dat hij, aan de Dis aanzittende, brood eet en wijn drinkt en tegelijkertijd in de hemel het lichaam van Christus eet en Zijn bloed drinkt. Maar evenmin zal hij het brood en de wijn verachten, als konden deze zichtbare elementen om die reden wel ontbeerd worden. Want zomin een handelaar het handgeld veracht, veeleer daarin, naar bestaand gebruik, voor zich een onderpand bezit van koop, en niemand een koopbrief veracht tot onderpand en bezegeling, naar bestaand gebruik, dat hij dit of dat grondstuk bij zo'n pand verkrijgt ten eigendom, evenmin mogen wij het zichtbare teken verachten, dat de Heere bevolen en verordend heeft, om ons daarbij Zijn onzichtbaar wezen, zijn substantie, genade en verworvene verlossing, Zijn lichaam en bloed, dat in de hemel is, deelachtig te maken.

10. Wanneer de Apostel Paulus van "gemeenschap" spreekt, schrijvende: "Het brood, dat wij breken, is de gemeenschap des lichaams van Christus." "De drinkbeker der dankzegging, waarmee wij dankzeggen, is de gemeenschap des bloeds van Christus", zo wil hij daarmee niet zeggen: het brood en het lichaam, de drinkbeker en het bloed worden één ding, of die komen bij elkander, maar hij wil dit zeggen, dat, als wij van dit brood eten en van deze drinkbeker drinken, wij tegelijkertijd een ding worden met het lichaam en met het bloed van Christus. Gelijk zij, die de offers eten in gemeenschap zijn met het altaar, zo komen ook wij, als wij het brood eten en de wijn drinken, in gemeenschap met het lichaam en bloed van Christus. (Vergelijk Heidelb. Catech. Vr. En Antw. 79)

11. Dat overigens Christus eerst spreekt van Zijn lichaam en daarna van Zijn bloed, is ook niet zonder reden. Met het eerste geeft Hij de grote liefde des Vaders te verstaan, Die Zijn Zoon voor ons heeft overgegeven, de gehele verborgenheid der Godzaligheid, dat de Heere al onze zonden op Hem heeft doen aanlopen, de verborgenheid: "God is geopenbaard in het vlees", terwijl Hij met het laatste te verstaan geeft zijn grote genade, dat Hij Zichzelf voor ons uitgestort heeft.

12. Het woord "gemeenschap" leidt ons verder nog tot iets anders; namelijk: wij gaan niet in deze gemeenschap over alleen voor onszelf, maar met geheel de Gemeente. Daarom schrijft de Apostel: "Wij velen zijn één lichaam", omdat wij zodoende met de gehele Gemeente in deze gemeenschap intreden; zo is het boven alle dingen voor ons nodig, dat wij het lichaam des Heeren onderscheiden, dat is met andere woorden: dat wij goed weten, welk lichaam wij voor ons hebben. Want velen zouden hier wellicht denken: wanneer ik het maar heb, wat gaan de anderen, de overigen mij aan! De Apostel Paulus schrijft: "Wie onwaardig eet en drinkt, die eet en drinkt zichzelf een oordeel." Wat dit oordeel reeds naar het uitwendige is, dat beschrijft hij met deze woorden: "Daarom zijn onder u veel zwakken en zieken, en velen slapen." (1 Kor. 11:30)

U hebt allen derhalve u te beproeven en het wel te verstaan, welk een Gemeente het is, die bij het breken van het brood en bij het nemen van de drinkbeker het gekruiste lichaam van Christus eet en Zijn vergoten bloed drinkt, opdat niemand uwer de verdoeming vinde, waar hij de zaligheid voor zich meent te zullen verkrijgen.

13. Ter ware betrachtning en zelfbeproeving moge u dienen het "Formulier om het Heilig Nachtmal te houden." zowel het stuk der Avondmaal zelve.

Kennis der zonde, hartelijk vertrouwen op de door Christus verworvene zaligheid, en ongehuichelde broederliefde, als ook liefde jegens allen, zijn de hoofdenmerken van een waardig Disgenoot. Het zijn dus arme zondaren, die hun zaligheid buiten zichzelf, alleen bij Christus zoeken, en wier hart geneigd is tot Gods Wet; zij willen de zonde niet, maar zijn daarover van hart bekommerd, zij hongeren en dorsten naar gerechtigheid; Hierbij moge een ieder want dit zal zeer zichzelf beproeven, of dat bij hem is, zeker ook ten aanzien van het Avondmaal in 't bijzonder gelden, wat de Apostel Paulus geschreven heeft: "Indien iemand, een broeder genaamd zijnde, een hoereerder is, of een gierigaard, of een afgodendienaar, of een lasteraar, of een dronkaard of een rover, dat u met zodanig een ook niet zult eten." (1 Kor. 5:11)

Wie echter zichzelf schuldig voelt en daarover verbroken is en verbrijzeld, hij strijdt er mee, de zonden zijn hem tot droefheid, hij heeft er berouw over, die zal er niet op blijven staan "broeder" of "zuster" genoemd te zijn, maar die zal komen als de verloren zoon, die zede "Ik ben voortaan niet waard uw zoon genaamd te worden", hij

zal komen en eten en drinken, opdat zijn ziel genezing gevonden hebbe; die mens zal zichzelf een arme zondaar noemen; de Heere echter zal tot hem zeggen: "lieve broeder" of "lieve zuster."

En hiermede laat ik de drie Vragen van uw Avondmaals Formulier aan uzelf over, om ze in de stilte voor God te beantwoorden. Amen.

100. Psalm 71:19-22

Deze leerrede is gehouden te Elberfeld 13 Augustus 1848, 's voormiddags. Gezongen: Lied 254:1 3; Psalm 135:2, 3; Psalm 145:1. Na de Bediening des Doops: Psalm 146: 3. (Zie Naschrift blz. 63 en 81) In het Hoogduits is deze preek niet verschenen, in het Nederduits vertaald zag zij het licht 1859 in het 10de Twaalfstal (eerste uitgave) No. 12. Des avonds preekte Ds. K. over Jesaja 40:9. Gezongen: Ps. 145:3, 4 en Psalm 68:10.

In de beginne schiep God de hemel en de aarde. Zo begint het heilige Boek, waarvan de Gemeente betuigt: "dat het de ziel bekeert, dat het gewis is en de slechten wijsheid geeft" (Psalm 19:8); en waarvan zij dankbaar voor de Heere bekent: "Indien Uw Woord niet ware geweest al mijn vermaking, ik ware in Mijn druk al lang vergaan." (Psalm 119:92)

Is er iets dat het hart meer verheft, iets troostrijker, dan dit getuigenis: In de beginne schiep God de hemel en de aarde? De hemelen der hemelen juichen over deze waarheid, dat hun poorten beven. Al de gezaligden, in wie dit getuigenis der Profeten en der Apostelen leeft, werpen hun kronen voor de troon en zeggen: "U, Heere, zijt waardig te ontvangen de heerlijkheid en de eer en de kracht; want u hebt alle dingen geschapen, en door uw wil zijn zij, en zijn zij geschapen." (Openb. 4:11)

In het begin was niets, maar God was, Die eeuwig is en zijn zal. Hij wilde, dat de hemel en de aarde zouden zijn, en hoewel er niets was, . . . Zijn wil uitte zich, en de hemel en de aarde waren. Is dat niet geschreven ter onderrichting van allen, die niet kunnen begrijpen wat Gods Woord vermag? niet geschreven ter bestraffing dergenen, die het Woord verloochenen en het heil zoeken in het zichtbare? niet tot vermaning, opdat men toch in Gods Woord blijve? Maar bovenal, is het niet tot troost geschreven van alle aangevochtenen, van alle degenen, die in nood en ellende op de Heere wachten en menen, dat hun wachten vruchteloos is? De machtige en prachtige wolken, de sterren, de maan en de zon, zij waren er op des Heeren bevel, en worden gedragen, geleid en gewend dag aan dag, nacht aan nacht door de uitspraak van het Woord van Zijn macht. In zes dagen was er de aarde en al haar volheid, de oceaan en het droge, de bergen en de dalen, de grote stromen en het schone paradijs. De hemel was bevolkt, het water met levende zielen vervuld, uit de aarde kwamen de dieren voort, en de mens liet met welgevallen zijn ogen gaan over alles wat God de Heere voor hem bereid had.

In de beginne schiep God de hemel en de aarde, dit roept de Heilige Geest ons toe van de eerste bladzijde van het heilige Boek, opdat wij toch bij het geloof zouden volharden. God heeft nog meer gedaan dan dit; God heeft ook een nieuwe hemel en een nieuwe aarde gemaakt; een nieuw paradijs, en heeft daarin een boom des levens geplant, opdat daarvan eten en eeuwig leven allen, die hongeren naar gerechtigheid; ook heeft Hij een rivier, klaar als kristal, doen voortkomen uit Zijnen troon, en de vruchten der gerechtigheid laat Hij in menigte groeien aan deze rivier, opdat zich daaraan laven, die naar God dorsten opdat zij gedrenkt zijn en niet meer dorsten in eeuwigheid.

Zo hebben wij dan rijke troost, dat wij in God het Woord prijzen en in dit Zijn woord blijven, en aan Hem de gevolgen overlaten. Met het Woord Gods wordt men niet te

schande. Heeft Hij in één ogenblik het grote te voorschijn geroepen, Hij kan ons ook het geringe geven, wat wij nodig hebben om hier door te komen. Hij kan helpen als een almachtig God; Hij zal helpen als een getrouwe, genadige en goede Vader. Het zij ons maar te doen om het Koninkrijk der hemelen en Zijn gerechtigheid, dan zullen wij voor al het andere wel ervaren, dat de Heere genade en ere geeft. Hoe vol van tegenspoed het leven aller heiligen ook moge geweest zijn, de einduitkomst was altijd: "De Heere alleen heeft macht; Hij alleen houdt woord en trouwe; Hij doet overvloedig boven bidden en denken."

Wij willen in dit morgenuur overwegen, hoe de Gemeente Gods van ouds daarvan getuigenis heeft afgelegd.

Tekst: PSALM 71:19-22.

Ook is uw gerechtigheid, o God, tot in de hoogte; Gij, Die grote dingen gedaan hebt! O God, wie is U gelijk? Gij, Die mij veel benauwdheden en kwaden hebt doen zien, zult mij weder levend maken, en zult mij weer ophalen uit de afgronden der aarde. Gij zult mijn grootheid vermeerderen, en mij rondom vertroosten. Ook zal ik U loven met het instrument der luit, Uw trouw, mijn God; ik zal U psalmzingen met de harp, o Heilige Israëls!"

De Gemeente prijst Gods gerechtigheid; zij zegt van Hem, dat Hij grote dingen doet, en dat niemand Hem gelijk is. Zij betuigt dit op grond van de eigen ondervinding, welke zij daarvan gehad heeft. Dewijl zij zulks heeft ervaren, verheft zij de Heere alléén.

I.

Ook is uw gerechtigheid, o God! tot in de hoogte.

Als de Gemeente "God" zegt, dan vergeet zij hemel en aarde, al het schepsel, al het zichtbare. Dat alles heeft haar niet geholpen, noch kunnen helpen. Als zij "o God" zegt, zoals hier, dan is zij geheel vervuld en ingenomen van Gods liefelijkheid, van Zijn genade, waarheid, goedertierenheid, macht en trouw. Want het "o God" zeggen, het "Abba" roepen geschiedt alleen door de Geest, en komt uit een hart, dat verbrijzeld en verpletterd is, dat niets meer in te brengen heeft; het weet niets meer, dan van "God"; alles, wat niet God is, heeft voor de ziel, die verootmoedigd is, geen waarde meer. Zij kent zichzelf niet meer, zij kent ook niemand meer naar vlees. Slechts Één kan haar verzadigen, haar troosten; slechts Één is haar lof waardig; aan een slechts heeft zij haar volkomen verlossing te danken, namelijk aan God.

Uwe gerechtigheid, zegt de Gemeente. Zij looft Gods gerechtigheid. Daaronder verstaat zij de gehele inhoud van Gods Raad tot haar zaligheid, zoals Hij deze Raad in Zijn Christus van eeuwigheid heeft voorgenomen, en in de tijd geopenbaard en uitgevoerd heeft, en zoals Hij Zijn Gemeente met deze gerechtigheid heeft bekleed. Zij verwerpt met deze woorden de gerechtigheid van alle vlees, als ook haar eigen gerechtigheid. God alleen is rechtvaardig, want Hij eist niet meer dan er is; Hij geeft, wat er niet is. Daarentegen eisen wet en duivel, vlees en wereld wat er niet is, en geven niets, maar verdoemen alleen. Gods gerechtigheid daarentegen is zo'n gerechtigheid, welke zich over de ellendige ontfermt en hem trouw helpt, en zich volkomen mededeelt aan de gelovende om het enige offer, aan het kruis volbracht.

Deze gerechtigheid is aan de Gemeente toegerekend, als had zij nooit zonde gehad of gedaan; daardoor is de Gemeente in overeenstemming met de Wet Gods.

Van deze gerechtigheid, welke alleen op het geloof van Christus berust, zingt de Gemeente; daarvoor verdraagt zij allerlei inwendige en uitwendige vervolging, hoon en smaad; deswege heeft zij allerlei tegenspoed te verduren, bij dat alles ervaart zij, dat deze gerechtigheid Gods haar nimmer verlaten, maar trouw door alles heeft heengeholpen.

Daarom looft en prijst zij deze gerechtigheid, en zegt van haar, *dat zij hoog, dat zij tot in de hoogte is.*

Daarmee wil de Gemeente zeggen, dat deze gerechtigheid vast staat, dat zij hoog verheven is boven alle aanslagen der hel, boven alle ongeloof van het zwakke hart, boven alle aanvallen der zonde, boven al hetgeen de wereld ook moge in het werk gesteld hebben om deze gerechtigheid uit de weg te ruimen. Zij is hoog, en zij voert in de hoogte; immers zij brengt alle gelovigen uit elke diepte, waarin zij tot God schreeuwen, op een rotssteen, die allen vijanden te hoog is.

Deze gerechtigheid voert altijd voor de troon der genade, opdat een arme en ellendige genade en hulp vinde, en zij verzekert de mens van de kroon der eeuwige heerlijkheid. Zij vaart met de gelovige op, hoog over alle lijden, over nood en dood heen, in de hemelzaal, waar al de engelen en gezaligden zich bevinden, opdat men onder deze voor het Aangezicht van God en van het Lam wandelingen hebbe. (Zachar. 3: 7)

Dat deze gerechtigheid Gods *hoog is*, bewijst God daarin, dat Hij grote dingen gedaan heeft. Deze grote dingen nu zijn de wonderen der genade en der trouw, der macht en der liefde, waarmee de Heere Zijn Gemeente altijd omgeeft. Want dat zijn waarlijk grote dingen, dat God Zijn Eniggeborenen Zoon niet gespaard heeft, maar Hem voor zijn ganse Gemeente heeft overgegeven, en dat Hij met Hem ons alle dingen schenkt. Dat zijn grote dingen, dat Hij de zonden vergeeft en niet met ons doet naar onze overtredingen, onze verdraaidheid en verkeerdheid; dat Hij Zijn Gemeente niet overgeeft aan de vijanden harer zaligheid, maar getrouw verlost van al het boze; dat Hij de Zijnen ook altijd weer uit hun eigen dwaasheden uithelpt, en hun een tafel toericht tegenover hun tegenpartijders, zodat allen het moeten aanzien en te schande worden, die der ziel van Zijn tortelduif vijand zijn. Ook, dat Hij getrouw Zijn woord vervult: "Ik ben met u, Ik sterk u, ook help Ik u, ook ondersteun Ik u met de Rechterhand Mijner gerechtigheid." (Jesaja 41:10)

Daarom zegt de Gemeente: *O God, wie is U gelijk?* Zij herhaalt de gezegende Naam des Heeren, Die haar Verlosser en trouwe Heiland is, en daarmee betuigt zij het nogmaals, dat Hij alleen er alle eer van heeft, dat Hij Zijn wonderen zo veel aan haar gemaakt heeft. En als zij zegt: *Wie is U gelijk?* Zo wil zij te verstaan geven: "U Heere, zijt het alléén, die ik bedoel, U hebt het alleen gedaan. Niets is U gelijk op de aarde of in de hemel. Bij al het schepsel heb ik niet gevonden, wat u zijt. u bent onvermoeid Dezelfde gebleven. U alleen zijt goed, genadig, getrouw, machtig, wijs, groot van barmhartigheid en goedertierenheid, van lankmoedigheid en geduld. Ik vraag naar niets meer, naar hemel noch naar aarde, als ik U heb. Mijn vlees en mijn hart zijn menigmaal bezwaken, maar u bent toch altijd gebleven de Rotssteen mijns harten en mijn Deel in eeuwigheid."

II.

Dat is de ondervinding van allen, die ooit op God vertrouwd hebben, dat niemand Hem gelijk is, en de Gemeente weet het niet onder woorden te brengen, om uit te drukken wat zij aan haar God en trouwen Verlosser heeft. Voor en na kan zij slechts

stamelen: "O God, wie is U gelijk?" en dit stamelen wordt een juichen: "*Wie is een groot God, gelijk God!*" Dat nu niemand haar God gelijk is, dat betuigt zij op grond van haar eigen ervaring, daar zij zegt:

"Gij, Die mij veel benauwdheden en kwaden hebt doen zien." Daarmee verhaalt de Gemeente, in welke droefheid en benauwdheid des harten zij geweest is en ook nog is. Ofschoon de grote en menigvuldige angst, die de Gemeente heeft uit te staan, eigenlijk niet van God is, maar veeleer gevolg is van haar eigen zonde, van de hardheid baars harten, van haar blindheid en haar ongelooft, en haar ook toekomt van de duivel, de wereld en de vijanden der gerechtigheid Gods, welke allen geen Gemeente op aarde kunnen dulden, die met waarheid roemt, dat zij voor God rechtvaardig is, zo spreekt toch de Gemeente hier het geloof uit, dat alle wederwaardigheid, angst en benauwdheid, al het kwade, alle lijden, bitterheid en tegenspoed haar van de Vaderlijke hand Gods zijn toegekomen en toekomen. Want zonder Gods wil zal zich wel geen schepsel tegen de uitverkorenen des Heeren kunnen roeren of bewegen. Ook wil zij daarmee in ootmoed des harten bekennen, dat God wel allerlei reden gehad heeft en ook nog heeft, om haar te geselen, gelijk geschreven staat: "Efraïm lijdt geweld en wordt geplaagd; daarin geschiedt hem recht, want hij heeft zich begeven tot (mensen-) geboden" (Hos. 5:11*); want onze eigen gerechtigheid, het zich verlaten op eigen vroomheid en op werken der wet, de afkerigheid van "uit geloof rechtvaardig te zijn" en "uit geloof te leven" en "op vrije genade te drijven", zit diep in het hart. Daarom moet de trouwe Herder de hond op Zijn schapen afzenden, die hun de wol aftrekt en ze bij de oren pakt, opdat zij blijven op de weide der gerechtigheid, die voor God geldt.

Het is dus de samenhang, dat niets zonder de wil van God geschiedt, en dat Hij redenen genoeg heeft, om tegen Zijn Gemeente zo te handelen, dat zij zegt: "*Gij, Die mij veel benauwdheden en kwaden hebt doen zien."* Veel zijn de kwaden, nu vanwege de zonde, dan vanwege de nood om er hier door te komen met God, met ere en met gerechtigheid; wat worden er veel kwaden gezien, wat wordt er veel geleden, zodat men menigmaal aan alles zou willen vertwijfelen en voor zijn ziel de dood wensen, daar men in 't geheel geen uitweg of geen doorkomen ziet, en meent, dat in zulke weg geen der woorden Gods meer waar kan worden! Bij dat alles houdt de Geest in de Gemeente deze troost altijd staande: "Alle dingen moeten dengenen, die God liefhebben, die naar Zijn voornemen geroepen zijn, (Lutherse vertaling) Hoséa 5:11. De Statenbijbel heeft: "Efraïm is verdrukt, hij is verpletterd met recht: want hij heeft zo gewild, hij heeft gewandeld naar het gebod." En de kanttekening verklaart "het gebod" als het gebod van koning Jerobeam, de stichter der gruwelijke afgoderij en van al de ongebondenheid, die daarvan het gevolg was. Het is Efraïm genoeg geweest, dat de koning zulks gebod; zij zijn op die weg onbeschroomd en met lust voortgegaan, zonder op God en de waarschuwing van Zijn profeten te letten. Daarom overkomt hun dat onheil rechtvaardig en naar verdienste.

Voor Zijn volk moet alles ten goede medewerken, (Rom. 8:28) alsmede dit geloof: "Het komt, het komt nochtans wat God beloofd heeft." Het leven zal komen uit de dood. Het Woord zelf zal het teweegbrengen, brengt het teweeg, heeft het teweeggebracht, ofschoon ik niets zie; het Woord, hetwelk hemel en aarde geschapen heeft, Christus is hier, geen dood kan Hem houden, Hij is opgestaan, Hij is opgevaren in de hoogte, en heeft de gevangenis gevangen genomen.

Daarom laat de Gemeente volgen: *En zult mij weer levend maken, en zult mij weer ophalen uit de afgronden der aarde.* Dit is het wat de Gemeente eeuwig in God zal prijzen: Hij heeft het gedaan, Hij doet het alle dagen, en Hij zal het ten allen tijde

doen. Toen wij dood waren in de zonden, heeft Hij ons levend gemaakt met Christus (want uit genade zijn wij, die geloven, zalig geworden) En heeft ons mede opgewekt, en heeft ons mede gezet in de hemel in Christus Jezus. Daarom maakt Hij Zijn Gemeente altijd weer levend, levend door Zijn genade en Zijn Geest, ofschoon zij menigmaal weer gestorven schijnen in hun zonden, levend door zijn vertroosting en door zijn vrijmaking, ofschoon zij in hun verschrikkelijke angst ook niets meer mogen horen van Gods Woord en genade, levend, als zij door al het tegenstrijdige neergedrukt en gedood zijn, levend, ofschoon de goddelozen hun leven vernietigd hebben op aarde, levend, ofschoon zij in alles verstorven en onvruchtbaar zijn, levend, ofschoon zij door allerlei tegenspoed bijna verstikt zijn, en dat niet alleen, maar Hij spreekt tot de diepte: "Geef hier!" En tot de kuil: "Laat Mijn gevangene los, hen, die op hoop gebonden liggen!"

Daarom betuigt de Gemeente: *en zult mij weer ophalen uit de afgronden der aarde.* Onder "afgronden der aarde" verstaat de Gemeente het ganse neerdrukkende gewicht van geestelijke en lichamelijke nood, waaronder zij menigmaal als begraven ligt; al de verootmoedigingen en dodingen, welke zij te verduren heeft, ook de macht der zonde en des doods, bovendien al de vervolgingen der goddelozen, die haar bijna teniet maken op aarde. Zo bevindt zich de Gemeente voor en na als in een graf en in een afgrond, die zodanig over haar is toegesloten, dat het de schijn heeft, alsof zij er nooit weer uit zal opkomen. Uit zulke afgronden nu van zonde, van tegenspoed, ook van smaad en oneer, waardoor zij om de Naam Gods en omdat zij van Zijn gerechtigheid getuigt, als verslonden wordt, als ook uit de afgrond, waarin zij zichzelf door de zonde gestort heeft, uit de afgrond van lijden, tegenspoed, aanvechting en diepe droefenis der ziel, haalt de Heere haar gedurig weer op. Want haar geschiedt naar haar geloof, als zij in al haar droefheid het krijgt uit te spreken: "Wat buigt Gij u neder, o mijn ziel! En wat zijt gij onrustig in mij? Hoop op God, want ik zal Hem nog loven; Hij is de menigvuldige verlossing mijns aangezichts en mijn God." (Psalm 42: 12)

En dat is waar, dat de Heere is de verlossing van het aangezicht van Zijn Gemeente en haar God. De hoop beschaamt niet. Wij, die met Christus gestorven zijn, geloven nooit te vergeefs, dat wij ook met Hem zullen leven. Al wat van de wereld is, benevens duivel, dood, zonde en nood laten der Gemeente geen rust; alle geestelijke en wereldlijke machten zijn daarop uit, dat de Gemeente Gods niet naar boven kome. De Gemeente Gods mag niets gelden in de wereld, haar naam mag niet eens genoemd worden; de duivel kan het niet uitstaan, dat de Gemeente de naam van Jezus verkondigt en van Christus roemt: "In de Heere HEERE hebben wij gerechtigheid en sterkte."

Maar duivel en wereld mogen de Gemeente teniet willen maken, ... *Gij zult mijn grootheid vermeerderen*, zegt de Gemeente tot de Heere. Want daarin vermeerdert de Heere haar grootheid, dat Hij haar genade en ere geeft, en haar onverderfelijkheid laat beërven. Vrede heeft zij midden in de strijd, zij is de vijanden een scherpe dorswagen; de kinderen Gods moeten toch vorsten Gods genaamd worden; hun vreze valt toch op allen, die hen omsingelen; de vijanden moeten *de Jakobs van God* laten doortrekken en laten bouwen, want de Heere is in hun midden, daarom blijft de Gemeente bestaan Midden in de vervolgingen ontvangt zij honderdvoudig, alles wordt haar toegeworpen, en haar heerlijkheid en macht is allen vijanden verschrikkelijk.

Ja, *de Heere maakt Zijn Gemeente groot*, en maakt haar grootte steeds groter, dat zal Hij voortdurend doen. Want alle ellendigen Gods komen met een staf over de Jordaan, worden eindelijk tot twee heiren, als de rijkdom der goddelozen een einde heeft en hun hovaardij hen, die de Heere verlaten, terneder geworpen heeft. De rechtvaardigen zaaien allen met tranen, maar zij oogsten met gejuich, als de naam der huichelaars uit het Boek des levens zal zijn uitgedaan. De rechtvaardige zal wel blijven, en de Heere wist van Zijn door onweders voortgedreven Kerkbruid ten laatste alle tranen van de wangen, en maakt haar tevreden.

Dit betuigt de Gemeente met de woorden: *Gij zult mij rondom vertroosten*. Want voor allen angst, alle moeite, zorg, smart en droefheid der ziel verleent de Heere aan de Zijnen op het einde vreugde, zodat zij het ondervinden, dat zij niet vergeefs op de Heere vertrouwd hebben, dat hun geloof niet ijdel, hun arbeid niet vergeefs is geweest; dat de Heere al zijn goede woorden getrouw vervuld heeft, dat geen derzelve is achtergebleven. Want nooit is iemand beschaamd geworden, die op de levende God heeft gehoopt. Dit is de ervaring der Gemeente Gods.

III.

Omdat de Gemeente dit ervaren heeft en ervaart, verheft zij de Heere alléén. *Ook loof ik U met het instrument der luit, uw trouw, mijn God! Ik psalmzing U met de harp, o Heilige Israëls!* Dit zijn de liefelijke woorden van alle gebogen zielen, die zich geheel en al omringd gevoelen van de vertroosting Gods. "Den Heere loven" is belijden, dat Hij alleen de Heiland en de enige Helper in de nood is. Omdat u dat alles gedaan hebt, zult u er ook alleen de eer en de roem van hebben!

Ik dank U, - spreekt de Gemeente, spreekt elk lid derzelve voor zich. - Niet alleen anderen, maar ook mij, de voornaamste der zondaren, hebt U barmhartigheid bewezen. Wat heeft U bewogen, op zo'n zondaar, als ik ben, in genade neer te zien, mij levend te maken, mij tot Uw kind aan te nemen, mij te bedekken met Uw ontferming! O, dit was Uw eeuwige liefde: ook mij, ook mij bent U genegen geweest, daarom loof ik, de alleronwaardigste, U met het instrument der luit. Ik laat mij de mond niet stoppen, om Uw gerechtigheid te verkondigen, om U op het hoogste te verheffen en te roemen, zoveel ik kan. In lijdzaamheid en met volharding wil ik afwachten, dat U voor en na mijn ziel weldoet; in al mijn psalmen, welke U mij geeft in de nacht, spreek ik het uit: U alleen zijt rijk, U alléén! O, hoe groot was mijn ontrouw, en o, hoe groot is Uw trouw! U bent Dezelfde gebleven. Getrouw hebt U mij verootmoedigd, trouw mij geleid, al Uw goede woorden hebt U waar gemaakt en zult U verder waar maken, ook mijn vrijmoedigste eisen van Uw genade, U zult het alles geven, U hebt het gedaan, o, hoe wonderbaar is Uw trouw! Mijn God, ja, dat zijt Gij, dat hebt U bewezen, dat U mijn God zijt, want U hebt mij niet verlaten, U hebt niet laten varen de werken Uwer handen. Door Uw grote goedheid en machtige trouw, door Uw geweldige liefde hebt u mij dit "mijn God" leren zeggen. Ik heb U gevonden in de diepte, waar ik alleen lag en reddeloos verloren was; toen heb ik gezegd: "Wanneer Gij mij zult helpen, dan zult Gij mijn God zijn", En U hebt geantwoord: "Ik ben de uwe, en u bent de Mijne." Naar dit verbond Uws vredes hebt U met mij gedaan, daarom bent U nu eeuwig mijn God. Ik psalmzing U met de harp, met geheel mijn hart, met geheel mijn gemoed, met al mijn krachten. Al wat aan en in mij is, zijn zoveel snaren, waarop ik van Uw Naam, van Uw trouw, waarheid en goedertierenheid zing; van Uw eeuwige genade, van Uw machtige ontferming. Ik zing Uw lof, o mijn God! U alleen zijt het waardig, dat men U love, U, o Heilige Israëls. Ja, dat zijt Gij! Israël, een volk, dat met zijn God worstelt, totdat het de zegen en de overwinning

heeft weggedragen, heeft aan U alle heiligheid. Daarom heiligt het U alleen wegens Uw heiligheid; met Uw ganse heerlijkheid woont U in het midden van Uw volk, en U heiligt het, maakt het heerlijk, gelijk U Uw heerlijkheid op Uw Gemeente gelegd hebt. U verlost Uw erfdeel van alle zonden; U zet het hoog boven het bereik van alle aanslagen der hel; U reinigt het van alle vuiligheid, brengt het tot eer en laat het prijken in Uw sieraad, zoals U gezegd hebt: *Dit volk heb Ik Mij geschapen, het zal Mijn heerlijkheid zien.*

Mijn Geliefden! Ik heb nog niemand gevonden van allen, die God gevreesd hebben, welke niet ten laatste de woorden van onze Psalm, als uit zijn hart gesproken, met een jegens de Heere dankbaar gemoed, herhaald heeft. Ik verblijd mij, dat ik door Gods genade hier sta, als een treffend bewijs, dat de Heere weer levend maakt en uit de afgronden der aarde weer ophaalt.

Ik verblijd mij, dat ik verwaardigd ben, om u te vertroosten met de vertroosting, waarmee God mij zo machtig vertroost heeft. *De Heere zal heden door mijn hand ook mijn jongste zoon en mijn dochter dopen.* Dat had ik voor zestien en voor twaalf jaren niet gedacht; nochtans heb ik dit van de Heere gehoopt, zonder te weten op welke wijze dit gebeuren zou.

Maar waartoe dient mijn leven, waartoe dienen al mijn ervaringen? O, dat de stem van een prediker u gegrepen hebbe, die u toeroept: "Vreest God en houdt Zijn geboden!" Het is alles waarheid, wat God de Heere gezegd heeft; Hij kan ook nog oneindig veel meer doen. Zijn woord, dat eenmaal hemel en aarde geschapen heeft, schept nog en stelt nog alles daar, voor een ieder die in zijn ellende op God geworpen is. Wij kunnen de gevolgen gerust aan Hem overlaten. Daarom blijft in de woorden van onze Heere Jezus waar, zo zult u allerlei vrucht zien der gerechtigheid des levens. Zonde, dood, duivel en wereld vermogen niets tegen dengene, die het op Gods ontferming waagt, om zich zonder werken, ook zonder enig schepsel, aan de gerechtigheid van Christus vast te houden.

Wie Zijn genade verlaat, die speelt een "omdat" op de harp, totdat een eeuwig wenen en knersen der tanden er op volgt. Al wie zich aan des Heeren gerechtigheid houdt, hij moge voor een tijd in de duisternis zitten, zodat hij moet uitroepen: "*ach, hoelang!*"; hij worde door menige afgrond vastgehouden, hij zij in menig graf bedolven, hij kan nochtans door niets ondergehouden worden; al wat hem drukt, moet van hem af. Hij zal ten laatste de kroon der gerechtigheid dragen, welke de Heere voor de Zijnen heeft weggelegd, en zal eeuwig op de harp, voor de troon, in Jeruzalem, die heerlijke stad daarboven, Gode en het Lam het loflied zingen: "*Groot en wonderlijk zijn Uw werken, o mijn God!*"

Amen .

101. Markus 9:24

Deze leerrede is gehouden te Elberfeld op de 24^e September 1848 's voormiddags vóór de Bediening van het Heilig Avondmaal. Gezongen: Lied 78: 1 (Zie Naschrift blz. 105), Psalm 51: 1.

Bij de Tafels werd gezongen uit Psalm 135:1, 2, 3, 7 en 8; Psalm 116:1 4. Slotzang: Lied 48:10 (Zie Naschrift blz. 105). Des avonds preekte de Licentiaat en privaattocht G. A. Meier (Zie Naschrift blz. 106) over Psalm 84:1 - 5. Gezongen: Psalm 65:1, 2; Psalm 84:3.

Mijn Geliefden!

De toegang is open tot de boom des levens. Geen cherub is er meer met het vlammig lemmer eens zwaards. De andere Mens, de Heere uit de hemel, heeft het Paradijs herwonnen; een einde is er nu aan de zure arbeid, en de vorige moeite is niet meer. Deze heeft alles afgedaan en voleindigd met de arbeid van Zijn ziel, Hij, Die ons eeuwig en vrijwillig liefheeft. De boom des levens heeft nu weliswaar een andere gedaante. Wij zien noch vrucht noch bladeren; het schijnt een dor hout te zijn, niets te kunnen voortbrengen; ook is zijn gedaante niet welgevallig, zodat die aan niemand onzer, zoals wij zijn van nature, behagen kan, want immers wij zien een kruis.

Maar dit kruis is een beter sacrament, een beter onderpand, een beter waarteken van eeuwig leven, dan de boom des levens was, welke Adam tot sacrament des levens had, voordat hij God zijn leven liet varen ter wil van ijdel genot, zoals ook wij dat hebben gedaan, wij, zijn nakomelingen. Immers die boom was voor hem een sacrament des levens, indien hij in het "doe dat" bleef. Maar het kruis is ons deswege een veel voortreffelijker sacrament, omdat het ons het leven geeft, nadat wij door overtreding der Wet de dood over ons gebracht hebben. Aan dit kruis zien wij het "doe dat" volkomen gedaan.

Er hangt aan dit kruis een verscheurd lichaam; aan dit lichaam heeft de dood zich moeten teniet doen; aan dit lichaam betoonde de duivel al zijn macht, ook werd het handschrift verscheurd, de schuldbrief, die tegen ons in de hemel lag. Van dit kruis stroomt bloed neer, en in dit bloed is ons vervloekte leven uitgestort ter aarde, en is dit bloed ons geworden in het paradijs Gods tot een nieuwe rivier des levens en der zaligheid, waaruit wij gelaafd worden, waar wij dorsten naar genade, en waarin wij geheel gereinigd en afgewassen worden van al onze zonden.

Doordat ons nu echter de toegang tot deze nieuwe boom des levens openstaat, zo zou ik willen vragen: *hoe moeten wij dan komen?* Deze vraag vindt haar beantwoording in de naam, die aan deze boom gegeven is. Heet deze boom een "*boom des levens*"? dan hebben wij aan deze boom het leven te zoeken; hebben wij aan deze boom het leven te zoeken, dan is het openbaar, dat in ons het leven niet is; is in ons het leven niet, dan zit er in ons de dood. Dat willen wij van ons weten, dat in ons de dood zit, en dat het leven is aan het kruis. Daar blijft ons dan echter niets over, dan dat wij komen als doden, om het leven te ontvangen als een vrij geschenk. Daartoe nu hebben wij juist de moed niet. God wil echter, dat de doden zullen leven; Hij wil ook het leven uit doden te voorschijn roepen; tot dat einde geeft Hij de armen het lieve Evangelie. Uit die schat willen wij in deze morgenure een liefelijk woord te voorschijn halen.

Tekst: Ev. MARKUS 9:24.

"Ik geloof, Heere! kom mijn ongelovigheid te hulp."

De omstandigheid, waarbij een arme man deze woorden uitriep en sprak, is u welbekend. Mijn Geliefden! Onze Heere Jezus was op de heilige berg, op welke Hij verheerlijkt werd. Petrus, Jakobus en Johannes waren aldaar bij Hem; zijn andere discipelen waren beneden aan de voet van de berg gebleven. een grote schare had zich in de vroege morgen rondom deze discipelen verzameld; daarbij waren ook enige schriftgeleerden, maar vooral bemerkten wij in 't midden der schare een vader, die een zoon bij zich heeft, van wie wij lezen, dat hij een stomme (sprakeloze) geest had. Deze was de enige zoon van die vader en werd vreselijk geplaagd door de duivel. Horen wij wat de vader zelf zegt: "waar hij", dat is die geest, "hem ook aangrijpt, zo scheurt hij hem, en schuimt en knarst met zijn tanden en verdort"; "en menigmaal heeft hij hem ook in het vuur en in het water geworpen, om hem te verderven." De vader meende, dat de discipelen hem wel zouden kunnen helpen, en dat hadden deze ook wel kunnen doen, want de Heere had aan zijn jongeren de macht gegeven over de onreine geesten; deze hadden evenwel voor ditmaal te veel geloof en te weinig barmhartigheid, daarom hebben zij niets gekund. De schriftgeleerden vochten de arme discipelen deswege hard aan, en in plaats van zelf te geloven en zelf de vader te helpen, en voorts de zwakheid der jongeren met de liefde te bedekken, hadden deze er hun genoegen in, de door de duivel in het nauw gedreven jongeren nog meer in de engte te drijven en hen beschaamd te maken.

Tegenover al de beschuldigingen mogen de discipelen zichzelf gehandhaafd hebben: "hun geloof ware toch recht van aard, al was het dat zij dit maar niet konden doen." Doch zij zullen ook in de angst hunner ziel er verlangend naar hebben uitgezien, dat de Heere Zelf kwam en aan die moeilijke en benauwde geschiedenis een einde maakte!

Daar kwam nu de Heere van de berg af, juist ter goeder ure; en terstond, de gehele schare Hem ziende, werd verbaasd; zij ontstelden, want zij hadden allen geen goed geweten, en zij voelden Hem de eer en heerlijkheid af, die Hij van de Vader had ontvangen; zij liepen op Hem toe en groetten Hem. (vers 15) Daar liep dan ook de vader op Hem toe en klaagde de Heere zijn nood, verhalende Hem, hoe Zijn discipelen hem niet hadden kunnen helpen.

De Heere berispte daarop Zijn discipelen vanwege hun ongelooft, en zei: Breng hem tot Mij. Zo was toen de duivel ter plaatse, om zijn vonnis te vernemen; deswege raapte hij alles bijeen, alsof hij het de Heere Zelf onmogelijk kon maken. Vandaar dat wij lezen: *En zij brachten denzelven tot Hem. En terstond als de geest Hem zag, scheurde hij hem; en hij vallende op de aarde wentelde zich al schuimende.* (vers 20) Nu begon de worstelstrijd eerst recht. Onze Heere zocht thans een gelegenheid, waarbij hij de duivel aangrijpen mocht; daarom vroegde Hij de vader: Hoelang tijd is het, dat hem dit overkomen is?

En de vader antwoordde: Van zijn kindsheid af (vers 21), en verhaalde daarbij, hoe de duivel zijn zoon reeds menigmaal zo ver gehad had, dat hij een einde aan zijn leven had willen maken. Maar bij het bedenken, dat de kwaal reeds zo oud was, en bij het gezicht van wat de duivel zelfs in tegenwoordigheid des Heeren met Zijn Zoon deed, scheen het hem bijkans onmogelijk, dat de Heere Zelf het zou kunnen doen, daarom zegt hij: "Zo, Gij iets kunt", maar voegt, bij het gevoel van zijn nood en bij het besef, dat hij er de Heere niets voor kon vergelden, er tegelijkertijd aan toe: "Wees met innerlijke ontferming over ons bewogen, en help ons."

Daarop wilde de Heere de vader onderrichten, dat Hij weliswaar Overwinnaar is van de duivel, maar dat Hij ook daartoe gekomen is, de mens in Zich door het geloof de heerschappij over alles deelachtig te maken. De vader had van de discipelen gezegd: Zij kunnen het niet. Tot de Heere zei hij: *Kunt Gij echter iets?*

Wat moest de Heere hem nu antwoorden? "Dat kan Ik wel!" En dan Zijn kunst tonen? Vanwege de schijnbare onmogelijkheid legde de vader nadruk op het kunnen. nu zou de vader echter allereerst dit beseffen, dat de schuld van het "niet kunnen" bij de mens ligt, omdat hij Gode de eer niet geeft, maar zichzelf eert. De vader moest weten, dat een mens alle dingen mogelijk zijn, wanneer hij Gode gelooft; hij moest daarvan overtuigd worden, dat ook hij Gode niet geloofde, opdat hij in waarheid zijn ganse heil van de ontferming van de Heere Jezus zou verwachten; daarenboven moest de vader Gode alle eer geven. Daarom zeide de Heere Jezus tot hem (naar het Grieks): Dat is het juist, waarom het gaat, dat een mens Gelooft; wanneer hij gelooft, kan hij alle dingen. "Zo, gij kunt geloven, alle dingen zijn mogelijk degenen, Die gelooft." (vers 23)

Daarop nu heet het: "En terstond de vader des kinds, roepende met tranen, zeide: *"Ik geloof, Heere, kom mijn ongeloof te hulp!"* De vader was door de woorden des Heeren met één slag ervan overtuigd, dat hij de schuld niet op de discipelen des Heeren had te werpen. De Heere had de wortel van het niet-kunnen aangetast, te weten het ongeloof. Zo vond dan de vader de schuld bij zichzelf. Maar geloven, maar Gode de eer geven, maar het voor zeker en waarachtig houden, dat Jezus hem helpen kon, waar hij niets dan het tegenstrijdige aanschouwde, ach, het was hem onmogelijk. Hij gevoelde, dat hij niets kon, hij zou wel willen geloven, maar het was hem ondoenlijk, en toch: de nood, waarin hij zich met zijnen enige zoon bevond, was zo geweldig; hij kon het onder zo'n zware druk niet langer uithouden. Moet dan het geloof er zijn, het zij er dan! Zo 't niet anders gaat, dan wil ik geloven!

Daarom roept de vader: *Ik geloof!* Hij roept het echter met tranen, want hij is geheel verbroken en verbrijzeld, omdat hij geen geloof in zich vindt. Nochtans neemt hij de toevlucht tot 's Heeren ontferming en spreekt Hem aan: *"Heere!"* als wilde hij zeggen: ja, U kunt het, U kunt het alleen! En hij stort zijn hart voor Hem uit, hoe er niets goeds in hem woont, maar enkel versaagdheid en vertwijfeling. Daarom zegt hij: *"kom Mijn ongelovigheid te hulp"*, als wilde hij zeggen: 'Ik geloof en geloof niet; ik zou wel graag willen, maar mijn ongeloof verslindt het geloof; aan mij ligt de schuld, het is mijn zonde, wanneer mij niet mocht worden geholpen; haast U tot mijn hulp, opdat mijn ongeloof niet mij en mijn zoon verslinden zal.'

U weet wat er verder geschiedde. Mijn Geliefden, toen de vader zo riep, liep de schare gezamenlijk toe; het volk zou echter de Heere in de weg geweest zijn, immers wat in het geloof moet daargesteld zijn, kan als het te veel in de ogen valt in de omgeving van vlees niet geschieden of doorbreken. Daarom bestrafte de Heere eerst de onreine geest, *en gebod hem daarna uit de jongeling te varen en voortaan niet weer in hem te gaan.* Toen werd de strijd op het felst; het ging op leven en dood: de duivel schreeuwde scheurde hem geweldig, en ging uit. De jongen werd als dood, zodat ook velen zeiden: hij is dood. Jezus echter greep hem bij de hand en richtte hem op, en hij stond op.

Dat is nu iets uit het lieve Evangelie, dat de Heere God ons geeft, om de moedelozen te bemoedigen. De toepassing is gemakkelijk: de woorden, die de vader uitsprak, dat

zij zijn de woorden van alle moedelozen .. dat zij te voorschijn komen uit het binnenste hart met een schreeuw en met tranen, het heil en de hulp is aanwezig!

De ogen des Heeren zien naar het geloof. Hij heeft zijn Tafel voor ons toegelicht Hij wil ons spijzigen aan deze Dis met Zijn gebroken lichaam; Hij wil ons te drinken geven Zijn bloed. Opdat wij echter waardige Disgenoten zullen zijn, wil Hij van ons het geloof, en dan zal zijn Tafel voor ons zijn een versterking van het geloof. Hierin schijnt iets raadselachtige te liggen, dat Hij het geloof wil, en dat Hij voorts het geloof versterke wil. Ik vraag dan: "*Welk geloof wil Hij, en welk geloof wil Hij versterken?*"

1. Mijn antwoord op de eerste vraag: "welk geloof wil Hij?" is dit: De vader kwam met een stomme, sprakeloze zoon; die zag hij graag gered.

Mijn Geliefden, doen wij ook zo! Onze sprakeloze, onze énige, ziet, dat is *onze inwendige mens*. Ach, hoe sprakeloos, hoe stom kan die zijn, hoe doof en sprakeloos kan die worden! Vanwaar dat? Door de zonden, door de verleiding des duivels, door het eigenlievend, het zelfzuchtig ik, door de begeerte naar wat Gods heilige Wet ons verbiedt, door het beroofd-zijn van al wat ons deze heilige Wet gebiedt. Wanneer nu een mens aan zulke dingen ontdekt wordt, dan kan hij wel lichtelijk sprakeloos worden en ook doof voor de liefelijke stem van het Evangelie. Dan is het ook niet zo'n gemakkelijke zaak zich te begeven tot 's Heeren Dis.

Wanneer een mens zijn zonde indachtig is, dan is Zijn hart beangst en schroomvallig, hij schuwt de genade; hij zou dan liever vluchten voor de Heere, dan dat hij zich tot Hem zou opmaken. En mocht iemand menen geheel gereed en in het geloof vast te zijn, dan steke hij eens de hand in zijn boezem en beproeve zichzelf, of 't dan wel altoos met zijn geloof zo best uitziet, want ik zag wel eens de sterkste bomen door één windstoot ter aarde neergeworpen, en zo God met ons wil in het gericht gaan, terstond worden wij sprakeloos en kunnen Hem op duizend niet één antwoorden; en hoe ouder de boom is, des te dikker is menigmaal de bast, ik bedoel de bast van het *lieve ik* en de eigen gerechtigheid.

Al wat leven heeft, als het de heerlijkheid des Heeren ziet, (denk slechts een weinig na) dan ligt het sprakeloos neer. Wat leven heeft, wordt door de zonde sprakeloos en met een hartelijke droefheid vervuld, het is met de Wet Gods, met God niet in het reine en is deswege in ontzettende nood. Het moet, het moet gered wezen! Het zoekt hulp en uitkomst bij het schepsel, zoals de vader hulp zocht bij de discipelen, en vindt niets. Het schepsel kan niet helpen. De Heere is hier, tot Hem heen! Maar kan Hij helpen? Wie zou daaraan durven twijfelen? Weliswaar twijfelt niemand, die leven heeft, aan zijn macht! Maar kan Hij, waar de zonde zo groot is, kan Hij, bij zo'n verschrikkelijke dood, kan Hij, waar het tegenstrijdige zo schrikbarend woedt, kan Hij het om van Zijn heiligheid wil? Is de zonde Hem niet te groot, de onreinheid niet te onrein? Van de kindsheid af heeft de mens aan deze of gene kwaal geleden, heeft de duivel met hem zijn spel gedreven. Staat niet geschreven: "Ik ben in ongerechtigheid geboren, en in zonde heeft mij mijn moeder ontvangen"? (Psalm 51: 7) En nu zullen wij toegaan tot Zijnen heiligen Dis! En dat met geloof! Waar is het bruiloftskleed? Kan Hij Zich met ons afgeven? Kan Hij ons toelaten? Met welk geloof moeten wij komen? Welk geloof wil Hij? Heet het hier ook niet tot ons: "Wat vraagt u, wat Ik vermag? *Indien u kon geloven*, daarom gaat het! "Alle dingen zijn mogelijk dengene, die gelooft!"

Dit geloof wil de Heere, dat wij met een schreeuw des harten en met tranen, dat is in ware verbrijzeling, zeggen: Ik geloof, Heere!

Wat geloven wij dan? Dit: dat wij moeten geloven, dat het evenwel voor ons onmogelijk is te geloven, omdat wij op de dreigende golven zien; op de golven, die de wind uit de afgrond op ons doet aanrollen, opdat wij toch maar niet geloven, voorts omdat wij op de zonden zien, op onze verschrikkelijke onreinheid en onveiligheid, dus met één woord: omdat wij op het tegenstrijdige zien. Want moet het tot de Heere heen, opdat de duivel der sprakeloosheid uit ons uitgedreven worde, terstond toont het tegenpartijdige zijn geweld, zodat de duivel de mens nog veel meer aangrijpt en met allerlei vuil bewerpt en verontreinigt, hem met de zonde scheurt en ter aarde werpt, wanneer en hoe meer hij in de nabijheid en aan de voeten des Heeren komt.

Dat alles kan een mens wel zo wanhopig maken, dat hij gaat menen, dat de Heere ook niets vermag, want immers de kwaal is te erg! Dan moeten wij echter onszelf de schuld geven, dat wij niet kunnen geloven, en dit voor de Heere belijden, zoals ook de vader van deze stommen zoon dat deed, toen hij uitriep: *kom mijn ongelovigheid te hulp!* Omdat wij echter niet kunnen geloven, en de Heere desniettemin het geloof wil indien wij zullen geholpen zijn, zo blijft ons niets anders over, dan dat wij ondanks onze verschrikkelijke nood en trots al het tegenstrijdige geloven zonder geloof, met andere woorden dat wij tot Hem komen zonder voeten, Hem aangrijpen zonder handen, en ons aan Hem overgeven zoals wij zijn, ons voor Hem veroordelen vanwege onze ongelovigheid, Hem bidden ons ongeloof ter hulp te willen komen, en zodoende het voor gewis en waarachtig houden, dat Hij wat kan en vermag, dewijl Hij de Heiland is van arme zondaren.

Waar nu zo'n geloof is, dat men, dood in misdaden en zonden, bedekt met wonden en etterbuilen, als verhard en verstokt en zonder God, zonder verstand, zonder dat men een verbroken hart gevoelt, als een rebel, nochtans tot Jezus zijn toevlucht heeft te nemen, omdat Hij het zo wil, waar zo'n geloof is, dat men met de klomp van het eigen stinkend zondig niets-zijn, zo geheel misvormd en wanstaltig, in zijn bloed liggende, gruwelijk en afschuwelijk zijnde tot Hem moet gaan, Die al onze dwaasheid ziet, zo'n geloof, dat zich niet langer door Satans list en tirannie laat bedriegen en van de genade laat terughouden, dat in tegendeel toegaat, toegaat vanwege de verschrikkelijke nood, zo'n geloof wil de Heere daardoor versterken, dat Hij ons Zijn vlees te eten en Zijn bloed te drinken geeft.

Want die spijze en die drank geven aan de doden leven, aan de moeden kracht; zij geven de moedeloze een buitengewoon sterke moed, om het in de naam van Jezus te wagen en met zijn God over een muur te springen en allen vijanden in het aangezicht te zeggen: wie wil verdoemen? Daarom: O allen gij, die vermoeid en belast zijt, verstaat het, welk een Tafel er hier wordt toegericht! "Komt tot Mij", zo luidt het woord van onze Heere Jezus, "Ik zal u rust geven voor uw zielen." Waar u het gebroken brood neemt, en de drinkbeker u wordt gereikt, daar heet het in de hemel: "Zalig zijn zij, die geroepen zijn tot het Avondmaal des Lams."

U weet uw roeping en verkiezing. God heeft Zich uitverkoren hetgeen niets is. Wat niets is, dat kome aan Zijnen Dis en zegge: "Ik geloof, Heere, kom mijn ongelovigheid te hul?!" Al is het, dat satan, waar het er om gaat, zijn woede verdubbelt, dat het hart zegt: "U zijt dood", en bijkans allen zeggen: "hij is dood", nochtans zal aan deze Dis elk aangevochtene en hard geplaagde door de Heere der machten bij de hand gegrepen en opgericht worden, zodat hij op zijn voeten komt te staan, en de tong van de sprakeloze zal de lof des Heeren vermelden. Want al is het, dat wij niets dan brood en wijn voor ogen hebben, wij zullen desnietteenstaande niet twijfelen, maar het voor

waarachtig houden, al kunnen wij dit ook niet met de uitwendige zintuigen waarnemen, en al ware ook ons hart daarbij hard als een steen, wij genieten in de geest het lichaam onzes Heeren, dat Hij voor ons in de dood gegeven heeft, en drinken Zijn dierbaar bloed, dat Hij voor ons en voor velen uitgestort heeft tot vergeving der zonden.

Wie uwer nu 't meest ellendig is, die zal 't allerminst kunnen geloven; hij kome nochtans zó, en gelove juist daarom, omdat het hem om redding te doen is, omdat de nood hem dringt; hij gelove alleen; zó zal hij kunnen geloven, alhoewel hij niet geloven kan. Toegetreden tot de Dis op 's Heeren woord, gekomen als een dode tot deze Boom des levens! "Ik geloof niet, ik kan niet geloven, ik geloof desnietteenstaande, nochtans, U alleen kunt helpen, ik weet anders geen Heiland: Heere, kom mijn ongelovigheid te hulp!" De zodanige zal niet met een lege korf huiswaarts keren van deze markt des levens, waar men alles heeft *om niet*.
AMEN.

102. Psalm 93

Deze leerrede is gehouden te Elberfeld op 19 November 1848, 's voormiddags. Gezongen: Psalm 66: 6-8 Psalm 67:1; Psalm 99:8. In het Hoogduits verschenen zij te Elberfeld 1850 in de bundel "Sieben Predigten", onder de titel "Der verheissene Christus" en is daarvan No. 7. In het Nederduits vertaald zag zij het licht in de eerste uitgave der "Twaalf Twaalfallen Leerredencn" IX. Twaalfstal, No. II. Des avonds preekte Ds. Kohlbrugge over Jesaja 41: 17-20. Gezongen: Psalm 72:6; Psalm 47:4.

In dit morgenuur willen wij tezamen een Psalm overdenken. Het Psalmboek toch is een boek vol vertroosting en een rijke apotheek tegen elke ziekte der ziel. Als iemand nood heeft en de Heere bidt: "Geef mij verlichting", zo mag hij met vrijmoedigheid tot deze apotheek gaan, en elk geneesmiddel om niet daaruit halen. De Arts der zielen heeft alles Zelf betaald, en de artsenij, door Hem voorgeschreven, heeft steeds haar werking gehad bij alle degenen, die waarlijk ziek waren. Nog nooit heeft een ziekte zo ingeworteld, zo hooploos kunnen zijn, dat Hij er geen raad voor heeft geweten. Het meest wonderbare is echter, dat Hij in zijn apotheek steeds een kruid bij de hand heeft tegen de dood, zodat, als de dood een mens heeft overvallen, en hij moet uitroepen: "Ik kom om", hij dadelijk, dit kruid ontvangende, herleeft en zijn God psalmen zingt.

Hoe waar is het, wat de Gemeente des Heeren zegt: "Majesteit en heerlijkheid zijn voor Zijn Aangezicht; sterkte en sieraad in Zijn heiligdom. (Psalm 96: 6) Is er wel iets heerlijkers voor het Aangezicht des Heeren, dan een mens, die tot de gezondheid des geloofs gekomen is?

- Hoe majestueus en heerlijk staat voor het Aangezicht des Heeren zijn uitverkoren schaar, die voor en na uit de grote verdrukkingen tot Hem komt!
  - Hoe majestueus en heerlijk staat voor Hem de ganse Raad der zaligheid, die Hij voor Zijn Gemeente volbracht heeft; de ganse verordening des heils, waarin Hij mensen, die in zichzelf verloren zijn, overzet!
  - Hoe majestueus staat voor Hem de troon der genade!
  - Hoe heerlijk en majestueus is het voor Zijn Aangezicht, als de door satan en wet aangeklaagde voor deze troon is vrijgesproken, op grond van een door Hem, door de Heere Zelfen, aangebrachte gerechtigheid!
  - Hoe majestueus en heerlijk is voor Zijn Aangezicht de overwinning; hoe prijkt voor Hem de kroon, welke Hij schenkt aan allen, die bij de genade volharden; o, welk een sterkte, welk een sieraad is in Zijn heiligdom! Want alle macht is immers aan de Heere gegeven, en hoe grotelijks bewijst Hij deze macht in de genezing van allen, die aan hun zonden krank liggen; hoe bewijst Hij deze macht daarin, dat Hij hen bij de gegeven gezondheid der ziel behoedt!
  - Hoe heerlijk gaat daar alles toe, waar Hij naar zijn wijsheid, ontferming, genade en waarheid alles voor allen, die in Hem geloven, ten uitvoer brengt! Hoe dient alles ter verheerlijking van Zijn eer, van Zijn alleen heilige Naam!
- Laat ons daarom met onze harten ingaan in het heiligdom des Heeren; laat ons ingaan met bezwaarde harten in de voorraadkamers van Zijn artsenijen; laat ons met aandachtige harten, die zo zeer naar troost verlangen, indringen in Zijn troostboek. Zo staat geschreven in onze

Tekst: PSALM 93.

"De Heere is Koning, en heerlijk versierd; de Heere is versierd, en heeft een Rijk begonnen zover de wereld is, en heeft het toebereid dat het blijven zal. (Vs 1) Van toen af staat Uw stoel vast; Gij zijt eeuwig. (Vers 2) Heere, de waterstromen verheffen zich; de waterstromen verheffen hun bruisen; de waterstromen heffen de baren omhoog. (Vers 3) De watergolven en de zee zijn groot, zij bruisen gruwelijk, maar de Heere, in de hoogte, is nog groter. (Vers 4) Uw Woord is een rechte leer. Heiligheid is het sieraad van Uw Huis eeuwiglijk." (Vers 5. *)

Zo luidt de 93ste Psalm in de Bijbelvertaling van LUTHER. In onze Statenbijbel lezen wij deze Psalm aldus: "De Heere regeert, Hij is met hoogheid bekleed, de Heere is bekleed met sterkte, Hij heeft Zich omgord: ook is de wereld bevestigd, zij zal niet wankelen. (Vers 1) Van toen af is Uw troon bevestigd: U zijt van eeuwigheid af. (Vers 2) De rivieren verheffen, o Heere, de rivieren verheffen haar bruisen, de rivieren verheffen haar aanstoting. (Vers 3) Doch de Heere in de hoogte is geweldiger, dan het bruisen van grote wateren, dan de geweldige baren der zee. (Vers 4) Uw getuigenissen zijn zeer getrouw; de heiligheid is Uwen Huize sierlijk, Heere, tot lange dagen." (Vers 5)

1. De Gemeente looft haar Heere, dat Hij Koning geworden is, zij bewondert Zijn sieraad en de omvang en de inrichting van Zijn Koninkrijk.
2. De Gemeente richt, bij de beschouwing van de heerlijkheid van haar Koning, het oog op de vastheid en eeuwigheid van Zijn heerschappij.
3. Zij klaagt Hem alle leed, waardoor zij overweldigd wordt; maar prijst tegelijk in haar Koning, dat Hij meer vermag, dan al de stromen van wederwaardigheden.
4. Zij prijst, nadat zij verlossing gevonden heeft, Zijne Rijks-geboden en de heerlijkheid van Zijn paleis.

I.

De Gemeente looft haar Heere, dat Hij Koning is geworden; zij bewondert Zijn sieraad, alsmede de omvang en de inrichting van Zijn Koninkrijk.

De Heere is Koning, of: Hij is Koning geworden. Dat kan en zal degene van Christus getuigen, aan wie Hij is geopenbaard geworden door de Heilige Geest. Het wordt aan dengene geopenbaard, die lang naar de vrijheid, waarmee Christus vrijmaakt, reikhalzend heeft uitgezien. Daar gaat echter een leven van moeite en druk vooraf. Eerst is men lang in het huis der wet getiranniseerd ge worden, en is er aan het "moeten" en aan het "drijven en aanzetten" tot allerlei dode werken geen einde geweest. Lange tijd heeft men vurig verlangd een goed geweten tot God te hebben; van 't vlees wilde echter de Geest niet voortkomen, hoe men het ook beproefde. Men kon van de macht en heerschappij der zonde, van haar aanhoudende kwelling niet los worden; de zonde wierp heden weer alles omver, wat gisteren met de beste bedoeling was opgebouwd geworden. Alle duivelen gingen over de armen strijder heen, en dreven hun gewelddadig spel met hem, schrik en angst op hem werpende; ziel en lichaam bezweken daaronder; en de ware levende Heiland bleef verborgen. De arme mens had weliswaar een zeker voorgevoel van een vrijheid, die hij van horen-zeggen kende, hij schreeuwde en kermde daarom; niettemin klom de nood zo hoog, dat hij voor zijn leven begon te vrezen.

En ziet, opeens verklaart God de noodlijdende, de in het stof kruipende, de troosteloze rechtvaardig voor Zijnen troon. En waar de ziel het Lam te zien krijgt, het Lam ter Rechterhand des Vaders, het Lam, dat haar zonden gedragen en haar gereinigd heeft

in Zijn bloed, haar vrijgemaakt heeft van de heerschappij der verdoemende en dwingende wet, van de kwelling en onreinheid harer zonde, van de benauwdheid, waarmee de helse machten haar pijnigen, daar roept zij het uit: *"De Heere is Koning."* Het juk is van de schouder verbroken, de aanklagende machten zijn door Hem uitgetogen, de zonde en haar heerschappij s teniet gedaan, de werken des duivels zijn verstoord, de banden des doods en de strikken der wereld zijn verscheurd; mijn Heere heeft vrede voor mij gemaakt door het bloed Zijns kruises."

Nadat Hij de reinigmaking van onze zonden heeft teweeggebracht, is Hij van Golgotha op Zijn troon in de hemel gestegen, en heeft Hij ons in Zich gemaakt tot koningen en priesters, en slaags is Hem alles onderworpen. Zo is dan de Heere Koning, zo is Hij Koning geworden, van Zijn Gemeente ten goede, haar tot hulpe en zaligheid, tot beschutting en bescherming van alle ellendigen, armen en verlorenen, die er reikhalzend naar uitzien, dat Hij over hen regere.

Onophoudelijk is de Gemeente des Heeren, die enkel uit hulpbehoevenden en noodlijdenden bestaat, aan allerlei aanvechting van de duivel, de zonde en de wereld, aan allerlei lijden en tegenheden blootgesteld. Hoe troostrijk is haar dan deze openbaring: De Heere is Koning! Dat roept zij uit, als zij met haar hart van beneden naar boven getrokken wordt; en als zij dan de Heere ziet in Zijn Koninkrijk, het lieflijke van zondevergeving, dan prijst zij Zijn sieraad, zeggende: "Hij heeft Zich heerlijk versierd", dat is, Hij heeft Zich met hoogheid bekleed.

Zijn sieraad nu bestaat daarin, dat Hij over allen en over alles Koning is. Hij zit met de Vader in Zijn troon, en Hem is gegeven alle macht in de hemel en op de aarde. Hij is gesteld tot een Erfgenaam van alles. Genade, leven en zaligheid heeft Hij voor de Zijnen verworven. Wat hem behaagt, behaagt ook de Vader. Vergeeft Hij zonden, deelt Hij genade uit, geeft Hij het leven, de kroon, zo heeft de Vader het ook gedaan. Hij beschikt over de eeuwige zaligheid, opdat Zijn Gemeente dezelve deelachtig worde; alles moet Hem tot welzijn van Zijn Gemeente dienen, en alle dingen moeten voor haar ten goede medewerken, opdat niets haar gescheiden heeft van de liefde van God in Hem. Dat moeten wij tot onze troost ter harte nemen, en het herhalen: "De Heere is versierd", want Hij heeft een machtige hoogheid en majesteit ten goede van al de Zijnen, die op hoop gebonden liggen.

Nee, Hij is nu niet meer "een worm en geen man, een smaad van mensen, en veracht van het volk." (Jesaja 53) Hij hangt niet meer aan een kruis; Hij ligt niet meer in het graf. Hij is opgevaren verre boven al de hemelen, en heeft de gevangenis, die ons gevangen hield, gevangen genomen; en nu leeft en regeert Hij hierboven als een genadig, goedertieren en machtig Koning. Niets kan ons meer onder houden, als wij in Hem geloven, en ons tot Hem uitstrekken in onze zielennoed; geen verdoemende wet, geen zonde, geen duivel, geen nood kan Hem in de weg staan om Zijnen ellendigen ter hulp te snellen, om van Zijn lippen de doodzieken genade te laten toevloeien, en de kus Zijns vredes te geven Zijnen aangevochtenen.

Laat ons niet langer toegeven aan de twijfelingen van onze harten, of Hij ons wel zou kunnen en willen geven het Koninkrijk, dat Hij voor Zijn Gemeente van de Vader geërfd heeft.

"Hij heeft een Rijk begonnen", zegt de Gemeente. Wij beginnen ook wel iets, maar niets gelukt ons, als Hij niet met ons begint. Wat Hij echter begonnen heeft, dat zal Hem wel gelukken. Hij heeft een Rijk begonnen, dat is een Koninkrijk van genade, van vergeving van zonden, van eeuwige verlossing; en sedert Hij dat begonnen heeft, zal het aan geen ander rijk, dat zich tegen Hem stelt, gelukken. Daarom zal het rijk des

duivels en der wereld, het rijk van het zichtbare, van de eigengerechtigheid en het ongelooft geen voordeel behalen; en alle arme zondaren, die graag verlost zouden zijn van de hel en van de dood, hebben goede hoop, dat de verlossing hunner zielen of hunner lichamen niet lang meer uitblijven zal. Hij stelt er Zijn eer in, Zijn Rijk uit te breiden en Zich uit alle de verdrukten en hard-geplaagde gelukkige onderdanen te maken, zij mogen zich dan bevinden, waar zij zich bevinden, en nog zo ver van Jeruzalem verwijderd wonen. Zo ver de wereld zich uitstrekt, wil Hij regeren met Zijn woord en Zijn Geest en met de koninklijke heerschappij van Zijn genade. En dit Rijk, zal het ook bestendig zijn? De Gemeente zegt: *"Hij heeft het toebereid, dat het blijven zal."*

Ons rijk, het rijk van Adam, was niet zo toebereid, dat het blijven kon; in het rijk der wet was alles afhankelijk van ons doen, daar was geldend het woord: "Doe dat, en gij zult leven." Maar het doen van Gods goede wil bleef achterwege, en wat niet moest gedaan worden, namelijk "God wantrouwen, Hem verdenken", dat werd gedaan; en deze begeerlijkheid, nadat zij ontvangen had, baarde de zonde, en de zonde baarde de dood.

Het Rijk van Christus is echter zo toebereid, dat het blijven moet; want de heerschappij van Zijn genade is een eeuwige heerschappij; eeuwig is de gerechtigheid, waarmee Hij rechtvaardigt; Hij geeft een eeuwige kwijtschelding van zonden. Waar Hij het geloof schenkt, daar zorgt Hij er ook voor, dat dit geloof niet uitgeblust wordt; waar Hij leven geeft, geeft Hij een eeuwig leven. Eeuwig geldt het offer, hetwelk Hij heeft aangebracht; in eeuwigheid is Hij Hogepriester; de volharding heeft Hij daargesteld als Hogepriester in eeuwigheid, en Hij verwekt en formeert Zich onderdanen, die eeuwig Zijn heerlijkheid zullen aanschouwen; dat zal hun de duivel niet ontnemen. Daarom zegt de Gemeente:

II.

Van toen af staat Uw stoel vast: U bent eeuwig. Welke omwentelingen er ook op aarde, bij de onderscheiden volken, in de verschillende landen en koninkrijken mogen plaats grijpen, het moet alles daartoe dienen, dat openbaar wordt, dat de troon van onze Koning Christus vaststaat; ook schaadt dat alles de bergen niet, noch de bomen of het groene gras; de bergen blijven wel staan, de bomen houden niet op hun vrucht te dragen, het gras vernieuwt telkens zijn groen, en het land geeft voortdurend zijn gewas. Alles is in de handen van onze Christus, met Zijn bloed heeft Hij alles onder Zijn heerschappij gekregen, alles moet gaan naar Zijn bevel; alles moet daartoe dienen, dat Zijn Gemeente op aarde behouden worde, dat het Rijk van Zijn genade zich des te meer uitbreide. Het zal aan de listen van de duivel en de antichrist niet gelukken, Zijn Rijk afbreuk te doen; Hij zal allerwege eer behalen. De stad Gods, waarin Hij Koning is, zal wel blijven. Hij zal altijd in zijn wijsheid, waarmee Hij de wijsheid der wereld tot dwaasheid maakt, Zich een volk doen overblijven, dat het onder Zijnen scepter goed hebben zal. Als wij de majesteit, het sieraad van onze Koning beschouwen, dan straalt de vastheid en eeuwigheid van Zijn heerschappij ons als vanzelf in de ogen. Van toen af, dat gezegd is: "Zit aan Mijn Rechterhand, tot dat Ik Uw vijanden zal gezet hebben tot een voetbank Uwer voeten" (Psalm 110), staat de troon der genade vast; alle aanslagen der hel zullen Zijnen stoeiniet omverwerpen, en Hij zal daarop wel blijven zitten. Dat is nu met andere woorden gezegd:

- Van toen af, dat U voor ons gestorven zijt, zijn wij met U der wet, der zonde en der wereld gestorven, en heeft haar heerschappij opgehouden en haar tirannie een einde.
- Van toen af geldt Uw offer alleen, en zijn wij in dat offer voor eeuwig volmaakt.
- Van toen af spreekt Uw bloed, het bloed des Nieuwen Testaments: "Verlos hem, dat hij in het verderf niet nederdale, Ik heb verzoening voor hem gevonden."
- Van toen af, dat U opgewekt zijt van de doden, hebt U voor ons een eeuwige gerechtigheid verworven; van toen af moet deze gerechtigheid alléén gelden voor God, en daarin een mens, een zondaar, gerechtvaardigd zijn zonder werken der wet, uit geloof alléén.
- Van toen af heeft de dood zijn' prikkel verloren, en zullen dood en graf ons niet meer houden.
- Van toen af moet het nieuwe leven in ons heersen, hetwelk U voor ons verworven hebt, welk lever; Gij Zelf voor ons zijt.
- Van toen af, dat U bent opgevaren verre boven al de hemelen en gezeten zijt ter Rechterhand der Majesteit, kan geen macht onze zaligheid meer tegen zijn; U zult ons bij de verworvene verlossing beschutten en bewaren.
- Van toen af blijft U ons de toegang tot Uw troon in een steeds nieuwe, verse en levenden weg open houden, blijft U ons Uw Geest tot een onderpand zenden, blijft Gij ons ellendigen uit onze ellende verlossen, ons armen het oor openen in druk en tegenspoed, ons rukken uit de kaken der benauwdheid, die geen grenzen kent, opdat onze tafel rust heeft en vol zij van alle goed.

Wie kan, waar hij zo'n vastheid van het Rijk van Zijn genade, zo'n vastheid van Zijn troon aanschouwt, nalaten met een vrolijk hart uit te roepen: "Gij, Heere Christus, zijt eeuwig!" Of wie kan de jaren uitspreken van Dengene, door wie een eeuwige genade is opgegaan, en om Wiens wil God zijn waarheid getrouw houdt in de hemel? Slaan wij het boek van onze levensgeschiedenis op: wij waren nog niet geboren, toen reeds waren wij verloren. In zonden werden wij ontvangen, in verkeerdheid geboren. Wij namen toe in leeftijd, maar ook in zonden en dwaasheid. Naar genade bij God vraagde niemand van onze uit zichzelf. Niemand van onze kwam het in de ziel op, dat hij in de kaken des doods en des duivels, dat hij onder de verdoemenis lag. Niemand van ons zag naar de Heere. Het behaagde God, uit vrije genade ons om te zetten, ons tot de Koning der gerechtigheid en des vredes te trekken, en ons in Hem te begenadigen. En nu, ook sedert die tijd, welk een menigte van zonden, van overtredingen, van ongelooft, van ondank, van hardheid des harten, van verkeerdheden van allerlei aard! Dat is alles aan onze Koning bekend geweest. Hij wist, welk een maaksel wij zijn; en eer wij nog geboren waren, heeft Hij voor ons gebloed, heeft Hij het Rijk van bevrijding uit de slavernij der duisternis en der zonden begonnen. Waar ligt de grond? U, Christus, zijt eeuwig. Eeuwige, eeuwige liefde is het geweest, dat Hij voor ons een Rijk begonnen heeft, dat Hij gegrondvest heeft in Zijn eigen bloed. Eeuwige, eeuwige liefde is het geweest, dat Hij ons heeft willen kennen, toen wij Hem nog niet kenden, en dat Hij ons heeft willen opnemen in het Rijk van Zijn ontferming, en ons daarin eeuwige heilsgoederen heeft toebereid. Ja, toen het de Vader van eeuwigheid behaagde, ons verlorenen weer bij Zich op te nemen, sprak Hij tot Hem: "Gij zijt Mijn Zoon." (Psalm 2) Toen nam de Zoon op Zich het werk van onze verlossing uit te voeren. Wat Hij nu in eeuwigheid op Zich heeft genomen, het zij ter vertroosting gepredikt van u, die vermoeid en belast zijt, dat zal wel een blijvend werk zijn. Daarom is Hij onze eeuwige Leraar, onze eeuwige Hogepriester, onze eeuwige Koning, en al, wat zich tegen ons bereidt, bereidt zich tegen Hem; daarom zal al wat

ons kwelt maar een korte tijd duren, en het zal tegen onze eeuwige Koning niets vermogen. Wij hebben alles maar aan Hem te klagen, zoals ook de Gemeente dat hier doet, als zij zegt:

Heere, de waterstromen verheffen zich; de waterstromen verheffen hun bruisen; de waterstromen heffen de baren omhoog. De watergolven en de zee zijn groot, zij bruisen gruwelijk.

Juist in de ure van nood, van benauwdheid, van verdrukking en aanvechting is het ons zo troostrijk, de heerschappij en het sieraad van onze Koning Christus in het oog te krijgen. Dan eerst en ook dan alleen maakt de Geest deze waarheid, dat Christus Koning is, recht levend in de ziel, zodat zij daarvan al de troost heeft, als het door het vuur heen moet. De verdoemende wet is niet eeuwig, de zonde is niet eeuwig, de duivel en de wereld Zijn niet eeuwig, maar de Zoon van God is eeuwig. Al het lijden, zowel het inwendige als het uitwendige, moet eindelijk toch ophouden, en deze eeuwige troost voor de aangevochtenen blijven: dat Christus van eeuwigheid tot in alle eeuwigheid onze verlossing heeft vastgemaakt. De Heere verzadigt de naar Hem hongerende en dorstende zielen met Zichzelf; en zo leren zij Hem kennen als hun grote Ontfermer, Die hen leidt aan zijn hand, zoals een getrouw en verstandig Herder Zijn schapen. Daar hebben zij intussen geen andere gerechtigheid dan de gerechtigheid des geloofs, geen andere gerechtigheid en toevlucht dan Christus Zelf; daar ondervinden zij evenwel niets dan het tegenstrijdige. Waar nu niets dan het tegenstrijdige ondervonden wordt, daar worden zij juist daardoor gedreven, om de Heere aan te roepen en zijn sterkte aan te grijpen. Want zodra u erkent, dat de Heere Koning is, dat Hij Zich versierd heeft, dat Zijn stoel vast staat, zult U ook een menigte van Zijn en uw vijanden gewaar worden. De Heere is in de hemel en u bent op aarde midden onder de vijanden; nu gaat het er om, dat u weet, dat Hij ook voor u Koning is, dat ook voor u Zijn troon vast staat, dat Hij ook voor u een eeuwige genade heeft laten opgaan, dat Hij ook voor u gekroond is, dat Hij ook u verlost heeft, en bij de verworvene verlossing beschutten en bewaren zal, want de zaak der armen en ellendigen en de zaak van de Koning Christus is één en dezelfde.

Daarom komt men in zo'n nood ook tot het roepen en schreeuwen: "Heere! U zijt het juist, die ik behoef, U alleen kunt hier helpen en redden. nu is het de tijd, om Uw macht te bewijzen, nu kunt U Uw trouw en genade groot maken!" Daar zijn nu de waterstromen, allerlei kruis en droefenis, angst en verdrukking, onuitsprekelijk lijden, oude en ongekende zonden en verzoekingingen, vervolging der eigengerechtigte mensen, der antichristenen, en boven dat alles nog velerlei huiselijke en lichamelijke nood. Het ziet er uit, alsof de gehele wereld tegen een enige opkwam; volken en natiën verbinden zich en zijn als een overstromende vloed er op uit, het getuigenis van het geloof van Christus in de afgrond te storten. Hemel, aarde en hel schijnen zich verbonden te hebben, om door herhaalde slagen de ellendige te doden. De waterstromen verheffen zich; zij komen tot aan de voeten, en de arme bevindt zich op eens met alle degenen, die hij liefheeft, en met zijn gehele have als op een dijk, die ondermijnd is. Aan ontvlieden valt niet meer te denken; nog hoort men zijn schreeuwen: "Heere!" maar de stormwind der hel overschreeuwt zijn gebed. En de waterstromen verheffen zich hoger, zij bruisen en donderen de geplaagde in het oor: "Wij zwelgen u in, voor u is geen zaligheid, geen verlossing meer." Men verneemt al weer zijn schreeuwen: "Heere!" maar het bruisen der waterstromen overschreeuwt alles. De waterstromen schijnen het ganse geweld der wereld op hem te zullen uitstorten; reeds slepen zij menigerlei met zich weg; de baren staan als een rots

overeind. "Zal Hij dan niet komen, zal Hij niet verlossen?" Alles zwijgt in de hemel, en men staat alleen in de nood. Daar schieten de bliksemstralen uit de zwarte wolken, de wateren breken los en stormen aan tegen de dijk, waarop u staat; alles wordt weggerukt en weggeslingerd, alles ligt verbrijzeld in de ijzelijke branding. U bent verloren. U ligt bedolven onder diepe wateren. U hebt vergeefs geloofd. De duivel is koning! ...

Nee, nog niet! Het wormpje Jakos, dat "Heere" roept, dat "*Abba*" schreeuwt, kan niet vertreden worden. Wanneer gij zult gaan door het water, Ik zal bij u zijn, en door de rivieren, zij zullen u niet overstromen." (Jesaja 43: 2) Deze belofte heeft onze Koning Christus steeds getrouw vervuld, en zal dezelve vervullen bij alle Zijn ellendigen. Veel wateren zouden de liefde Christi niet kunnen uitblussen, zouden Zijn levenden niet kunnen smoren.

Daarom looft de Gemeente haar Heere, dat Hij nog meer vermag dan al de verderving brengende vloed van verdrukking. Zo spreekt zij: "*Maar de Heere, in de hoogte, is nog groter.*" Daarom moet niemand de moed verliezen, die de banier des kruises, het schild des geloofs heeft opgestoken tegen het antichristendom, tegen allen die Christus niet willen laten zijn Koning der genade, des vredes en der gerechtigheid. Het zal Gog en Magog niet gelukken tegen de stad, waarin Christus Koning is. Niemand moet de moed verliezen, die van de gerechtigheid des geloofs getuigt en zich aan genade houdt, en van niets anders wil weten. En u mag altijd door geloven, alleenlijk geloven en het op dat geloof laten aankomen. U die begeert voor God rechtvaardig te zijn en graag vrede met Hem zoudt willen gemaakt hebben. En wie met zijn hand geschreven heeft: "*Ik ben des Heeren*", die late het zo geschreven zijn, en herroep het niet, alhoewel alle duivelen zich op hem werpen en daartoe willen dwingen.

Wat vermogen alle watervloeden van zonden, van lijden, van nood en dood tegen dengene, die zich eniglijk en alleen aan Christus, zijn Koning houdt? Zij mogen hoog komen: hij volharde bij het geloof; zij mogen tot boven de borst, tot aan de hals gaan: hij blijve aan 't roepen; zij mogen tot aan de lippen komen: hij zij stil en blijve aan 't zuchten. Hoe hoog de waterstromen ook komen, Hem, Die daarboven op Zijn troon is gezeten, zullen dezelve niet bereiken of wegspoelen. Dit is echter Zijn koninklijke wil: "Geef hier, hel, nood en dood! Laat los, wereld! Bedaart en wees stil, hoogmoedige watergolven! Waar Ik ben, aldaar zal ook Mijn dienaar zijn." Zo heeft Hij allen uit de diepte uitgerukt, die in hun verlorenheid tot Hem riepen, en heeft hun steeds de overwinning gegeven, wanneer zij meenden, dat de slag verloren was.

IV.

Hij geeft de moeden rust; en de Gemeente prijst, nadat zij verlossing gevonden heeft, des Heeren rijksgeboden en de heerlijkheid van Zijn Paleis; zeggende: *Uw Woord is een rechte leer; heiligheid is het sieraad van Uw Huis eeuwiglijk.* De rijkswetten des Heeren zijn deze: gij, in uw bloed, gij zult leven! Komt herwaarts tot Mij, allen, die vermoeid en belast zijt; en Ik zal U rust geven! Die de Zoon aanschouwt, en in Hem gelooft, heeft het eeuwige leven. De Zoon des mensen is gekomen om te zoeken en zalig te maken dat verloren was. Mijn schapen geef Ik het eeuwige leven; en zij zullen niet verloren gaan in der eeuwigheid, en niemand zal dezelve uit Mijn hand rukken. Roept Mij aan in de dag der benauwdheid; Ik zal er u uithelpen, en gij zult Mij eren. Zo gij iets begeren zult in Mijn Naam, Ik zal het doen. De poorten der hel zullen Mijn Gemeenteniet overweldigen. Die in den Zoon gelooft, stromen des levenden waters zullen uit zijn buik vloeien. Die in de Zoon gelooft, wordt niet veroordeeld. Geen

verdoemenis is er voor degenen, die in Christus Jezus zijn, die niet naar het vlees wandelen, maar naar de Geest! Uw vrucht is uit Mij gevonden. Ik heb Mijn heerlijkheid op u gelegd, en Ik verordineer u het Koninkrijk, gelijk Mijn Vader dat Mij verordineerd heeft.

Het woord van Christus is mitsdien zo het woord van het geloof. Het zijn Zijn getuigenissen, dat wij door het geloof rechtvaardig zijn. Waar nu het geloof een aanvang neemt, daar naderen ook duivel en wereld; de duivel, om de mens te overvallen met allerlei zonden; de wereld met haar twijfel, met haar Mozes, met haar quasi-heiligmaking¹, en zij vallen op de nieuwgeborene, de gelovende aan; en diens zwakke hart is met duivel en wereld in verdrag en houdt hem allerlei bedenkingen van toorn en verdoeming voor. Daarbij komt nu de nood, de smaad, de miskennis en verwerping, het kruis met de nagelen en met de doornenkroon, daarop volgt allerlei duisternis, verlatenheid en dood.

De gelovende, sterk aangevochten zijnde, heeft de moed niet, om bij zichzelf te zeggen: "Uw Woord is de rechte leer" want alles roept hem toe: "Het is ketterij, het is dweperij." Maar de Koning Christus is met hem in zodanige strijd. Alhoewel de watergolven en de zee groot zijn, alhoewel zij gruwelijk bruisen, zo kan de gelovende toch, hoe arm en ellendig hij is, hoe verloren in zichzelf, van het geloof, van de genade geen afstand doen. "Kom ik om, zo kom ik om! Maar in de Heere HEERE heb ik gerechtigheid en sterkte; ik weet anders niets, ik vermag niets, ik moet aan Hem de Wet en de heiligheid overlaten; ik houd mij aan Hem." Maar het inwendige en uitwendige lijden neemt toe, krijgt de overhand, de dood maait alles weg, de duivel spot met hem, werpt hem tot over de oren in de zonde en in de nood; maar de Heere is toch daar, opdat het geloof niet ophoude, - - en toch schijnt het ten laatste nog, alsof alles verloren ware!

Ahasveros heeft bevel gegeven, dat al, wat van het zaad der Joden is, vermoord zal worden. En "wij waren zeer in twijfel ook van het leven", schrijft Paulus. "Nu zal Ik opstaan, nu zal Ik eer behalen" spreekt de Koning, Wiens Naam is Jezus; Hij staat op, zijn vijanden, zijn haters vlieden voor Hem. En het geloof des gelovenden was niet te vergeefs. Hem is geschied naar zijn geloof. De Heere geeft ten laatste aan zijn Davids toch rust van alle hun vijanden en van de hand Sauls. In Hem zijn wij meer dan overwinnaars, de duivel is een leugenaar. *Uw Woord, o Heere Christus, Uw Woord van het geloof is de rechte leer.*

En nu een blik geworpen in het Paleis onzes Konings! Tot welk een schandelijk einde komt het toch met al de werken des vleses, met alle heiligheid, door eigen kracht en gerechtigheid verkregen! Daarentegen waar het geloof is, daar is het enige goede werk van alle werken, daar is een heiligheid, zoals de wereld die niet kent. In de strijd des geloofs is het de gelovende om verlossing van zonden, om waarachtige heiligheid te doen, maar des vleses heiligheid is onreinheid en drek. In het Paleis van onze Koning is alles heilig, heilig. De grondvesten van dit Huis, de muren, de torens, het dak, de binnenste hameren, alles is heiligheid der heiligheden. Alles blinkt en schittert van heiligheid, niet van vergankelijke heiligheid, maar van een heiligheid, welke dit Huis nooit kan ontnomen worden. Alles, alles is daar naar de eeuwige Geest, alles naar het hart Gods gebouwd en ingericht, alles geheel zo, als het goed is in zijn ogen.

---

¹ schijnheiligheid

De duivel moet zich schamen, als hij daarop iets te zeggen heeft, en de wereld eveneens; de gelovige echter heeft het zich nooit zo heerlijk, zo sierlijk kunnen voorstellen, als hij ten laatste bevindt, dat het in waarheid uitziet in het Huis zijn Konings, waarin hij door het geloof is ingegaan.

Hij moet bekennen: "Ik had nooit gedacht, dat dit alles in het geloof opgesloten lag. Hoe heb ik toch zo dwaas kunnen zijn, om aan de aanvechting, alsof door mij na het geloof nog iets gedaan moest worden, om rechtvaardig, heilig en zalig te worden, zo veel gewicht te hechten! Nu stem ik toe, o mijn Koning, dat het waarheid is, dat U, om mij heilig te hebben, alleen gewild hebt dat ik bij het geloof zou volharden; hoe goed is het, dat U er voor gezorgd hebt, dat ik het geloof behouden heb! Nu ligt de wereld, die mij vijandelijk bejegende, verloren in haar onreinheid, en U geeft mij te prijken in Uw heiligheid. Hoe getrouw hebt Gij Uw Woord gehandhaafd: "Ik heb Mijn heerlijkheid op u gelegd", zegt Gij; wil dat ook verder doen en mij dragen, totdat ik grijs word, totdat U mij volkomen zult verlost hebben uit het lichaam dezes doods, en mij de kroon der gerechtigheid op het hoofd zult zetten, die U voor mij verworven hebt in Uw bloed, in Uw overwinning."

AMEN.

103. Lukas 1:5-13

Deze leerrede is gehouden te Elberfeld op 26 November 1848, 's voormiddags
Gezongen: Psalm 65:1 3 Psalm 134:2, 3; Psalm 135:7; Psalm 62:5. Deze leerrede
verschenen 1877 in het Hoogduits in de verzameling "Zacharias und Elisabethh" (5
Predigten) No. 1. In het Nederduits vertaald zag zij het licht 1850 in de eerste uitgave
der "Twaalf Twaalfallen Leerredenen" als No. 1 in het 6de Twaalfal. Des avonds
preekte Ds. K. over Jesaja 41:21 25. Gezongen: Psalm 1 19: 65, 66; Psalm 68: 10.

In deze morgenuur, Geliefden, vindt uw aandacht mijn tekst in het Evangelie naar de
beschrijving van Lukas.

Tekst: LUKAS 1:5-13.

"In de dagen van Herodes, de koning van Judéa, was een zeker priester, met name Zacharias, van de dagorde van Abia, en zijn vrouw was uit de dochteren van Aäron, en haar naam Elisabethh. (Vers 5) En zij waren beide rechtvaardig voor God, wandelende in al de geboden en rechten des Heeren onberispelijk. (Vers 6) En zij hadden geen kind, omdat Elisabethh onvruchtbaar was, en zij beiden verre op hun dagen gekomen waren. (Vers 7) En het geschiedde, dat, als hij het priesterambt bediende voor God, in de beurt van Zijn dagorde (V s. 8), naar de gewoonte der priesterlijke bediening, hem te lote was gevallen, dat hij zou ingaan in de tempel des Heeren om te reukofferen. (Vers 9) En al de menigte des volks was buiten, biddende, ter ure des reukoffers. (Vers 10) En van hem werd gezien een engel des Heeren, staande ter rechterzijde van het altaar des reukoffers. (Vers 11) En Zacharias, hem ziende, werd ontroerd, en vreeze is op hem gevallen. (Vers 12) Maar de engel zeide tot hem: Vrees niet, Zacharias! want Uw gebed is verhoord, en Uw vrouw Elisabethh zal u een zoon baren, en gij zult Zijn Naam heten Johannes." (Vers 13)

Over vier weken hebben wij Kerstfeest. Dan overwegen wij de geboorte van onze Heere en dierbare Zaligmaker, en zingen en spelen in onze harten:

*"Ware Christus niet geboren,
Dan waren wij allegaar verloren",*

en:

*"Opdat Hij van onze Zich erbarm',
Kwam Hij neer naakt en arm,
En Hij beschenkt ons met een kroon,
Als die der eng'len voor Zijn troon. Hallelujah!"*

Al hetgeen deze geboorte onmiddellijk voorafging, zij ook in ons gemoed ingeprent, opdat wij in elk opzicht mogen kennen de vaste grond der leer, waarin wij onderwezen zijn.

Het jaar van het welbehagen des Heeren was daar, de dag der wrake Gods (Jesaja 61: 2), de dag om te vertroosten alle degenen, die op de vertroosting Israëls wachtten. De Evangelist Lukas begint hier met de beschrijving van het morgenrood van de schoonste dag, die ooit over ons aanbrak; maar dit alles naar de wijze des Evangelies, waarin alles zaak des geloofs is: overal het tegenstrijdige, en nochtans vervulling der

beloftenissen van die God, Die trouw houdt Zijn volke, en in Christus alle volken wil gezegend hebben.

Welk een gewichtige tijd was de tijd, waarmee Lukas, de Evangelist, begint. Het was de tijd der vervulling van al hetgeen de Profeten geprofeteerd hadden, de tijd, die in de Raad Gods tevoren bepaald was; de tijd, waarin de zonden machtig veel geworden waren, opdat ook de genade des te machtiger en overvloediger zou zijn, om de zonde uit het midden weg te nemen. Het was onder Israël en onder de heidenen letterlijk waar, wat gesproken is door de Profeet Micha (Hfd. 5:2 vv): "Daarom zal Hij henlieden overgeven, tot de tijd toe, dat zij, die baren zal, gebaard hebbe"; het was intussen een tijd, waarin het ook zou vervuld worden wat hij volgen laat: "Dan zullen de overige van Zijn broederen zich bekeren met de kinderen Israëls. En Hij zal staan, en zal weiden in de kracht des Heeren, in de hoogheid van de Naam des Heeren, Zijns Gods; en zij", dat is, de gelovigen, "zullen wonen", dat is, zij zullen verlost zijn van alle benauwdheid en zich in de hoede van de eeuwige genade bevinden; "want nu zal Hij groot zijn tot aan de einden der aarde"; daarbij zullen wij ook vrede hebben van Assur, dat is, van de antichrist, die nu in ons land gevallen is, en die onze paleizen, dat is, het getuigenis der waarheid, en daarmee alle uiterlijke welvaart, vertreden heeft. Want er zullen "zeven herders", dat is, een menigte van gelovige getuigen, naar de vaststelling des Heiligen Geestes, en "acht vorsten uit de mensen", dat zijn gelovigen uit de nederigste en eenvoudigste lieden, in onweerstaanbare menigte over hen verwekt worden.

Maar Hij, Die groot en heerlijk zou worden tot aan de einden der aarde, zou een voorloper hebben, gelijk de bruidegom vrienden heeft, die zijn komst aan de bruid aanzeggen. Vervuld zou worden, hetgeen Jesaja en Maleáchi door de mond des Heeren gesproken hadden; gene, toen hij zeide: "Een stem des Roependen in de woestijn: bereidt den weg des Heeren" (Jesaja 40) deze, toen hij uitriep: "Ziet, Ik zende Mijn engel, die voor Mijn Aangezicht de weg bereiden zal; en snellijk zal tot Zijn tempel komen die Heere, die Ulieden zoekt, te weten, de Engel des verbonds, aan Dewelke gij lust hebt; ziet, Hij komt, zegt de Heere der heirscharen" (Mal. 3:1) En wederom "Ik zende ulieden de Profeet Elia, eer dat die groten en vreselijken dag des Heeren komen zal. En hij zal het hart der vaderen tot de kinderen wederbrengen, en het hart der kinderen tot hun vaderen; opdat Ik niet kome en de aarde met de ban sla." (Mal. 4: 5, 6)

Maar er behoren verlichte ogen toe, om het morgenrood van deze dag der zaligheid Gods te zien; naar het zichtbare schijnt het een dag van duisternis, van verlatenheid en van ondergang. Het morgenrood brak aan in de dagen van Herodes, de koning van Judéa. Het was die Herodes, welke de gehele wereld "*de Grote*" noemde, maar de Heilige Geest noemt hem niet groot. Hij was niet uit de stam van Juda, maar een vreemde, hij was uit Ezau, die God haat. Hoe? Is dat nu naar de woorden van de stervende Jakob: "De scepter zal van Juda niet wijken, noch de Wetgever van tussen zijn voeten, totdat Silo komt"? (Gen. 49: 10) Verbeid slechts, aangevochten ziel, als het bij ons uit en voorbij is, dan is het Gods tijd. Heeft God ook niet gesproken van een Rijsje, dat voortkomen zou, niet uit een heerlijk prijkende stam, maar uit de afgehouwen tronk van Isaï? Heeft Hij niet gesproken van een Scheut uit zijn wortelen, die vrucht zal voortbrengen? (Jesaja 11:1) De Heere is Koning, al schijnt ook de duivel te regeren. Sion is een hut, die niet kan weggevoerd worden, en alhoewel ook terneder geworpen, zo zal nochtans de dochter van Juda, die ontkomen en overgebleven is, wederom neerwaarts wortelen, en zal opwaarts vrucht dragen. (2.

Kon. 19:30) Als wij niets dan ellende zien, zo is het de tijd, om onze handen naar Christus uit te strekken, en nooit zal iemand tot God schreeuwen: "Heere, waar zijn Uw overige goedertierenheden, die U David gezworen hebt bij Uw trouw", of hij zal op het einde van Zijn gebed wel uitroepen: "Geloofd zij de Heere in eeuwigheid! Amen, ja amen!" (Psalm 89: 50 en 53)

Al regeert ook een vreemde koning over Juda, dat belet God niet, om Zijn Koning, Die, naar zijn belofte, over het huis van Jakob moet regeren, te laten komen; is het, dat ook het priesterschap van Aäron ternederligt, zo is juist de tijd daar, dat de ware Hogepriester naar de ordening van Melchizédek gekomen zij, maar dan zal God Zich ook nog wel één uit het verwoeste priesterdom overgehouden hebben, opdat des Heeren voorloper geen indringer hete, maar naar recht en ordening optrede en de overgang vorme van de tijd van Mozes tot de tijd der genade en der waarheid.

Want daarom moeten wij weten, wie de ouders van de Voorloper des Heeren zijn, opdat wij het goed vatten, dat des Heeren voorloper niet zonder bevoegdheid, macht en recht, maar naar Gods ordening, dat is naar de verordening van zijn Wet, is opgetreden. Want God de Heere werpt nergens de orde der dingen omver, gelijk de duivel doet door de geestdrijvers en dwepers, die hij zendt, maar Hij laat het uit de beslaande orde voortkomen; daarom heet het hier: Hij was een priester van de dagorde van Abia, (deze was de achtste van de vierentwintig priesterordeningen) die de koning David door de Geest verordend had), met name Zacharias. Deze naam betekent: "de Heere denkt er aan"; zo was in deze naam uitgesproken: dat de Heere Zijn eed, aan David gezworen, wel indachtig bleef, alhoewel Sion ook klagen moest: *De Heere heeft mij vergeten.*

En zijn vrouw was uit de dochteren van Aäron. Zacharias had dus een vrouw genomen naar de Wet Gods, en niemand kon dus op de priesterlijk-adellijke geboorte van Johannes iets aanmerken; en haar naam was Elisabethh, dat is "mijn God is rust"; zo was er in deze naam uitgesproken, wat de Gemeente betuigt: "Immers is (God Israël goed)", en: "Wien heb ik naast U in de hemel? Naast U lust mij ook niets op de aarde." (Psalm 73)

En zij waren beide rechtvaardig voor God, wandelende in al de geboden en rechten des Heeren onberispelijk. Daaruit zien wij opnieuw, van welk een voortreffelijke afkomst de voorloper onzes Heeren is geweest, dat hij namelijk waarlijk vrome ouders heeft gehad, die niet deden gelijk de Farizeeën, die rechtvaardig waren in eigen ogen, ook veel aan menselijke geboden en inzettingen hechtten, maar in de grond der zaak gierigaards en huichelaars waren en het zwaarste van Gods gebod nalieten, ja, met de vinger niet eens aanraakten, wat Zij aan anderen voorhielden. Deze ouders waren rechtvaardige en oprechte lieden, zoals dat ook van Job vermeld staat; zij waren oprecht voor God, en deden overeenkomstig hetgeen zij geloofden. Zacharias was een eerlijk priester voor God, en een eerlijk priester is iets zeldzaams; en Elisabethh was een stille, rechtvaardige en verstandige huisvrouw, die haar man en haar huis liefhad en daarin trouw handelde. Zij waren lieden, die God en hun naaste liefhadden, en aan een ieder het zijn gaven, zonder gierigheid of eigenbaat. Zij waren gelovige lieden, die Gods geboden bewaarden, en geen menselijke inzettingen, maar des Heeren rechten stipt onderhielden, omdat zij daarin de leer hunner zaligheid zagen.

Niet zonder reden laat Lukas dit uitkomen; immers Gods arme volk, dat alléén van genade leeft, moet bij de huichelaars toch altijd staan aangeschreven als een volk, dat van de werken niets weet, er ook niets van verstaat, veelmeer de genade verandert in

ontuchtigheid. Hier nu wijst Lukas op een tweetal uit Gods rechtvaardigen, van wie een ieder een getuigenis moest afleggen, zoals men dat van geen farizeeër afleggen kon. Van dit echtpaar kon men ten minste niets dan goeds zeggen, hun werken werden openbaar, dat zij in God gedaan waren.

Vraagt nu iemand: *hoe zal ik dat overeenbrengen met de leer van de gerechtigheid des geloofs zonder werk?*

Zo antwoord ik met Jakobus, de Apostel: zij zijn rechtvaardig geweest voor God door het geloof, en dit geloof heeft medegewrocht met hun werken, en uit de werken is dit geloof volkomen geworden. (Jac. 2: 22)

Zodanige rechtvaardige mensen zullen nu ook zeker wel hun loon daarvoor van God ontvangen hebben, gelijk geschreven staat: "Welgelukzalig is de man, die de Heere vreest, die grote lust heeft in Zijn geboden; zijn zaad zal geweldig zijn op aarde" (Psalm 112); en wederom: "Welgelukzalig is een ieder, die de Heere vreest, die in Zijn wegen wandelt, Uw huisvrouw zal zijn als een vruchtbare wijnstok aan de zijden van Uw huis; Uw kinderen als olijfplanten rondom Uw tafel"? (Psalm 128) Ach nee! waar de vertroosting komt: "Zegt de rechtvaardige, dat het hem wél zal gaan", daar gaat het hem juist zeer slecht; maar daarom is ook juist de vertroosting daar. Zacharias zal zulke woorden niet eens graag meer hebben gelezen, en mag bij menige huwelijksinzegening wel bij zichzelf gedacht hebben: "Het moge waar zijn, maar ik heb het niet gezien!"

Immers in het Evangelie staat: *En zij hadden geen kind, omdat Elisabeth onvruchtbaar was, en zij beide verre op hun dagen gekomen waren.* Stond er nog geschreven: "zij hadden één kind", of: er was nog hoop, hoewel Elisabeth reeds bejaard was. Maar "geen kind", dat was, zoals er bij Habakuk geschreven staat: "geen rund op de stal." (Habak. 3:17) En Elisabeth was onvruchtbaar! Dat was, alsof de vloek op haar rustte in plaats van de zegen. Waarmee had zij dat verdiend? In de geboden en inzettingen des Heeren onberispelijk te wandelen, en levenslang zo door onvruchtbaarheid gekweld te zijn, dat was immers, alsof zij haar man niet getrouwd geweest was en van het water der ijvering gedronken had. En nog daarenboven alle hoop op de zegen Gods verloren; want zij waren beide verre op hun dagen gekomen. Voorzeker, zij hadden aan Abraham en Izak een bewijs er van, dat God wonderen doen kan; maar deze waren heilige mensen en hemelmensen geweest, met wie zij zich niet konden vergelijken. Ook hadden zij veel gelezen van gebedsverhoring; maar kan God het gebed ook nog verhoren, als alle zichtbare middelen weg zijn? U ziet wel, dat er niets meer van komen kan, zegt het vleeselijk verstand, en de duivel zegt: *amen*.

Maar, zij het ook, dat Elisabeth onvruchtbaar is en dat wegens ouderdom de moeder in haar verstorven is, evangelie is het, dat wij voor ons hebben! En evenals het Evangelie van de tollenaar Mattheüs de koninklijke heerlijkheid der Vrucht uit Davids lendenen handhaaft te midden der miskening, zo handhaaft ook het Evangelie van de medicijnmeester Lukas die dubbele wondermacht Gods in weerwil van een tweevoudige hindernis. Het is, als hoorden wij uit dit zijn verhaal, in het begin zijns Evangelies de stem weergalmen: Wees vrolijk gij onvruchtbare, God maakt de doden levend, Hij maakt de onvruchtbare tot een blijde moeder van veel kinderen; Hij geneest ons van onze zonden en ziekten; Hij verheerlijkt zijn macht en waarheid in onze machteloosheid, en roept de dingen, die niet zijn, alsof zij waren. Zacharias! voor de Heere is een gedenkboek geschreven voor degenen, die de Heere vrezen en aan Zijn Naam gedenken.

Wat geschiedde er, toen alle hoop uit en voorbij was?

En het geschiedde, dat, als hij het priesterambt bediende voor God, in de beurt van Zijn dagorde, naar de gewoonte der priesterlijke bediening, hem ten lote was gevallen, dat hij zou ingaan in de tempel des Heeren om te reukofferen.

Daar nu zal het gebeuren, en dat op een tijd en een uur, dat Zacharias wel het allerminst aan een kind zal gedacht hebben. De oude Elisabeth was in de priesterstad Hebron gebleven; Zacharias was, daar de dagen van Zijn bediening gekomen waren, die telkens na 148 dagen wederkeerden, naar Jeruzalem gegaan, om de strijd des Heeren in Zijn Huis te strijden, ofschoon moed en kracht bij hem mogen uitgeblust geweest zijn. Tot het geslacht van Abia behorende, was de beurt van de dienst thans aan hem, en het lot was op hem gevallen, om te reukofferen. Het was niet zonder betekenis, dat het lot op hém gevallen was, om te reukofferen; immers hoe menigmaal had hij gelezen: "Heere, ik roep U aan, haast U tot mij; neem mijn stem ter ore, als ik tot U roep. Mijn gebed worde gesteld als reukwerk voor Uw Aangezicht" (Psalm 141). Zeker heeft hij ook menigmaal geroepen: "O Heere, God der heirscharen, hoelang zult U roken tegen het gebed Uws volks?" (Psalm 80: 5) Hij zal er wel niet aan gedacht hebben, dat de tijd zo nabij was, waarvan Maleáchi geprofeteerd heeft: "Van de opgang der zon tot haar ondergang zal Mijn Naam groot zijn onder de heidenen; en aan alle plaats zal Mijn Naam reukwerk toegebracht worden" (Mal. 1: 1)

Om te reukofferen ging hij dus in de tempel des Heeren. "Des Heeren", schrijft Lukas, ofschoon deze tempel en moordenaarskuil geworden was. De rechtvaardige Zacharias diende toch ook nog daarin, en de getuigen Gods weten zeer goed, wanneer zij één en hetzelfde Huis een "tempel des Heeren", en wanneer zij dit een "moordenaarskuil" te noemen hebben. Hij ging in de tempel, dat is, in het heiligdom, waarin het reukaltaar, de kandelaar en de tafel met toonbroden waren, waarvan wij in het tweede Boek van Mozes, Exodus 30, en op andere plaatsen bijzonder lezen.

Het reukwerk, dat gerookt werd en door niemand mocht worden nagemaakt, betekende het gebed, dat de Geest van Christus in ons werkt, en waarvan de Apostel Paulus schrijft: "Wij weten niet, wat wij bidden zullen, gelijk het behoort, maar de Geest Zelf bidt voor ons met onuitsprekelijke zuchtingen." (Rom. 8: 26) Gans bijzonder betekent het echter dat, wat de Apostel in hetzelfde hoofdstuk betuigt: "Christus bidt voor ons." Zacharias was dus in het buitenste heiligdom.

Daarom lezen wij bij Lukas verder: *En al de menigte des volks was buiten*, dat is, in het voorhof der Israëlieten. Daar stonden zij, want slechts de priester mocht in het heiligdom ingaan, hij was de middelaar tussen God en het volk; en dit was een prediking voor de gelovigen, dat het reukwerk hunner gebeden niet door de hemelen tot God ging, dan door het offer van de eeuwige en enige Middelaar Gods en der mensen, de mens Christus Jezus. De oorzaak, waarom zo'n grote menigte van het volk daar was, zal wel daarin gelegen hebben, dat het waarschijnlijk een sabbat geweest is én de zevende maand, in welke men het feest der bazuinen, het feest der verzoening en dat der loofhutten vierde. Daar Johannes veel van de kinderen Israëls tot God hun Heere zou bekeren, zo moesten er ook veel getuigen zijn van hetgeen met Zijn Vader voorviel.

Het volk nu was biddende ter ure des reukoffers. Dit was dus in de morgenstond. Het volk bad echter, zonder te weten wat en hoe. Welk een zaligheid God in de hemel voor hen bereid had, dat de ure, waarin God Zijn woord: "Ik zal Mij over Mijn schapen ontfermen" zou waarmaken, dat de hulpe uit Sion hen nabij was, daaraan

hebben zij zeker niet gedacht. God is altijd verrassend met zijn hulp; Hij doet overvloedig boven bidden en denken. Verrassend was het voor Zacharias; het ging hem, gelijk allen armen en ellendigen, wanneer zij menen: nu is alles met mij uit en voorbij, juist in zo'n ure komt het als uit de wolken gevallen.

Hoort: *En van hem werd gezien een engel des Heeren, staande ter rechterzijde van het altaar des reukoffers.* Zal ook ons nog wel een engel des Heeren verschijnen, of heeft dat opgehouden? Indien het nodig is, dan verschijnt nog wel eens een engel aan een arme en ellendige, ook in het stervensuur. Maar waar dat waarheid is, daar gaat het toe, zoals wij in de Schrift lezen. De engelen blijven engelen, en de mensen blijven mensen en openbaren het juist dan het allermeest, dat zij mensen zijn. Wie zich dan op zodanige bevindingen iets laat voorstaan, zodat het gevolg er van is, dat hij deswege door andere mensen als iets bijzonders wordt aangezien, die gelooft zijn kranke verbeelding en heeft niets gezien.

De engel des Heeren dan stond ter rechterzijde van het altaar des reukoffers, dus tussen de kandelaar en het reukaltaar, tussen licht en gebed. En nu liep Zacharias zeker spoedig naar buiten, de volke aanzeggende: "Ziet, waartoe God mij verwaardigd heeft, hoe nabij ik de hemel ben; ik zag daar een engel"? Nee, waarlijk niet!

Hier kunnen wij zien, dat Lukas ons waarheid vermeldt: *En Zacharias, hem ziende, werd ontroerd, en vreeze is op hem gevallen, zodat hij van schrik was bevangen.*

Hoe kon echter een man, die rechtvaardig voor God was en in al de geboden en rechten des Heeren onberispelijk wandelde, nog zo ontroerd worden en bevreesd staan bij de verschijning van een engel? Zouden wij ook verschrikken, als ons zo iets overkwam? Ach, wie in zichzelf rechtvaardig is, die kan zich wel beroemen en trots zijn, en zichzelf vleien vol van de liefde te zijn, die elke vrees buiten drijft; God wordt evenwel niet door hem gezien. Zacharias had echter niet veel te roemen, hij toonde zich geheel mens te zijn, zoals God gezegd heeft: "Gij schapen, schapen Mijner weide, gij zijt mensen"; en die voor God in oprechtheid wandelen, beven bij elke openbaring van Zijn heerlijkheid, niet omdat zij iets op het geweten hebben, maar omdat zij de afstand gevoelen tussen vlees en Geest, tussen zich en tussen hetgeen van God komt, zoals wij ook van de Apostel Johannes lezen, dat, toen de Heere Jezus aan hem verschenen, hij als dood neerviel aan zijn voeten, dezelfde Johannes, die eens aan 's Heeren borst lag.

Waar evenwel de mens als stof en as voor de Heilige wegzinkt en ter aarde neergebogen ligt, daar wordt hij door Hem opgericht; want de Heere richt altoos de neergebogene op. Dit oprichten hebben de engelen, deze machtige hemelvorsten, die graag daar vertoeven, waar een rechtvaardige belijdt: "Ik ben een mens, een zondaar, ik ben arm en ellendig", van hun Heer geleerd.

Daarom is de engel, zodra hij ziet, dat Zacharias, door ontroering en vreeze bevangen, ineens zinkt, er aanstonds bij met zijn: *Vrees niet, Zacharias, want uw gebed is verhoord, en uw vrouw Elisabeth zal u een zoon baren, en gij zult Zijn Naam heten Johannes.*

"Vrees niet", dat is de stem, die 't eerst wordt vernomen uit de hemel, die ons de tollenaar Mattheüs en die ons ook de tot de Heere bekeerde medicijnmeester Lukas mededeelt. "Wat zou toch God uit de hemel wel tot mij zeggen, als dit mijn oor Hem vernemen kon?" Zo mag menigeen denken in de nood van Zijn ziel en menen, dat God tot hem niet van vrede kan spreken, maar hem van Zich zou moeten wegstoten. Maar dit is de stem Gods, de stem des Evangelies, - de stem van Zijn waarachtige boden,

die tot de ellendige komt, tot dien, die verbroken van geest is en beeft voor het woord van de alleen heiligen God: "Vrees niet!" De huichelaars mogen vrezen; zij, die menen te staan, mogen beven; maar wie ter aarde neergebogen ligt, die wil God genadig zijn; daarom is er voor die geen oorzaak om te vrezen, wie God genadig wil zijn. Zo neme dan de toevlucht tot zo'n genadig God, al wie van hart begeert van zijn zonden verlost te zijn. De Heere zal wel elke vrees verdrijven door zijn geweldige liefde, met zijn verrassende genade. Het angstvallig hart en de duivel jagen vrees aan, maar des Heeren genadewoord tot de versaagde is: "*Vrees niet!*"

Dat is de Heere nog niet genoeg, Hij heeft nog een tweede woord door Zijn bode te zeggen: "Uw gebed is verhoord." Dat is nu eens recht: "naar het hart gesproken." Het gebed van Zacharias om een kind was het, dat nu verhoord was. Hoeveel jaren mag het wel geleden zijn, dat Zacharias om een kind gebeden had! nu hij en zijn vrouw reeds zo hoog bejaard waren, zullen zij wel meer aan hun einde gedacht en sinds lang niet meer om een kind gebeden hebben; zij waren hun gebed voorzeker reeds vergeten. Misschien hadden zij, evenals Izak, twintig jaren lang om een kind gebeden en er nu van afgezien. Bij dat alles zal toch wel in de ziel van Elisabethh een stille hoop, alhoewel dan ook tegen alle hoop, zijn overgebleven, en in de ziel van Zacharias een zwijgend wachten en verbeiden; maar werkelijk bijzonder te bidden om een kind, daaraan zullen zij weiniet meer gedacht hebben. God de Heere echter heeft een sterk geheugen; gelijk Hij het gebed geeft, zo geeft Hij ook de verhoring; ook is Hij nog nooit te laat gekomen.

Men zou wel kunnen vragen: "Waarom sprak de engel niet met Zacharias van dingen der zaligheid? Was hier nu de plaats, om van het voortbrengen van kinderen te spreken?" Zo vraagt echter de schijnheiligheid, welke Gods schepsel veracht. Mensen hebben menselijke behoeften, en moeten bij hun Vader in de hemelen zelfs om de geringste nooddrift aanhouden, zoals Jakob deed, zeggende: "Wanneer God mij gegeven zal hebben brood om te eten, en klederen om aan te trekken, en mij behoed zal hebben op deze weg, die ik reize, en ik ten huize mijns vaders in vrede zal wedergekeerd zijn: zo zal de Heere mij tot een God zijn!" Bij dat alles sprak de engel hier stellig van dingen der zaligheid, en bewees het wel, dat, als God de geringste gave aan een arm mens niet ontzegt, Hij ook wel gewillig is om hem de hemel te geven. Ook, dat God veel meer doet, dan de mens verwacht; want Zacharias en Elisabethh hebben wel om een kind gebeden, maar zeker ook en dat moeten wij niet vergeten om een kind, dat Israël vertroosten mocht in zijn druk; dat zij echter die zouden voortbrengen, waarvan Jesaja en Maleáchi geprofeteerd hadden, daaraan hebben zij voorzeker nooit gedacht.

Dat is nu de vrucht van het lange wachten en verbeiden, van het hopen op God, dat daaruit iets kostelijke voortkomt, iets wat zelfs onze stoutste verwachtingen te bovengaat, zodat wij met Jakob zeggen: "Dat had ik niet gedacht." Immers het kind, dat geboren zou worden, was niets minder dan de tweede Elia. nu zouden wij verwachten, dat hij ook zo zonde heten. Menselijk bedenken zou hem ook stellig die naam gegeven hebben. Maar nee: "U zult Zijn Naam heten Johannes."

"*Johannes*" betekent: God is genadig. Evenals de kameel, van liefde brommende, zich uitstrekt over zijn jongen, zo strekt God Zich in ontferming uit over zijn armen en ellendigen. Daaruit zien wij allereerst: dat de Profeet Elia geen wet-duivel maar een genade-heraut is geweest; verder, dat ook de boetprediker Johannes geen wet-duivel, maar een genadeheraut was; ten derde, dat de goedertierenheid en vriendelijkheid van

God onze Zaligmaker nu verschenen is, en dat God genadig is en genadig wil zijn, dat Hij bekering ten leven en daarenboven het eeuwige leven in Christus geven wil dengenen, die het bij Hem zoeken; ten vierde, dat wij de kentekenen, of wij in Gods genade zijn of niet, niet bij onszelf, maar bij Christus hebben te zoeken. Immers daarom gaf God aan deze zoon van Zacharias de naam "Johannes", opdat deze naam zelve, geheel in overeenstemming met de roeping van Johannes, tot het hart van alle boetvaardigen deze prediking zou brengen: "Uw zonden zijn van u af en op het Lam gelegd, dat de zonden der wereld draagt; vreest niet; om Zijntwil hebt u genade bij God gevonden!"

Hier moeten wij voor ditmaal onze betrachting eindigen. Ik heb alleen nog twee opmerkingen. Wanneer de engel zegt: Uw vrouw Elisabethh zal u een zoon baren, dan leren wij daaruit de weg Gods kennen, dat namelijk de vervulling van Zijn beloften, de verhoring van ons gebed, de heerschappij van Zijn genade altijd door het onmogelijke heengaat. Daarom moeten wij nimmer tot Hagar ingaan, maar blijven bij de naar al het zichtbare afgesneden' weg: "Mijn God is rust"; want slechts daaruit alléén komt het "God is genadig" te voorschijn, en betoont zich gans wonderbaar in zo'n weg.

En vervolgens: Wanneer de engel zowel Zacharias als ook zijn vrouw Elisabethh met name noemt, en hij ook weet, hoe het kind moet heten, zo zijn dan de namen der mannen, der vrouwen en der kinderen, die van God uitverkoren zijn, aan de engelen bekend, en net zo zeker letterlijk, schoon niet met inkt, maar met het bloed van de Heere Jezus en met het schrift der liefdesvlammen des Heiligen Geestes in de hemel opgeschreven, als hier in de registers op het stadhuis of in het Doopboek der Gemeente.

Den God van alle genade zij de eer toegebracht, omdat Hij woord en trouw houdt, het gebed verhoort, arme zondaars bij name kennen wil, en ons eeuwige troost en raad zendt door 't ware Vrouwenzaad.

AMEN.

104. Lukas 1:14-16

Deze leerrede is gehouden te Elberfeld op 3 December 1848, 's voormiddags. Gezongen: Psalm 34:8 10 (of Psalm 84:1 3); Psalm 117; Psalm 119:9. Deze leerrede verschenen 1877 in het Hoogduits in de verzameling "Zacharias und Elisabethh" (5 Predigten) No. 2. In het Nederduits vertaald zag zij het licht 1850 in de eerste uitgave der "Twaalf Twaalfallen Leerredenen" als No. 2 in het 6de Twaalfal. Des avonds preekte Ds. K. over Jesaja 41:26 -29. Gezongen: Psalm 19:4, 5; Psalm 33:11.

Tekst: Lukas 1:14-16

En er zal blijdschap en verheuging zijn, en velen zullen zich over zijn geboorte verblijden. Want hij zal groot zijn voor den Heere; noch wijn noch sterke drank zal hij drinken, en hij zal met den Heilige Geest vervuld worden, ook van zijns moeders lijf aan."

De arme mens, mijn Geliefden, wie het om verlossing van zijn zonden te doen is, die menigmaal uitroept: "Doe mij, o Heere, de zekerheid mijner zaligheid kennen", maar die steeds opnieuw door het gevoel van Zijn ellende wordt beangst en verschrikt, en meent, dat God hem niet kan noch mag rechtvaardig spreken van zijn zonden, weet niet, terwijl hij daar zo treurig, zo stom en als versteend in een hoek zit, dat de ganse hemel bereid is, om hem in de zaligheid Gods op te nemen. Uit het Evangelie vernemen wij het, dat alles in de hemel daarover eens eeuwige blijden dag heeft, dat de heilige God in mensen een welbehagen wil hebben. O, hoe waar is het, wat onze Heere gezegd heeft, dat er blijdschap in de hemel is voor de engelen Gods over een zondaar, die zich bekeert. Dat is het leven en de vreugde van de heilige engelen: de volle eer en heerlijkheid van de ganse Naam Gods, al Zijn deugden en volmaaktheden verheerlijkt te zien in de wijze, waarop God rechtvaardig en zalig maakt, wat verloren was. Welk een liefelijke muziek in het Evangelie, welk een muziek in de hemelen, waar al de engelen Gods, tezamen met al de geheiligden en volmaakten, hun harpen aanslaan en voor de troon Gods met luide stem uitroepen: "Het Lam, Dat geslacht is, is waardig te ontvangen de kracht en rijkdom en eer en heerlijkheid en dankzegging!" Welk een blijdschap is er bij de engelen, als zij nu ook op de aarde worden gezonden, om deze hun blijdschap voor de mensen uit te spreken!

Geliefden! Vraagt iemand uwer, verlegen en bekommerd vanwege zijn ellende: "Hoe ziet het er voor mij in de hemel uit?" begeert hij een stem van Boven, is het hem niet genoeg, dat het Woord vlees geworden is en onder ons gewoond en zijn almachtige genade en onfeilbare waarheid geopenbaard heeft, hij sla dan het Evangelie op van een medicijnmeester, die zelf gevoeld heeft, hoe de wonden des gewetens kunnen branden en pijn doen, en wat verneemt hij? Ook de troonwachters en machtige ministers van dit ongeschapene Woord hebben gesproken; een van de eerste hunner heeft gesproken, met hoorbare stem, tot een verdoemeniswaardig mens! Wat voor klanken drongen van Zijn hemelse harp in het verslagen hart? Vrees niet, uit de dood zal het te voorschijn komen: God is genadig!

En nu verder: *En u zal blijdschap en verheuging zijn.*

Zo stort een engel, een der eerste troondienaars van de heerlijke God, zijn hart uit voor zijnen sterfelijke broeder, voor een mens, voor een zondaar! Een engel, hoewel hij de

verlorenheid van een arme zondaar niet voelen kan, weet evenwel diens smart en tranen te waarderen, diens strijden en worstelen om troost van Boven. Daar hij echter weet, welke vreugde en blijdschap er in God, de volzalige God is, zo leeft hij geheel en al daarvoor, dat een verkorene des Heeren, die van ganser hart met de moordenaar opzucht: "Heere, gedenk mijner", aan deze vreugde en blijdschap deel hebbe, ja, nog meer deel hebbe, dan een engel; en o, hoe bereid is hij, om op Gods bevel de troosteloze het aan te kondigen: U zult ze hebben, deze blijdschap en verheuging!

U kent het woord van de patriarch Lamech; toen hij zijn zoon Noach gewon, sprak hij: "Deze zal ons troosten over ons werk en over de smart van onze handen, vanwege het aardrijk, dat de Heere vervloekt heeft!" (Gen. 5: 29) Vanouds af hebben de heiligen Gods er naar gesmacht, dat er Een mocht optreden, Die alle vlees met deszelfs roem en godsdienst teniet zou doen en God alléén, als de Oorzaak van volkomen zaligheid, op 't hoogst zou verhogen. Tot deze behoorde ook Zacharias. Wat diens verlange geweest is, en dat hij de blijdschap en verheuging, waarvan de engel sprak, gehad heeft, maar ook waarin die vreugde bestaan heeft, dat alles weten wij uit zijn lofzang.

Maar als God een arme zondaar troosten wil en Zijn schatten voor hem begint te openen, dan blijkt het, dat Hij nog altijd meer heerlijkheid en koninklijken rijkdom van troost heeft. Het is niet te overzien, wat Hij voor zijn kinderen heeft weggelegd. (1 Kor. 2: 9) Daarom voegt de engel er nog iets bij.

En velen, zegt hij, zullen zich over zijn geboorte verblijden. Natuurlijk niet de Farizeeën, niet de schriftgeleerden, niet zij, die hun zaligheid op hun kindschap en niet op de genade grondden. Nochtans velen; want al heet het ook: "Behoud o Heere, want de goedertierene ontbreekt, want de getrouwe zijn weinige geworden onder de mensen" (Psalm 12: 2), zo heeft God toch nog wel eens een groot volk in een goddeloos land, in een goddeloze stad. Hem zijn zij wel bekend, die steeds op de Vertrouwing Israëls wachten, die hongeren en dorsten naar gerechtigheid. Dat zijn lieden, die hun ongerechtigheid niet weer goed kunnen maken met werken, maar die, als zij door het Woord en de Geest van God bestraft zijn, hun zonden bekennen en alleen op genade hopen. Zodanigen nu zijn er velen geweest, zoals wij uit het Evangelie weten, en deze hebben zich over de geboorte van Johannes verblijd, niet alleen bij zijn geboorte, zoals wij dat uit de verzen 58 en 65 zien, maar ook toen hij was opgetreden en als boetprediker en genadeheraut aan de Jordaan predikte.

Want terwijl zij zich in zijn geboorte verblijdden, verheugden zij zich daarover, dat God in zijn grote ontferming de vermoeiden en belasten een man had verwekt, die hun zeggen kon: "Dit is de weg, wijkt niet af ter rechter noch ter linkerzijde" die hun eens aldus predikte: "Ik ben het niet, maar Hij komt, de Heere, in welke u gerechtigheid en sterkte zult hebben", die hen dus uitsluitend op Christus wees.

En zo hebben ook wij alle reden, om ons over zijn geboorte te verblijden; want nu nog predikt hij in de Gemeente Gods en zegt het de hoogmoedige Farizeeën aan: *"God kan wel uit stenen Abraham kinderen verwekken; de bijl ligt reeds aan de wortel der bomen; brengt dan vruchten voort, der bekering waardig";* en roept het de boetvaardige tollenaars en zondaren toe: *"Zie het Lam Gods, Dat de zonde der wereld wegneemt"*, en de aangevochtenen: *"Hij moet wassen, maar ik minder worden."*

De Vader heeft de Zoon lief, en heeft alle dingen in Zijn hand gegeven; die in de Zoon geloofd, die heeft het eeuwige leven." (Joh. 3)

Daarom is het woord, dat de engel van Johannes voorzegt heeft: want hij zal groot zijn voor de Heere, wel bevonden waarheid te zijn. Immers daarom hebben zich de ellendigen en armen, die water zochten, en er was geen water, verblijd; en daarin was hij zo groot, dat hij zo'n krachtig boetprediker en vriendelijk genadeheraut geweest is. Voor het vlees, voor de Farizeeën en schriftgeleerden was hij weliswaar niet groot; die verachtten zijn doop, in 't algemeen deden de mensen met hem, wat zij wilden. Maar het waarachtige volk Gods, het overblijfsel naar de verkiezing Gods, heeft zich over zijn geboorte verblijd, en voor de Heere is hij groot geweest, niet in zichzelf, want in dit opzicht vergelijkt de Heere hem bij een riet, dat van de wind ginds en weer bewogen wordt (Matth. 11). In de dienst des Heeren was hij groot, niet zo groot als onze Heere, want onze Heere was groot in Zichzelf.

Johannes daarentegen was groot voor de Heere, omdat zijn prediking groot was. Want hij predikte de heiligen - in eigen oog - die, ieder voor zich, meenden wel een eerste plaats in de hemel te hebben: "Gij adderen-gebroedsel, wie heeft U aangewezen te vlieden van de toekomenden toorn?" Hij predikte het volk, dat vroegde: "Wat zullen wij doen?": "Die twee rokken heeft, dele hem mede, die geen heeft, en die spijze heeft, doe desgelijks." de tollenaars predikte hij: "Eist niet meer, dan hetgeen u gezet is, en laat de rijken niet door, die moeten ook betalen." En de krijgslieden, die vroegen: "En wij, wat zullen wij doen?" zeide hij "Doet niemand overlast, en ontvreemdt niemand het zijn met bedrog, en laat u vergenoegen met uw bezoldingen." (Lukas 3)

Zo wierp hij alle vlees op één hoop, en predikte aan allen: "Hier is geen onderscheid, wij zijn allen zondaren"; hij maakte hen allen tot godverloochenaars, dieven, moordenaars en echtbrekers, en wees de mensen, die vanwege hun ellende radeloos waren, op Christus. Voor Christus legde hij zijn eigen vroomheid af, en gelijk hij deed, zo moesten ook de vroomsten hun vroomheid afleggen. "Christus is het alléén, Hij, het Lam, Dat de zonde der wereld draagt." Zo leerde hij de mensen hun waren plicht. Die man is groot voor de Heere, die met zo'n prediking volhoudt. Wil men weten wat er voor groots in ligt, men doe het hem na; maar dan moet men geen vrouw hebben getrouwd, die andersgezind is, en geen huis zich hebben gebouwd, geen jok ossen zich hebben gekocht, waarnaar men meent te moeten omzien; dan moet men zich eerst het hoofd hebben laten afhouden en dan prediken alleen met het hart, zonder hoofd; maar dan moet men een voorhoofd hebben als een diamant, die harder is dan een rotssteen. Dan moet men geloven, dat de afgoden noch goed doen kunnen, noch schaden, en dan heeft men links en rechts te strijden met alle duivelen, met vromen en met goddelozen, want immers de gerechtigheid, die uit God is, de ganse Christus, wil ten laatste niemand.

Maar al ware iemand werkelijk zo groot voor de Heere, niemand zal toch ooit weer uitrichten, wat Johannes heeft uitgericht; want alles heeft Zijn tijd. En wat meent u? Was de hel wel ooit zo op de been, als ten tijde toen Hij daar was, Die de dood een gif en der hel een pestilentie geworden is? Nimmer was daarom iemand zo aan de hitte der helse aanvechting blootgesteld, als deze onze boetprediker en genadeheraut Johannes. Daarom zegt onze Heere van hem, dat niemand, die ooit van vrouwen geboren werd, groter is geweest dan Johannes. En nochtans kan er iemand groter zijn in het Koninkrijk Gods, dan Johannes. (Matth. 11) Wie is die dan? Hij, die kleiner is in het Koninkrijk Gods. Klein was Johannes voor zichzelf; want zo betuigde hij van de Heere: "Ik ben niet waardig, neerbukkende, de riem van Zijn schoenen te ontbinden." En wederom: "Een mens kan geen ding aannemen, zo het hem uit de

hemel niet gegeven zit." En wederom: "Die uit de aarde is voortgekomen, die is uit de aarde, en spreekt uit de aarde." Wie op zodanige wijze nog kleiner is dan Johannes, wie het zo in de ootmoed voor God hem nog afwint, wie zich nog ellendiger, nog hulpelozer gevoelt, dan Johannes, en nochtans, bij nog minder uiterlijk aanzien, dan deze had, in weerwil van al het tegenstrijdige, gelooft, gelooft aan onvoorwaardelijke genade, aan eeuwige trouw, die zal nog dichter aan Gods hart in Christus liggen, voor die zullen nog meer stemmen in de hemel zich juichend verheffen en betuigen, dat hij in genade is.

Maar zulk een zal het ook proeven en smaken, hoe kostelijk de woorden zijn, die de engel er aanstonds op laat volgen: noch wijn, noch sterke drank zal hij drinken. Want hierin moet men geen bijzondere heiligheid zoeken; veeleer is het een bijzondere heiligheid voor God, als men geen bijzondere heiligheid zoekt, zich niet door iets bijzonders poogt te onderscheiden van andere mensen, in eenvoudigheid Zijn weg gaat, God in het verborgen des harten vreest, zijnen naaste in waarheid liefheeft, en zich onbesmet bewaart van de wereld. Want zo daarin een bijzondere heiligheid lag, dan zonde God niet gezegd hebben: "Bindt het geld in Uw hand en gaat naar de plaats, die de Heere uw God verkiezen zal; en geeft dat geld voor alles wat uw ziel gelust, voor runderen en voor schapen en voor wijn en voor sterke drank en voor alles, wat uw ziel van u begeren zal, en eet aldaar voor het Aangezicht des Heeren, uws Gods, en weest vrolijk, gij en uw huis" (Deut. 14:25, 26). Daarbij blijft waar, dat men bewijst nog onder wet te zijn, als men anderzijds het Apostolische bevel niet opvolgt: "Wordt niet dronken in wijn (dus ook niet in sterke drank) waarin overdaad is, maar wordt vervuld met de Geest." (Ef. 5: 18)

Johannes zou een Nazireeër Gods zijn. Een Nazireeër was iemand, die de gelofte deed zich van een bepaalde zaak te zullen onthouden, om door zodanige gelofte iets van de Heere te verkrijgen. Van het nazireeërschap lezen wij in Numeri 6. Overeenkomstig dit getuigenis van Mozes zou het een man of een vrouw kunnen te doen zijn om de vervulling ener van de Heers ontvangen belofte, of ook om de uitvoering van een bijzonder, van God ontvangen bevel; het zou daarbij voor zo'n mens op leven en dood kunnen gaan, om het bevel uit te voeren, of om de belofte door het gebed te verkrijgen. In de angst der ziel kon men zich dan de Heere afzonderen, en plechtig voor de priester des Heeren, door onthouding en gelofte, de Heere aan zich verbinden, opdat Hij mocht doorhelpen, of ook datgene mocht laten komen, wat Hij beloofd had. Opdat nu zodanige handeling een zuivere vrucht des Geestes zou zijn, en niet iets eigenwillige, gaf de Heere bevel, van welke dingen de mens zich had te onthouden, namelijk: van wijn en van al wat bedwelmen kon; ook mocht men het scheermes niet laten gaan over het hoofd en zich de haar laten afsnijden. Was de tijd der gelofte vervuld, dan moest wie zich dus door een belofte verbonden had, de gehele reeks der offeranden doormaken, opdat zijn ganse nazireeërschap verzoend ware, en dan gingen ook de dikke haar in het vuur. Merkwaardig genoeg, dat op deze verordening of wet des Nazireeërs de grote hogepriesterlijke zegen volgt: *"De Heere zegene u en behoede u! De Heere doe Zijn Aangezicht over u lichten en zij u genadig! De Heere verheffe Zijn Aangezicht over u en geve u vrede!"*

Zulke Nazireeërs waren onder anderen Simson, Samuël en Johannes; zij waren het echter van hun jeugd af. De geestelijke betekenis ligt voor de hand; zij is uitgesproken in wat de Profeet zegt: "Niet door kracht, noch door geweld, maar door Mijn Geest zal het geschieden." (Zach. 4: 6) "Geeft sterke drank dengene, die verloren gaat, en wijn

dengenen, die bitterlijk bedroefd van ziel zijn" zegt de moeder van de koning Lemuël tot haar zoon. (Spreuken 31: 6) Zo een, die "verloren gaat", die "bitterlijk bedroefd is van ziel" in het hopen op de Heere, in de sterke aanvechting, was b. v. de moeder van Samuël, Hanna, toen zij onder haar smart bezweek, en jaar in jaar uit voor de Heere weende, zodat Elkana, haar man, steeds tot haar moest zeggen: "Hanna, waarom weent gij, waarom eet gij niet?"

Wanneer nu zo iemand niet mag gebruiken datgene, waardoor in de bedroefdheid wel eens weer enige moed en kracht komt, ligt hij dan niet neer in zijn machteloosheid? Wordt hij dan niet tot alles ongeschikt? Hoe nu, als zo iemand de haar in het geheel niet worden afgesneden? dan gaat immers alle kracht in de haar, en de mens zelf begeeft de kracht! Vanwaar nog kracht om te bidden, om te worstelen, als het leven als het ware is uitgegaan? Het een en het andere moet van de Geest des Heeren zijn; het bekwaam-zijn, de hulp, de uitredding, de vervulling van het beloofde moet niet uit de mens komen, zodat hij, de mens, het niet daargesteld hebbe, maar zal eniglijk komen van het Aangezicht des Heeren, opdat het ondervonden worde: "Met Mijn Woord en met Mijn Geest ben Ik in het midden van u."

Johannes stond op de drempel van het oude huis, en moest het volk in die tempel en in die stad inleiden, waarvan Ezechiël in de laatste hoofdstuk ken geprofeteerd heeft, en waarvan de naam was: "D e Heere is a l daar", Christus is hier. Door beelden had God Zijn oude volk onderricht; ook Johannes moest nog aan zich dragen het beeld van de uiterste zwakheid in zichzelf, door niets ondersteund, wat de aanvechting uitdrijft of de zwakken mens ophelpt, en dit ter openbaring van deze waarheid, dat "de uitnemendheid der kracht zij van God, en niet uit ons" (2 Kor. 4: 7).

Hij, van wie de Nazireeërs beelden en schaduwen waren, Jezus Christus, onze Heere, deed de volgende gelofte: "Ik zal Uw Naam Mijn broederen vertellen, in het midden der Gemeente zal Ik U prijzen; ... De Heere heeft niet veracht, noch verfoeid de verdrukking des verdrukten, noch Zijn Aangezicht voor hem verborgen, maar Hij heeft gehoord, als die tot Hem riep. Van U zal Mijn lof zijn in een grote Gemeente. ... De zachtmoedigen zullen eten en verzadigd worden" (Psalm 22); en wederom belooft Hij: "Ik boodschap de gerechtigheid in de grote (gemeente; zie, mijn lippen bedwing Ik niet, Heere; Gij weet het; Uw gerechtigheid bedek Ik niet in het midden Mijns harten; Uw waarheid en Uw heil spreek Ik uit; Uw weldadigheid en Uw trouw verheel Ik niet in de grote Gemeente" (Psalm 40: 10, 11).

Deze Nazireeër bij uitnemendheid heeft echter wijn gedronken (Matth. 11:18, 19), want in Hem hadden de schaduwen een einde, ook die van het Nazireeërschap; en zijn zwakheid, die Hij in onze plaats droeg, was nog van geheel anderen aard. Tegenover dit symbool of zinnebeeld van uiterste zwakheid, door niets, wat van deze wereld is, gedragen, geschraagd en geholpen, Staat hier (en dit zal, Geliefden, u duidelijk zijn) juist ter rechter plaats: *En hij zal met de Heilige Geest vervuld worden, ook van zijns moeders lijf aan.* Een troostrijk getuigenis bovendien voor de betrouwbaarheid der prediking van Johannes, welker geklank nog niet is weggestorven. Van de uiterste zwakheid aan zijn zijde droeg hij het zinnebeeld aan zich, omdat hij noch wijn, noch sterke drank mocht gebruiken; van de alvermogene kracht, van de onweerstandelijke genade zou hij echter ook het onderpand in zich dragen.

Vervuld zou hij worden van de Heilige Geest. Waar naar vlees alles ledig is, daar wordt het van Boven af vervuld met de genadige zegen Gods. Altijd nieuw vuur op een uitgebrande haard! Bij gedurige uitputting: vernieuwing der kracht van de Heere der heirscharen! God is vrij in zijn huishouding. Een voorloper des Heeren, tegen wie

alles in verzet zou komen, moest van der jeugd af als uitgeledigd zijn, opdat hij, van der jeugd af vervuld van de Geest des Heeren, zichzelf, de mensen en al het zichtbare zou beschouwen zoals het alles in werkelijkheid is. En wat gerechtigheid voor God is, wat God is, wat Zijn toorn, wat Zijn genade is, moest niet hem als t' ware samen gegroeid zijn. Zo'n getuige wilde de Heere Zich verwekken om voor Zijn Aangezicht heen te gaan, aan wie de ellende der mensen én de genade van Christus reeds van Zijn jeugd af waren ontdekt geworden. Zo kon hij dan velen van de kinderen Israëls vertroosten, die zich jaren lang afgewerkt hadden in de menigte hunner wegen.

Als kind kon hij het reeds getuigen: "Van der jeugd af aan is het met mij jammerlijk gesteld", maar ook als kind kon hij reeds de stem des Heeren, Zijn woord van genade onderscheiden van menselijke geboden en menselijke inzetten; als kind kon hij reeds verstaan het woord: "De ijver van Uw Huis heeft Mij verteerd."

Zo had hij dus alles reeds bij zichzelf verwerkt, en was hij door de Geest des Heeren bekwaam gemaakt, om Christus te prediken, om aan het volk te verkondigen wat de gerechtigheid Gods is. Wij brengen van onze jeugd af aan, uit onze opvoeding, de vooroordelen der eigengerechtigheid mede, volgens welke wij deze waarheid, dat de goddelozen in de hel en de vromen in de hemel komen, verkeerd opvatten, en hebben ons leven lang genoeg te doen om te leren verstaan, dat er vromen zijn, die ter helle varen, en dat God de goddelozen rechtvaardigt; en wij zouden altijd zo graag iets hebben van die vroomheid en van die heiligheid, voor welke de hel bereid is. Ook hebben wij ons leven lang te leren, om te verstaan het woord: "Een wijze beroeme zich niet in zijn wijsheid, en de sterke beroeme zich niet in zijn sterkheid, een rijke beroeme zich niet in zijn rijkdom" (Jer. 9:23); en wij moeten wel eens, als wij oud geworden zijn, weer met het A, B, C beginnen. Dat alles heeft echter weldra een einde, waar de Heilige Geest is; want daar kan geen sprake meer zijn van kunnen, willen en moeten, maar daar is de uiterste zwakheid aanwezig, tegelijk echter een drijven des Heiligen Geestes tot der. Onzichtbare heen, en een ontvangen- en genomen-hebben uit de volheid Gods.

Zo wist nu Johannes van Zijn jeugd af aan door openbaring des Heiligen Geestes: "Ik ben arm en ellendig, maar de Heere denkt aan mij. Ik ben het niet, Christus is het. Hij doopt met Geest en met vuur." Maar ook het ellendige, het nietige van hetgeen alle vlees najaagt en waar het zijn steun in vindt, was hem van der jeugd aan ontdekt, evenals het vrije van de genade; daarom predikte hij het ook: Christus zal Zijn dorsvloer doorzuiveren; wee het kaf!

Maar hoe? Predik ik u Johannes? Nee, Christus wordt gepredikt, als dit alles van Johannes getuigd wordt. Ik heb u vooraf de woorden des Heeren voorgehouden: "De minste in het Koninkrijk Gods is meerder dan hij." Aan niemand ontgaat ook maar iets van de genade Gods, die de prediking van zo'n genade-heraut ter harte neemt. Want wie een kostbare kroon voor zijn koning veroverd, houdt zichzelf niet voor rijk, omdat hij de kroon op onderdaanshanden draagt, maar dat is zijn rijkdom en zijn eer, dat hij de kroon naar het hof draagt en zijn koning straks daarmee getooid is. net zo heeft Johannes het niet voor een rijkdom voor zichzelf gehouden, om van der jeugd af met de Heilige Geest vervuld te zijn, veeleer heeft hij beleden: "Ik doop u met water." De eer van zijn Koning, van Christus, de vertroosting van belastingen en vermoeiden, het neerwerpen der eigengerechtigheid, de versterking van het rijk des satans, dat ging hem ter harte.

En nu, een ieder in zijn orde, waarin God hem geroepen heeft tot verheerlijking van Zijn Naam! Heeft Johannes iets vooruit gehad, zo heeft hij het daarom vooruit gehad, opdat de naar genade hongerende en dorstende zielen zouden verzadigd worden; evenals de discipelen des Heeren de stukken brood en vis vooruit in hun handen kregen, om die onder de hongerigen uit te delen, en onder hun hand vermeerderden de stukken.

Dit spreekt ook de engel uit, als hij er aan toevoegt: *en hij zal velen van de kinderen Israëls bekeren tot de Heere hun God*. Daaruit zien wij, dat hij de grote genade, die hem ten deel viel, niet alleen voor zichzelf, maar veelmeer met het oog op zijn roeping als boetprediker en genadeheraut, dus ter ere van de naam van Jezus en voor het heil van arme en verlorene zondaars van de Heere ontvangen heeft. Want er wordt niet gezegd: dat hij velen der kinderen Israëls *tot zich* bekeren zou, maar *tot den Heere*, niet tot zijn, maar tot hun God. Want als mensen zich tot mensen bekeren, en niet tot God, zo gaan zij toch verloren. En wanneer ik aan een ander predik, dan is het voor die mens niet zozeer van belang, dat ik een genadig God in de hemel heb, maar in de allereerste plaats, dat hij een genadig God in de hemel hebbe.

Maar kon dan Johannes mensen bekeren? Ik antwoord: De bekering eens mensen is louter een daad van de almachtige genade des Geestes. Maar de Heere bedient Zich van de middelen, en hoewel ook de bekering zelf altijd een onmiddellijke daad Gods is, zo doet Hij het nochtans niet zonder Zijn woord, en is het geloof uit het horen van het Woord Gods, zoals de Apostel Paulus getuigt. (Rom. 10: 17) Daarom geeft de Heere predikers en middelen, waardoor het Woord tot ons komt. Dat Johannes velen bekeren zoude, is in dezelfde zin te verstaan, waarin ook Paulus schrijft: "Wat weet U vrouw, of U de man zult zalig maken? Of wat weet U man, of U de vrouw zult zalig maken?" (1 Kor. 7:16) En wederom: "Hebt acht op uzelf en op de leer; volhard daarin: want dat doende, zult U uzelf behouden én die U horen" (I Tim. 4: 15). Daarom eert diegene God niet, die de door Hem verordende middelen, de prediking des Woords, niet eert en niet overeenkomstig die prediking doet.

Wat de engel van Johannes getuigd heeft, is ook zo gekomen. Velen der kinderen Israëls heeft hij tot de Heere, hun God, bekeerd; en niet alleen dit: hoewel hij reeds lang dood is, spreekt hij nog, en zijn prediking heeft tot op deze dag velen, die voor het zaad gerekend zijn geworden, bekeerd; en wij hebben alle reden. om niet te twifelen aan het hart Gods en aan zijn genegenheid tot ons, indien het ons waarlijk om Christus te doen is; en dat vooral, omdat een engel des Heeren er zo'n vreugde heeft gehad, om het een voor, het andere na te openbaren van wat er aan verlossing en heil voor een verloren mens alreeds in de hemel bereid lag.

Laat ons echter ter harte nemen, dat, als de engel zegt "velen", hij niet zegt "allen." Want de genade is niet algemeen, en als men met zijn zonden niet voor God wil komen, als men zichzelf niet wil veroordelen en God rechtvaardigen, veelmeer waant, dat men het door een quasi (schijnbaar) goed werk de Heilige Geest zal kunnen afwinnen, dan is de bekering onmogelijk.

Wat nu echter de ware bekering is, dat leren wij uit de woorden van de engel: *"bekereren tot de Heere, hun God"*, want daaruit weten wij, dat wij ons naar Christus hebben te wenden als naar onze waren God, en dat wij hebben prijs te geven de afgoderij, de zelfrechtvaardiging, de rechtvaardiging als door werken, en ons aan Hem hebben toe te betrouwen, als aan Degene, Die ons met Zijn dierbaar bloed Zich ten

eigendom heeft gekocht, en Die wil, dat wij ons uitsluitend aan Hem houden, als aan de Énige, Die het verstaat, ons geheel en al te heiligen en ons te bewaren tot Zijn hemels Koninkrijk. Want daarom wordt ons hier Christus als onze God en Heere genoemde

Ik besluit met deze opmerking, en wel tot vertroosting van alle onbekeerden, die van harte naar waarachtige bekering verlangen, dat zij, ofschoon onbekeerd, Christus hebben tot hun God en Heere. Immers als de engel zegt: "Hij zal velen bekeren tot de Heere, hun God", zo was hun Heere en God reeds daar en bereidwillig om hen aan te nemen, zij moesten slechts naar Hem toe gewend worden. Dat in hun harten het woord werke, opdat het bij hen tot doorbreking kome: *"Zie, het Lam Gods, Dat de zonde der wereld wegneemt."*

AMEN.

105. Lukas 1:17

Deze leerrede is gehouden te Elberfeld op 10 December 1848, 's voormiddags. Gezongen: Psalm 31: 1 3; Lied 46:9 (zie het Naschrift blz. 173); Psalm 115:7; Psalm 29:6. Deze leerrede verschenen 1877 in het Hoogduits in de verzameling "Zacharias und Elisabeth" (5 Predigten) No. 3. In het Nederduits vertaald zag zij het licht 1850 in de eerste uitgave der "Twaalf Twaalfallen Leerredenen" als No. 3 in het 6de Twaalfal. Des avonds preekte Ds. K. over Jesaja 42:1 en 2. Gezongen: Psalm 45:1 en 2; Psalm 28:6.

Tekst: LUKAS 1: 17

"En hij zal voor Hem heengaan in de geest en de kracht van Elia, om te bekeren de harten der vaderen tot de kinderen, en de ongehoorzamen tot de voorzichtigheid der rechtvaardigen, om den Heere te bereiden een toegerust volk."

Welk een rijkdom van troost vloeit er van de lippen eens engels, door God gezonden! Jakob, die in de ure der uiterste benauwdheid tot God schreeuwde: "Ruk mij toch uit Ezau's hand, want ik vrees hem, dat hij niet misschien kome, en mij sla, de moeder mét de zonen", die dus, in zijn hooploosheid, zijn kinderen reeds verloren waande, heeft niet alleen niets verloren, maar hij heeft de vrucht van Zijn worstelen met de Heere verkregen. De Heere, Die hem een nieuwe naam gaf, heeft hem, omdat hij de Heere vreesde, gezegend tot in het duizendste geslacht.

Het zaad van een man, die zich zo vorstelrijk gedragen had, dat, schoon de Heere gebood: "Laat mij gaan", hij zich aan zo'n bevel niet stoorde, maar de Heere vasthield bij Zijn genade en zeide: "Ik zal U niet laten gaan, tenzij dat Gij mij zegent", dat zaad zou niet ten onder gaan; het Woord van genade en de Geest des Heeren zouden van de mond van Zijn zaad niet wijken, volgens de belofte des Heeren. Al zouden ook velen, die tot dit zaad behoorden, afvallen, zo zou God Zich toch nog altoos velen doen overblijven, die hogelijk zouden weten te eren de Wet, die van Golgotha af zo luidt: "Al gij zaad Jakobs, vereert Hem, en ontziet u voor Hem, al u zaad Israëls!" (Psalm 22: 24)

Aan dit zaad, zowel als aan de door Jakob verworven zegen, was de Heere na twintig eeuwen nog gedachtig, en Hij is er nu nog gedachtig aan, gelijk Hij heeft bewezen aan ons, die voor het zaad gerekend worden.

De Man, Die met Jakob worstelde, heeft het in de hemel voor alle zijn machtige engelen en troongeesten verklaard, dat Hij van dit zaad de God en Heere wilde zijn. Voordat nu de Heere tot dit zaad, tot Zijn volk komt, is reeds de man verkorene, die Hem dit volk zou toebrengen. Alhoewel dit volk zelf zich van God had afgekeerd en in de dood lag, hoewel het een nog onbekeerd zaad was, zo schaamde Hij Zich nochtans niet, om Zich hun God en Heere te noemen; en zo'n engel, een van Zijn eerste troondienaren, zou het aan Zacharias, een mens, een zondaar verkondigen: U zult in weerwil der onvruchtbaarheid uwer vrouw, in weerwil van de dood en het onvermogen in uw leden, die prediker voortbrengen, welke de velen van het zaad Israëls, die de Heere Zich heeft doen overblijven, van de ongerechtigheid en de eigengerechtigheid zal afbrengen en Dengene zal toebrengen, Die gedachtig is aan Zijn eed, omdat Hij God is en geen mens, en Die waar maakt hetgeen door Hem

gesproken is: "Door het bloed uws verbonds heb Ik uw gebondenen uit de kuil, daar geen water in is, uitgelaten; keert weer tot de sterkte, gij gebondenen, die daar hoopt." (Zach. 9:11, 12)

Het is voorzeker een sterke vertroosting voor de Gemeente, om het tot haar bevestiging te vernemen, hoe de Heere aan Zijn eed en Zijn verbond gedachtig blijft, het te vernemen, dat de Heere Zich plechtig, ten aanhoren van de ganse hemel, voor haar God en Heere verklaard heeft, nog lang voordat zij Hem kende. En deze troost is er heden ook voor ons; en het is nog heden dezelfde troost voor alle degenen, die er naar verlangen, om in waarheid tot de Heere bekeerd te zijn; want uit de woorden van de engel vernemen zij het, dat de Heere niets in de weg staat, om hen tot Zich op te nemen. Daar Hij Zich toch voor hun God en Heere verklaart, zo staat Hem niets in de weg, en hebben zij niet anders te doen dan zich te begeven tot het middel, hetwelk de Heere verordend heeft, opdat zij tot Hem heengeleid worden; en dat middel is de prediking van des Heeren Naam, ambt en zaligheid, zoals Johannes ook gepredikt heeft: "*Zie het Lam Gods, Dat de zonde der wereld wegneemt!*"

Vernemen wij heden uit het Evangelie, van hoedanige aard het ambt van Johannes geweest is, van Johannes, die aan de Jordaan stond en allen doopte, die tot hem kwamen, en die hij naar Christus heen wees.

In nauw verband met de woorden van de engel: "En hij zal velen der kinderen Israëls bekeren tot de Heere, hun God", staan de woorden, die in onze tekst volgen: en hij zal voor Hem heengaan in de geest en de kracht van Elia, om te bekeren de harten der vaders tot de kinderen, en de ongehoorzamen tot de voorzichtigheid der rechtvaardigen, om de Heere te bereiden een toegerust volk.

Moeten velen of moet een enkele tot Christus gebracht worden, zo is het noodzakelijk, dat er iemand voor Christus uitga, die Hem de weg bereide in onze harten. Dat doet hij door de een in zak en as te werpen, en de ander, die in zak en as neerzit, te prediken: "Hef Uw hoofd omhoog, en houd op met wenen! Na mij komt Hij, ja, Hij is er reeds, de ware Heiland, Uw Trooster, onder Wiens vleugelen gij genezing hebt van al uw ziekten!"

Want waar zo'n genadeheraut optreedt, die predikt: "Christus is hier, vrees niet, gij dochter Sions, Uw God is Koning, en Uw Koning zal tot u komen, arm, en Hij is een Heiland." Daar wordt het bezwaarde hart bemoedigd, om zich niet langer te laten binden of terughouden door het "doe dat", maar om de poorten wijd open te doen, opdat zo'n Helper en Heiland tot hem inkomen dewijl het hart geholpen moet zijn. Het is echter niet onverschillig, wie het is, die voor Christus heengaat, die, voor Hem uitgaande, zich in het land der duisternis en der schaduwen des doods begeeft, om dengenen, die in de schaduw des doods en in de duisternis zitten, aan te kondigen: "Uw Licht komt!" Hier hebben wij nu een buitengewoon Profeet, van welke de engel zegt: Hij zal voor Christus heengaan, in de geest en de kracht van Elia. Johannes zal dus een man zijn als Elia. een blijde boodschap is dat voor de oude Zacharias en voor allen, die op de vertroosting Israëls wachtende waren, en daarom dag en nacht baden en zuchtten: "U zult opstaan, U zult U ontfermen over Sion; want de tijd om haar genadig te zijn, want de bestemde tijd is gekomen. Want Uw knechten hebben een welgevallen aan haar stenen, en hebben medelijden met haar gruis." (Psalm 102:14, 15)

De naam "Elia" vestigt onze aandacht allereerst op de Thisbiet, de man met de harige mantel, die, ten tijde van Israëls koning Achab, als uit de woestijn en uit de hemel te

voorschijn trad met de woorden: "Zo waarachtig als de Heere, de God Israëls, leeft, voor Wiens Aangezicht ik sta, indien deze jaren dauw of regen zijn zal, tenzij dan naar mijn woord!" (1 Kon. 17: 1) Vierhonderd-en-vijftig profeten en nog vierhonderd daarbij leerden te die tijde, dat de Baal God is.

Waarop liep hun godsdienst uit? Hierop: om teniet te maken en te verstoren alles, wat de mens in de weg staat, alleen om eigen wil en eigen kracht hoog te verheffen, eigen begeerte te kunnen doorzetten en alleen in deze wereld gelukkig te zijn. Dit verdroot Elia; hij wist, dat de Heere, de God Israëls, God is; het verdroot hem, dat de Wet van Mozes met haar inzettingen en rechten, met de gehele prediking van Christus, die tot troost van het arme en ellendige volk daarin opgesloten was, vertreden lag. Op hem was de Geest des Heeren, en in Diens macht sprak hij, staande voor een altaar, voor een offerande, welke drie malen met water geheel overgoten was en dus naar alle verstandsberekening onmogelijk branden kon: "Heere, God van Abraham, Izak en Israël! Dat het heden bekend worde, dat Gij God in Israël zijt! Antwoord mij, Heere! antwoord mij, opdat dit volk erkenne, dat Gij, o Heere, God zijt, en dat Gij hun hart tot U bekeert!" En de Heere deed naar Elia's geloof, Hij deed naar zijn gebed.

Het werd openbaar, welk offer Gode behaagde, openbaar, dat de Heere, de aan het volk beloofde Christus, God is. Het ganse volk viel op het aangezicht, en zij zeiden: "De Heere is God, de Heere is God!" De bekering was voor het ogenblik algemeen, en al was het, dat de Profeet zelf aanvankelijk geen wasdom zag, zo erkennen wij het toch aan de onder Eliza sterk bezochte Profetenschool, dat Elia aan de Heere Christus alles had wedergebracht, en dat de bloesempracht op de berg Karmel door een goede vrucht is gevolgd. (Vergelijk Kon. 18; 2 Kon. 2 en 4: 43)

De Gemeente Gods schijnt later menigmaal gezocht te hebben, dat God toch opnieuw nog eens zo'n man mocht verwekken, net zo met de Geest bekleed en met een zodanige macht optredende, gelijk eenmaal Elia; een man, die alles net zo tot de Heere zonde terugleiden, als Elia dat gedaan had; een man, in wie nogmaals deze begeerte leefde: "opdat dit volk wete, dat Gij, o Heere, God zijt, en Gij hun hart tot U bekeert."

Daarom antwoordde de Heere op zo'n zuchten, vijfhonderd jaren na Elia, door de mond van Zijn Profeet Maleáchi: "Ziet, Ik zend ulieden de Profeet Elia, eer dat die grote en die vreselijke dag des Heeren komen zal; en hij zal het hart der vaders bekeerden tot de kinderen, en het hart der kinderen tot hun vaders." (Mal. 4: 5, 6)

Vierhonderd jaren, nadat deze belofte door Maleáchi gegeven was, werd zij vervuld. Johannes was de zo vurig begeerde man, die, hoewel op een andere wijze, nochtans optrad, gelijk eens Elia de Thisbiet, en daarom door de Profeet "Elia" genaamd werd. Dat hij Elia niet was, heeft hijzelf gezegd; immers toen de schriftgeleerden en Farizeeën hem vraagden: "Bent u Elia?" zeide hij: "Nee." Maar voor de Heere was hij juist een man als Elia, want immers hij was net zo met de Geest en met macht bekleed als Elia. Dit weten wij uit de mond van de engel. En als de Heere zegt: "Elia zal wel eerst komen en alles weer oprichten" (Matth. 17:10-13) dan ziet Hij daarbij op Zichzelf, namelijk in zover, dat Hij geen ander getuigenis bracht, dan Elia gebracht had, en dat Hij door dit getuigenis hetzelfde zou werken, wat Elia bewerkt had; daarom voegt Hij er bij: "Zo zal ook de Zoon des mensen van hen lijden."

Dat de voorzegging van Maleáchi aan welke het gerucht onder het volk van een toekomenden Elia ontleend was, van Johannes de Doper moet worden verstaan, is overigens duidelijk en klaar uit des Heeren woorden: "Ik zeg u, dat Elia nu gekomen is, en zij hebben hem niet gekend; doch zij hebben aan hem gedaan al wat zij hebben

gewild", en uit de bijvoeding: "Toen verstonden de discipelen, dat Hij hun van Johannes de Doper gesproken had."

Johannes zelf heeft het weliswaar van zich niet kunnen begrijpen, dat er in hem een Elia stak, niettemin heeft God er wel voor gezorgd, dat hij zowel uiterlijk als innerlijk met Elia overeenkwam; want dewijl hij in de woestijn verblijven moest, daarheen gedreven door de Geest van God, gaf God hem in, een kleed te dragen, dat niet licht verslijten kon, en dit kleed vast te maken met een gordel, die duurzaam was; en zo trad hij dan op, gelijk Elia, in een haar kleed en met een lederen gordel.

Wat voor Elia de berg Karmel was, dat was voor hém de Jordaan. Hij had weliswaar geen profeten van Baal en van het bos voor zich, maar toch profeten in menigte, die des te vijandiger gezind waren, naarmate zij meer van de waarheid van Gods Woord afwisten. Maar ook hij heeft hen allen in stukken gehouwen met het scherpe zwaard, dat God in Zijn mond had gelegd, en waarmee hij de wrake Gods geoefend heeft.

Hij hieuw alle Sadduceeën en Farizeeën in stukken met zijn: "Gij adderengebroadsel! wie heeft U aangewezen te vlieden van de toekomenden toorn?" En gelijk op de berg Karmel al het volk zeide: "De Heere is God! de Heere is God!"

Zo ging tot hem uit de stad Jeruzalem en het ganse Joodse land en het gehele land rondom de Jordaan, en lieten zich van hem dopen in de Jordaan, belijdende hun zonden (Matth. 3:5 en 6).

Dat was de bekering van de harten der vaders tot de kinderen, namelijk van die vaders, welke stijf en krom waren geworden in hun oude verkeerde wegen en in de zonden der eigengerechtigheid. Deze vaders, die nu zolang gewandeld hadden op zulke wegen, wegen ener eigengewerkte en ingebeelde bekering, - op een weg, die iemand recht schijnt te zijn, maar het laatste van die Zijn wegen des doods, werden op eens tot kinderen, toen zij Johannes hoorden.

Zij beleden hun zonden, zij beleden het van harte, dat zij tot dusverre op een weg geweest waren, op welke zij zich de hemel nabij hadden gedroomd, op welke zij echter zonder Wet hadden geleefd; zij beleden, dat zij zich in het verborgen en ook wel zo, dat het tot uitbarsting kwam, aan allerlei ongerechtigheid hadden overgegeven en daarbij het geweten in slaap hadden gewiegd met een dromen van genade, van vroomheid en van een ijver voor God.

Nadat zij Johannes gehoord hadden, hadden zij niets meer; zij stonden naakt, evenals Adam; de vijgenbladeren waren hun ontvallen. Maar toen zij, naakt en sidderend, uit de wateren, waarin de oude Adam met zijn goddeloze vroomheid onderging, weer te voorschijn kwamen, vernamen zij de belofte van het Vrouwenzaad, de prediking: "Zie het Lam Gods!" O hoe verblijd waren zij, dat God Zelf hun de rokken van vellen aantrok! hoe was hun hart gekeerd tot de kinderen, die de Hoge priester naar de ordening van Melchizédek geboren waren, gelijk de dauw uit de baarmoeder des dageraads. (Psalm 110: 3) Hun hart was gekeerd tot het jonge volk, van hetwelk zij tot dusver meenden, dat het van de Wet niets wist. Hoe hadden zij nu op eenmaal geleerd, met hen te zingen: "Ik ben zeer vrolijk in de Heere, mijn ziel verheugt zich in Mijn God, want Hij heeft mij bekleed met de klederen des heils, de mantel der gerechtigheid heeft Hij mij omgedaan." (Jesaja 61:10) Nu verstonden zij, wat het betekent en hoe het toegaat, wat wij lezen in Psalm 26: 6: "Ik was mijn handen in onschuld, en ik ga rondom Uw altaar, o Heere!"

O, hoe zoet is toch de kracht des Heeren! Welk een genade, om op de vraag: "Hoe hebt U een goed geweten?" met blijmoedigheid voor God te kunnen antwoorden: "Ik heb een goed geweten door de opstanding van Jezus Christus uit de doden." Welk een

weldaad, van uit de hemel vervuld te zijn met vrucht des Geestes en door Heiligen Geest verzekerd te wezen, dat men geen Wet tegen zich heeft! Dat is de vrucht van die leer, welke de mens naakt uitkleedt, opdat hij niet meer met schorten van vijgenboombladeren, die hij zichzelf gemaakt heeft, bedekt zij, maar door God Zelf bekleed zij met de genade. Daar zijn de harten der vaders tot de kinderen bekeerd; daar woont liefde en eendracht; daar is men eensgezind tezamen; daar lopen de koe en de berin, het lam en de wolf vreedzaam in één weide; en dat is niet de enige vrucht, maar het gaat daar ook zo toe, als de Apostel Paulus getuigt: "Wij werpen temeer de overleggingen en alle hoogte, die zich verheft tegen de kennis Gods, en leiden alle gedachten gevangen tot de gehoorzaamheid van Christus." (2 Kor. 10: 5)

Daarom laat de engel er weldra op volgen: *En hij zal bekeren de ongehoorzamen (ongelovigen) tot de voorzichtigheid der rechtvaardigen.* Met deze woorden geeft de engel ons de betekenis van de profetische woorden te verstaan: *en het hart der kinderen tot hun vaders.*

Er zijn kinderen Gods, van welke de Schrift aldus getuigt: "Hij heeft het tegen Hem verdorven, het zijn Zijn kinderen niet, de schandvlek is hun; het is een verkeerd en verdraaid geslacht. Zult gij dit de Heere vergelden, gij dwaas en onwijs volk? Is Hij niet uw Vader, Die u verkregen, Die u gemaakt en u bevestigd heeft?" (Deut. 32: 5, 6) Deze heten hier ongelovigen, ongehoorzamen, wederstrevenden, die zich niet willen laten overreden. Zullen zodanigen ook nog terecht gebracht worden? Wij behoeven hier niet te antwoorden: "Heere, Gij weet het." De engel zegt: Ja."

Hier mag het wel heten: "God heeft allen onder de ongehoorzaamheid besloten, opdat Hij hun allen zou barmhartig zijn." (Rom. 11: 32) Ja, ook de afvalligen, de wederhorigen, zullen deel hebben aan Zijn genade. (Psalm 68: 19) De Heere weet hen wel onder de roede te brengen en in de banden des verbonds te dwingen! Hij weet hen wel met Zijnen pijl te raken, met de eenvoudigheid Zijns Woords, als tussen het pantser en de gespen hunner eigen wijsheid, zodat zij bekennen moeten: Ik ben zeer verwond! Zo worden zij dan tot dwazen door het Woord des Kruises, en dan horen zij graag op eens het woord: "Wie dwaas is, die kere zich herwaarts." Daar grijpen dan tien van zulke wijze en voorzichtige mensen énen Joodse man bij de slip en zeggen: "Wij zullen met ulieden gaan, want wij hebben gehoord, dat God met ulieden is." (Zach. 8:23)

Als God een bevel geeft, zo zorgt Hij er ook voor, dat het bevel opgevolgd wordt. "Gedenk aan de dagen van ouds, merk op de jaren van elk geslacht"; wees gedachtig aan hetgeen de Heere, Uw God, gedaan heeft aan de oude vaders; "vraag uw vader, die zal het u bekend maken, uw ouden, en zij zullen het u zeggen", zo spreekt God tot de ongelovige kinderen. (Deut. 32: 7) En Hij lokt en dwingt hen door zijn leer en zijn Wet, dat zij naar de Heere vragen en naar Zijn sterkte, dat zij gedenken aan Zijn wonderen, die Hij gedaan heeft, van Zijn wondertekenen en der oordelen Zijns monds. (Psalm 105) Dat zij alles verkopen, opdat zij de parel van grote waarde in eigendom bekomen.

Wij weten het, welk een ongelovig man Paulus geweest is, voor hoe wijs en verstandig hij zich gehouden heeft, daar hij aan de voeten van een Gamaliël onderwezen was, en hoe hij later al de schatten der wijsheid, der onnaspeurlijke wijsheid Gods, alléén in Christus gevonden heeft. Daarom heeft hij ook betuigd, dat hij van niets wilde weten, dan van Christus en die gekruist. Met welk een macht des woords, der liefde en der dankbaarheid heeft hij Christus gepredikt als de Kracht Gods en de Wijsheid Gods. Met welk een kracht van overreding betuigt hij het: "Hetgeen

mij gewin was, dat heb ik om Christus' wil schade geacht. Ja gewis, ik acht ook alle dingen schade te zijn, om de uitnemendheid der kennis van Christus Jezus, mijn Heere." (Filipp. 3: 7, 8)

Zo ziet u, wat de wijsheid, de voorzichtigheid der rechtvaardigen is, namelijk: alles voor schade te rekenen, alle "roemen in het vlees" te houden voor iets, dat men van zich werpt, en met geheel zijn gemoed daarop uit te zijn, dat men Christus deelachtig en in Hem gevonden zij. En zo verstaat u tegelijk, wie de rechtvaardigen zijn, van welke de engel spreekt. Zij zijn het, die niet hebben hun eigen gerechtigheid, welke uit een wet is, maar die gerechtigheid, welke door het geloof in Christus komt, de gerechtigheid, die door God aan het geloof toegerekend wordt. Die zijn het dus, welke volgens Hebreëën, Hoofdstuk 11, door het geloof getuigenis ophangen, dat zij Gode behaagd hebben. Want Christus is de Gerechtigde der rechtvaardigen, en dit is hun wijsheid, hun voorzichtigheid, dat zij geloven en zich alleen houden aan Gods genade en Woord, al zou ook de gehele wereld, zoals ten tijde van Noach, hen "onwijzen" en "dwazen" schelden. Want volgens het woord van de engel is de gehele wereld, die het geloof niet heeft, niet anders dan een huis vol dwazen, en is alleen hij verstandig, ook alleen hij rechtvaardig voor God, die zich in de Ark der behoud, in Christus, begeeft, met alle reine en onreine dieren, welke deze Ark, naar Gods wil, in zich opneemt; immers dan drijft men op de wateren der genade, o zo zalig en o zo veilig, wanneer de zondvloed van Gods toorn losbreekt over allen, die de stem der Wijsheid niet hebben gehoorzaamd.

Zo wordt dan de Heere een toegerust volk bereid, gelijk de engel zegt: om de Heere te bereiden een toegerust volk, toegerust, om het Lam te volgen, waar Het ook heengaat; een volk vol verdraaidheid en verkeerdheid, maar het hongert en dorst naar gerechtigheid, en het kan alléén geholpen worden door hun Heere en God; een volk, als ten tijde van David, toen hij in de spelonk van Adullam vlood, een volk van allerlei mannen, die in nood en schuld, en bedroefd van hart zijn; en over welke onze Koning David Zich niet schaamt een Overste te zijn geworden, want Hij kwam wel tot het Zijne, maar de Zijnen hebben Hem niet aangenomen.

Wilt u dit volk nader kennen, wilt u weten, hoe het de Heere is toebereid geweest, wenst u een kenteken, of u tot dit volk behoort, zo neem ter harte de innerlijke en uiterlijke gesteldheid, maar ook de zaligheid van dit volk. Zo spreekt de Heilige Geest bij Mattheüs, hoofdstuk 5: "En Jezus, de schare ziende ... En Zijn mond geopend hebbende, leerde hen, zeggende: *Zalig zijn de armen van geest, want hunner is het Koninkrijk der hemelen*" en wat daar verder volgt.

Na al hetgeen u gehoord hebt, mag deze en gene onder u wel denken: "Och, mocht God ons nog eens zo'n Elia zenden!" Daarop antwoord ik: Dat behoeft Hij niet meer te doen, nadat Hij Zijn Christus verhoogd heeft tot onze getrouwe en beproefden Leraar en Profeet. "Hoor Hem", zo luidde de stem des Vaders vanuit de hemel. Johannes zelf heeft van Hem getuigd: "Die van de hemel komt is boven allen." Deze is de "Elia" bij uitnemendheid, Die alles, alles heeft terechtgebracht door Zijn dood aan het vervloekte kruishout. Aan Zijn kruis heeft Hij alle Baälspofeten, alle schriftgeleerden en Farizeeën, mitsgaders duivel en dood, en de heerschappij der zonde teniet gemaakt; en al het volk, tot hetwelk Hij, Die uit de doden is opgestaan, midden in hun ongeloof zegt: "Breng uw vinger hier, en zie Mijn voor u doorboorde handen, en breng uw hand, en steek ze in Mijn zijde, en wees niet ongelovig, maar gelovig!" Al dat volk roepe met blij gejuich: De Heere is God, de Heere is God! Mijn Heere en mijn God! Amen.

106. Lukas 1:18-25

Tekst: LUKAS 1: 18-25.

En Zacharias zeide tot de engel: ik ben oud, en mijn vrouw is verre op haar dagen gekomen. (Vs. 18) En de engel antwoordde en zeide tot hem: Ik ben Gabriël, die voor God sta, en ben uitgezonden, om tot u te spreken en gij deze dingen te verkondigen. (Vers 19) En zie, gij zult zwijgen en niet kunnen spreken tot op de dag dat deze dingen geschied zullen zijn, omdat gij mijn woorden niet geloofd hebt, welke vervuld zullen worden op hun tijd. (Vers 20) En het volk was wachtende op Zacharias, en zij waren verwonderd, dat hij zolang vertoefde in de tempel. (Vers 21) En als hij uitkwam, kon hij tot hen niet spreken; en zij bekenden, dat hij een gezicht in de tempel gezien had. En hij wenkte hun toe en bleef stom. (Vers 22) En het geschiedde, als de dagen van Zijn bediening vervuld waren, dat hij naar zijn huis ging. (Vers 23) En na die dagen werd Elisabethh, zijn vrouw, bevrucht, en zij verborg zich vijf maanden, zeggende: (Vers 24) Zo heeft mij de Heere gedaan, in de dagen, in welke Hij mij aangezien heeft, om mijn versmaadheid onder de mensen weg te nemen." (Vers 25)

De engel heeft gesproken; hij heeft zijn ganse hart, de ganse volheid der hemelse genade over een mens, een zondaar, uitgestort. "Vrees niet", zo heeft hij gezegd; "lieve ziel, vrees niet; ik kom niet, om uw zonden te verwijten; ik kom niet, om u een oordeel aan te kondigen, om u voor te houden, dat God wel Zijn reden gehad heeft, wanneer Hij u tot dusver geen vrucht heeft doen zien. De Heere is uwer gedachtig geweest; Hij heeft uw klagen, uw zuchten, uw kermen wel gehoord; uw gebed is verhoord; uw vrouw Elisabeth, ofschoon zij onvruchtbaar is, ja, zij zelf en niet een vreemde, niet een andere, zal u een zoon baren, en u zal blijdschap en verheuging zijn."

De engel heeft gesproken. Hoe liefelijk is zijn prediking geweest: de tijd is gekomen, dat God Zich zal betonen als de God Abrahams, Izaks en Jakobs. Hij komt, Hij komt, de Held uit Juda's stam. God gedenkt aan Zijnen eed. nu zal het eeuwige verbond der genade met het huis Israëls bevestigd worden door een eeuwiggeldend offer; de Borg van dit verbond staat voor de deur. Wat God gesproken heeft door de mond van alle zijn heilige Profeten, gaat in vervulling. Al wat overgebleven is zal nu weldra verlost zijn van al zijn vijanden. De ware godsdienst neemt een aanvang, waarbij alle vermoeden en belasten het op eenmaal leren, God te dienen zonder vreze al de dagen huns levens, in heiligheid en gerechtigheid, die Hem welbehaaglijk is. (Vergelijk Luc. 1: 68 v. v)

De engel heeft gesproken, en zijn hart klopte van vreugde, toen hij van Zijn hemelse harp deze tonen liet horen: De voorloper van Jezus Christus, de Elia, is er, van wie Maleáchi gesproken heeft. Hij zal voor de Heere gaan, om Hem de weg te bereiden. In zwakheid zal hij weliswaar verkeren, en alle kentekenen van deze zwakheid met zich omdragen, zijnde een Nazireeër Gods, maar Zijn woord en zijn leer zal zijn in betoning des Geestes en der kracht. (1 Kor. 2: 4) Alle dalen zullen verhoogd worden, en alle bergen en heuvelen zullen voor Hem vernederd worden, en wat krom is, dat zal voor Hem recht, en wat hobbelachtig is, dat zal tot een vallei gemaakt worden. Zo zal hij aan het arme volk Gods de kennis der zaligheid geven, ja, ook de wederstrevenden kennis der zaligheid, bestaande in de vergeving hunner zonden, door de innerlijke

bewegingen der barmhartigheid huns Gods. Want dat is de grond; door deze innerlijke bewegingen der barmhartigheid Gods bezoekt u de Opgang uit de hoogte. Hij komt uit de schoot der maagd, Hij is uit de hemel. Hij zal verschijnen ulieden, die gezeten zijt in duisternis en schaduw des doods, en Hij zal Uw voeten richten op de weg des vredes, des vredes bij God, des vredes door Hem, opdat alle treurigen Sions overgoten mogen zijn met olie der vreugde, om blijmoedig uit te roepen: "Hij is onze vrede", en daarop zich te verlaten voor de eeuwigheid.

De engel heeft gesproken; hij heeft, ter rechterzijde van het altaar des reukoffers staande, gejuicht, gejubeld, gestraald van Goddelijke blijdschap, dat hij verwaardigd was, de mens, de verloren' mens, zo'n zaligheid aan te kondigen, en de laatste tonen van Zijn harp: "voorzichtigheid der rechtvaardigen" "den Heere een toegerust volk' smolten samen met de eerste toon: "Vrees niet."

En nu de mens! Niet de onbekeerde, maar de uit God geborene, niet de mens, die van de wegen en de waarheid Gods geen kennis heeft, maar degene, van wiens rechtvaardigheid voor God, van wiens onberispelijke wandel in al de geboden en rechten des Heeren de Schrift getuigenis aflegt, is deze van gelijke blijde gezindheid, even verheugd in God, als de engel? Toont hij zich der hemelse boodschap waardig? Valt hij op zijn aangezicht, aanbiddend, juichend, daar hij eindelijk de verhoring van Zijn gebeden niet alleen voor zichzelf, maar ook voor het overgebleven volk Gods, vernomen heeft?

Ach nee! Wij lezen: *En Zacharias zeide tot de engel: Waarbij zal ik dat weten? Want ik ben oud, en Mijn vrouw is verre op haar dagen gekomen.* Het schijnt wel alsof alleen het stomme vee, alsof alleen de vogels, ja zelfs de velden, de bomen, de bloemen het verstaan, God te loven, en alsof de mens, hij, om wie het God alleen te doen is, niets anders verstaat, dan God moeite te maken met zijn zonden en arbeid met zijn overtredingen, alsof hij slechts bekwaam is, om God in de weg te staan, om God te dwarsbomen met het "ja, maar" van zijn ongelooft.

Hoe is het mogelijk, zou men zeggen, dat, terwijl de engel aan Zacharias verschijnt, verschrikking en vreze op hem valt; en zodra hij verneemt, dat hij niet behoeft te vrezen, krijgt hij moed om aan te horen wat de engel spreekt; en zodra hij nu verneemt, dat hij de verhoring heeft van hetgeen hij zo dikwijls gebeden heeft, is op eens het ongelooft in hem gevaren Hij twijfelt er niet aan, dat de boodschap van God is, en nochtans drukt hij zich zo uit, alsof God toch geen dingen kan doen, die volgens de natuur onmogelijk zijn; en waar het woord hem genoegzaam moest zijn, daar wil hij een teken hebben, waaraan hij het weten kan. Is dat nu de man, die rechtvaardig voor God is, die onberispelijk wandelt in Gods wegen en geboden? Hoe werpt hij op eens het goede woord Gods de engel in 't aangezicht met zijn "ja, maar", met zijn bedenking: "mijn leeftijd is daartoe immers ongeschikt, dat is immers volgens de loop der natuur onmogelijk, ik ben te oud en de bodem is onvruchtbaar"

Maar laat ons onszelf doorzoeken! Wat wij voor ons hebben, heet immers "Evangelie"; zo is het dan tot troost geschreven van hen, die er sterk over worden aangevochten, dat zij in het geheel geen geloof in zich vinden, en die dit met al de vroegere wegen, met al wat zij van hun rechtvaardiging en heiliging ondervonden hebben, niet kunnen overeenbrengen, en menen, dat als het wél met hen stonde zij toch zo droog, zo ledig, zo dor, zo niet als stenen zouden neerliggen bij de rijken schat, die zij toch voorheen in de vertroosting Gods gezien hebben. Want immers hier zien zij, dat zij in het Evangelie een medegenoot hebben, die, toen het er nu om

ging, toen hij nu zijn' lang gekoesterde wens vervuld zag, in plaats van te loven, niets wist te zeggen, dan: "Waarbij zal ik dat weten? het ziet er bij mij in het geheel niet naar uit, dat zulke woorden zouden kunnen waar worden." O, hoe waar blijft de spreuk: *"Onttrekt U, Heer', het Dijne, blijft zonde en dood het mijne."*

"Rechtvaardig voor God" ja, als men dat is, zo is men het alleen voor God, voor Zijn Rechterstoel, maar bij de armen mens, die stof is, blijve de belijdenis: "Zie, ik ben in ongerechtigheid geboren." Ja, "wandelen in Gods geboden en rechten, onberispelijk", men doet het aan de hand des Geestes, omdat God Zijn woord vervult: "Ik zal U leiden, mijn oog zal op U zijn"; maar ook de allerheiligste zal uit het diepst van Zijn ziel bidden: "Zo Gij, Heere, de ongerechtigheden gadeslaat, Heere, wie zal bestaan?" Juist hij zal uit de grond des harten, ten aanhoren van allen, belijden: "Waar is de mens, die goed doet en niet zondigt?" en zal het diepst zijn ellende gevoelende zuchten: "Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezès doods?" Nee, Zacharias is niet de enige geweest, die, toen hij het volle Evangelie en de verhooring van Zijn gebed vernam, in plaats van het woord te vertrouwen, dat dierbare woord Gode in het Aangezicht wierp met zijn tegenwerping: "Waarbij zal ik dat weten? ik kan immers niets, ik heb immers niets, er is immers niets voorhanden!" Niet de enige is hij geweest, die met beide voeten in de wereld bleef steken, toen hij in lof en dank tot zijn God moest opgevaren zijn als met arendsvleugelen. Het is aller gelovigen kwaal, dat zij jegens het dierbare Woord der genade, wanneer het met de volheid van Zijn macht komt, zich dermate onverschillig gedragen, dat zij dadelijk hun "ja maar", hun tegenwerpingen bij de hand hebben, ja, hun ondank, omdat zij met hun ogen niet weggenomen zien, wat tegen de belofte schijnt in te druisen. Zo weinig kunnen de gelovigen geloven, dat zij in de dingen Gods blind zijn, en dat de Heere alleen ziet.

O hoe weinig verstaat des Heeren volk het kenmerkende wezen des geloofs! Is dat niet naar aller gelovigen ervaring, dat dood, machteloosheid, uiterste zwakheid, algeheel onvermogen, onvruchtbaarheid, kortom alle mogelijke tegenstrijdigheid aanwezig is, en dat nochtans geschieden zal, wat de Heere gezegd heeft, juist daarom, omdat Hij, de Heere, het gezegd heeft! Geeft eens goed acht op uzelf, Geliefden! U hoort het elke Zondag, elke dag des Heeren, wat de aard, wat het kenmerkende wezen des geloofs is, en evenwel, hoe ziet het er vaak bij U uit? Heeft men enige aanleiding tot klagen, dadelijk wordt er hard geklaagd, allerlei bedenkingen vloeien van de lippen, en het Woord, het dierbare Woord van "geloof in weerwil van al het tegenstrijdige", de vermaning om aan te houden bij de Troon der genade om vergeving van zonden, om uitredding, zij is vergeten. Ach, bij hoe menigeeen is het, alsof hij het niet gehoord heeft! Ik zal nu maar zwijgen van hen, die het Woord somtijds prijzen, maar niettemin hun wereldse gang blijven gaan, zoekende het hun, en niet hetgeen van Christus is, noch hetgeen van de naasten is.

Ik zou hier graag meer willen zeggen, maar ik zal geduld hebben, wetende, wat alleen levend kan maken; maar niemand misleide zichzelf, niemand wiege zichzelf in slaap, zichzelf zegenende, omdat hij het goed heeft, omdat hij zich wél bevindt. Waar leven is, daar gaat het als op de zee: menige storm verheft zich, en de hoge baren slingeren het schip naar de diepte, zodat men soms niet weet, of het weer omhoog zal komen. God neemt het nauw bij zijn uitverkorenen. "Mozes en Aäron waren onder zijn priesters, en Samuël onder de aanroepers Zijns Naams; o Heere onze God", zegt de

Gemeente, "Gij hebt hen verhoord, Gij zijt hun geweest een vergevend God, hoewel wraak doende over hun daden" (Psalm 99).

Zo waar blijft het, wat een Apostel getuigt: "Indien de rechtvaardige nauwelijks zalig wordt, waar zal de goddeloze en zondaar verschijnen?" (1 Petrus 4: 18) God handelt met de Zijnen wel niet naar hun zonden, Hij vergeldt hun niet naar hun ongerechtigheden; nochtans, die de Heere liefheeft, kastijdt Hij, en Hij geselt een iegelijke zoon, die Hij aanneemt. Het ongeloof straft God het strengst, al laat Hij ook van Zijn barmhartigheid niet af, al neemt Zijn geduld geen einde.

Wij zien dat uit het Evangelie: *De engel antwoordde, en zeide tot hem: Ik ben Gabriël, die voor God sta, en ben uitgezonden, om tot u te spreken en u deze dingen te verkondigen. En zie, gij zult zwijgen en niet kunnen spreken tot op de dag, dat deze dingen geschied zullen zijn; omdat gij mijn woorden niet geloofd hebt, welke vervuld zullen worden op hun tijd.* Eerst moet Zacharias te weten komen, wie hij voor zich heeft, en dan zijn straf ontvangen voor zijn ongeloof.

Ik ben Gabriël, sprak de engel; de enkele naam was reeds genoegzaam tot overtuiging, dat waar het genadige Woord komt, iedere tegenwerping, als: ik kan niet, ik heb niets, ik ben niets", de zwaarste zonde is. De naam "Gabriël" dient ons tot overtuiging, dat wij niet nodig hebben iets te zijn, iets te kunnen, iets te hebben, waar het Woord is, maar dat wij ons aan het Woord hebben te onderwerpen, en alles aan het Woord hebben over te laten. Gabriël is samengesteld uit het woord "El", dat is "God", en uit het hebreeuwse woord "gabar", dat is, hij gaat er geweldig overheen als een stroom, hij is sterk, hij overwint, hij heeft de overhand." En zo betekent het gehele woord: *"Mijn God is een Man, Die wat kan."*

Een heerlijke naam, genoegzaam tot overtuiging van Zacharias, die nu de man Gabriël voor zich had, van wie hij tweemaal bij de Profeet Daniël had kunnen lezen; één maal, waar hij bekend maakt, hoe de antichrist zonder hand verbroken wordt, en Christus een volkomen zegepraal behaalt (Daniël 8), en ten anderen mate, waar hij op de schuldbelijdenis van Daniël en diens gebed voor het arme volk Israël snellijk komt aangevlogen, met de woorden: "Daniël, nu ben ik uitgegaan, om U de zin te doen verstaan. In het begin uwer smekingen is het woord uitgegaan, en ik ben gekomen, om u dat te kennen te geven, want gij zijt een zeer gewenst man; versta dan dit woord en merk op dit gezicht: Zeventig weken zijn bestemd over uw volk en over uw heilige stad, om de overtreding te sluiten, en ons de zonden te verzegelen, en om de ongerechtigheid te verzoenen, en om een eeuwige gerechtigheid aan te brengen, en om het gezicht en de Profeet te verzegelen en om de heiligheid der heiligheden te zalven." (Daniël 9)

"Mijn God is een Man, Die wat kan" een heerlijke naam, genoegzaam ook ter overtuiging van ons, Geliefden! Want bedenkt het wel: hoe vast moet het voornemen bij God reeds voor de grondlegging der wereld geweest zijn, om over datgene, wat in waarheid niets kan. heen te gaan als een stroom, om het van alle kanten te bedekken, te bekleden, te overschaduwten met de ganse sterkte der macht van Zijn genade, welke Hij zou werken in Christus, dat Hij dit voornemen in de naam van een van Zijn hoogstgeplaatste engelen tot uitdrukking deed komen! Hij gaf toch aan een van Zijn eerste troongeesten een naam, die de zwakste moed moest geven, om blijmoedig uit te roepen: ik ben een held, ik vermag alle dingen! Hoe machtig draagt het bij tot bevestiging van de waarheid des Evangelies, dat het Gode behaagd heeft, de eerste grondstenen van Zijn Gemeente van uit de hemel te laten leggen door zo'n hoge

verheven engel! Want welk een heerlijke troongeest, welk een machtig heer was deze engel, die van zichzelf getuigt: "Ik ben degene, die voor God sta, dat is, in de onmiddellijke nabijheid van God.

Wat ziet zo'n engel, die in de onmiddellijke nabijheid van God staat? Hij ziet altijd het Aangezicht des hemelsen Vaders, hij ziet het Afschijnsel der heerlijkheid in dit licht, hij ziet des eeuwige Vaders eeuwige Zoon, als een mens gelijk wij, aan het kruis, nochtans opgestaan, als een geslacht Lam, nochtans de banier der overwinning omhoog dragend; en uit dit Lam en van de voeten des Troons komt voort een heldere purperode stroom, welke is "het bloed des Lams", en levend water, klaar als kristal, zich verdelende in zeven armen, die allerwege verlossing aanbrengen, en al wat dood is, wordt levend in dit water, en wat dorst heeft, moet daarvan drinken. Deze stroom is de Geest des Vaders en des Zoons. (Ezech. 47; Openb. 22) Wat ziet de engel nog meer? In de ogen des hemelsen Vaders ziet hij de kleine kinderen, ziet hij het gekrookte riet en het rokende lemmet, ziet hij al die kleinen, die in de Heere geloven.

En wat horen zijn oren? Niet alleen het eeuwig "Hallelujah!" van Adam, van Abel, van Henoch, van Noach, van Sem, Abraham, Izak en Jakob, van David, van Eva, van Sara, van Rebekka, van Rachel en Lea, van Thamar, van Rachab, van Ruth, van Bathseba, van alle sedert het begin der wereld voleindigde geesten, maar bovenal nog het bevel van God de Almachtige: Ga heen, Gabriël, daar en daar op aarde weent er een, bidt er een, worstelt er een, breng die van Mijntwege lafenis en verzachting, breng tot hem Mijn woord: Vrees niet, uw gebed is verhoord; God is een Man, Die wat kan!

Daarom zegt ook Gabriël tot Zacharias: Ik kom niet van mezelf, ik ben immers een dienaar, ik ben uitgezonden, om met u te spreken, en terwijl hij er aan toevoegt: *en u deze dingen te verkondigen*, geeft hij aan Zacharias te verstaan, wat het is, dat hij hem heeft gebracht, namelijk: een blijde boodschap, een liefelijk Evangelie.

Nadat Zacharias gehoord had, wie voor hem stond, moest hij nu ook zijn straf ontvangen, omdat hij de woorden des engels niet had geloofd; het waren immers niet de woorden van de engel, maar de woorden van God, de Heere, die de engel met zo veel blijmoedigheid aan Zacharias gebracht had. De straf schijnt vreemd te zijn; maar zij was evenredig aan de misdaad. Gods ogen zien naar het geloof. Door het geloof wordt alles ontvangen wat van de hemel op de mensen neerdaalt. Hier stiet de hemelbode, die zo verheugd was, het heil aan een ellendige te mogen verkondigen, met zijn tedere borst tegen een steen. Er bleef de engel niets over, dan die steen in de hel te slingeren, of hem allen wederstand al te snijden en hem met dubbele liefde week te maken. Het laatste was Gabriëls ambt, gelijk ook een Apostel schrijft: "naar de macht die mij de Heere gegeven heeft tot opbouwning, en niet tot nederwerping." (2 Kor. 13: 10)

Daarom sprak de engel: *Gij zult zwijgen en niet kunnen spreken*. Zo moest dan ook Zacharias later, tot roem der genade, belijden: "Niet ons, o Heere! niet ons, maar Uw Naam geef eer." "Gij zijt mij te sterk geweest en hebt overmocht."

Het was dus een wijze straf, want het tegenspreken des zondaars was gestuit, en de genade zette haar genadige wil en raad heerlijk, rustig en ongestoord door, en gaf intussen aan Zacharias er werk genoeg mee, dat zijn tong zo gebonden was. Het was ook een straf, waarin de barmhartigheid doorstraalde, want aanvechting leert op het Woord letten, en terwijl Zacharias niet spreken kon, kon hij in de Schrift de geweldige

straffen lezen, welke met name in de woestijn de ongelovige Israëlieten getroffen hadden, en elke dag in zijn binnenste het uitroepen: "Wie ben ik, en wat is mijn huis, dat U mij verschoond hebt, dat U niet ook mij hebt verdelgd van de aarde! O, het is Uw barmhartigheid alleen, dat het mij niet gegaan is als der bende van Korach, als Sodom en Gomorra!"

Zo werd hij dan, terwijl hij stom was, in de Heilige Schrift ingeleid, om overal eigen verlorenheid en daartegenover Gods barmhartigheid, genade en trouw in Zijn Christus te leren kennen, en in Hem zijn heiligheid te vinden. Het was ook geen eeuwige straf; Zacharias werd niet verworpen, het was een koninklijke straf overeenkomstig het woord: "Ik zal u met een mensenroede straffen, maar Mijn goedertierenheid zal van u niet wijken." (2 Sam. 7:14 en Psalm 89: 33) Daarom zegt de engel: tot op de dag dat deze dingen geschied zullen zijn: *mijn woorden zullen vervuld worden op hun tijd.*

Neemt deze geschiedenis en de straf ter harte, mijn Geliefden! Voorbeelden trekken. "Ik heb geloofd, daarom sprak ik; ik ben zeer bedrukt geweest", zegt David (Psalm 116: 10) Waardoor bedrukt? Door het zien van het tegenstrijdige, door de in- en uitwendige tegenstanders! Wat willen die? Dat wij ons een geloof kiezen, dat niet in overstemming met der aard en het wezen des geloofs is. Het ware geloof leeft, bloeit en heerst midden onder de vijanden, en zegt: "Nochtans!"

Het ziet niets anders dan: niets-kunnen, niets-hebben, niets-zijn en is overigens blind, ziet geen God, geen zaligheid, geen doorkomen; maar het heeft een Woord van de almachtige God, Die alleen wonderen doet. En aan dit Woord houdt het geloof zich vast, ten spijt van de eigen onbekwaamheid, ten spijt van de onvruchtbare bodem. Hoe komt men aan zo'n geloof? Men schuwe niet het bedrukt-zijn, men grijpe Christus aan bij de zoom Zijns kleeds. Men werpe zich, niet zoals men wenst te zijn, maar zoals men is, aan zijn voeten, en op grond des Woords late men het Woord niet los, maar blijve daaraan hangen.

Velen van u hebben echter tot hiertoe een gebonden tong; dat komt daaruit voort, dat het "moeten" en "kunnen" des vleses en het "zien op zonde en wet" bij hen de overhand heeft. Maar het heilige "ik moet, ik moet" des Geestes Lebbe de overhand, dan zal er wel een schreeuwen uit de diepte ontstaan, en in dit schreeuwen, terwijl men zich in de hel van Zijn verlorenheid gevoelt, zal men Hem wel vinden, Die alles vermag door Zijn genade, Hem, Die een Man, een Held is en een Helper. Heeft men deze in waarheid gevonden, zo kan men eeuwiglijk zingen van Zijn gerechtigheid.

Wee een stommen, die zulke woorden niet ter harte nemen; maar heil de stommen, welke hun zielen geen rust gunnen, totdat gekomen is, waarnaar hun ziel reikhalzend uitzielt. Komen zal het, en dan zullen zij in eeuwigheid zingen van des Heeren goedertierenheid, trouw en waarheid.

Een priester, als Zacharias moet bij het volk geliefd zijn geweest, al hebben wellicht de overige priesters hem vanwege zijn trouw en gerechtigheid gehaat.

Daarom lezen wij: *Het volk was wachtende op Zacharias, en waren verwonderd, dat hij zolang vertoefde in de tempel.* Het volk liep niet weg, zij waren over hun geliefden priester bezorgd, en zij moesten de zegen van hem ontvangen. Wat zij echter hebben wilden, konden zij op ditmaal niet ontvangen. Als hij uitkwam, kon hij tot hen niet spreken. Het woord, door de engel gesproken, was spoedig vervuld geworden. In plaats evenwel van de zegen, welke wel menigmaal aangehoord wordt, als ware die alleen maar een sluiting van de dienst, verkreeg het volk een anderen zegen: Zij bekenden (bemerkten) dat hij een gezicht in de tempel gezien had. Waaraan zij dat

bemerkt hebben, doet niets ter zake. Zo veel zij ons genoeg, dat het volk toenmaals, toen er geen Profeten meer opstonden en de verschijningen zeldzaam geworden waren, zich in de grootste spanning bevond, door de verwachting der dingen, die komen zouden.

Dat een gewichtige tijd op handen was, dat de vervulling van al de voorzeggingen niet lang meer uitblijven kon, dat leefde in alle gemoederen. Dat heeft zelfs een beroemd heidens schrijver uit die tijd moeten vermelden.

Zo werd dan het volk zelf gedreven om hier te vragen: wat moet dat betekenen? En er acht op te geven, dat dit gezicht wel met hun verwachtingen in verband moest staan. En om hen nu daarin te versterken, heeft Zacharias waarschijnlijk met zijn vinger op zijn gesloten mond en naar de hemel gewezen, want er staat: *Hij wenkte hun toe.*

Zo grijpt altijd het Woord: "God is een Man, Die wat kan, ja Hij alleen", om zich heen, en zal Zich in elke tijd van beroering wel getuigen weten te verwekken, die, als het er eindelijk is, wat van Boven af verkondigd werd, van hart zullen getuigen: *Het is de waarheid.*

Zacharias echter bleef stom. Dit geschiedde tot een krachtig bewijs, dat al wat in de tempel voorgevallen was, niet op inbeelding berustte maar dat het in waarheid gebeurd was; het geschiedde tot straf, dat hij niet geloofd had; tot bevestiging, dat het woord uit de mond van de engel Gods op Zijn bevel waarachtig komt. En kan het Woord iemand stom maken. Zo kan het ook de geslotene, ja zelfs verstorvene moeder openen, en ook de mond weer ontsluiten en de tong van de stomme losmaken, zodat zij begint te juichen vanwege de waarheid der genade en vanwege de macht des Woords. En hoe spoedig zou nu de ganse dienst van Mozes, de ganse dienst der Wet moeten verstommen voor deze Elia aan de Jordaan, voordien, in wiens naam "Johannes" het luide verkondigd werd: "de schaduwen hebben opgehouden, het juk is van de schouder verbroken, de Genade en de Waarheid zijn verschenen!

Wij vergezellen Zacharias naar huis, en besluiten onze prediking met de opmerking, dat allen van hem hebben moeten getuigen: *Hij is stom geworden.* Waar God zijn macht openbaart, daar heeft ook het spreken der mensen een einde; daar heeft de mens niets meer te zeggen, niets meer in te brengen. Wel zal hij spreken, als de Heilige Geest hem de mond opendoet, maar anders zal het bij hem waarheid worden: "Gij zult het gedachtig zijn en u schamen, en niet meer uw mond openen vanwege uw schande, wanneer Ik voor u verzoening doen zal over al hetgeen gij gedaan hebt." (Ezech. 16:63)

Op drie dingen moet ik intussen de opmerkzaamheid nog vestigen.

- Het eerste is: De eenvoudigheid van het huiselijke leven, waar Gods Geest regeert, waar man en vrouw beide rechtvaardig zijn voor God. Want zo lezen wij: En het geschiedde, als de dagen zijner bediening vervuld waren, dat hij naar zijn huis ging, en na die dagen werd Elisabeth, zijne vrouw, bevrucht. Hier zet ik voor u een gedachtenstreep! Hoort het, echtelieden, wat voor de Heilige Geest heilig is! Dat dan de vrouw zich niet verzette, in hoogmoed of eigenliefde of kwade luim, tegen des Heeren woord: "Met smarten, met smarten, zult gij kinderen baren." (Gen. 3:16), en: "uw wil zal uw man onderworpen zijn, en hij zal uw heer zijn."² En: "de man zal aan de vrouw de schuldige goedwilligheid betalen; en desgelijks ook de vrouw aan de man." (1 Kor. 7: 3) En de gehuwde man lere zijn eigen vrouw lief te

² Naar de Hoogduitse overzetting: Genesis 3:16b, waar de Statenvertaling heeft: "Tot uw man zal uw begeerte zijn, en hij zal over u heerschappij hebben." In ons Huwelijksformulier vinden wij nog deze oude vertaling.

hebben, gelijk ook Christus de Gemeente lief gehad heeft en zoeken hulp bij de genade, waar ook hij verkeerd is. En der vrouw of de man, die deze woorden niet gehoorzaam is, zeg niet ik, maar zegt de Heere, dat hun geloof hen niet beveiligen zal op de grote dag, als er zal rekenschap gegeven worden.

- Ten tweede heb ik op te merken: dat Elisabeth, toen zij in blijde verwachting was, zich niet vijf maanden heeft verborgen gehouden, omdat zij zich schaamde, maar God gaf het haar in het hart. Het ging daarmee, als bij de bouw van onze kerk, welker eerste steen verschenen Maandagochtend werd gelegd. Daar waren slechts weinigen bij tegenwoordig, - als werd een van slechts weinige vrienden begeleid stoffelijk overschot ter aarde besteld; - want dat is des Heiligen Geestes welgevallen: al wat Hij doet niet uit te bazuinen in de wereld Hij werkt alles in stilte, totdat het aan de dag moet komen; en als het dan aan de dag komen moet, dan is Christus de Eerste, voor wie de vrucht in 's moeders lichaam opspringt. Overall schiet de mens er bij in met zijn aanmatiging, dat hij God zoekt, dat hij op zijn zaligheid uit is, dat hij de wil van God wil! God is de Eerste, Hij ook de Laatste. Hij alleen geeft.
- Mijn derde opmerking is deze: Wij zien, waar het Elisabeth om te doen is geweest. Zij leed smaadheid van de mensen; nu dankt zij God, dat God deze smaad onder de mensen van haar afgenomen heeft. Heeft zij dan eigen eer onder de mensen gezocht? Waarlijk niet een voor God rechtvaardige vrouw, een vrouw, die in Gods geboden wandelt, zoekt Gods eer, Gods Naam. Maar Gods eer en Naam werden in haar miskend, en zo had zij dan veel vriendinnen en buren, die uit de hoogte op haar neerzagen, en voor haar waren, wat Jobs vrienden voor Job waren, wat Peninna voor Hanna was. Dewijl het haar dan om Gods eer, Naam en waarheid ging, dankt zij nu God, dat Hij haar zo genadig geweest is. O, dat tot hun troost dit opmerken allen, ween het om Gods waarheid, eer en Naam gaat, en die deswege miskend worden; dat zij in deze vrouw, wier naam was: "Mijn God is mijn rust", een voorbeeld zien, dat God de Heere ten laatste toch genade en ere geeft aan degenen, die op Hem vertrouwen; dan zijn de hoogmoedigen gevallen en zijn niet meer, en de zachtmoedigen, de ellendigen en verootmoedigden Gods bezitten het aardrijk. Amen.

107. Psalm 22:27

Deze leerrede is gehouden te Elberfeld op 24 December 1848, 's voormiddags, voor de viering van het Heilig Avondmaal Gezongen: Lied 11: 2 en 3 (zie III. Deel blz. 274); Psalm 107: 5 (of: Lied 3: 1 en 2, zie II. Deel blz. 493 en III. Deel blz. 81); Psalm 86: 1 en 2; Psalm 116; Lied 48:10 (zie IV. Deel blz. 105). Deze leerrede verschenen in het Hoogduits 1893 in "Licht und Recht", 6. Heft, 3. Predigt. In het Nederduits vertaald ziet zij voor 't eerst in deze Verzameling Leerredenen het licht. - Des avonds was er geen samenkomst der Gemeente.

God zij ulieden genadig, mijn geliefde Broeders en Zusters! Waar ik U hier geschaard zie rondom de Dis, die de Heere ons toegericht heeft in het aangezicht van al de vijanden van onze zielen, begroet ik uw de Apostolische woorden: *"Ziet, hoe grote liefde de Vader ons gegeven heeft."* Hij toch heeft Zijn eigen Zoon niet gespaard, maar heeft Hem voor ons vloek- en doemwaardige zondaars overgegeven!

De Heere Jezus zij met Uw geest, waar U hier tezamen zijt, om aan Zijn bruiloftsmaal te smaken, dat Hij goedertieren is en vriendelijk. Ja, goedertieren en vriendelijk is Hij, en al wat aan Hem is, is liefelijk en zeer begeerlijk. Daarom luidt ook Zijn woord zo liefelijk: "Wendt U naar Mij toe, wordt behouden, alle U einden der aarde; want Ik ben God en niemand meer; Ik heb gezworen bij Mijzelf, daar is een woord van Mezelf, der gerechtigheid uit Mijn mond gegaan, en het zal niet wederkeren: dat Mij alle knie zal gebogen worden, alle tong Mij zal zweren. Men zal van Mij zeggen: Gewis in de Heere zijn gerechtigheden en sterkte." (Jesaja 45: 22 24) Zulken zullen ook tot Hem komen en: "Wie tot Mij komt", zegt Hij, "dien zal Ik geenszins uitwerpen" (Joh. 6:37).

O, hoe vriendelijk is zijn nodiging: "Komt herwaarts tot Mij, allen, die vermoeid en belast zijt, en Ik zal U rust geven. Neemt Mijn Juk op u, en leert van Mij, dat Ik zachtmoedig ben en nederig van hart; en gij zult rust vinden voor uw zielen" (Matth. 11: 28, 29) O, hoe goedertieren is Hij, Die van de heggen en hoeken der wegen de mensen als gasten wil opnemen aan de bruiloft, die de Vader Hem bereid heeft; hij schaamt Zich niet een arm bedelaarsvolk. Die de Vader Hem gegeven heeft, zullen zijn lieve Bruid zijn. Het gekrookte riet zal Hij niet verbreken, de rokende vlaswiek zal Hij niet uitblussen. Het arme zondarenvolk, dat Hij Zich door Zijn dood verkregen heeft, zal eeuwig Zijn eigendom blijven. Zij zullen alles om niet hebben, ook het bruiloftskleed.

Doe Mij aan, zo is Zijn woord, dan bent u bedekt. Laat Mijn genade u genoeg zijn, want Mijn kracht wordt in zwakheid volbracht. Zijn bruid zal geenszins krank zijn, het zij dan *dat zij krank is van liefde*. Zij zal geen zielenhonger of kommer hebben, haar hart zal leven. Dat is Zijn wil, dat het koninklijke bevel van Zijn genade. Daarvan willen wij spreken, en door dit bevel bemoedigd, komen wij aan Zijn Dis, opdat wij gesterkt en geworteld mogen worden in Hem, Die de spijze van onze zielen zijn wil. Zo luidt onzes Heeren Jezus' woord, dat u vindt in onze

Tekst: PSALM 22:27.

"De zachtmoedigen zullen eten en verzadigd worden, zij zullen de Heere prijzen, die Hem zoeken, ulieder hart zal in eeuwigheid leven.

LUTHER heeft vertaald: *"Mijn kracht is in de zwakken machtig"*.

Terwijl wij ons gereedmaken, om aan de Dis des Heeren aan te zitten, hebben wij een Psalm voor ons, alleszins gepast, om daarmee de dood onzes Heeren te verkondigen, zoals de Apostel dit aan ons bevolen heeft, zeggende: "Zo dikwijls als gij dit brood zult eten en deze drinkbeker zult drinken, zo verkondigt de dood des Heeren, totdat Hij komt." (1 Kor. 11:26)

Welk een ontzaglijk lijdén wij onze Heere met onze zonden en met onze afval van God veroorzaakt hebben, dat is duidelijk genoeg uitgesproken in zijn klachten: "Zij hebben Mijn handen en Mijn voeten doordraven"; "Ik ben een worm en geen man, een smaad van mensen en veracht van het volk; allen, die Mij zien, bespotten Mij, zij steken de lip uit, zij schudden het hoofd"; "Zij delen Mijn klederen onder zich en werpen het lot over Mijn gewaad"; "Mijn kracht is verdroogd als een potscherf, en Mijn tong kleeft aan Mijn gehemelte, en Gij legt Mij in het stof des doods"; "Mijn God, mijn God, waarom hebt U Mij verlaten."

Vernemen wij zo enerzijds uit deze Psalm des Heeren ontzaglijk lijdén, Zijn smart, Zijn angst en wenen, er waait ons arme zondaren, die bij de aanblik van zo'n lijdenden Heiland zouden vergaan, zijn geweldige lief de jegens ons in het verslagen hart. Te midden van Zijn smarten en helse benauwdheid, die Hij om onzentwil lijdt, heeft Hij Zich met Zijn gebed, met zijn vrijwillige gehoorzaamheid tot in de dood, met Zijn geloof en het vasthouden aan Zijn God door alle vloeden des toorns, door onze verdoemenis doorgeworsteld; en op grond van de eeuwige gerechtigheid, die Hij voor ons aanbrengt, grijpt Hij aan de eeuwige liefde en genegenheid Zijns Vaders tot ons, verkwikt Zichzelf aan Gods raad en voornemen, om het verlorene zalig te maken. Wat Hij de Vader beloofd heeft, om na zijn verlossing Zijns Vaders naam te vertellen aan de broederen, die Hem van de Vader gegeven zijn, dat neemt Hij op Zich om te volbrengen. Een grote schare ziet Hij voor Zich, de arbeid van Zijn ziel, een grote Gemeente, en voor Hém zijn zij alreeds verlost uit 's duivels muil en uit de kaken des doods. En alhoewel Hij nog van alles is ontbloot, alhoewel Hij daar hangt als een worm en geen man, spreekt Hij het uit als Koning: "De zachtmoedigen de ellendigen zullen eten en verzadigd worden, zij zullen de Heere prijzen, die Hem zoeken; ulieder hart zal in eeuwigheid leven."

Dat is een koninklijke genadige wil van onze dierbare Heiland, een rijksbevel, waaraan geen duivel iets zal in de weg leggen! Onze Heere is Zelf een arme en ellendige voor ons geweest. Zelf heeft Hij naar Zijn God gevraagd. Dat spreekt Hij uit in het 25ste vers: "Want Hij" Hij bedoelt Zijn Vader en God "heeft niet veracht noch verfoeid de verdrukking des verdrukten, noch Zijn Aangezicht voor Hem verborgen; maar Hij heeft gehoord, als Die tot Hem riep." Daarom betuigt ook een Apostel: "Wij hebben geen Hogepriester, Die niet kan medelijden met onze zwakheden, maar Die in alle dingen, gelijk als wij, is verzocht geweest" en wederom: "Hij moest in alles de broederen gelijk worden, opdat Hij een barmhartig en een getrouw Hogepriester zou zijn in de dingen, die bij God te doen waren, om de zonden des volks te verzoenen; want in hetgeen Hijzelf, verzocht zijnde, geleden heeft, kan Hij dengenen, die verzocht worden, te hulp komen." (Hebr. 4:15 en 2:17, 18) En in de 69ste Psalm, in vers 30, vernemen wij van onze Heere: "Doch Ik ben ellendig en in smart." Maar als er van Hem geschreven staat, dat Hij in de dagen Zijns vleses gebeden en smekingen met sterke roeping en tranen geofferd heeft tot Dengene, Die Hem uit de dood verlossen kon (Hebr. 5: 7), dan weten wij het, dat Hij dat alles niet voor Zichzelf heeft doorgemaakt, Hij het onschuldige en vlekkeloze Lam, maar alles ter eer des Vaders en

ter zaligheid van Zijn Gemeente. Omdat Hij echter door Zijn lijden, door zijn armoede, door zijn verdrukking, door zijn gehoorzaamheid en Zijn vrijwillige dood Zijn Vader de eer had wedergegeven, de eeuwige gerechtigheid had aangebracht, omdat het voornemen des Vaders door zijn doorboorde hand was uitgevoerd geworden en Hij Zich nu als de Erfgenaam en Bezitter aller dingen kon beschouwen, en omdat Hij wist, dat het des Vaders welbehagen was, dat door Hem, mét en in Hem, Zijn Gemeente alles hebben zou, wat maar van eeuwige zaligheid denkbaar is, - daarom is Hij, hangende aan Zijn kruis, te midden van Zijn ellende en verdrukking, die Hij als Borg en Plaatsbekleder der Gemeente ondergaat, de overwinning voor ogen hebbende, aan Zijne Gemeente gedachtig. Hij noemt haar naar de toestand, waarin zij zich op aarde bevindt. Hij heet hen "zachtmoedigen", dat is "ellendigen", en: "die de Heere zoeken."

Wat zijn wij voor mensen, wij, die tot de Dis des Heeren willen gaan? Hier hebben wij onszelf te beproeven. U weet het, wie hier de Gastheer is, en ook welke spijze Hij te eten, welke drank Hij te drinken geeft. Van Hem zegt een Profeet: *Een Kind is ons geboren, een Zoon is ons gegeven; Hij draagt de tekenen der heerschappij der genade op Zijn schouder, en men noemt Zijn Naam: Wonderlijk, Raad, Sterke God, Vader der eeuwigheid*, want alles bestaat in en door Hem, *Vredevorst*. Zijn Naam is: Immanuel *God met ons*. Zijn Naam is: Jezus, Zaligmaker, een Heer, Die ruimte maakt, en Die zegt: Er is nog ruimte, nog plaats.

De spijs en de drank is Zijn Eigen lichaam en Zijn eigen hartebloed. Want het heeft Hem behaagd ons niet alleen het leven te geven en de overvloed in Zich door Zijn woord en Zijn Geest, Hij wil ons, zoals Hij het verordineerd heeft in de nacht Zijns doods, ook onderpanden er van geven en gewisse waartekenen, dat het eeuwige leven in Hem bij de Vader verzekerd blijft, dat de schuld eens is afbetaald, en de vergeving der zonden in Zijn bloed klem niet berouwt. Maar Hij wil "ellendigen" tot gasten hebben en zulke die "den Heere zoeken", die naar Hem vragen.

Wie nu een vrouw getrouwd heeft of een huis gebouwd, of een akker gekocht en een jok ossen, die mag gaan en ze bezien. Wie verzadigd is en spijze genoeg heeft te eten, wie de dood niet zit in de leden, voor die kan deze Tafel geen lust zijn. Wie hier nog iemand kent ellendiger, dan hijzelf is, of die zich met zijnen broeder, tegen welke hij onrechtvaardig geweest is, niet heeft verzoend, die zie voor zich toe!

- Ellendigen zijn zulken, die zich niet verheffen op voorrechten des vleses, op vergankelijke dingen of op eigen wijsheid, gerechtigheid en sterkte, maar die dit alles graag laten varen, zij hongeren en dorsten naar die gerechtigheid, welke toegerekend wordt dengenen, die in Jezus Christus geloven. En Die de Heere zoeken, vragen naar God, zoeken Zijn Aangezicht, het Koninkrijk van Zijn genade en deszelfs gerechtigheid.
- Ellendigen zijn de geestelijk kreupelen, lammen, blinden, doodarmen, wie 't een feest is, dat zij eens vlees te eten en wijn te drinken krijgen. En die de Heere zoeken zijn zulke die het leven niet kunnen vinden in eigen hand, maar die zich gelukkig zouden achten, wanneer zij de Heere vinden mochten; zij zoeken Hem overal, en weten ten laatste niet meer, waar zij het moeten zoeken.
- De ellendigen gevoelen zich verdrukt, in de engte gedreven, in een hoek geschoven; zij kunnen volstrekt niet meer voorwaarts; niets gelukt hun. De grote Ontfermer alleen kan hun nog helpen, er is anders geen raad voor hen; zij zijn verbroken en verbrijzeld, zij zijn als een dood aas. Die naar de Heere vragen of Hem zoeken, die is het in het hart, als wilden zij ver weglopen; want zij menen dat

een zo heilig Heer Zich met een zo gans goddeloze ziel onmogelijk zal kunnen verenigen. Deze nu zullen de liefde des Vaders smaken en de genade van Jezus.

Van Zijn lichaam zegt Hij: "dat is voor u gebroken"; van Zijn bloed: "dat is voor u vergoten en voor velen, die zo zijn als U!" Neemt, eet! drinkt allen! O alle gij dorstigen, komt tot de wateren, en U, die geen geld hebt, komt, koopt en eet; komt en koopt zonder geld en zonder prijs beide, wijn en melk!

De ellendigen zullen eten, en die de Heere zoeken zullen Hem prijzen. Daar hebt u ellendigen, en gij die de Heere zoekt, het woord van uw Koning Jezus, het Rijksbevel. Onze Heere wil hongerige gasten hebben, die lang niets gekregen hebben, wat hun zo gesmaakt heeft; gasten met een geheel lege maag.

Daarom zegt Hij, *dat zij eten zullen.* Daarenboven wil Hij blijde en vrolijke gasten hebben. Zij zullen in de honger en kommer hunner zielen ervaren, welke kracht er in deze spijze en in deze wijn is, dat zij in kracht hun weg lopen en niet moede worden, dat zij springen als een hert, dat hun ogen verlicht worden van de hemelse versterking, al blinken ook daarin als grote parels de tranen van innige dank.

Wanneer de Heere zegt: *de ellendigen zullen eten*, dan geeft Hij wel te verstaan, dat in Hem een volheid is tegen de honger en kommer hunner zielen. Zo wil Hij, dat u, die uzelf geheel en al ellendig voelt, Hem geheel geniet, dat u Hem eigent, en wel geheel, met al, wat Hij voor u is, als uw Leraar, Hogepriester en Koning, als uw Bruidegom, als de Oorzaak uwer zaligheid. U zult vervuld worden van de vertroosting des Heiligen Geestes. U zult eeuwige vrede hebben. Alle vloek en toorn zullen een einde hebben, mitsgaders alle onvrede. Bekrachtigd zult gij worden met de macht van Zijn sterkte, bekrachtigd in de liefde, in het geloof, in de hoop. U zult het proeven en smaken, dat de God en Vader van onze Heere Jezus Christus uw God en genadige Vader zijn wil; daarvan zult u de volle troost en de gewisheid hebben in de Heilige Geest. U zult het proeven en smaken, dat Hij onze overtredingen genadig is en aan onze zonden niet meer wil gedenken. U zult het met alle heiligen verstaan, welke de lengte en breedte en hoogte en diepte is der liefde van Christus. U zult het volkomen erkennen, dat u in Christus gerechtigheid hebt en sterkte, en dat Hij uw gerechtigheid voor God is, Hij de getrouwe Borg van een eeuwig verbond. Zo zult u eten, dat zal de duivel, dat zullen alle zonden en misdaden u niet beletten; dat zal het dwingen der wet, dat zullen vlees en bloed, het versaagde hart, het beschuldigend geweten u niet roven. Die allen zullen de schotel met Zijn lichaam, de drinkbeker met Zijn bloed niet van voor uw ogen en niet uit uw handen wegnemen.

Zij zullen eten, zo spreekt onze Gastheer, wat ook de boze duivel daartegen hebben mag, en niet weinig zullen zij eten, niet maar een stukje, niet een kruimpje, niet een druppel, al ware het, dat zij ook met het weinige, omdat het van Mij komt, zouden willen tevreden zijn, nee, nee! . . . En nu, allen, die ellendig zijt, schouwt hierin uws Konings mild, vrijgevig hart: zij zullen eten en verzadigd worden. Zij zullen niet geplaagd worden met een weinigje. Spijze heb Ik genoeg laten opzetten, en ook van Mijn wijn is er overvloed. De smart, die zij gevoelen vanwege hun zonden, zal niet maar ten dele, maar geheel gestild zijn. Zij zullen ervaren, dat geen enkele zonde is overgebleven, waarvoor Ik niet zou hebben betaald, dat Ik alle hun zonden achter Mijn rug heb geworpen, dat Ik hen voor eeuwig en volkomen liefheb, dat Ik gans en al hun volkomen Heiland ben. Zij zullen zich in Mij "voleindigd" kunnen noemen, zullen in alle opzichten tevreden gemaakt zijn, zodat zij vrolijk zijn en alle hun beenderen groenen (Jesaja 66: 14) vanwege de maaltijd, waaraan Ik hen heb vergast.

En U, die naar de Heere vraagt, die Hem zoekt, die met Maria Magdalena vertoeft als bij een ledig graf, en weent en klaagt: "ik weet niet, waar zij mijn Heere gelegd hebben", er is weliswaar voor u in de wereld ten enenmale geen steun, geen hulp, geen uitzicht, geen macht, in tegendeel angst, en in uzelf vindt u niets dan zonde.

Waar u echter noch in u, noch bij of aan u iets vindt, en alom nachtelijk duister, vreze en beven zich om u legert, daar verneemt uws Heeren woord: "Gij zullen Hem prijzen." Daarom spreekt aldus: Heere, U hebt bevel gegeven: "Zoekt Mijn Aangezicht!" Ik zoek Uw Aangezicht, o Heere; buiten U kan ik niet leven. Zoek U mij; ik ben als een verloren en dwalend schaap, maar mijn hart is genegen tot Uw geboden, die heb ik niet vergeten; verblijd U mij met Uw genade, met de verlossing Uws Aangezichts; laat Uw Aangezicht over mij lichten, troost mij weder; laat mijn ziel leven, en zij zal U loven!

Onze dierbare Heiland staat op een goede grond en bodem, om deze belofte te kunnen geven: "*Gij zullen Hem prijzen, die de Heere zoeken.*" Want Hij is de Weg; en door Hem, door Zijn bloed heeft Hij de toegang geopend tot de troon der genade. Hij verzekert er u van, dat u, met Hem ingaande, het Aangezicht van een genadig Vader vinden zult, u, die meent voor eeuwig van Zijn Aangezicht verstoten te zullen zijn. Omdat Hij een volkomen rantsoen voor u heeft betaald, omdat Hij verzoening voor u heeft gevonden, omdat Hij een eeuwig geldende gerechtigheid heeft aangebracht, al de toorn van u weggenomen, de Wet voor u vervuld, uw zonden gedragen en vrede gemaakt heeft door het bloed Zijns kruises, zult u in Zijn genade de liefde des Vaders jegens u waarnemen, dat u door de vertroosting des Heiligen Geestes daarvan zult verzekerd en daarin bevestigd worden, dat de God en Vader van onze Heere Jezus Christus om Zijntwil uw Vader en uw God zijn wil, is en eeuwig blijven zal, en ulieden zijn kinderen.

Zo zal dan uw hart voor eeuwig tevreden gemaakt zijn over uw zoeken, dat u gevonden hebt wat u niet hebt gedacht, ja meer dan u gedacht hadt, namelijk een geopend Vaderhart, een open troon der genade, een open hemel, vergeving van zonden, eeuwig leven en zaligheid. Om daarvan u gewis te maken, om u te versterken naar de inwendige mens, om Uw zwakke geloof te ondersteunen, de hoop op God, die niet beschaamt, in u wakker te maken, de liefde van God in Uw hart uit te storten en u met de hemelse, verborgen kracht van Zijn spijze toe te rusten tegen dood, zonde en nood, tegen allerlei aanhechting, ook een onderpand u te geven van uw zalige opstanding, zie, daartoe heeft onze Gastheer Zijn Dis laten toerichten.

En zo moet u niet aan de uiterlijke tekenen blijven hangen, maar het met uw harten voor gewis en zeker houden, dat Hij zo waarachtig van Zijn Troon met Zijn voor ons gekruisigd lichaam en Zijn voor ons vergoten bloed uw hongerige en naar de Heere zoekende zielen spijzigt en laaft, als u de daartoe van de Heere verordende middelen, brood en wijn, uit de hand zijn dienaars ontvangt.

Waar wij echter hier zo'n genadig, vrijgevig, mild en koninklijk Gastheer voor ons hebben, en zo'n reine, voor een zalige eeuwigheid ons voedende, leven gevende en allen geestelijke wasdom schenkende spijze toegediend krijgen, en een drank ons wordt ingeschonken, die alle verlorenheid en bitterheid der ziel verdrijft, die ons in God doet verheugd zijn en blijde en vrolijk maakt, waar wij een zo heerlijk zoet

hemelbrood en zo'n verkwikkend druivensap van Zijn goedertierenheid ontvangen en dat alles om niet en zonder onze verdienste, want wat hebben wij anders verdiend dan de doodden laat ons daar in onze harten met blijdschap uitroepen: Onze Koning zal lieven en Hij zal leven, Die ons rebellen zulke hoge genade bewezen en uit vrije ontferming ons leven van het verderf verlost heeft, Die ons van al onze bloedrode zonden wast, dat wij wit worden als sneeuw, Die ons hoofd, dat door allerlei droefenis bezwaard is, opricht en met vreugdeolie zalft! Want dat roept Hij ons toe, dat roept Hij u ellendigen toe en u, die de Heere zoekt: *ulieder hart zal in eeuwigheid leven!*

Nee, Hij heeft niet vergeefs geklaagd: "Mijn hart is als was, het is gesmolten in het midden Mijns ingewands." (Psalm 22: 15) Hij wil zijn loon ervoor hebben, dat Hij heeft moeten klagen "Mijn hart heeft Mij verlaten." Onze Goël aan het kruis ziet Zijn overwinning, die Hij voor Zijn ellendigen verworven heeft. De treurigen Sions, de gevangenen, de gebondenen, de verdrukten, de noodlijdenden, en zij, die maar dan gelukkig kunnen zijn, als zij de Heere gevonden hebben, zullen zich verheugen, zij zullen allen heilig lachen, dat hun nood en strijd een einde hebben, dat zij van de Heere dubbel ontvangen hebben.

"Ik heb," wil dus de Heere zeggen, "alles voor U verworven, alle schatten en rijkdommen der genade, en die zult u allen met Mij erven; u zult alles hebben, wat Ik heb; u bent Mijn broeders; Ik wil Mij u niet schamen, voor de ganse hel niet; Ik ben uw Heiland, Ik zal uw zaak voleinden. Daarom zijt niet bevreesd, en laat uw harten niet bezwaard worden door de vijanden uwer ziel en door hun toorn en hun woeden. U zult goedsmoeds zijn, in geen geval de moed verliezen, het ga zo het ga. De voorsmaak, die u aan Mijn Tafel hebben zult van uw eeuwige heerlijkheid bij Mij, zal u een bewijs zijn, dat daarboven de vreugde eerst recht een aanvang nemen zal. Eeuwiglijk zal uw hart leven. Uw vreugde, die u in Mij hebt, zal niemand van u nemen. Terwijl ik u wéldoe aan Mijn Tafel, hebt u daaraan een onderpand, dat Ik u niet voor ellendigen houd, maar voor Mijn heerlijken en heiligen (Psalm 16:3), en dat Ik Mij graag laat vinden van degenen, die Mij zoeken. In Mijn liefde leve uw hart eeuwiglijk; eeuwiglijk in Mijn woord: "van eeuwigheid heb Ik U liefgehad"; "Ik zal U Mij ondertrouwen in eeuwigheid."

De Gastheer begeeft Zich aan de Tafel. Daarom u ellendigen en gij, die de Heere zoekt, laat u niet terughouden door duivel, zonden, wet en een beschuldigend geweten. Wie de genade behoeft, die kome; moge het ook bij hem zijn, als ware hij een steen of een blok. De goede voornemens laat blijven in de banken, en komt zonder iets, komt met een hongerige, lege maag. De Koning wil, dat u zult eten en verzadigd worden. Het geloof zal wel volgen, wanneer u Zijn liefde hebt gesmaakt, terwijl Hij u zet in gemeenschap met Zijn lichaam en Zijn bloed. Bij deze dingen leeft men, en in dit alles is het leven des geestes van alle armen, die naar troost verlangen, en die in de bitterheid hunner ziel piepen als een kraan en zwaluw, en kirren als een duif. (Jesaja 38: 14 vv) Dat Hij de honger en dorst der ziel stilt, betuigt Hij, de Waarachtige en Getrouwe, ook nog met andere woorden, zeggende: "Die tot Mij komt, zal geenszins hongeren, en die in Mij gelooft, zal nimmermeer dorsten." (Joh. 6: 35) Komt en ziet, ellendigen en die God zoekt, terwijl u uw Koning ziet aan Zijn ronde Tafel (Hooglied 1:12), hoe goedertieren en vriendelijk Hij is. Nadert met verheuging en beving, - en ulieder hart zal leven in eeuwigheid. Amen

108. Lukas 2:1-14

Onder, no. XII van deze Verzameling Leerredenen hebben wij gebracht de drie Kerstpreken, die Ds. Kohlbrugge gehouden heeft te Elberfeld op 25 en 26 December 1848; zij zijn tot dusver noch in het Hoogduits, noch in een Nederduitse vertaling verschenen.

EERSTE KERSTPREEK.

Gehouden op de eerste Kerstdag 's voormiddags.

Tekst: LUKAS 2: 1-14.

"En het geschiedde in diezelfde dagen, dat er een gebod uitging van de keizer Augustus, dat de gehele wereld beschreven zou worden. (Vers 1) Deze eerste beschrijving geschiedde, als Cyrénius over Syrië stadhouder was. (Vers 2) En zij gingen allen om beschreven te worden, een ieder naar zijn eigen stad Vers 3) En Jozef ging ook op van Galiléa, uit de stad Nazareth, naar Judéa, tot de stad van David, die Bethlehem genoemd wordt (omdat hij uit het huis en geslacht van David was). (Vers 4) Om beschreven te worden met Maria, zijn ondertrouwde vrouw, welke bevrucht was. (Vers 5) En het geschiedde, als zij daar waren, dat de dagen vervuld werden, dat zij baren zou. (Vers 6) En zij baarde haar eerstgeborenen Zoon, en wond Hem in doeken, en leide Hem neer in de kribbe, omdat voor henlieden geen plaats was in de herberg. (Vers 7) En er waren herders in diezelfde landstreek, zich houdende in het veld, en hielden de nachtwacht over hun kudde. (Vers 8) En ziet, een engel des Heeren stond bij hen, en de heerlijkheid des Heeren omscheen hen; en zij vreesden met grote vrees. (Vers 9) En de engel zeide tot hen: Vreest niet! want ziet ik verkondig u grote blijdschap, die al den volke wezen zal. (Vers 10) Namelijk, dat U heden geboren is de Zaligmaker welke is Christus, de Heere, in de stad van David. (Vers 11) En dit zal U het teken zijn: U zult het Kindeken vinden in doeken gewonden en liggende in de kribbe. (Vers 12) En van stonden aan was daar met de engel een menigte des hemelsen heirlegers, prijzende God, en zeggende (Vers 13): ere zij God in de hoogste hemelen, en vrede op aarde; in de mensen een welbehagen!" (Vers 14)

Wij vieren heden de dag, waarvan al de Profeten geprofeteerd hebben, van welke Jesaja predikte als van een dag der wraak onzes Gods, waarop Hij Zich wreken zou op al de vijanden van Zijn arm en ellendig volk, om alle treurigen te troosten, om de treurigen Sions te beschikken, dat hun gegeven worde sieraad voor as, vreugdeolie voor treurigheid, het gewaad des lofs voor een benauwden geest, opdat zij genaamd worden eikenbomen der gerechtigheid, een planting des Heeren, opdat Hij verheerlijkt worde. Wij vieren de dag, op welke de heerlijkheid des Heeren is geopenbaard geworden, op welke het Woord vlees werd en woning onder ons nam; de dag, van welke onze Heere Zelf gezegd heeft: *Abraham heeft met verheuging verlangd, opdat hij Mijn dag zien zou, en hij heeft hem gezien, en is verblijd geweest.*

Wij vieren echter een dag, die niet alleen heden en morgen is, maar die een voor ons eeuwige dag is, waarop geschied is, wat ons voor de eeuwigheid heilaanbrengend is.

Hij, die weet, dat hij vlees en bloed met zich omdraagt die het God ontorende, het verschrikkelijke, het gruwelijke, het afschuwelijke van zijn zonden kent, die de werking voelt van het vergif des doods, dat in zijn hart en leden is; die het kermen en zuchten kent, dat een Apostel kende, toen hij uitriep: "Ik ellendig mens! wie zal mij verlossen van het lichaam dezès doods?" die klemt zich vast aan deze daadzaak, aan dit feit, dat Jezus Christus zijn vlees en bloed volkomen mede deelachtig is geworden, en spreekt van harte, en niet alleen met de lippen, uit: *"Ik geloof in Jezus Christus, - ontvangen van de Heilige Geest, geboren uit de maagd Maria."*

Men ligge maar eens ziek, hard ziek en de dood nabij, in het hospitaal van Zijn ellende, dan zal men wel een hart verkrijgen voor het middel, dat God ons in zijn grondeloze barmhartigheid gegeven heeft, om wederom tot het leven en tot de gerechtigheid te komen.

Dit weten wij, dit vieren wij: De eeuwige Zoon van de eeuwige Vader heeft Zich, naar de raad Gods tot onze zaligheid, in onze doodsnacht willen begeben. Hij heeft ons willen bezoeken in onze eeuwige duisternis, in onze ellendige toestand. Het is een daadzaak, een feit, het is waarachtig geschied: Jezus Christus is een in het vlees gekomene. Dit wilde Hij zijn naar de wille Gods. En de belofte aan de verloren, de dood toegevallen mens, in het paradijs gegeven, de belofte van het Vrouwenzaad, Hetwelk de mensenmoorder van de beginne de kop vertreden zou mitsgaders zijn harige schedel, de belofte aan Abraham gegeven: "In uw Zaad zullen alle volken der aarde gezegend worden", de belofte, aan David zo plechtig herhaald, dat deze daarover uitriep: "Dat is een wijze van een Mens, Die God de Heere is", zij is gekomen, al heeft het ook lang geduurd, al hebben de aartsvaders ook dikwijls moeten schreeuwen: *"Sta op Heere! tot Uw rust, Gij en de Ark Uwer sterkte!"*

En hoe is zij gekomen? Zij is gekomen, zoals de Gemeente het van alle tijden betuigd heeft: De raad des Heeren bestaat in eeuwigheid, de gedachten Zijns harten zijn van geslacht tot geslacht; en: wat Hij belooft, dat houdt Hij gewis. En wat was Gods raad? Het was de raad Zijns willens, tot prijs van Zijn genade, voor eeuwig verlost te hebben hetgeen verloren was. En de gedachten Zijns harten, waren het niet gedachten des vredes voor Zijn volk? En zijn toezegging, bestond die niet daarin: "Mijn goedertierenheid zal van u niet wijken, en het verbond Mijns vredes zal niet wankelen?"

O mijn Geliefden! hoe goed moet het aan de verslagen en verootmoedigde harten doen, het Evangelie, dat wij vóór ons hebben, van uit dit standpunt te beschouwen.

Als wij aandachtig nagaan, wat in de drie eerste verzen van het Evangelie van deze dag vervat is, dan vraag ik u: Is er nog een ander gebod, dan dat van Rome's keizer Augustus? Kent u het gebod, om hetwelk te laten komen, God Zich van het gebod des keizers Augustus bediende?

God heeft een gebod des levens gegeven, het gebod van een vrij genade-geschenk; een gebod, volgens hetwelk onze ellende van ons afgenomen is, en wij der Goddelijke natuur weer deelachtig zijn geworden; een gebod, dat wij zouden zijn opgeschreven met naam en toenaam, met alles wat wij zijn en hebben, in het Boek des eeuwige levens. Dit gebod is de raad van Gods wil aangaande ons in Christus Jezus, welke Hij heeft ontworpen in Christus Jezus voor de grondlegging der wereld. Dit gebod is de verborgenheid van Zijn wil, welke verborgenheid Hij aan de dag heeft gebracht door Christus. Het is de verborgenheid, dat en hoe Hij alles onder één Hoofd wilde brengen in Christus, nadat alles door Adam, het eerste stamhoofd, was verloren geworden. Deze verborgenheid wilde Hij aan de dag gebracht hebben. de verborgen raad van

Zijn welbehagen over het verlorene, die wilde Hij nu uitvoeren. God zou geopenbaard worden in het vlees, en alle vlees zou zijn God zien, Die van de hemel nederkwam, om vloek en verdoemenis weg te nemen, de dood en de macht der hel te vernietigen, en leven en vrede, verlossing van alle zonden teweeg te brengen in onze verloren toestand. Uit dood zou leven komen, voor verdoemenis genade, voor vervloeking vergeving van alle zonden en zegen, voor verlorenheid eeuwige verlossing, voor de beroving van al het goede een eeuwige erfenis van eeuwige heerlijkheid. Zo was het voornemen Gods, en dit voornemen heeft Hij heerlijk uitgevoerd. Hij heeft als de alleen wijze God, naar zijn wijsheid, de tijd zeer juist bepaald, wanneer Hij Zijn Zoon heeft willen zenden tot verzoening van de zonden der wereld, tot verlichting der heidenen, tot troost van Zijn Sion; zodat een Apostel, geheel naar waarheid, heeft geschreven: "In de volheid des tijde heeft God Zijn Zoon gezonden." Alle gebeurtenissen van die tijd heeft God voor Zich dienstbaar gemaakt, om Zijn raad uit te voeren; Hij heeft het bewezen, dat Hij tijd en ure kent. Hoe waar is het, wat in de Psalmen betuigd wordt: "Hij vergadert de wateren der zee als op één hoop, Hij stelt de afgronden schatkamers; Hij spreekt, en het is er; Hij gebiedt, en het staat er." (Psalm 33: 7, 9)

Juist dan is het Gods tijd, als het er het ellendigst uitziet! Al is het ook, dat geen mens er acht op pleegt te slaan, dat de barmhartigheid Gods dan het meest nabij is, als wij ze het verst verwijderd wanen, zo is het nochtans waar. God vernietigt de raad der heidenen, opdat Zijn raad alleen besta.

Als Hij Zijn raad wil uitvoeren, dan ziet het er aller verschrikkelijkst uit in de wereld, dan gaat alles overhoop, dan heeft het een einde met de glans der machtigen, dan moeten alle afgoden zich voor Hem buigen, dan wordt het openbaar, dat de mens zonde en ijdelheid is, hij moge zijn wie hij wil. Het gehele Oosten, Spanje Griekenland, Egypte en Africa, Gallië en Italië, Rome en Jeruzalem, en de meest beruchte namen van de toenmalige tijd: Crassus, Pompejus en Caesar, Antonius, Cleopatra en Augustus, in de heidenwereld, Herodes met zijn Herodianen, de Schriftgeleerden, de Farizeeën en Sadduceeën, in de Joodse wereld, zij hebben allen tezamen, mét de onderdrukte en naar vrijheidsmachtende volken en gewetens, daartoe moeten dienen, om op Gods tijd allen openbaar te worden in hun machteloosheid en ongerechtigheid, toen namelijk God heeft willen openbaren de gerechtigheid, die voor Hem geldt. Tot genoegzaam bewijs, in welke staat zich te die tijd al de heidenen bevonden, dyne ons het eerste hoofdstuk, en tot bewijs, hoe het in die tijd onder de Joden in het algemeen uitzag, het tweede hoofdstuk van Paulus' Brief aan de Romeinen.

Ten tijde van keizer Augustus was het juist Gods tijd, dat de grote waarheid aan de dag kwam! Beiden, Joden en Grieken, zijn allen onder de zonde; hier is geen onderscheid; zij zijn allemaal zondaren en derven de heerlijkheid Gods; en waar de zonde meerder geworden is, daar is de genade veel meer overvloedig geweest.

De personen en werktuigen, waarvan God Zich tot uitvoering van Zijn raad bedient, hebben wel geheel andere dingen op het oog; zij zoeken hun eigen eer en heerlijkheid, en bedienen zich van het fraaie voorwendsel, de volkeren te willen vrijmaken en tot mondigheid te brengen; en de volkeren zelf geloven ook zodanig voorgeven; alles moet tot eenheid, tot vrijheid en gelijkheid, tot deugd en tot gelukzaligheid rijpen, en zo helpt de een zich mét de ander in het verderf! De grote God besluit intussen alles onder het ongelooft, opdat Hij Zich over alles ontferme, en laat bij de mensen alles in

ijdelheid opgaan, opdat aller mond gestopt worde, en de gehele wereld voor God verdoemelijk zij.

Evenwel ziet Hij van Zijnen vaste troon op allen, die op de aarde wonen, en waar het nu met de mensen een verloren zaak is, daar geeft Hij aan het aardrijk en aan alle toestanden zodanige gedaante, dat het een einde heeft met alle loze leer van menselijke deugd en eigengerechtigheid, dat alle beweringen en beloften, die vlees geeft van aardse gelukzaligheid en van vrede, door vleselijk streven te verkrijgen, de mensen zelf tot bespottung worden, en derzelve ganse zogenaamde vastheid als onhoudbaar aan de dag moet komen. Onderwijl heeft God Zich dan veel ellendigen onder de mensen toebereid, die hongeren en dorsten naar blijvend en eeuwige waarheid en gerechtigheid. Hij heeft dezulken Zich toebereid aan alle hoeken en einden der wereld, die verzameld moeten worden tot het volk van Jakob.

Zo is Gods tijd gekomen, de tijd der vervulling van al de goede woorden Gods; de tijd, dat Hij Zijn Zoon zendt; de tijd, dat het gebod des levens uitgaat van Zijnen troon, uit Zijn hemels Paleis; de tijd, dat zij baart, die baren zou naar de belofte: "de Heere zal wat nieuws op aarde scheppen: de vrouw zal de Man omvangen." (Jer. 31: 22)

Had Adam in Zijn kracht, hoewel toegerust met de gelijkheid Gods, alles verdorven en zichzelf met al zijn nakomelingen, door moedwillige ongehoorzaamheid en verleiding des satans in het verderf gestort, en waren de gevolgen van deze ongehoorzaamheid in allerlei nood en dood openbaar, thans behaagde het Gode, geheel uit de zwakheid, uit een zwakke vrouw, zonder toedoen des mans, Hem voort te brengen, Die alles weer herstellen zou, wat Adam had bedorven. Moet het van ons heten: "Zie, ik ben in ongerechtigheid geboren, en in zonde heeft mij mijn moeder ontvangen", uit de Maagd moest het Heilige geboren worden, Wiens Naam is "Zoon van God." Daarin hebben wij de borgtocht, dat, ofschoon Hij zonde werd voor ons, ofschoon Hij in onze ellendigen toestand gekomen is, Hij desniettenstaande heilig, onschuldig en onbevlekt is geweest, en niet gedragen heeft eigen zonden, maar dat Hij onze zonden, onze ellende, onze nood en dood op Zich nam, om ons te bekleden met Zijn genade en eeuwige heerlijkheid, met zijn onschuld en heiligheid.

Heeft God zijn wonderbare wijsheid geopenbaard in de keuze van de tijd, waarin onze Zaligmaker geboren werd, heeft Hij ons zijn wondere, grondeloze barmhartigheid kond gedaan in de wijze, waarop Hij Zijn raad vervuld heeft, niet minder blinkt Zijn gerechtigheid uit in de wijze, waarop Hij Zijn Zoon in de wereld liet komen. Het zal wel voor velen een raadsel blijven, hoe onze Heere "zonde" voor ons heeft kunnen worden, en hoe Hij nochtans zonde niet heeft gekend, hoe Hij de broederen in alle dingen is gelijk geworden, en hoe Hij nochtans geboren en ook gebleven is "de Heilige Gods."

Maar allen aangevochtenen moet het dienen tot vertroosting, opdat zij het geloof niet prijsgeven, en het leren verstaan, dat het geloof alle dingen rein maakt en rein houdt. Want wie in het geloof wandelt, die is rein en blijft rein, al kan hij ook vanwege zijn zonden niet zien; zulke gerechtigheid en reinheid, die God aan het geloof toerekent, heeft de gelovige te danken aan de Aanvanger en Voleinder des geloofs, de Oversten Leidsman van Zijn zaligheid. Deze heeft het behaagd, door de Heilige Geest, en zo aan gelove uit zijn moeder (Luc. 1:45) geboren te worden; zo kon Hij, de Heere uit de hemel, de alleen eeuwig Reine en Heilige, als een Heilige Gods geboren worden, en wilde nochtans uit het sterfelijke vlees en bloed van Zijn moeder als een waarachtig mens, met lichaam en ziel, voortkomen, om voor ons te lijden en te sterven, om voor

ons de dood te kunnen smaken, en wilde ons in alles gelijk zijn, met al onze zwakheid omhangen en bevangen zijn, om alles alleen door de Heilige Geest, alleen aan de hand des Geestes, alleen door het geloof aan het Woord Zijns Vaders, weer te herstellen wat wij bedorven hadden, en ons wederom tot God te brengen, na ons Zijns Geestes en der Goddelijke natuur in Zichzelf deelachtig te hebben gemaakt.

Omdat Hij echter al onze zwakheid op Zich wilde nemen, omdat het alles allereerst bij Hem, als de Aanvanger en Voleinder des geloofs, geheel en al geloofszaak zijn zou, daarom wilde Hij ook onder zulke arme en behoeftige omstandigheden geboren worden; daarom moesten ook alle hoge heiligen, alle wijzen en verstandigen in Jeruzalem er niets van gewaar worden, ook niet eens allen in Bethlehem; daarom moest het ook niet uitgebazuind worden in de wereld, maar aan de kinderkens worden geopenbaard, aan de arme, eenvoudige herders; daarom wilde Hij niet met uiterlijke aardse pracht en praal als een aardse koning verschijnen, want Hij kwam het Koninkrijk der hemelen op aarde brengen, het Rijk van de vergeving van zonden, van eeuwige troost voor de naar God bedroefden; en zo straalt de goedertierenheid Gods heerlijk uit in deze arme en behoeftige omstandigheden, waaronder onze Heere geboren werd, zodat er niet eens plaats voor Hem gevonden werd in een herberg.

Dat was Gods goedertierenheid over ons; arm werd onze Heiland geboren, om ons rijk te maken aan hemelse, onvergankelijke schatten, welke de roest niet verteert en de dieven ons niet kunnen ontnemen.

Christus wilde in alles, naar de raad Gods tot onze zaligheid, de persoon des arm en zondaars dragen, en een arme zondaar, wat heeft die, Zolang hij zijnen Heere en God niet weer heeft maar ook, wat kan die van de gehele wereld nog lusten, als hij in zijnen Heere al zijn rijkdom gevonden heeft! Kunnen hemel en aarde aan iemand dat geven, wat hij gevonden heeft, wie de leegte zijn harten vervuld is met een algenoegzame Zaligmaker? Christus is gekomen voor de armen en ellendigen, die moeten iets hebben, wat op de ganse aarde niet te vinden is; die moeten weten, of God gedachten des vredes over hen heeft, en dat kunnen zij alleen aan Christus zien, aan hun Heere in de stal, aan hun Heere en Koning in de kribbe, want daar zien zij aan al de omstandigheden, waaronder Hij geboren werd, hun Plaatsbekleder bij God, de Borg van een beter verbond; want dat ware onmogelijk geweest, dat God Zijn Zoon onder zulke armoedige omstandigheden zonde hebben laten geboren worden, ware het niet, dat Hij, Jezus, de Heere, in hun plaats, de persoon des zondaars op Zich had genomen, want zo heeft Hij Zich in alle opzichten ontledigd (vernietigd: Fil. 2: 7) om door Zijn gehoorzaamheid veel rechtvaardigen te maken.

Willen wij weten, of God gedachten des vredes over ons heeft, dan hebben wij ons met onze harten op deze daadzaak te verlaten, dat God Zijn Zoon waarachtig gezonden heeft, toen de tijd vervuld was. Daarin hebben wij het bewijs er voor te zoeken, en niet in onszelf, niet in onze gerechtigheden. Als God geen gedachten des vredes over ons gehad had, dan zou Hij Zijn Zoon niet gezonden hebben. Maar nu verheerlijkt God Zijn liefde jegens ons, dat Hij Zijn Zoon gezonden heeft in de wereld, opdat een ieder, die in Hem gelooft, niet verderft, maar het eeuwige leven heeft.

Willen wij weten, of God zijn belofte, aan ons gegeven, ook Zeker zal houden, dan hebben wij ons opnieuw het onze harten op deze daadzaak te verlaten, dat Hij Zijn Zoon gezonden heeft. Want Hij heeft Zijn Zoon niet in de wereld gezonden, opdat Hij

de wereld veroordelen zoude, maar opdat, zij door Hem zou behouden worden. Wanneer nu God gezegd heeft: "Mijn goedertierenheid zal van U niet wijken, en het verbond Mijns vredes zal niet wankelen", dan mag al het volk des Heeren zich in deze van God gezonden' Heiland "welgelukzalig" noemen, en juichend uitroepen: "Welgelukzalig is het volk, wiens God de Heere is." Het moge lang duren, dat God Zijn goedertierenheid bij een naar Hem verlangend uitziende ziel, opnieuw openbare, er moge veel vrees en angst en twijfel in het hart huizen, de stem des duivels moge iemand al inblazen: "U zult nog een der dagen door de hand van Saul omkomen", er moge bij de ziel veel opzien zijn tegen het laatste uurtje, tegen de tijd dat de dood werkelijk zal komen, er moge genoeg kruis, tegenspoed, nood, aanvechting aanwezig zijn, genoeg van die gedurige innerlijke plagen, zodat men zucht: "Wanneer, o God, zult U mij verkwikken met Uw vertroosting, met de hulp Uws Aangezichts?" Het wachten op God, op de levenden God, zal nooit te vergeefs, nooit zonder vrucht zijn!

Heeft God, de getrouwe God, het groots gegeven, heeft Hij Zijn lieve Zoon laten komen, dan zal Hij ook de volkomen bevestiging van al zijn toezeggingen aan een iegelijke ziel zo zeker geven, als Hij Zijn arm en ellendig volk met een eeuwige liefde heeft liefgehad, en tot bewijs van deze liefde het Beste, dat Hij had, voor hem gegeven heeft. God weet echter Zijn tijd, zijn ure, wanneer Hij Zijn gebod ook zal laten komen: Haalt Mij nu deze moede pelgrim 't huis, hij heeft zich genoeg gekweld en is genoeg gekweld geworden; nu zal hij Mijn volle heerlijkheid aanschouwen, de heerlijkheid, die Ik voor hem eenmaal verborgen heb in de doeken en in de kribbe van Mijn Zoon, opdat hij zalig mocht worden overeenkomstig de raad en wil Mijner genade.

*"Was ons dat Kindeken niet geboren,
Wij waren altegaar verloren!"*

Zo zingen wij, Geliefden! Maar ... zijn wij daarom allen zalig gemaakt? Zoals het woord luidt, is niemand buitengesloten, dan die zichzelf buitensluit. Desniettemin zal het er toch om gaan, of wij in waarheid tot God bekeerd zijn, of wij in waarheid geloven, dat wij met al onze gerechtigheid, met al ons doen verloren zijn; of wij in waarheid geen andere verlossing begeren, dan in en door onze geboren Zaligmaker; of wij in waarheid deze als onze Heere en Koning begeren te aanbidden; of wij alleen verzoening bij God, alleen verlossing, gerechtigheid en heiligheid bij Hem en door Hem zoeken, en daarvoor de wereld en onszelf verloochenen.

God, Die Zijn tijd en zijn ure kent, late ook dit heden voor deze en gene onbekeerde een gezegend heden zijn, dat het hem als een bliksemstraal door de ziel ga: ik ben verloren; o, mocht ook ik deze Zaligmaker, van wie gepredikt wordt, gevonden hebben!

Tot ulieden echter een woord, die nu zo veel van de genade van Christus, van de liefde van God gehoord hebt, die ook in de armoedige geboorte onzes Heeren zijn grote liefde tot zondaren aanschouwt, en bij dat alles toch nog niet gelooft, gunt uw zielen toch geen rust, voor en aleeer u tot het geloof zijt gekomen in Hem, Die voor arme zondaars in de wereld kwam, en voor het diepst gezonken, het meest verlorene verlossing heeft teweeggebracht. Ziet niet op uw eigen armoedige zielstoestand, laat die U niet afhouden van het geloof, u niet verwijderen van de Heere, ziet veelmeer op zijn doeken, op zijn kribbe; zou Hij een klein Kindeken geworden zijn, zou Hij zo arm in de wereld zijn gekomen, indien Hij niet grote zondaren had liefgehad en tot de rust had willen brengen? Indien Hij niet zulke mensen, die niets hebben en niets zijn, had

willen rijk maken door zijn armoede, en had willen heiligen door zijn onschuld en heiligheid?

O, allen, die mij heden hoort, geeft uzelf er aan, én de wereld én al uw geschiedenissen, en verkiest het kleine, het verborgene, het zwakke, het onaanzienlijke des Woords, dan hebt u meer heerschappij en meer rijkdom, dan keizer Augustus had; want dit Kindeke Jezus maakt allen, die niets zien en in Hem geloven, tot heren des hemels, dat zij met Hem zitten in Zijn troon, en met Hem overwinnen en heersen in eeuwigheid. *Aan dit Kindeken zij de ere en de aanbidding aan Hem alle goud, mirre en wierook!*
Amen.

TWEEDE KERSTPREEK.

Gehouden op de eerste Kerstdag 's avonds. Gezongen: Lied 191 en 2 zie het Naschrift blz. 237 en Psalm 16:6.

In de grote wereldstad wordt gespeeld, gedanst, gebrast, de een verkwisting volgt de andere op, en bij dat alles wordt geklaagd, gezucht, en Augustus, de machtige wereldbeheerser, zucht zelf in zijn binnenste, in zijn paleis, en Rome moet geld hebben; de keizerlijke stadhouder Cyrenius is in zijn buitengewone zending in Judea aangekomen, en in het Joodse land woont bijna in 't geheel geen lof Gods meer; men gaat ten huwelijk en wordt ten huwelijk uitgegeven, men koopt en verkoopt; alles wordt intussen ingespannen, om tot de oude vrijheid te geraken, en alles klaagt, alles zucht, zo zucht het ganse schepsel en ligt onder de ijdelheid besloten, zonder daarvan te kunnen loskomen of zonder daarvan los te willen worden.

Te dier tijd gaat een prinses uit het voorheen zo schatrijke stamhuis van David, wordende begeleid door een prins uit hetzelfde geslacht, niet geacht en niet gekend, ja miskend, zonder dat een mens er nota van neemt, onbemiddeld, ia arm, de moeilijken gang van Nazireeër naar Bethlehem, over hoge bergen en door diepe dalen deze moeilijken tocht onderneemt die vrouw, hoogzwanger zijnde, en of zij een ezelin heeft gehad, om zich daarvan te laten dragen en plagen, of dat zij haar voeten heeft moeten doorlopen, dat weet God.

En wat zij onder haar hart draagt, het is een andere man dan keizer Augustus, het de Heere des hemels en der aarde, het is Degene, door wie keizer Augustus regeerde, en keizer Augustus wist het niet, dat hij door Hem regeerde, en de wereld kende Hem niet, nochtans was Hij alleen het Licht der wereld.

Moeten wij ook iets hieruit leren? Er zijn nog naar geest prinsen en prinsessen uit het geslacht van David, louter vorsten en koningskinderen, dat zij het zijn, hebben zij aan het Kindeken Jezus te danken, en zij zullen Hem eeuwig daarvoor dank betuigen. Ook deze hebben de meest moeilijke wegen door te maken, die te bedenken zijn, terwijl ook van hen kan gezegd worden, dat zij "bevruucht" zijn. Immers Hij, Die in hen is, is hetzelfde Kind, Dat onder het hart van Maria lag; Hij is de Koning des hemels en der aarde; nochtans zijn zij niet geacht, niet gekend, ja miskend, en meestal arm en onbemiddeld, en zo maken zij de moeilijken gang over menige berg, door menig diep dal, om daarheen te komen, waar zij met de Heere heen moeten. Of zij in de tijd van nood een ezelin vinden, dan of zij zich de voeten moeten doorlopen, dat weet God.

Het moet u niet bevreemden, koningskinderen, dat het u niet anders gaat, dan het Jozef en Maria ging. Uitwendig moet ons de zon verbranden, zo worden wij naar het inwendige de Heere welgevallig. Het was van oudsaf Gods weg, dat Hij de Zijnen door allerlei kruis en lijden en tegenspoed geoefend heeft. Al is zodanig in- en uitwendig lijden, zo'n tegenspoed van allerlei aard, wanneer dit tegenwoordig is, geen zaak van vreugde, wat schaadt het een mens, zo hij maar in die weg het Beeld des Zoons Gods gelijkvormig wordt. Maria, de moeder des leverens, had er zich wel aan mogen ergeren, dat God haar zelfs niet de minste geriefelijkheden dezes levens liet ten deel vallen, daar zij toch, naar het woord van de engel Gabriël, die onder haar hart droeg, Die een Koning zou zijn over het huis van Jakob, en aan Wiens Koninkrijk geer; einde zou zijn; wij lezen echter niet, dat zij zich daaraan geërgerd heeft.

Hoe het haar en Jozef te moede mag geweest zijn op die moeilijke tocht, dat is ons niet opgetekend. Wij weten en ervaren, dat God in het verborgen ons ondersteunt, en door de invloeden van Zijn Heilige Geest staande houdt, en ofschoon wij het dan menigmaal zelf niet weten, wat wij in ons dragen en wie ons draagt, zo bekomen wij toch wel eens een moedgevend reislied op onze pelgrimsweg, zodat ons de ogen van blijdschap in God overlopen, en wij voelen ons dan het machtigst opgebeurd, als wij niet meer voorwaarts kunnen, en juist in de donkeren nacht blinkt ons Wel een ster Gods in de ogen, die ons toeroept: "Weldra bent u er!" Eindelijk toch loopt alles uit op hemelse, eeuwige vreugde en heerlijkheid, en waar het met het kleine begint, daar komt het grote Gods en wil met het kleine groot worden.

Niet zo spoedig wordt echter dit doel bereikt door de koningszonen en dochteren Gods. Als menig zware gang gemaakt is, en wij denken dan rust te hebben gevonden, dan hopen de bezware zich eerst op. Waar de belofte van Christus komt, daar begint een moeilijke weg, en waar Hij moet geboren worden, daar worden wij nauw ingesloten; in stee van plaats te vinden, wordt het gedurig enger en enger.

Het gaat ons, zoals het Mara ging, nadat zij de moeilijken tocht van Názareth naar Jeruzalem gemaakt had en nu eindelijk in Bethlehem was aangekomen, daar was aangekomen, waar zij overeenkomstig de inhoud van het gehele Woord Gods heen moest; nu scheen het wel, als ware God voor de poorten blijven staan, als had Hij haar verlaten. Men wilde Maria en Jozef nergens innemen; voor alles was er plaats in de herberg, alleen niet voor hen; en de prinses, de erfgename der kroon, moest zich met een stal vergenoegen; er scheelde weinig aan, of zij was buiten op straat bevallen. Ziet, dat is de weg: geen plaats in de wereld, geen plaats op de aarde, geen plaats voor Dien, Die de aarde in zijn hand houdt, opdat zij niet wankele, opdat zij niet in de hel verzinke en in duisternis opgelost worde. geen plaats, geen ruimte, dan naar Boven, naar God toe, voor alle degenen, wie het Woord uitgaat in getuigenis op getuigenis, het 't Woord dat leven aanbrengt, dat genade schenkt en alles onderhoudt. Deze worden door God Zelf nauw ingesloten opdat Zijn waarheid besta en Zijn gerechtigheid alleen als gerechtigheid zegeprale, als Hij alle vlees met deszelfs ijdele roem ten oordeel daagt.

Daarom moet het ulieden u koningskinderen Gods, niet vreemd voorkomen als u na allerlei moeilijke wegen, nog als met een nauwe band omsloten wordt; wanneer u juist daar, waar u meent rust te zullen vinden, nog allerlei angsten en barensweeën overvallen; als u geen plaats kunt vinden voor het Woord des levens, ja, als het zo toegaat, dat er van al wat u ziet, niets in overeenstemming schijnt te zijn met de heerlijke, koninklijke beloften en goede woorden Gods die u van Hem ontvangen hebt.

Met Christus een gemeen lot, een algemeen lot met Maria en Jozef, in onze eigen stad, zo wij aan Christus gelijkvormig gemaakt zijn! Het is goed, dat wij geen plaats in de herberg der wereld vinden; het is goed, dat wij Hem ook hu onszelf daar niet kunnen neerleggen, waar wij wel zouden willen. Verwachtingen, eer, gerechtigheid, behaaglijkheid des vleses, dit alles moet te gronde gaan en verdwijnen, waar de Heere geboren wordt, en wij allen zullen in het geheel geen roem hebben, dat wij iets voor Hem hebben gedaan; ook zal de wereld geen roem hebben, dat zij iets voor ons en voor onze Heere gedaan heeft. Hij alleen zal ons rijk gemaakt, Hij alleen ons geholpen hebben!

Rijk gemaakt, ja, voor de eeuwigheid; geholpen hebben, ja, tegen duivel en dood; ook zal Hij ons geholpen hebben van de toekomende toorn. En dit zeggende maak ik een tegenstelling: tussen de kribbe des Heeren en onze doodkist. Het laatste huis, dat wij betrekken, is een kist van zes of negen planken, daar heeft de heerlijke mens geen plaats meer om zich te verroeren of te bewegen, hij heeft het ook niet nodig, het leven is uitgeblazen; een einde heeft het met alle hoogheid, met alle aanmatiging, met al het jagen naar de dingen dezes levens, alles, alles, wat de mens hier had, moet achtergelaten worden. Vroeg of laat moeten wij allen in zo'n huis, van onze aller lichamen moeten verrotten, wij moeten tot stof wederkeren. Het kerkhof en de lijkkoets roepen een ieder van onze toe: "U moet sterven; stof zijt gij en tot stof zult gij wederkeren."

Daarmee is het echter niet gedaan, als de mens naar zijn eeuwig huis toegaat; alhoewel wij in de doodkist liggen en naar het kerkhof gebracht worden, ofschoon wij in de groeve der vertering besloten liggen, zo zijn wij toch voor God, als leefden wij, en het Kind, dat zo eng besloten in de kribbe lag, zal ons stof wel bijeen weten te brengen, en het lichaam weer met onze ziel weten te verenigen, en Zijn woord: "Gij doden, staat op en komt tot het gericht", zal met dezelfde macht gehoord worden, als toen Hij sprak: "Daar zij licht, en daar werd licht."

Wanneer wij dan in de doodkist liggen, dan heeft het nog geen einde met ons voor God. Er liggen twee Boeken voor Zijn gedachtenis: het Boek van het werkverbond en het Boek des levens van het Kindeke, Dat in de kribbe lag.

Staat men niet met name geschreven in het laatste Boek, al zijn werken zullen onderzocht worden, en het schuldregister ligt reeds open voor God! Staat men met name opgeschreven in het laatste Boek, het Boek des levens des Lams, des levens van het heilige Kind Gods, Jezus, dan is het zonden- en schuldregister doorgehaald door de hand des almachtigen Gods; het bloed van Christus heeft de schuld uitgedelgd, de zonden weggenomen.

Leggen wij ons allen de vraag voor: *Waar zult u gekomen zijn, mijn ziel, als men mij in de kist legt, als men mij naar het kerkhof brengt?* Leggen wij ons allen de vraag voor: Ben ik waarachtig tot de Heere bekeerd? de vraag: Ben ik in waarheid met God verzoend? Heb ik in waarheid barmhartigheid gevonden? Ben ik in waarheid afgewassen, gereinigd, gerechtvaardigd door de naam van de Heere Jezus Christus en door de Geest van God? Wat leven heeft, vleit zichzelf niet, en wil zich wel beproeven en laten beproeven, en het goud mag wel op de toetssteen gelegd worden.

Hoe staat het met uw werken? Brengt u allen vruchten voort, der bekering waardig? Wie zich geslagen voelt, die sta op uit dit vergankelijke, uit dit ijdele van het zichtbare, want dit gaat op hel laatst allegaer in vuur en vlammen op, en het kan alles

de mens niet helpen, wanneer de dood bij hem door het venster komt. Wat nut doet ons een kerstnacht-bespiegeling? Of wat nut doet de mens een gehoorde predikatie, als hij er niet naar doet? Het leven is kort, en de eeuwigheid lang, en o, een onzalige eeuwigheid, verre van het eeuwige licht, verre van de Heere Jezus, verre van de eeuwige vreugde, verre van het liefelijk Aangezicht Gods, verre van de gloed van Zijn liefde, in de ijskoude, donkere hel, in het gezelschap van alle duivelen, van alle verdoemden, en voor eeuwig arm, omdat men geen God heeft voor zijn hart! O, hoe ontzettend, hoe verschrikkelijk is dat!

O Geliefden, ik moet ernstig zijn, ik moet menigeen, die zich wellicht vleit in de hemel te zullen zitten, bidden, ter harte te willen nemen wat ik zeg, en: terug van uw doodkist, ook u, bekommerden, terug van uw zonden, van het lichaam uws doods, terug, en naar deze kribbe toe! Wie ligt daar in de kribbe? Wie ligt daar in armoedige doeken? Hij ligt daarin, Die het een mens blijmoedig leert uitspreken: "Ik heb begeerte om ontbonden te worden en met Christus te zijn!" Hebben wij in onze eerste ouders de dood over ons gebracht, de eeuwige dood, hebben wij in deze dood allen gezondigd, zijn wij allen van nature kinderen des toorns, slaven der zonde, steeds geprikkeld, om de wil des duivels te doen, zijn wij allen dervende de heerlijkheid, zonder gerechtigheid voor God, hier in de kribbe ligt de Heere der heerlijkheid, Hij wil ons plaats maken, Hij wil Zijn heerlijkheid op ons leggen; Hij is gekomen, om onze dood weg te nemen door Zijn dood, Hij wil onze Levensvorst zijn; Hij wil zonde zijn voor ons, om ons rechtvaardig gemaakt te hebben voor God in Zichzelf; Hij zal de heerschappij der zonde teniet doen, en ons bedekken met Zijn genade; Hij zal de werken des duivels verstoren en ons leiden en regeren door Zijn Geest; Hij zal de prikkel des doods teniet doen; Hij zal de dood een gift, der hel een pestilentie zijn.

Daar ligt Hij in de kribbe in armoedige doeken, nauw ingesloten, Hij wil ons ruimte maken, en alle schatten der aarde verdonkeren en worden tot niets bij die schat, die voor heil- en hulpbehoefte zondaren in de kribbe ligt.

Wien wordt het benauwd om het hart, waar hij aan de eeuwigheid, waar hij aan het uur zijns doods denkt, en wel weet, dat hij tot nu toe niet met God verzoend is? Wie vraagt naar genade, naar leven, naar verlossing? Wie weet niet, waarheen hij vlieden zal vanwege de angst van Zijn ziel? Hier in de kribbe is raad voor hem!

Een Kind is ons geboren, een Zoon is ons gegeven! Wie heeft Hem gegeven? God heeft Hem gegeven, God, voor Wiens gericht u beeft; God heeft Hem gegeven, een verzoening, niet alleen voor onze zonden, maar ook voor de zonden der gehele wereld. En Hij, Die Hem gegeven heeft, Deze heeft gezworen: "Zo waarachtig, als Ik leef, spreekt de Heere HEERE, zo Ik lust heb in de dood des goddelozen! Maar daarin heb Ik lust, dat de goddeloze zich bekere van Zijn weg en leve."

Een woord tot u is datzelfde woord: "Bekeert u, bekeert u van uw boze wegen, want waarom zoudt u sterven, o, huis Israëls?" Waarom wilt u sterven, u, die waant van het huis Israëls te zijn, maar uw werken deugen niet, zij zijn niet in God gedaan. Wilt u werken doen, die blijven, werken, die gelijk zijn aan de werken, waarvan geschreven is, dat zij de doden, die in de Heere sterven, navolgen, verloochent dan uzelf en laat varen uw aardse begeerten, en leert het woord verstaan: "*Zijt heilig, want Ik ben heilig.*"

O, hoe gelukkig is hij er aan toe, die het weten wil, dat hij een mens is, dat hij vlees en bloed met zich omdraagt, wie de zonde als zonde, als overtreding tegen de heiligheid Gods, een last is, waaronder hij zucht, een zware last, waarvan hij zou wensen bevrijd

te zijn. Hij is gekomen in het vlees, Jezus de Christus, in Hem geloofd, u allen, die als in een graf besloten, in de verlorenheid als ingemetseld voelt! de vrijmoedigheid des geloofs niet prijsgegeven, de moed des geloofs, de moed om aan te houden om genade, om ontferming, om uitredding van de Heere! Dat Hij zo nauw besloten lag in een kribbe, dat Hij zo machteloos, zo arm, zo hulpeloos neerlag, geschiedde het niet daarom, opdat wij een barmhartige Hoge priester en Heiland aan Hem zouden hebben?

O, Hij heeft niet te Rome, niet te Jeruzalem, niet uit een keizerlijke, niet uit een, naar de wereld rijke en machtige koningin willen geboren worden maar uit een arme moeder, opdat Hij in alles de Aanvanger en Voleinder onzes geloofs ware. Verlossing van zonden, goede werken, alle vrucht des geestes, geloof, liefde, hoop, zachtmoedigheid, lijdzaamheid, kuisheid, gronding en volharding, een volkomen heiliging, - Hij is dat alles voor ons, en wij zijn dat alles in Hem, zo wij van hart belijden en ons daaraan houden: U, Heere Jezus, zijt mijn geboren Koning, en ik verlang Uw onderdaan te zijn, en voor eeuwig te blijven; niets anders zal over mi, heersen, hoezeer het mij ook pijnigt, U zult het alleen zijn; U hebt macht en genade genoeg, ontferm U mijner, maak U mij zalig?

Mijn Geliefden! Hij, Die in de kribbe lag, geeft waarachtige levensmoed en ook stervens-troost en stervens-moed. In de kribbe heeft Hij het werk van onze zaligheid begonnen, gedurende Zijn gehele zijn in het vlees heeft Hij het voortgezet, aan het kruis heeft Hij het volkomen voleindigd; thans is Hij gezeten op de troon! Laat ons het geloof houden, welke moeilijke weg wij ook zullen moeten gaan. En als wij hier ook geen plaats vinden voor onze Heere, zet zijn kribbe in uw doodkist, en dan getroost en moedig er in! De zaak des geloofs is geen verdichte, geen gelogene! Wanneer wij ontwaken, zullen onze ogen Hem zien, gelijk Hij is.

Looft de Heere, want Hij is goed, en Zijn goedertierenheid is tot in eeuwigheid!
Amen.

DERDE KERSTPREEK.

Gehouden op de tweede Kerstdag 's voormiddags. Gezongen: Lied 15:2. Psalm zie deel III blz. 279 vv); Lied 18: 1.

"Vrede op aarde!" Zo luidde het tweede lid van het gezang der engelen in Bethlehems velden. De menigte des hemelsen heirlegers moet van de zaligheid van verloren zondaren, toch iets in de hemel hebben gezien, wat wij zo niet gezien hebben.

Intussen, wie tot God bekeerd wordt, die ziet toch iets van Zijn heerlijkheid, die ondervindt toch iets, wanneer hem de last der zonden afgenomen wordt, wanneer het juk hem van de schouders verbroken wordt, iets, dat hij nooit weer kan vergeten; en dan breekt hij ook uit in een gejuich, dat net zo daarheen rolt, als het gezang der engelen. Maar dat de heilige God er waarachtig zo'n welbehagen in heeft, om het verlorene te redden en in zijn zaligheid op te nemen, ik zeg "het verlorene", dat kan een menselijke ziel zo niet geloven, als de engelen dat kunnen zien, terwijl zij het Aangezicht des Vaders, Die verlorene kinderen vrijwillig liefheeft, gedurig aanschouwen, en ook gedurig de lofliederen, de dankzegging, de verheerlijking vernemen, welke de veel zielen, die, verlost door het bloed des Lams, voor de troon Gods zijn, Hem toebrengen.

Dat de engelen echter zo vol gejuich zijn kan ons moed geven, dat ook wij de juichtoon aanheffen, wij, die vrede bij God gevonden hebben door Jezus Christus. Het "*vrede op aarde*" heeft voor het hart toch iets, dat gelukkig, dat zalig stemt; het doet het hart van een arme en ellendige zo weldadig aan, dit te vernemen, hetzij dan, dat hij weet vrede bij God gevonden te hebben, hetzij dat hij het voor zichzelf nog niet zo recht weet. *Daarom willen wij iets tot u spreken van deze vrede op aarde.*

Geen staatkundige vrede is het geweest, welke de engelen hebben bezongen. Want ofschoon het evenzeer een vrucht van de geboorte en van het lijden onzes Heeren is, dat er soms uiterlijke vrede heerst, en ofschoon allen, die vrede bij God gevonden hebben, ook vreedzaam dat is, vredemakers zijn, zo is er toch naar het uitwendige geen vrede op aarde te verwachten, en allerminst voor de ware gelovigen. Licht en duisternis, leven en dood, Christus en de duivel zullen wel steeds tegen elkander in oorlog liggen, en de gelovige kinderen Gods zullen, Zolang de wereld bestaat, het moeten ondervinden, dat de wereld een gloeiende haat hun toedraagt; en al wie Godzalig willen leven in Christus Jezus, die zullen er op gewapend moeten zijn, dat zij; dagelijks de smaad en het kruis van Christus zullen te dragen hebben, en als er ooit een duizendjarig vrede-rijk,³ naar de letterlijke zin, zou komen, dan zou dit het Woord des geloofs overtollig maken, en de Bijbel zou ophouden het Boek der vertroosting aller rechtvaardigen te zijn.

Daarom is hier een *geestelijke* vrede bedoeld, die uitgaat van het Kind in de kribbe; een vrede tussen God en de consciëntie gepaard met een vrede onder elkander, van alle degenen, die vrede bij God hebben gevonden, waarvan de Profeet Jesaja heeft geprofeteerd in het 11de hoofdstuk. Want het Woord des geloofs heeft deze uitwerking, dat het een mens leert, hoe hij zijn hart stillen kan, of, hoe God Zelf het stilt voor Zijn Rechterstoel! En dat Hij het is, Die de meest verschillende gezindheden tot die één gezindheid brengt, welke in Christus is.

Deze geestelijke vrede is echter niet in de hemel alleen, al is het ook, dat de Schepper en Onderhouder van die vrede in de hemel is; deze geestelijke vrede is op aarde, dewijl die in harten van mensen woont, die zich hier op aarde bevinden, en die aan het Woord van genade geloven. De engelen hebben het echter aanschouwd, dat het Kind in de kribbe de gerechtigheid is van verdoemeniswaardige zondaren; dat dit Kind een eeuwig geldende gerechtigheid voor her. zal aanbrengen; dat dit Kind in Zijn bloed de vergeving van zonden en het recht op het eeuwige leven zal verwerven voor hen, die midden in de dood liggen, die dood liggen in zonde en ongerechtigheid; de engelen hebben het aanschouwd, dat dit Kind deze gerechtigheid ook daadwerkelijk aan de Zijnen zal toe-eigenen in de tijd van hun aanwezig op aarde, omdat Het de Geest des levens hun geven zal, de Geest der genade en der bekering, de Geest des geloofs, door welke zij deze gerechtigheid zullen deelachtig worden; zij hebben het aanschouwd, dat dit Kind in de kribbe, door Zijn gerechtigheid, de heiligen en rechtvaardigen God voor de verlorenen zal maken tot hun verzoend God; dat God, om dezes Kinds wil, Zijn vriendelijk Aangezicht weer over hen zal verheffen, en dat Hij vanwege hun zonden volstrekt niet meer op hen zal toornen; zij hebben het aanschouwd, dat de verlorenen deze verheffing van het vriendelijk Aangezicht over hen zullen bevinden door dit Kind, en dat zij dus door Hetzelfde vrede bij God zullen hebben. En deze vrede boodschappen zij, terwijl zij van blijdschap jubelen: *Vrede op aarde!*

---

³ Kohlbrugge maakt hier geen onderscheid tussen de schriftuurlijke leer van het duizendjarig rijk en de fantasieën die mensen erbij verzonnen hebben.

En gewis, dat is ook een grote zaak voor een armen en verloren' zondaar, die het gevoelt, welk een gruwel de zonde in Gods ogen is, hoe Zijn rechtvaardige toorn daarover moest opgewekt worden; die het weet, welke scheiding de zonde tussen God en hem heeft veroorzaakt. Immers het Aangezicht Gods moet tegen de zondaar zijn, dat eist Zijn heilig Wezen. En wat de mens zelf aangaat, ook hij verkeert in vijandschap jegens God; hij kan God niet liefhebben, Die hem straft; hij haat Hem, en wil zich die niet overgeven, Die een afschuw heeft van de zonde. Want de mens heeft de zonde lief, en het bedenken des vleses is vijandschap tegen God en Zijn gerechtigheid. Hoe worden deze twee het eens? De engelen bezingen het hier, dat zij het eens geworden zijn, hoewel de mensen dat ook nog niet weten; zij zien in het Kind in de kribbe de oorzaak van dit eens-geworden-zijn. In Hem zien zij de Vredevorst, de waarachtige Koning der gerechtigheid en Koning des vredes; van Hem zouden de verlostten betuigen: "Hij is onze Vrede, door Hem heeft God vrede gemaakt, want Hij heeft ons verzoend, ons, die van God vervreemd waren, en vijanden in het verstand, in onze boze werken.

Daarover nu hebben zij Gode lofgezongen: door dit Kind in de kribbe, zal weer worden geschapen een eensgezinde, gemeenzame, vriendelijke, liefelijke omgang van de verloren mens met God, van de tot het geloof gebrachten, van de in Christus' bloed gerechtvaardigde zondaar met de Vader, met de beledigde Schepper.

Dit is ook wel om lof te zingen, want het is een wonder der barmhartigheid, dat in alle eeuwigheid door al de gezaligden zal geprezen worden, dat de grote en heilige God, nadat Hij door ons zo zwaar was beledigd geworden, en het van onze zijde onmogelijk was, om ooit weer in zijn vriendschap te komen, en wij Hem de rug hadden toegekeerd, en in onze vijandschap jegens Hem niets van Hem wilden weten, de Middelaar verordineerd heeft, Zijnen eigene en geliefden Zoon, opdat wij door Hem verzoend, weer in de liefelijke vriendschap, in de zaligen omgang, in de enigheid en eeuwige hereniging met God opgenomen werden, zonder dat Gode van alle Zijn deugden en volmaaktheden in het minste iets afging, maar veelmeer deze herstelling, deze wederopname in zijn vriendschap, geheel en volkomen alle Zijn deugden bevredigde, zodat de hoge en volzalige God daarvan alleen al de roem, de eer en verheerlijking van Zijnen ganse en heerlijken Naam weer terughad, waar Hij ons in zijn vriendschap weer opnam.

Dit is des te meer een wonder, dat in eeuwigheid moet worden verheerlijkt, omdat de hoge God algenoegzaam en volzalig is in Zichzelf, en onze wederopneming tot Hem niets kon bijdragen tot volmaking van Zijn zaligheid.

En het wonder wordt des te wonderbaarder, als wij bedenken, dat onze gehele herstelling in zijn vriendschap heeft plaats gevonden, toen Wij er nog niets van wisten, toen wij nog vijanden van Hem waren, ja, zelfs nog niet geboren waren.

O welk een wonder! Wederzijdse vijandschap, vijandschap Boven, vanuit heiligheid en gerechtigheid; vijandschap beneden, uit haat tegen heiligheid en gerechtigheid, zij is weggenomen; en op aarde, in de gewetens, in de harten der gelovigen is van Boven, van God Zelf af, een liefde uitgestort, welke tot zo'n wederliefde ontvlamde, dat een ziel niet eerder tevreden is, dan wanneer zij het jawoord van de Heere heeft, en met niets meer gelukkig kan gemaakt worden, dan met de Heere Zelf en met datgene, wat van de Heere is.

De menigte der hemelse heirscharen wist het van God; zij hadden voor de troon het onbegrijpelijke der liefde van God met verbazing aanschouwd, hoe alles uit Hem is

uitgegaan, om een verlorene mensheid wederom tot Zich op te nemen in een weg en door een middel, waarbij zijn deugden, Zijn gerechtigheid en heiligheid, waarheid en goedertierenheid, genade en wijsheid, in volle glans hun tegemoet straalden. Zij wisten het, dat God Zijnen eeuwigen, enige Zoon tot Borg had verordineerd, door wie de vrede, welke God de mensen wilde geven, uitgewerkt en ook voor eeuwig gesloten zou zijn.

Zij waren er getuigen van geweest, hoe het eeuwige Woord met de Heilige Geest Zich op deze werelddol begaf, naar Názareth neerkwam, en Zich wierp in de schoot der maagd.

Nu zagen zij dit Woord in de wereld gekomen, daar lag de grote God, hun Heer, als een eerstgeboren, zwak, hulpeloos Kind, in een stal, in de kribbe, en zij wisten het: Dit Kind is aller uitverkorenen vrede, door dit Kind zal het geschieden, door dit Kind komt *de vrede op aarde!*

Zij wisten het: dit van de Heilige Geest ontvangen, uit de maagd geboren Kind zal door lijden en dood alle vijandschap wegnemen, en zal dan, door Zijn Geest, Zijnen vrede in de harten brengen van allen, die in Hem geloven, van allen, die zich met hun nood tot Hem wenden.

Zij zagen reeds de veel boodschappers des vredes, die dit Kind zou verordenen, en door wier prediking de Heere het hart zou openen van velen, die tot dusver vijanden Gods waren, zodat zij geloofden, . allereerst geloofden, dat zij verloren waren, en dat alleen de Heere hen kon redden. En nu al het overige aan de werking des almachtigen Gods, aan de onwederstaanlijke werking der liefde des Geestes aanbevolen, de Vredevorst lag in de kribbe! Nu zou God de Vader Zijn uitverkorenen de vrede daardoor deelachtig maken, dat Hij hen brengen zou in het verbond, hetwelk Hij met Christus gemaakt had, en in welk verbond Hij hen zou opnemen, naar zijn belofte: "Het verbond Mijns vredes zal niet wankelen in eeuwigheid", naar het gebed van de Heere Jezus: *"Opdat zij allen één zijn, gelijk U, Vader, in Mij, in Ik in U, dat ook zij in Ons één zijn."*

Is uw hart niet brandende in u, gij, die deze vrede met God deelachtig zijt? Is het u geen lieflijk Evangelie, een kostelijke daadzaak, wat de engelen in Bethlehems velden bedingen? Stemt U niet dankbaar in met hun loflied, met volle borst mede zingende dit: Vrede op aarde!?

O, welk een verborgen schat is deze vrede met God! Dat weten zij, die het ervaren hebben, hoe ververschrikkelijk het is, als men ontwaart, dat men zonder een verzoend God is; wat de zonde is tegen zijn heilige Majesteit, en hoe vreeslijk het is voor de verlorene, te weten, dat niets dan oordeel en toorn hem te wachten staat, ach, dan springen ons als het ware de straatstenen tegen het hoofd, dan wordt de mens het leven zo zwaar, dat hij walgt van de spijs, dan vergaat hem het vlees van het lichaam, het licht uit de ogen, dan is het gebeente verbrijzeld, men gaat gebukt en gebogen zijnen weg, de ziel nadert tot het verderf, het leven tot de doden, en men bevindt zich boven een gapenden helse afgrond. Al het goed der wereld kan zo iemand niet helpen, de zonde moet uit het midden zijn weggedaan, naar vergeving der zonden, naar verlossing zou de ziel, ach, hoe zeer verlangen, ware er maar verlossing voor zo ene, als zij is!

Maar het Kind in de kribbe heeft verlossing aangebracht, heeft aangebracht een eeuwige gerechtigheid, heeft vrede gebracht, en onverwacht, ongedacht, terwijl men in zijn smart verzonken ligt, omdat men zich zonder God voelt, daar werpt het licht

van Boven zijn stralen neer, de gouden Zon der gerechtigheid, de Heere heeft met Zijnen vrede het hart vervuld, weg zijn de zonden, en men heeft vrede bij God, vrede op aarde, vrede met al de bomen, vrede met de stenen des velds, vrede met alle mensen, alleen niet meer met de zonden, niet meer met de duivelen. Het woord van genade, het woord des vredes heeft de leegte des harten vervuld, en nu is het alles goed.

Deze vrede wordt wel niet altijd bespeurd, dikwijls openbaart die zich in de gedaante van de hoop, van een hoop op de Heere, welke Hij onderhoudt, totdat het komt tot doorbreking. Bij anderen openbaart zich die vrede in een stille-zijn der ziel tot God; kan men ook de volkomen zekerheid der zaligheid nog niet aangrijpen, zo is er toch, men weet zelf niet hoe, een liefelijk stille-zijn tot God in de ziel gekomen; schrik en vrees zijn er niet meer, en de ziel spreekt zich uit in het vaste geloof, zonder te weten, dat zij gelooft.

Deze vrede doet zich menigmaal kennen in een tevredenheid met al de wegen Gods; er is een stil, geheim vertrouwen op des Heeren macht en goedheid, waarheid en trouw; daarop durft de ziel het te laten aankomen.

Menigmaal openbaart zich die vrede in een zekerheid van vergeving der zonden, zonder bijzondere blijdschap, en menigmaal wederom in zo'n blijdschap en vreugde der ziel, omdat de Heere haar deel en erve is, dat zij overluid juicht en roemt in haar God.

Menigmaal toont deze vrede zich in een vrijmoedig toegaan tot de troon der genade; der ziel wordt ruimte gemaakt, zij vindt de troon geopend, en gaat rechthuis tot het hart Gods door Christus. O, hoe dierbaar, hoe goed, hoe volkomen is haar de ganse weg des heils en der zaligheid!

Voorts gebeurt het ook wel eens, dat men zich zodanig beweldadigd en overladen ziet zodanig van alle zijden bestraald met de vrede Gods, dat men van hier zou wenssen te scheiden, want daarboven is het toch beter dan hier. Deze vrede wordt ook wel eens gestoord; immers zonde, duivel en wereld, al het zichtbare zijn er rusteloos op uit ons deze vrede te ontnemen. Er komen wel zonden daartussen, die begaan zijn tegen de inspraak van het geweten, tegen al de waarschuwing des Heiligen Geestes; en God heeft menigmaal allerlei oorzaak, om Zijn Aangezicht te verbergen, ja, al ware het maar deswege, omdat wij het goede niet goed verdragen kunnen en dra menen, dat wij iets zijn in onszelf.

Wie echter eenmaal de vrede Gods gesmaakt heeft, diens geweten is teder, die kan niet lang in onvrede met God blijven; hij komt bij God in met zijn schuld, hij begint weldra te klagen en te jammeren: "wees mij genadig, wees mij genadig", zoals wij dat in de Psalmen lezen.

De grond van de vrede, de grond, waarom men tot God komen zal met zijn bloedschulden, blijft nochtans vast liggen, want dit: "Verlos mij!", dit: "Gij zijt mijn God en Heiland" blijft wel liggen op de bodem der ziel. Immers de vrede bij God heeft tot grond en vaste bodem de eeuwige genoegdoening, welke Christus heeft aangebracht, het eeuwig geldend rantsoen, dat Hij betaald heeft, en waar dit op de bodem der zielen ligt, daar blijven God en Christus het houvast der zielen, dat zij niet omkomen in al de twijfelmoedigheid en vrees, in de duisternis en in de nood, onder allerlei kruis, verdrukking en lijden.

U, die zodanige vrede niet kent, die vrede hebt, zonder dat uw ogen op de Heere zijn, die vrede hebt zonder Woord Gods; u, die uw vrede niet daarin zoekt, dat u de Heere Jezus hebt aangedaan met Zijn gerechtigheid en heiligheid, om door Hem tot God te gaan; u, die het worstelen des geloofs niet kent, die er nog niet in waarheid op uit waart, om uw gewetens van de dode werken gereinigd te hebben, ontwaakt toch eens uit uw slaap, of u tot de gerechtigheid, welke voor God gerechtigheid is, mocht toegelaten worden "*Zie, Ik sta aan de deur*", roept de Heere, "*en Ik klop.*"

En u, die de vrede des Heeren aan uw zielen gesmaakt hebt, maar het is nu alles bij u duister en dor, het land ligt woest en braak, u, die worstelt onder zonden, in angst en nood, die uw bed in de nacht doet zwemmen van tranen, waarom houdt u nog langer vast aan uzelf, aan de zonden, aan uw vorig bestaan, aan uw gerechtigheid: u hebt vrijheid om te geloven, veroorzaakt uzelf niet langer smarten, hier in de kribbe ligt uw Vrededorst, op Hem gezien, aan Hem u gehouden, zo is het de Vader welaangenaam, en Hij wil u aannemen tot zonen en dochteren.

Of ook al de elementen in oproer geraten, in de kribbe te Bethlehem ligt voor Gods volk zo'n vrede, dat het onder de regering van de Heere Jezus wel rustig zal blijven zitten onder zijn wijnstok en vijgenboom.

AMEN.

MEDEDELINGEN UIT DE PREEK OVER JESAJA 26:3,
gehouden op 31 December 1848 's voormiddags.

Het gaat daarom, dat men in de schuilplaats des Allerhoogsten is gezeten en vernacht in de schaduw des Almachtigen. Wie vrede met God heeft, die zit in die schuilplaats, in die schaduw, maar hij weet het niet. Nochtans is God zijn toevlucht, daarom getuigt hij: "Ik zal tot de Heere zeggen: Mijn toevlucht en mijn burg, mijn God. op wie ik vertrouw." (Psalm 91: 2) Hij ervaart, dat er telkens weer iets daartussen komt, doch hij wordt getroost en krijgt goede moed voor wat hij heeft door te maken. God bewaart hem de vrede; en wel doet Hij dat zo, dat Hij de mens dringt, Hem altijd opnieuw aan te roepen om genade en ontferming. Hij doet dat uit louter liefde en trouw jegens ons.
Laat ons bidden.

(Tussenzang: Lied 18:2)

"Wél ons bij zulk een Koning!" Zo hebben wij daar gezongen. Hij toch bewaart ons vrede; hoe en waarom Hij dat doet, lezen wij in onze
Tekst: Jesaja 26:3.

"Het is een bevestigd voornemen: Gij zult allerlei vrede bewaren want men heeft op U vertrouwd." (LUTHER heeft vertaald: "U onderhoudt steeds, vrede, volgens zekere toezegging: want op U mag men zich verlaten").

De Heere bewaart die vrede, omdat Hij is de grond van ons vertrouwen. Vragen wij achtereenvolgens:

1. Wat is dat op Hem vertrouwen, zich op God verlaten?
2. Wat is dat "allerlei vrede", "steeds vrede"?
3. Wat betekent het: U onderhoudt, U bewaart?
4. Wat wil dat zeggen: Volgens zekere toezegging" of: "het is een bevestigd voornemen"?

1. *Één heeft Zich op God verlaten, namelijk Jezus Christus.*

Van Hem lezen wij Hebr. 2:10 - 13: "Het betaamde Hem, om welke alle dingen zijn, en door welke alle dingen zijn, dat Hij veel kinderen tot de heerlijkheid leidende, de Oversten Leidsman hunner zaligheid door lijden zou heiligen. Want en Hij, Die heiligt, én zij, die geheiligd worden, zijn allen uit Één; om welke oorzaak Hij Zich niet schaamt hen broeders te noemen, zeggende: Ik zal Uw Naam Mijn broederen verkondigen, in het midden der Gemeente zal Ik U lofzingen: en wederom: Ik zal Mijn betrouwen op Hem stellen. Zie daar, Ik en de kinderen, die Mij God gegeven heeft."

Deze is de Aanvanger en Voleinder des geloofs. Zich op Hem verlaten is een daad en werking des geloofs. Dat wij Hem niet geloven en op Hem niet vertrouwen, hebben wij allen bewezen in Adam; wij dachten dat God niet anders bedoelde dan Zelf Heerser te zijn en ons ongelukkig te houden. Wij geloofden niet, dat Hij onze God zijn wilde om ons eeuwig gelukkig en zalig te maken. En dat doen wij tot op deze dag niet; wij vertrouwen Hem niet eens voor één cent. Wij zoeken in het zichtbare onze zaligheid en verlaten ons niet op Hem alleen.

Jezus heeft in waarheid God vertrouwd en heeft Gode de eer wedergebracht, omdat Hij Zich onvoorwaardelijk op God verlaten heeft. Hij, ontledigd van alle heerlijkheid,

ging in de dood, de eeuwige dood? Dat wil zeggen, Hij onderging de eeuwige straf en alle helse pijnen en benauwdheden; Hij smaakte de eeuwige dood, nochtans verliet Hij Zich geheel op God, Die tot de Zoon zegt: *Gij hebt voleindigt het werk dat Ik U gaf om te doen; nu ben Ik tevreden. Gelijk Ik een hart tot de verlorenen heb, alzo zullen zij door U een hart tot Mij hebben.* En zo heeft Hij voor ons de dood weggenomen en Gode de eer wedergegeven, de gerechtigheid aangebracht door Zijn dood aan het kruis; zo is het door Christus' doen, door Zijn gehoorzaamheid, dat men op God vertrouwt, zich op Hem verlaat, voor de eeuwigheid zich aan Hem overgeeft. Jezus Christus heeft het geloof teweeggebracht; Hij is de oorzaak en de grond des geloofs, dat wij ons in weerwil van onze zwakheid en krachteloosheid nochtans op God verlaten, en heeft ons de Heilige Geest verworven, door welke wij overtuigd worden van zonde.

Wij denken altoos: *God verlaat ons;* maar nee, Hij begeeft en verlaat ons niet; Hij werkt in ons, dat wij Hem voor een eerlijk Man houden, en wie dat doet, houdt God voor heilig, en Hij rekent hem het geloof tot rechtvaardigheid. Wanneer ook de duivel zegt, hij heeft geen werken, zo zegt God: hij heeft geloof, gerechtigheid in Christus *"Zich op Hem verlaten"* houdt allereerst in, zich op de grond geworpen hebben; als men in het Oosten een gapenden afgrond nadert, dan valt men er niet in, zo men op de grond gaat liggen. Voorts is het: een zich verlaten op Zijn barmhartigheid, op Zijn genade in Christus, op Zijn goedertierenheid en trouw op Zijn woord en beloften. Wanneer iemand plat neerligt voor de deur van Zijn genade voor zijn voeten zich werpt, die verstoot Hij niet, die wordt door Hem geholpen

2. Wanneer men zich op Hem verlaat, dan onderhoudt dan bewaart Hij steeds vrede, allerlei vrede.

Ja, waarlijk verlaten wordt de zodanige door de Heere niet. het komt toch altoos goed uit, al gaat ook het onderste boven, duizendmaal mag het hem bang worden en hij hard aangevochten en bestreden zijn hij ziet wel altoos het tegendeel hij gaat door diepe dalen eenzaam en alleen, er komen droefenissen, verdrukkingen ook allerlei verzoeken om God en het geloof prijs te geven, maar daar komt God, en terwijl men de lieve wereld prijsgeeft en naakt staat en van allen verlaten, verlaat men zich op Gods ontferming.

Hoe openbaarde zich bijvoorbeeld Daniëls geloof? Hij bad niet om maar te bidden als een Farizeeër, steunende op zijn doen, driemaal daags bad hij en worstelde met zijn God verbeidende wat Hij met hem doen wil. *O ik moet, weten of God mij genadig is!* Zijn woord blijft, ik moet de Wet houden, mijn werken moeten vol bevonden worden. En wanneer wij Gode toebehoren, zoals Daniël, die in de kuil der leeuwen geworpen werd. En zoals de drie mannen, die, omdat zij God vreesden, in de vurige oven geworpen werden, daar zijn de leeuwen zo gruwelijk niet, daar brandt het vuur niet zo, dat hun enig letsel kan worden toegebracht. Wel is men niet zeker, dat men er door heen komt, maar men verlaat zich op Hem, wanneer Hij ons ook in de hel werpt, Hij is nochtans daar. En Ja, het gaat goed, als men maar recht gevat heeft, dat Hij ons genadig is door Jezus Christus.

"Vrede" is van wijde omvang, van rijke betekenis, de ganse Heilige Schrift is er vol van, in de Psalmen en Profeten, inzonderheid bij Jesaja, overal vinden wij ervan gewaagd. Jezus zegt: *Ik geef U vrede!* En "genade en vrede zij U van God", zo begint de Apostel Paulus al zijn Brieven. De genade van Jezus Christus brengt te allen tijd vrede, vrede ook onder het kruis. *Vrede over Israël!*

Vrede nu betekent allereerst, dat men weet, dat men een genadig God heeft, dat er verzoening bij God is, vrede door het bloed, uitgestort aan het hout des kruises; ten andere wijst het ook overvloed aan. Waar men heeft liefgekrege, waar er geen vijandschap is, daar brengt de vrede allerlei goeds mede. Christus zegt, dat Hij is gekomen om te geven leven en overvloed.

Voorts merk ik op, dat er in het Hebreeuws eigenlijk in plaats van "steeds vrede" staat *vreden* of allerlei vrede. Daarom, omdat de aanvechting groot is, heet het: vrede, vrede! Ja, waarachtig vrede. Al dreigen golven en baren van zonde en nood, toch vrede, vrede! En komt de duivel en zegt: wat, vrede? De Heere zegt: vrede, nochtans vrede! En zegt hij verder: wat, genade? De Heere zegt: genade! Zaligheid? Vraagt de duivel. ... *Ja, nochtans zaligheid*, zegt de Heere.

3. *En nu wat betekent het: U onderhoudt, U bewaart?*

Naar het Hebreeuws ziet God met een blij, zachtmoedig, hemels Aangezicht op de armen en ellendigen neer. Zoals Jozef, toen hij Benjamin zag, zichzelf met meer houden kon, en, hoe ligt niet de vrede in het aangezicht van de vader, die Zijn Zoon, zijn evenbeeld, terugziet.

De aanvechting is groot; liefelijk zijn de woorden, die daar staan. "Gij zult allerlei vrede bewaren", maar men moet het bij ondervinding hebben. Ik wil U dat uit de Schrift bewijzen.

- Was er vrede in Adams huisgezin, toen de beide zonen Kaïn en Habel groot geworden waren? Ach, waar zij Gode de moord hadden aangedaan, daar moesten zij ondervinden, dat de een broeder de anderen broeder doodsloeg. Hoe zag het er toen uit met de vrede? God, Die hun genadig is geweest, mag hen bij het lijk van Habel hebben getroost.
- Noach, een prediker der gerechtigheid, heeft vrede bij God gevonden; hij bouwt op Gods bevel de ark; de gehele wereld lacht hem uit, werd hem toen de vrede bewaard? God heeft hem toen waarlijk niet verlaten, Hij heeft hem de vrede bewaard, zodat hij het ondervond: *Ik heb een genadig God*.
- Abraham had vrede met God; maar hij had geen zoon, geen erfgenaam; waar was de belofte? nu wilde hij het eens met de wet proberen, en nam Hagar; hij verstond niet, dat het uit een vrije zou voortkomen; heeft hij vrede gehad met Hagar? Met Ismaël, de zoon? Met God, Die hem honderd jaar heeft laten wachten? Het tegendeel schijnt waar te zijn, maar God komt tot hem, zegt: Vrees niet, Abraham! Wederom heeft Hij hem getroost, en toen hij nu de zoon, toen hij Izak had, ... ja, de vrede werd gestoord; hij ging met zijn zoon en in die zoon met Zijn Christus naar Moria hij dacht niet anders dan mijn zoon gaat er aan! Ja, uit de as kan het komen! Maar Nochtans, God Zelf zal Zich een Lam voorzien. God bewaart hem de vrede.
- En David! Hoe dikwijls werd hij vervolgd, hoe heeft hij gedwaald in de woestijn, bij de Filistijnen; eenmaal wilde men hem stenigen, zijn vrede werd voortdurend gestoord, maar God bewaarde dien, werende van hem al wat die vrede wilde verstoren.
- Zo is de Heilige Schrift daarvan vol zo ook ons leven waar die vrede ook gestoord wordt, God bewaart hem naar Zijn trouw en barmhartigheid in Christus. *Het verbond Mijns vredes*, zo zegt Hij, *zal niet wankelen*.

4. *"Naar zekere toezegging" doet Hij dat. Het is Zijn bevestigd voornemen.*

God heeft het Zich zo in de eeuwigheid voorgenomen. Gij Mijn Zoon, U verlaat U op niets buiten Mij, Ik wil U niet verlaten, en die Ik U gegeven heb, die verwerft U het

geloof en de Heilige Geest, zo zweer Ik bij Mijzelf: *zij zullen steeds allerlei vrede hebben!*

Alle armen en ellendigen moeten eten uit de volheid van Zijn genade, dat zij verzadigd worden!

Amen.

MEDEDELINGEN UIT DE PREEK OVER 1 SAM. 7:12b,
gehouden op 31 December 1848 's avonds.

Toen ik voor de eerste maal 1848 schreef, beefde ik, daar ik de ontwikkeling, de loop der dingen, zag uit de Profeten. Wat Ik u heb toegewenst, dat heeft God vervuld Hij heeft ons bewezen, dat Hij is gezeten op Zijnen troon de armen en ellendigen ten goede. Nieuwe genade, nieuwe moed en troost, de verzekering, dat Hij de getrouwe God is, Hij heeft het ons laten ondervinden. Overwinning heeft Hij gegeven. Hij is een God geweest dengenen, die zonder God waren, maar die er naar verlangden, dat Hij hun genadig God zijn mocht. Hij heeft de dorstigen te drinken gegeven uit de fontein des levenden waters, en wij hebben daarvoor geen penning behoeven te betalen.

Tekst: 1 SAMUËL 7: 12b

"Tot hiertoe heeft ons de Heere geholpen."

De ark des Heeren was in het leger der Filistijnen. De zonen van Eli hadden door hun gruwelijke zonden gemaakt, dat de ark niet bij hen zijn kon. Zij werd door de Filistijnen weggevoerd. Maar God heeft de Filistijnen geplaagd, en zo waren deze ten leste blijde, dat de ark weer uit hun landpalen weg was. Toen dan de ark te Beth-Semes was, werden vijfduizend geslagen, die nieuwsgierig waren en er in zagen, wat God verboden had; te Kirjath Jeärim bleef zij twintig jaren; toen verwekte de Heere Samuël, zij goten water uit tot een teken hunner schuld; zij zeiden: *Wij hebben tegen de Heere gezondigd; wij gieten uit alle zonde-ellende, wij zijn uitgegoten: o Heere geef U ons te drinken!*

Samuël riep tot de Heere, en de Heere sloeg de Filistijnen totaal, en Samuël zette een steen en zeide: Eben-Haëzer dat is: *tot hiertoe heeft de Heere geholpen.*

Dat zij ook onze betuiging in de laatste uren van het jaar, dat straks voorbijgegaan is; zoals wij voor de Heere en voor de wereld staan, dat hebben wij alleen de Almachtige te danken. Hij hoort nog het geroep der ellendigen, Hij is nog de getrouwe God Israëls, de God van alle armen en ellendigen, die tot Hem naar Boven roepen; ons heeft Hij geholpen. Wij zijn verdoemeniswaardige zondaren, maar Hij heeft niet met ons gedaan naar onze overtredingen. Een zondig volk zijn wij, met een harde nek; desniettemin helpt de Heere, en heeft Hij ons geholpen. Daarvan bent u allen, allen overtuigd. *Ik heb lang, lang op de Heere gewacht, Hij heeft mij verlost en gezet op een rots, die Mijn vijanden te hoog is.*

God heeft tezamen gebracht wat verstrooid was; verdwaalde schapen heeft Hij bijeenvergaderd, het is een wonder in onze ogen! Zoals Jakob eenmaal tot Jozef gezegd heeft: dat had ik niet gedacht u weer te zien en uw zaad! Hij heeft gedaan boven bidden en denken! Hij bewijst het in al Zijn leidingen, dat Hij de hemel en de aarde, dat Hij alles in Zijn hand heeft, zodat wij ervaren, dat Hij geen dode, maar een levende God is, een Heiland, alhoewel Hij niet wordt gezien, Die echter nochtans het gebed hoort.

- Hij heeft bewezen, dat Hij mij een arme verlaat, dat Hij het is, die het schreien hoort der hongerende en biddende kinderkens, die bidden: *Geef ons heden ons dagelijks brood!*
- Hij heeft het bewezen, dat Hij heeft geweten, dat hier een dubbeltje, daar een gulden ontbrak. "Heere Zebaoth, dat is de Naam van Hem, Die zorgt voor kleren en schoenen, Die alles alle veldvruchten, de voedingsmiddelen zo goedkoop deed zijn in dit jaar; Die het werk liet stilstaan in de fabrieken is het, Die gezegd heeft: in hongersnood wil Ik Uw God zijn! Hij zorgt ook nog, gelijk Hij der weduwe meelvat en oliekruik niet leeg deed worden. De armste van ulieden moet Hem toch nog prijzen; in de 365 dagen is veel doorleefd, maar ze zijn toch weer aan het einde, en: Hij droogt de tranen.
- Als wij dachten: het is uit en voorbij, heeft Hij daar niet nochtans wonderbaarlijk gezorgd? Wie heeft niet ondervonden, wat voor liefelijke troost Hij al niet weet in het doorwonde hart te gieten. Alles heeft de Heere in de macht van Zijn genade van ons weggenomen: zonde, nood ellende, leed, kommer, alles, alles. God heeft het gebed wonderbaarlijk verhoord, daarin is het waar geworden dat Hij zijn nooddruftigen niet vergeet. Wij zien op de aarde, alsof het van vlees zal komen, en ziet, geheel onverwachts, zie, daar komt het van de Heere, van Zijn goedheid.
- Hoe menigeen is niet de dood nabij geweest, de Heere heeft evenwel geholpen, zodat men tranen moest wenen over Zijn genade, Hij heeft bewezen, dat Hij de Heere is, Die tot hiertoe heeft geholpen.
- Ik herhaal: het is louter genade geweest, enkel barmhartigheid. 's Mensen hart weerstreeft altoos, of zegt dat heb ik gekregen, dat is mij overkomen hierom of daarom! Wij hebben allen de eeuwige dood verdiend; vrije genade is het, dat wij gered worden. Wij hebben te doen met een Heere, Die alle Zijn woorden houdt. Een ieder sluite zijn rekening af, opdat hij bij God aanhoude om genade.

Voor hen, die geloven, is tijd en plaats hier kort, want 1 Kor 7: 29: Maar dit zeg ik, broeders, dat de tijd voorts kort is; die dan een vrouw heeft, heeft die, als had hij haar niet; en die een man heeft als had zij die niet, hij heeft geld en gezondheid, als had hij die weldaden niet, een ieder uwer sluite zijn rekening af daarmee, dat hij bekent: "een zonden- en schuldenregister zonder einde; maar het bloed van Jezus Christus delgt al Uw zonden uit! Al wie bij Hem om genade aanhoudt, die reikt Hij Zijn scepter toe en geeft hem weer de verzekering van het eeuwige leven. Eer wij het vermoeden, is gebroken de tabernakel van ons lichaam, en o hoe gelukkig is het, die te hebben gevonden, Die leeft van eeuwigheid tot eeuwigheid, en het leven geeft aan het verlorene.

Wij zullen niet allen kunnen zeggen: "Kom, we gaan het jaar besluiten. Dat het getuigenis in de Gemeente zij: *"Kom Heere Jezus"*, en Hij vervult het, zoals Hij ook zegt: "Ja, Ik kom haastiglijk!" Hoe zal het zijn, als wij dan de ontslapenen in de Heere Jezus zien, hen, die nood en kruis hebben doorgemaakt en vertellen van Zijn genade; wanneer wij de Heere zien van aangezicht tot aangezicht, wanneer wij zien die gedood en vervolgd zijn om des Woords wil; daar is geen zonde, geen nood of lijden, daar zijn geen tranen, de duivel kan er niet komen, maar eeuwige heerlijkheid is er.

Ik betuig het ulieden: houdt aan om genade, om versterkt te worden in het geloof, om verzekerd te zijn van de zaligheid om Hem in het hart dat men dit niet weet, wil vervullen. U hebt allen nodig het ledig-zijn, het doodarm zijn in onszelf, dan maakt Hij ons gezond, opdat u niet behoeft te sidderen voor de Heere. Doet als Maria, die de woorden bewaarde in haar hart. Past het op uzelf toe; troost u niet daarmee: de Heere

heeft de zondaars lief" en: "het is een troostrijke preek geweest" want de leraar, kan u niet van de hel verlossen. In de laatste ure heeft een mens het met God te doen. De bekentenis zij de uwe: Deze zondaar ben ik, ik de overtreder, ik ben de man, opdat U des te meer de goedertierenheid, genade en erbarming onzes Heeren moet loven en verheerlijken.

Houdt aan om ontferming; degene is de gelukkigste, die het om het parool, om Gods gunst te doen is. De kleinste de minste is, degenen, die in het stof neerliggen en roepen: Heere, *wees mij genadig!*

Ik betuig ulieden: de Heere heeft gezegd: *wie klopt die zal opengedaan worden*, enz. Hij geeft eeuwig leven allen dengenen, die in Hem geloven.

Er zullen nog andere tekenen komen, als er in dit jaar gekomen zijn, het was maar een proefje er van, wat de wijsheid, sterkte en kracht der wereld vermag. Hij heeft het bewezen en zal het bewijzen, dat de Heere het is, Die in het stof neerbuigt en Die met eeuwige genade aanneemt, die op Hem hopen, Die weet de Zijnen in nood en dood te omgorden met een vaste hoop op Hem.

Daarom alle mannen, vrouwen, ouders, kinderen, zondaars en heiligen, blijden en bekommerden, houdt aan om genade en erbarming, houdt aan om geloof, om in het oog te behouden wat niet gezien wordt. De troon der genade staat eeuwig vast; het bloed van Jezus Christus is een eeuwig verse weg, om tot God te gaan met alle zonden en noden. En al het nooddruftige, heilbehoevende volk zal ervaren, dat God genadig is. Hij zal komen, als niemand er om denkt.

Alles moet door het vuur gelouterd worden, en het goud wil graag op de toetssteen worden beproefd. Welgelukzalig dan hij, die niets heeft; welgelukzalig hij, die niets is, welgelukzalig hij die met al wat hij is tot de Heere komt, opdat Hij hem zegene.

Amen.

MEDEDELINGEN UIT DE PREEK OVER JESAJA 9: 6,
gehouden op Nieuwjaarsmorgen 1849.

Zijt hartelijk welkom geheten, mijn broeders en zusters!

Laat ons dit jaar beginnen, zoals wij alle dingen behoren te beginnen: met de levenden God. Wij zijn een hoogst gewichtig jaar ingetreden, en dat voor geheel Europa; voor Pruisen en de Koning kan het een jaar van beslissing worden!

En nu: Een volk trekt daarheen, onbekend bij de wereld; in Egypte kan het niet blijven, het moet naar Kanaän. Met een wolk der liefde bedekt de Heere het; de duivel kan hun niets doen. De engel giet zijn fiool uit op de grote rivier, de Eufraat, en het water der rivier is opgedroogd, en Babylon is gevallen. (Vergelijk Openb. 16: 12)

Het onbekende en gesmade volk daarentegen is vrij. Om dat volk geschiedt al wat er geschiedt. God openbaart de macht van Zijn barmhartigheid, gevende hun met Christus te beleven de zege van Zijn woord, van Zijn genade en heerlijkheid.

Met de harten áf van de dingen dezès tijde, en tot God heen! Hij is het, Die het gebed Zijns volks verhoort; en terwijl Hij de vier hoeken der aarde schudt, vallen de goddelozen neer, Zijn volk daarentegen staat vast. Dat volk heeft een onbeweeglijk Koninkrijk; de troon en kroon, en het Rijk van de Koning staan vast en onbeweeglijk. Het Rijk is gegrondvest op eeuwige genade en liefde in het bloed des Lams.

Wij bevinden ons in een vreemde stad, wij wonen in een vreemd dal; gasten zijn wij en vreemdelingen op aarde, maar één Naam moeten wij hebben, die overal geldt, die Naam moogt u in gedachtenis houden. Ik zal hem U noemen.

De Naam dan in dit Mesech vindt u in onze

Tekst: Jesaja 9: 6.

"Eeuwig Vader" of (Zoals die Naam in de Statenvertaling genoemd wordt): "Vader der eeuwigheid."

"Eeuwig Vader" Dat zij onze troost ook in deze jaarkring, dit is de hoogste wens, die ik voor u heb. Het is de Naam van onze Heere Jezus Christus. Een ieder, die op die Naam vertrouwt, is eeuwig geworden, kan niet meer sterven; daarom gaat hij in de donkeren kuil en ziet er door heen en aanschouwt eeuwige heerlijkheid.

Dat een verlorene eeuwig worde, eeuwig dele in de heerlijkheid, hebben wij te danken aan Dien, van wie het heet: *"Een Kind is ons geboren, een Zoon is ons gegeven."* Dat Kind, waarvan hier sprake is, is immers de Zoon des eeuwige Vaders. Hij is Vader der eeuwigheid; Hij is de Oorzaak, de Oorsprong, de Daarsteller der eeuwigheid; van Hem is de eeuwigheid voortgekomen . . . God is.

Nimmer was, nimmer zal zijn een tijd, dat Hij niet was. Wij menen: God ware van de eeuwigheid afhankelijk, wij kennen Zijn heerlijkheid niet, maar Hij heeft het geopenbaard aan Zijn Gemeente, die Gode weer toegebracht is door Christus. Deze is eeuwig, omdat God eeuwig is, en Hij, de Zoon, mét de Vader die eigenschap heeft, welke behoort tot Gods Wezen.

Door Hem is de eeuwigheid, en daarom heet Hij "Vader der eeuwigheid." Van Hem staat geschreven Hebr. 1:2 "Welke Hij gesteld heeft tot een Erfgenaam van alles, door welke Hij ook de wereld gemaakt heelt", de eeuwen, de uitstromingen des tijds. In Spreuken 8: 22 staat geschreven: "De Heere bezat Mij in het begin Zijns wegs, voor zijn werken, van toen aan"; eer Hij iets maakte, was Ik daar, want door Christus is alles gemaakt geworden. Jezus sprak tot de Joden: "Eer Abraham was, ben Ik."

Dat is een eeuwig *zijn*, zoals het dan ook heet Hebr 1:12 "Gij Zijt Dezelfde, en Uw jaren zullen niet op houden."

Hier hebben wij iets tot onze troost. Al wat er voor de zondaar is teweeggebracht, dat is eeuwig. De eeuwigheid heeft God door Jezus Christus gemaakt. Jezus Christus is de Weg en de Waarheid en het Leven, en geeft een eeuwig leven. In de eeuwigheid zijn de raadsbesluiten Gods ontworpen door Christus; hemel en aarde zijn geschapen door Hem, alles is door Hem in het aanzijn geroepen; ook vrede te brengen, leven en zegen in plaats van verdoeming, eeuwig heil en eeuwige behoud, eeuwige genade, door Jezus is het tot stand gebracht. Het heeft Hem behaagd Die het eeuwige Woord is, het Licht en het Leven, uit Hem teweeg te brengen een eeuwige zaligheid; en in Hem ligt vast de eeuwige uitverkiezing. Gerechtigheid is aangebracht door Christus, dat de mens, de zondaar, rechtvaardig zij. Hij heeft de raad der zaligheid besteld, en het heeft Hem behaagd, met name te bepalen wie de eeuwige heerlijkheid deelachtig worden; zij liggen daar terneer als machtelozen, die verloren zijn, er is geen leven, geen heil in en uit hen, in Christus staat en stond het vast, hemel en aarde te scheppen, de ganse zaligheid te bestellen; de gehele weg van goede werken, van alle heiligheid is door Hem gelegd; en de arme zondaar wordt gerukt uit de hel en in de hemel gezet, met name hij, die in de diepte 't diepst gezonken ligt.

In Jezus Christus hebben wij eeuwig leven; wie de Zoon heeft, die heeft het leven, zaligheid, redding, genade, vrede, rust, God in al zijn volheid; alles ligt in Christus, in

Hem, Die van de Vader gezonden is. Houdt U aan Christus Uw Heere, zonder gedachten, als een radeloze, zonder gerechtigheid, verstand en wijsheid, houdt U aan Hem. Men is opgenomen bij God, indien men Hem gevonden heeft; uit zijn ingewanden kwam de eeuwigheid voort De eeuwigheid is van God afhankelijk; Hij kan de eeuwigheid terugtrekken, Hij blijft nochtans God. Wat uit Hem uitstroomt is een stroom van genade en liefde, zoals dan ook de engelen hebben gezongen: in mensen een welbehagen. Alles staat vast in Christus; wanneer U Hem gevonden hebt, zo zegt: ik heb Hem nog niet gevonden; en wanneer U het gegrepen hebt, zo zegt: ik heb het nog niet gegrepen, maar ik jaag er naar, dat ik het grijpen mocht, gelijk ik gegrepen ben. Houdt U aan Christus, als het U gaat om de Wet.

Om een stuk brood roept Hem aan, Hij heeft alles in zijn hand. Zoekt Christus, de eeuwige en onvergankelijke Koning; geen duivel, geen dood, geen nood kan Hem deren of tegenhouden. Wij leven in de laatste tijden; het is nog niet geopenbaard, wat wij zijn zullen, maar wij zullen Hem zien, gelijk Hij is. Christus is ons leven, onze wijsheid, gerechtigheid, rust, onze spijs en drank en alles, alles. Een troost tegen alle golven en baren is dit, gelijk de Profeet met macht van woorden tegen alle kinderen des duivels het gesproken heeft: "Een Kind is ons geboren, een Zoon is ons gegeven", een Kind in de kribbe, een Zoon daarboven. Het ga, zo het ga; men moge ook niets anders zien dan het tegenstrijdige, . . . "*Wonderlijk*" is Zijn Naam.

Terwijl men schijnt neer te zinken in de afgrond, in de hel, dan is Hij daar. Een hele eeuw, de tijd met al wat daarin en daaraan is, is niets, maar Hij is eeuwig, en de eeuwigheid staat in Hem vast. Daarin zal Hij Zichzelf openbaren, dat Hij is een Vredevorst. Geen schaduw van verandering is er bij Hem; wat Hij is, dat blijft Hij: een vriend van arme zondaren; gisteren was Hij het, en is het ook heden; Zijn lust is het, allen ellendigen goeds te bewijzen, het gekrookte riet weer op te richten en de rokende vlaswiek weer aan te steken; Hij is de Zoon Davids, de heerschappij is op Zijn schouder. Hij haat de ongerechtigheid en maakt haar te niet; Hij verlost zijn rechtvaardigen, de armen en ellendigen. Hij heeft de eeuwigheid met Zijn Vader verworven voor Zijn Gemeente, en heerlijk daargesteld in Zijn vlees; Hij handhaaft Zich ook als de Vader der eeuwigheid, en wel daarin, dat Hij aan Zijn Gemeente geeft Zijn Heilige Geest; Hij doet waarachtig wat Hij beloofd heeft: waar twee of drie vergaderd zijn in Mijn Naam, rondom Mijn Woord, daar ben Ik in hun midden.

Het eeuwige leven heeft Hij voor Zijn Gemeente verworven; Hij is er Vader van, en geeft dan ook de eeuwigheid de Zijnen. Wij kunnen dat maar moeilijk vatten; als wij ons aan iets vasthouden kunnen, dan zijn wij tevreden. Maar God heeft een eeuwigheid, een zalige eeuwigheid, daargesteld. Als men bij een sterfbed staat en de met de dood worstelende vraagt: "*hoe laat is het?*" en daar komt in de ziel op als een donderwoord: "eeuwigheid, verdoemenis" of als men zelf op zijn sterfbed ligt en vraagt: "*hoe laat is het?*" Gedaan is het dan met de tijden! Eeuwigheid, o zalige eeuwigheid is bij Hem, bij Zijn engelen, eeuwig te leven, geen ophouden van gejubel en gejuich.

Nu Geliefden, bedenkt de wegen des Heeren, om door Zijn genade de eeuwige dingen te kunnen en mogen verkiezen. Wie in waarheid een arm zondaar is, wie het te doen is om heiligheid, om in overeenstemming te zijn met de Wet, zal erkennen, dat wij, ach, zo weinig geloven van de kracht van Zijn bloed, van Zijn genade. Dat predik ik de

aangevochtenen. De verrassing Hém eenmaal te zullen zien, en te aanschouwen, welke zonden Hij heeft weggenomen.

Niemand vleie zichzelf, maar ieder neme de woorden ter harte en bekere zich van Zijn gierigheid en goddeloosheid. Wie echter de wil van God in waarheid doet, die blijft in eeuwigheid. Wij zijn verdoemeniswaardige zondaren, dwaze en trotse mensen, die de wil van God niet willen, die de zonde zoeken, wie het niet gaat om de eeuwigheid en de zaligheid.

Ik kan u niet eeuwig prediken, ik betuig ulieden, dat alles verdwijnt. De onzichtbare dingen, die staan vast en onbeweeglijk. Jezus Christus is een "Eeuwig Vader" der heerlijkheid; hoezeer men ook menigwerf tegen Hem is aangelopen, afgewezen heeft Hij de arme nimmer.

Zijt goedsmoeds met Christus, U koningen van de opgang der zon (Openb. 16: 12), gij prinsen en prinsessen des Konings. Wij wonen niet hier, maar wij zoeken een stad, welker Bouwmeester de Almachtige is. Het gebed, het smeken, schreien, roepen zal Hij horen; wie 't minst weet hoe er door te komen, hij verneme het: *God leeft, de Vader is aan het roer, Christus heeft alles in Zijn hand.*

Een bootje voer met een vrouw en haar kind op een meer, er kwam een storm op; het scheepke schommelt, de golven verhieven zich hoog; de vrouw, de lieve moeder jammert, klaagt en schreit, daar roept het kind haar toe: *wees toch stil, lieve moeder; vader staat immers aan het roer.*

Berlijn, Wenen en Parijs zijn niet dan een stofje aan de weegschaal, waarmee Hij weegt. Alle volkeren zijn geacht bij Hem als een druppel aan de emmer! Met de harten af van de dingen dezes levens! des te rustiger, heiliger zult u daarin leven. De oude God leeft, leeft, om weg te nemen nieuwe nood, en ons eindelijk te verrassen met Zijn heerlijkheid.

Enige jaren moge het nog duren, een einde heeft het, zoals het vorige jaar zijn einde had. Ik ben er zeker van: *u zult in nood, smart en kommer geraken, klaagt het echter de Heere, zoekt Zijn Aangezicht, en in dit Uw zoeken denkt aan mij, Uw herder en Leraar.*

Amen.